
Gymnázium, Praha 9, Chodovická 2250

GYMNÁZIUM

PRAHA 9
CHODOVICKÁ 2250

CHLÉB A HRY

PANEM ET CIRCENSES

**ŠKOLNÍ
VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM GYMNAZIÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ
(VYŠŠÍ STUPEŇ GYMNÁZIA) z r. 2009**

aktualizované znění s platností od 1. 9. 2020

Chléb a hry

Naše civilizace je postavena na anticko-křesťanských základech, odtud tedy symbolický odkaz na citát ze starého Říma.

V přeneseném slova smyslu symbolizuje heslo „Chléb a hry“ spojení dvou stránek života: Nezbytné povinnosti, která udržuje naši existenci, a zábavy a hravosti, přinášejících do života radost.

Zákon č. 561/2004 Sb. (školní zákon) ukládá ředitelům vytvořit a realizovat ve školách Školní vzdělávací program (dále ŠVP). Zásady pro jeho tvorbu, cíle a jeho rámcové obsahy vzdělávání stanoví Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání (dále RVP ZV) závazný pro základní školy a odpovídající ročníky (prima-kvarta) osmiletých gymnázií.

AUTOŘI ŠVP GV:

PhDr. Jan Podešva	- ředitel gymnázia
Mgr. Zuzana Suhomelová	- hlavní koordinátor
Mgr. Marie Štěpánková	- koordinátor
Ing. Tomáš Meiser	- edice
Ing. Eva Městková	- ekonomický konzultant
Eva Macnerová	- skript

Vedoucí předmětových komisí zodpovědní za tvorbu osnov ŠVP GV:

Český jazyk a literatura	- Mgr. Věra Svobodová
Anglický jazyk	- Mgr. Dagmar Peřanová
Německý jazyk	- Mgr. Jindřiška Dušánková
Matematika	- Mgr. Hana Šafaříková
Informatika	- Ing. Dana Siegelová
Dějepis	- Mgr. Václav Brdek
Základy společenských věd	- PaedDr. Věra Čecháková
Fyzika	- PaedDr. Bohuslav Rothanzl
Chemie	- Ing. Ludmila Kozáková
Biologie	- PaedDr. Marie Přečková
Zeměpis	- Mgr. Ivana Veverková
Hudební výchova	- PhDr. Jitka Hošnová
Výtvarná výchova	- Mgr. Dana Wernerová
Tělesná výchova	- Mgr. Anna Jáklová
Výchova ke zdraví	- PaedDr. Marie Přečková
Člověk a svět práce	- PaedDr. Eva Krátká

Na tvorbě osnov ŠVP ZV dále spolupracovali:

MgA. Jana Bačová, Mgr. Karla Benešová, Mgr. Tomáš Dvořák, Mgr. Ingrid Housková, RNDr. Miroslav Jílek, Mgr. Jana Kabátová, Mgr. Dana Kořínková, Mgr. Anna Macháčová, Mgr. Jana Maxová, Mgr. Jana Pácalová, MUDr. Zuzana Sedláčková, Ing. Kateřina Smlsalová, Ljuba Urbanová, Mgr. Olga Velická, Jiří Vyskočil

AUTOŘI AKTUALIZOVANÉHO ZNĚNÍ ŠVP ZV A ŠVP GV:

Mgr. Zuzana Suchomelová	- ředitelka gymnázia a koordinátorka ŠVP
PhDr. Zuzana Berchtoldová	- koordinátorka ŠVP
Tomáš Kúrka	- editor ŠVP

Vedoucí předmětových komisí zodpovědní za tvorbu osnov ŠVP ZV:

Český jazyk a literatura	- Mgr. Milada Schieblová
Anglický jazyk	- Ing. Kateřina Smlsalová
Německý jazyk	- Mgr. Jindřiška Dušánková
Matematika	- Mgr. Karla Benešová
Informatika	- Ing. Dana Siegelová
Dějepis	- Mgr. Lenka Cihlářová
Občanská výchova	- PaedDr. Věra Čecháková
Fyzika	- RNDr. Lubomír Staněk
Chemie	- Ing. Ludmila Kozáková
Biologie	- PaedDr. Marie Přečková
Zeměpis	- Mgr. Ivana Dittmayerová
Hudební výchova	- MgA. Olga Francová Velická
Výtvarná výchova	- Mgr. Marek Ludmila
Tělesná výchova	- Mgr. Anna Jáklová
Výchova ke zdraví	- PaedDr. Marie Přečková

Průřezová témata jako samostatné předměty zpracovali:

Mediální výchova	- Mgr. Milada Schieblová
Výchova demokratického občana	- PaedDr. Věra Čecháková

Na tvorbě osnov ŠVP ZV A ŠVP GV dále spolupracovali:

MgA. Jana Bačová Kroftová, Mgr. Lenka Beňová, Mgr. Monika Bohatová, Mgr. Petra Dunovská, Mgr. Tomáš Dvořák, Mgr. Milan Hort, Mgr. Ingrid Housková, MUDr. Zuzana Kejmarová Sedláčková, Mgr. Michal Kohoušek, PaedDr. Eva Krátká, Mgr. Mgr. Iva Mazurová, Mgr. Zdeňka Michlová, Mgr. Milena Mrázová, Mgr. Soňa Nováčková Křížová, Mgr. Jana Pácalová, Mgr. Michaela Pavlasová, Mgr. Petr Poledník, Mgr. Mgr. Marie Štěpánková, Mgr. David Tesařík, Mgr. Alena Vavříčková, Mgr. Luboš Vinohradník, Mgr. Zuzana Vránová, Mgr. Zdeňka Zýková

Identifikační údaje školy

NÁZEV ŠVP:	Chléb a hry
	ŠVP GV
VZDĚLÁVACÍ PROGRAM:	osmiletý
STUDIJNÍ FORMA VZDĚLÁVÁNÍ:	denní studium
PŘEDKLADATEL:	Gymnázium, Praha 9, Chodovická 2250 Chodovická 2250/36, 193 00, Praha 9 detašované pracoviště Vybíralova 964/8, 198 00, Praha 9 ředitelka: Mgr. Zuzana Suhomelová tel./fax.: 281 921 487 e-mail: gymnchod@gymnchod.cz www.gymnchod.cz
	IČO: 49371185 IZO: 108001288 RED IZO: 600006166 koordinátorka ŠVP: PhDr. Zuzana Berchtoldová
ZŘIZOVATEL:	Hlavní město Praha Mariánské nám. 2, 110 00 Praha 1 www.praha.eu
PLATNOST DOKUMENTU:	ŠVP GV od 1. 9. 2009 aktualizace ŠVP od 1. 9. 2020

Datum:

Mgr. Zuzana Suhomelová
ředitelka gymnázia

Obsah

Školní vzdělávací program gymnaziálního vzdělávání (ŠVP GV) vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, je platný pro kvintu až oktávu víceletého gymnázia. Obecná část ŠVP je shodná se ŠVP ZV pro primu až kvartu víceletého gymnázia.

1. UČEBNÍ OSNOVY	13
1.1. ČESKÝ JAZYK A LITERATURA.....	13
1.1.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	13
1.1.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	13
1.1.1.2. Formy realizace předmětu	14
1.1.1.3. Časové vymezení předmětu	14
1.1.1.4. Organizace předmětu	14
1.1.2. Výchovné a vzdělávací strategie	14
1.1.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	14
1.1.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení	16
1.1.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	17
1.1.2.4. Evaluace v předmětu	25
1.2. ANGLICKÝ JAZYK	26
1.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	26
1.2.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	26
1.2.1.2. Formy realizace předmětu	27
1.2.1.3. Časové vymezení předmětu	27
1.2.1.4. Organizace předmětu	27
1.2.2. Výchovné a vzdělávací strategie	27
1.2.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	28
1.2.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení	29
1.2.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	31
1.2.2.4. Evaluace v předmětu	39
1.3. NĚMECKÝ JAZYK	41
1.3.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	41
1.3.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	41
1.3.1.2. Formy realizace	42
1.3.1.3. Časové vymezení předmětu	42
1.3.1.4. Organizace předmětu	42
1.3.2. Výchovné a vzdělávací strategie	42
1.3.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	43
1.3.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení	44
1.3.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	45
1.3.2.4. Evaluace v předmětu	53
1.4. MATEMATIKA.....	55
1.4.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	55
1.4.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	55
1.4.1.2. Formy realizace předmětu	55
1.4.1.3. Časové vymezení předmětu	55
1.4.1.4. Organizace předmětu	56
1.4.2. Výchovné a vzdělávací strategie	56

1.4.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	56
1.4.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	58
1.4.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	59
1.4.2.4.	Evaluace v předmětu	72
1.5.	INFORMATIKA.....	73
1.5.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	73
1.5.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	73
1.5.1.2.	Formy realizace předmětu	73
1.5.1.3.	Časové vymezení předmětu	73
1.5.1.4.	Organizace předmětu	74
1.5.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	74
1.5.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	74
1.5.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	75
1.5.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	76
1.5.2.4.	Evaluace v předmětu	82
1.6.	FYZIKA.....	83
1.6.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	83
1.6.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	83
1.6.1.2.	Formy realizace předmětu	83
1.6.1.3.	Časové vymezení předmětu	84
1.6.1.4.	Organizace předmětu	84
1.6.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	84
1.6.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	84
1.6.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	87
1.6.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	88
1.6.2.4.	Evaluace v předmětu	97
1.7.	CHEMIE.....	99
1.7.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	99
1.7.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	99
1.7.1.2.	Formy realizace předmětu	99
1.7.1.3.	Časové vymezení předmětu	99
1.7.1.4.	Organizace předmětu	100
1.7.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	100
1.7.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	100
1.7.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	101
1.7.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	102
1.7.2.4.	Evaluace v předmětu	110
1.8.	BIOLOGIE	111
1.8.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	111
1.8.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	111
1.8.1.2.	Formy realizace předmětu	111
1.8.1.3.	Časové vymezení předmětu	112
1.8.1.4.	Organizace předmětu	112
1.8.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	112
1.8.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	112
1.8.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	114
1.8.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	116
1.8.2.4.	Evaluace v předmětu	124

1.9. PRAKTICKÁ CVIČENÍ Z PŘÍRODNÍCH VĚD..... 111

1.9.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	111
1.9.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	111
1.9.1.2. Formy realizace předmětu.....	111
1.9.1.3. Časové vymezení předmětu.....	112
1.9.1.4. Organizace předmětu.....	112
1.9.2. Výchovné a vzdělávací strategie.....	112
1.9.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	112
1.9.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení.....	114
1.9.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	116
1.9.2.4. Evaluace v předmětu.....	124

1.10. ZEMĚPIS..... 125

1.10.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	131
1.10.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	131
1.10.1.2. Formy realizace předmětu.....	131
1.10.1.3. Časové vymezení předmětu.....	131
1.10.1.4. Organizace předmětu.....	132
1.10.2. Výchovné a vzdělávací strategie.....	132
1.10.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	132
1.10.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení.....	133
1.10.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů.....	135
1.10.2.4. Evaluace v předmětu.....	141

1.11. DĚJEPIS..... 143

1.11.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	143
1.11.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	143
1.11.1.2. Formy realizace předmětu.....	143
1.11.1.3. Časové vymezení předmětu.....	143
1.11.1.4. Organizace předmětu.....	144
1.11.2. Výchovné a vzdělávací strategie.....	144
1.11.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	144
1.11.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení.....	145
1.11.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	147
1.11.2.4. Evaluace v předmětu.....	157

1.12. ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD..... 159

1.12.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	159
1.12.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	159
1.12.1.2. Formy realizace předmětu.....	159
1.12.1.3. Časové vymezení předmětu.....	159
1.12.1.4. Organizace předmětu.....	159
1.12.2. Výchovné a vzdělávací strategie.....	160
1.12.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	160
1.12.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení.....	162
1.12.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	163
1.12.2.4. Evaluace v předmětu.....	176

1.13. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE..... 178

1.13.1. Charakteristika vyučovacího předmětu.....	178
1.13.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	178
1.13.1.2. Formy realizace předmětu.....	178

1.13.1.3.	Časové vymezení předmětu	178
1.13.1.4.	Organizace předmětu	179
1.13.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	179
1.13.2.1.	Vzdělávací a klíčové kompetence	179
1.13.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	180
1.13.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	182
1.13.2.4.	Evaluace v předmětu	185
1.14.	HUDEBNÍ VÝCHOVA.....	186
1.14.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	186
1.14.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	186
1.14.1.2.	Formy realizace předmětu	186
1.14.1.3.	Časové vymezení předmětu	187
1.14.1.4.	Organizace předmětu	187
1.14.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	187
1.14.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	188
1.14.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	189
1.14.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	190
8.15.2.4	Evaluace v předmětu	194
1.15.	VÝTVARNÁ VÝCHOVA.....	196
1.15.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	196
1.15.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	196
1.15.1.2.	Formy realizace předmětu	197
1.15.1.3.	Časové vymezení předmětu	197
1.15.1.4.	Organizace předmětu	199
1.15.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	199
1.15.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	199
1.15.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	201
1.15.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	202
1.15.2.4.	Evaluace v předmětu	206
1.16.	TĚLESNÁ VÝCHOVA	207
1.16.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	207
1.16.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	207
1.16.1.2.	Formy realizace	207
1.16.1.3.	Časové vymezení předmětu	208
1.16.1.4.	Organizace předmětu	208
1.16.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	208
1.16.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	208
1.16.2.2.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	211
1.16.2.3.	Evaluace v předmětu	218
1.17.	KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE	219
1.17.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	219
1.17.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	219
1.17.1.2.	Formy realizace předmětu	219
1.17.1.3.	Časové vymezení předmětu	220
1.17.1.4.	Organizace předmětu	220
1.17.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	220
1.17.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	221
1.17.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	222

1.17.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	223
1.17.2.4. Evaluace v předmětu.....	230
1.18. KONVERZACE V NĚMECKÉM JAZYCE	232
1.18.1.Charakteristika vyučovacího předmětu.....	232
1.18.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	232
1.18.1.2. Formy realizace	232
1.18.1.3. Časové vymezení předmětu	232
1.18.1.4. Organizace předmětu	233
1.18.2.Výchovné a vzdělávací strategie	233
1.18.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	233
1.18.2.2. Hodiny A - charakteristika a vymezení	235
1.18.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	237
1.18.2.4. Evaluace v předmětu	245
1.19. LATINSKÝ JAZYK	247
1.19.1.Charakteristika vyučovacího předmětu.....	247
1.19.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	247
1.19.1.2. Formy realizace předmětu	247
1.19.1.3. Časové vymezení předmětu	247
1.19.1.4. Organizace předmětu	247
1.19.2.Výchovné a vzdělávací strategie	248
1.19.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	248
1.19.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení	249
1.19.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	251
1.19.2.4. Evaluace v předmětu	253
1.20. RÉTORIKA.....	254
1.20.1.Charakteristika vyučovacího předmětu.....	254
1.20.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	254
1.20.1.2. Formy realizace předmětu	254
1.20.1.3. Časové vymezení předmětu	254
1.20.1.4. Organizace předmětu	255
1.20.2.Výchovné a vzdělávací strategie	255
1.20.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	255
1.20.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení	256
1.20.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	258
1.20.2.4. Evaluace v předmětu	261
1.21. SEMINÁŘ Z LITERATURY A FILMU	263
1.21.1.Charakteristika vyučovacího předmětu.....	263
1.21.1.1. Obsahové vymezení předmětu.....	263
1.21.1.3. Časové vymezení předmětu	263
1.21.1.4. Organizace předmětu	264
1.21.2.Výchovné a vzdělávací strategie	2555
1.21.2.1. Klíčové kompetence	2655
1.21.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení	265
1.21.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	266
1.21.2.4. Evaluace v předmětu	267
1.22. SEMINÁŘ Z MATEMATIKY.....	268
1.22.1.Charakteristika vyučovacího předmětu.....	268

1.22.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	268
1.22.1.2.	Formy realizace předmětu.....	268
1.22.1.3.	Časové vymezení předmětu.....	268
1.22.1.4.	Organizace předmětu.....	269
1.22.2.	Výchovné a vzdělávací strategie.....	269
1.22.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	269
1.22.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení.....	271
1.22.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	271
1.22.2.4.	Evaluaace v předmětu.....	276
1.23.	SEMINÁŘ Z INFORMATIKY.....	277
1.23.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	277
1.23.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	277
1.23.1.2.	Formy realizace předmětu.....	277
1.23.1.3.	Časové vymezení předmětu.....	277
1.23.1.4.	Organizace předmětu.....	277
1.23.2.	Výchovné a vzdělávací strategie.....	278
1.23.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	278
1.23.2.2.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	279
1.23.2.3.	Evaluaace v předmětu.....	281
1.24.	SEMINÁŘ Z FYZIKY.....	282
1.24.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	282
1.24.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	282
1.24.1.2.	Formy realizace předmětu.....	282
1.24.1.3.	Časové vymezení předmětu.....	283
1.24.1.4.	Organizace předmětu.....	283
1.24.2.	Výchovné a vzdělávací strategie.....	283
1.24.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	283
1.24.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení.....	286
1.24.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	287
1.24.2.4.	Evaluaace v předmětu.....	289
1.25.	SEMINÁŘ Z CHEMIE.....	291
1.25.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	291
1.25.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	291
1.25.1.2.	Formy realizace předmětu.....	291
1.25.1.3.	Časové vymezení předmětu.....	291
1.25.1.4.	Organizace předmětu.....	291
1.25.2.	Výchovné a vzdělávací strategie.....	292
1.25.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	292
1.25.2.2.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	294
1.25.2.3.	Evaluaace v předmětu.....	300
1.26.	SEMINÁŘ Z BIOLOGIE.....	301
1.26.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	301
1.26.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	301
1.26.1.2.	Formy realizace předmětu.....	301
1.26.1.3.	Časové vymezení předmětu.....	301
1.26.1.4.	Organizace předmětu.....	302
1.26.2.	Výchovné a vzdělávací strategie.....	302
1.26.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	302

1.26.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	304
1.26.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	305
1.26.2.4.	Evaluace v předmětu	311
1.27.	SEMINÁŘ ZE ZEMĚPISU.....	312
1.27.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	312
1.27.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	312
1.27.1.2.	Formy realizace předmětu	312
1.27.1.3.	Časové vymezení předmětu	312
1.27.1.4.	Organizace předmětu	313
1.27.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	313
1.27.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	313
1.27.2.2.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	315
1.27.2.3.	Evaluace v předmětu	318
1.28.	SEMINÁŘ Z DĚJEPISU.....	319
1.28.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	319
1.28.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	319
1.28.1.2.	Formy realizace předmětu	319
1.28.1.3.	Časové vymezení předmětu	319
1.28.1.4.	Organizace předmětu	319
1.28.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	320
1.28.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	320
1.28.2.2.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	321
1.28.2.3.	Evaluace v předmětu	324
1.29.	SEMINÁŘ ZE ZÁKLADŮ SPOLEČENSKÝCH VĚD.....	325
1.29.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	325
1.29.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	325
1.29.1.2.	Formy realizace předmětu	325
1.29.1.3.	Časové vymezení předmětu	325
1.29.1.4.	Organizace předmětu	325
1.29.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	326
1.29.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	326
1.29.2.2.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	328
1.29.2.3.	Evaluace v předmětu	330
1.30.	SEMINÁŘ Z VÝTVARNÉ VÝCHOVY.....	332
1.30.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu.....	332
1.30.1.1.	Obsahové vymezení předmětu.....	332
1.30.1.2.	Formy realizace předmětu	333
1.30.1.3.	Časové vymezení předmětu	333
1.30.1.4.	Organizace předmětu	333
1.30.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	333
1.30.2.1.	Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.....	333
1.30.2.2.	Hodiny A – charakteristika a vymezení	335
1.30.2.3.	Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva.....	336
1.30.2.4.	Evaluace v předmětu	339

1. Učební osnovy

1.1. Český jazyk a literatura

1.1.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.1.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Český jazyk a literatura je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vzdělávací obsah tvoří tři složky, které se ve výuce vzájemně prolínají. Jedná se o komunikační a slohovou výchovu, jazykovou výchovu a literární výchovu. Žáci získávají přiměřené poučení o jazyku jako východisku ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených a psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům.

Vzdělávání a komunikace v českém jazyce směřuje k uplatnění jazyka v rovině recepce, reprodukce a interpretace. Vede k užití jazykových a komunikačních vědomostí v praktickém životě. Žáci jsou vedeni ke vhodné formulaci i obhajobě svých názorů. Žáci se učí informace nejen získávat, ale i kriticky vyhodnotit, zvláště pak v oblasti mediálních sdělení. Důraz se klade na zdokonalování vyjadřovacích schopností v mateřském jazyce v mluvené i písemné podobě, prohloubení pravopisných znalostí, účinné využívání možností grafického členění textu, schopnost uplatnění znalostí tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka, samostatné využívání různých informačních zdrojů.

V literární výchově se obsah zaměřuje na schopnost uplatnit prohloubené znalosti o struktuře textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech, na vystižení podstatných rysů základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů.

Komunikační a slohová výchova vede k pochopení různých jazykových sdělení, rozvoji schopnosti využít při tvorbě textu základní principy rétoriky, využít slohotvorného rozvrstvení výrazových prostředků češtiny.

Součástí výuky jsou i integrované obory Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova. Tematické celky těchto oborů jsou vhodně zakomponovány podle problematiky do probíraného učiva předmětu.

Mediální výchova nabízí žákům aplikaci představ o konstrukci významu předváděného, o hře s doprovodnými významy, o stereotypech a mýtech, o kultuře, o roli uměleckého projevu, o realističnosti – mediální výchova umožňuje využít poznatky o jazykových a dalších znakových kódech při rozvoji kritického čtení textů.

Mediální gramotnost představuje soubor poznatků a dovedností, které člověku umožňují nakládat s mediální produkcí, jež se mu nabízí, účelně a poučeně. Dovoluje využívat média ke svému prospěchu a dává mu nástroje, aby dokázal ty oblasti mediální produkce, které se jím snaží skrytě manipulovat, odhalit. V žácích rozvíjí schopnost kriticky a tvořivě nakládat s mediální produkcí, dále pak využívat mediální nabídku a udržovat si od ní odstup.

Nezbytnou součástí všech složek je práce s textem a samostatné využívání různých informačních zdrojů.

1.1.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační a receptivní metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.1.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

kvinta, septima	4 hodiny (tj. 136 za rok)
sexta	3 hodiny (tj. 102 za rok)
oktáva	5 hodin (tj. 140 za rok)

1.1.1.4. Organizace předmětu

Vyučovací hodiny probíhají většinou v běžné školní třídě. V hodinách literární výchovy se občas využívá školní knihovny. V případě besed a exkurzí může být hodina realizována v Městské nebo Národní knihovně. Mezi další využitelné formy patří besedy, promítání filmů, návštěvy divadel.

Výuka probíhá při plném počtu žáků, přičemž v jedné z hodin mohou být žáci rozděleni na dvě skupiny.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.1.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie v ŠVP jsou součástí vytváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

1.1.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat (seminární práce, gladiátorské hry, projekty, aj.).
- Ukládá ve vyučovací hodině i pro domácí práci takové úkoly, které nutí vyhledávat informace a dále s nimi pracovat (čtenářské deníky, mluvní cvičení aj.).
- Vede žáky k tomu, aby vypracovávali některá cvičení prostřednictvím moderních

komunikačních technologií.

- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (rozbory prací, hodnocení výstupů aj.).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede debaty k různým problémům (práce s texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu,...).
- Zadává cvičení, která vyžadují logické uvažování (doplňovací cvičení, zmatené texty, tvořivé psaní,...).
- Vyžaduje interpretaci získaných poznatků s vlastními závěry (reprodukce, dokončení textu, volné vyprávění,...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění komunikativní složky jazyka jako hlavního cíle výuky (rozhovory, vyprávění, diskuze...).
- Vyžaduje užívání odborné terminologie (syntaktické vztahy, rozbor textu, básnické prostředky...).
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC,...).
- Seznamuje žáky se všemi úrovněmi jazyka a vyžaduje jejich rozlišování v různých situacích (práce se slovníky, uměleckými texty...).
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem a zajišťuje kontakt s cizími lidmi (gladiátorské hry, olympiády, recitační soutěže, spolupráce s médii,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života.
- Spoluplňuje se žáky cíle společné práce zejména v hodinách **A**.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm.
- Vede žáky k práci v týmu.

Kompetence občanská

Učitel:

- Vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, práce na PC, vlastní mediální produkce, ...).
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskuzi o nich (mluvní cvičení, aktuality, diskuze,...).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s texty, ankety, inzerce, příprava na veřejná vystoupení).
- Vede žáky k vyhledávání informací z různých zdrojů, posiluje schopnost adaptace na měnící se podmínky.
- Učí žáky flexibilně reagovat na měnící se kontext (v souvislosti se změněnými podmínkami komunikačních situací).

1.1.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Systém výuky na vyšším gymnáziu plynule navazuje na nový systém, který je již realizován v nižších třídách gymnázia, tento typ hodin logicky navazuje na systém hodin **A** na nižším stupni, příp. alternativních hodin ZŠ, ale liší se mírou náročnosti kladené na starší žáky. Hlavní důraz je kladen na rozvoj kompetencí. Nosným principem je aktivita, samostatnost a řešení problémů. Žáci jsou motivováni k větší aktivitě, aby rozvinuli svůj kreativní potenciál, šli novými, alternativními a nekonvenčními cestami při zpracování úkolů, zjistili vlastní možnosti a schopnosti řešení, uplatnili naplno svůj talent. Na konci takové hodiny by měl mít žák pocit, že objevil něco nového nejen z hlediska poznatků, ale i něco v sobě, o čem nevěděl, že je tedy v něčem kompetentnější.

Učitel v hodině ustupuje do pozadí, dohlíží, radí, usměrňuje. Do přípravy těchto hodin je vhodné zapojit i žáky, nechat jim podíl na spoluplánování výuky, což působí nejen na větší zodpovědnost, ale rozvíjí i schopnost domluvit se, respektovat názor druhých, spolupracovat. Úkoly orientované na praxi vedou žáky k osvojení sociálních, občanských i právních kompetencí.

Hodiny **A** se výrazně odlišují od standardních hodin, měly by být alternativní, aktivní a atraktivní.

Níže uvedené způsoby realizace hodin **A** jsou pouze ilustrativní, je plně v kompetenci vyučujících, aby si hledali vlastní cesty realizace alternativních hodin.

Dramatizace - přebíráním rolí si žák zkouší různé životní situace a ověřuje si schopnost reagovat na ně.

Vlastní tvorba – jde o zážitkovou formu, silně emocionální, při níž žák samostatně tvoří v oblasti literatury a publicistiky.

Soutěže – inspirované médii, zaměřují se na bohatost slovní zásoby, poznatky z literatury či uměleckých směrů.

Jazykové soutěže – „formální“ – křížovky, doplňovačky, scrable.

Volné psaní – uvolnění myšlenek, rozvíjení vyjadřovacích schopností, umožnění lepšího pochopení souvislostí.

Tvorba monoprojektů – žáci vytvoří svoji čítanku, prezentují knížku s úkolem získat pro ni čtenáře, přepracují povídku (např. jiný závěr), podílí se na obsahu školního časopisu

Ankety - k různým tématům a problémům, které se v diskusní hodině vyhodnotí a udělají se závěry, které jsou prezentovány (tato forma dává jednotlivcům i menším skupinám prostor pro využívání dostupných informačních zdrojů.).

Pro hodiny lze využít počítačovou učebnu a učebny s dataprojektory.

1.1.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. JAZYK A KOMUNIKACE

1. odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací
2. při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence
3. v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)
4. v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči
5. v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu
6. v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu
7. k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu
8. ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka
9. využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího
10. v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny
11. používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu
12. při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky
13. volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit
14. posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou
15. pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty
16. efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)

II. LITERÁRNÍ VÝCHOVA

1. rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým
2. objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí
3. na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu
4. rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře
5. rozezná typy promluv a vypravěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu
6. při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech
7. identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře
8. postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu
9. rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní

10. samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl
11. vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení
12. vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)
13. tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje
14. získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl

III. PRŮŘEZOVÉ TÉMA MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

1. specifikuje verbální a neverbální komunikaci
2. charakterizuje své komunikačním chování
3. porozumí lidské komunikaci
4. rozvíjí dovednosti spojené s následujícími kvalitami komunikace:
  - vnímající komunikace (vnímání na partnera orientované, aktivní naslouchání);
  - rozumějící komunikace (porozumění komunikačním signálům v řeči lidského těla i řeči slov ve vlastní kultuře i v kontaktu s kulturami jinými);
  - respektující komunikace (způsoby komunikačního chování respektujícího odlišnosti názorů, postojů, kultur, národností);
  - přesná komunikace (srozumitelnost, jasnost, přesnost sdělení, přesvědčování a argumentace);
  - pozitivní komunikace (vyváženost negativních a pozitivních výroků, otevřenost, komunikace partnerů jako inspirace);
  - tvořivá komunikace (plynulost, pohotovost, bohatost, výrazovost, nápaditost, estetická stránka komunikace);
  - účelově efektivní komunikace (otevřenost, asertivnost, komunikační taktiky, účelné způsoby komunikace při spolupráci, vyjednávání a při řešení problémových, resp. konfliktních situací)
5. uvědomuje si, jak ho vnímají ostatní, umí přijímat chválu i kritiku, úspěch i neúspěch pozitivním způsobem a umí se poučit ze zkušenosti
6. prezentuje se účelně v různých situacích
7. rozvíjí specifické dovednosti (seberegulativní i komunikační) pro zvládnutí různých sociálních situací (komunikačně složité situace; soutěž; spolupráce; pomoc atd.)
8. rozvíjí kritický odstup od podnětů přicházejících z mediálních produktů (tedy rozvíjet schopnost přijímat a zpracovávat mediální produkty s vědomím toho, jak jsou konstruovány a s jakým komunikačním záměrem jsou nabízeny na trhu)
9. posiluje reflexi sebe sama a nacházet místo ve společnosti
10. uvědomuje si význam nezprostředkovaných mezilidských vztahů (rodinných, partnerských) a jejich vnitřní emocionální i poznávací dynamiku (namnoze kontrastující s šablonovitou nabídkou jejich zobrazení v mediálních produktech)
11. rozeznává společenskou a estetickou hodnotu sdělení v různých sémiotických kódech, zvláště sdělení v mateřském jazyce (podpora rozvoje jazykové kultury) a obrazových sdělení
12. zvyšuje si citlivost vůči kulturním rozdílům, chápat je jako obohacení života, učí se rozumět odlišnostem
13. vnímá životní styl jako výraz vlastní autenticity a odlišuje ho od spotřebních životních stylů nabízených masově mediální produkcí
14. získává představu o práci v týmu, o vztazích kooperace a nadřazenosti a podřazenosti při tvorbě společného díla, o vlastním tvůrčím potenciálu
15. osvojuje si postupy racionálního a kontrolovaného nakládání se symbolickými obsahy
16. rozvíjí schopnost argumentace tím, že se naučí vyhledávat „nedořečená“ místa v textu (zamlčené otázky, manipulaci slovem i obrazem apod.)
17. získává základní představu o práci v jednotlivých „tradičních“ i „nových“ médiích
18. osvojuje si dovednosti umožňující práci v týmu, popřípadě jeho řízení a koordinaci jeho jednotlivých členů: vzhledem k tomu, že snaha o uplatnění ve sféře veřejné (resp. mediální) komunikace je v postindustriální (resp. „informační“) společnosti stále častější

19. posiluje představu o profesích, které se v této oblasti uplatňují, a zvyšuje možnost poučeného rozhodování při volbě povolání či dalšího studia
20. osvojí si poznatky usnadňující orientaci v současném světě
21. zvládá svobodné rozhodování na základě kritického vyhodnocení nabídnutých informací nerovnocenné povahy, zvl. rozhodování v rovině občanského rozměru života ve společnosti a jeho oddělení od rozměru spotřebitelského
22. naučí se vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
23. získá představu o roli médií v jednotlivých typech společnosti a různých historických kontextech
24. pochopí podstatu a projevy současných trendů ve vývoji světa, zvl. integrační a globalizační procesy, a vnímá, jak se tyto trendy projevují v každodenním životě (včetně mediální nabídky) i v dlouhodobém směřování společnosti

IV. PRŮŘEZOVÉ TÉMA OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

1. rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti

V. PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů připravenosti nést odpovědnost za své jednání

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		72	Mezipředmětové vztahy:
<u>Jazyk a komunikace</u>			MDV - verbální, neverbální komunikace, komunikační chování, prezentace, kritické vnímání, orientace
Úvod do studia jazyka Základní pojmy, disciplíny jazykovědy, dělení jazyků indoevropských, slovanských	I. 1, 2, 4,8,13	3	
Fonetika a fonologie Hláskosloví, zvuková stránka české věty, spisovná výslovnost češtiny	I.1,6,7,	4	v mediálních obsazích
Sloh jazykových projevů Mezilidská, sociální komunikace	III.1,2,3,4,5,6,7,9,10; IV.1; V.1	11	Člověk a svět práce - získávání různorodých informací, prezentace písemnou i ústní formou
Slohotvorní činitelé	I.1,3,4,6,7,8,10,11,13		
Slohové postupy	III. 11,15,16		Osobnostní a sociální výchova- sociální komunikace
<u>Literární výchova</u>			
Obecná charakteristika literatury Struktura literárního díla, vrstva tematická a kompoziční	II.1,2,3,4,6,7,14	9	Základy literární vědy
Literární druhy a žánry			Vedení čtenářských deníků
Nejstarší literatura	II.2, 5,6,8,10,14	4	Rozbory textových ukázek
Antická literatura	II.2,5,6,8,10,14	10	
Evropská a mimoevropská středověká literatura Literatura duchovní a světská, útvary a významné památky	II.5,6,8,14	26	
Počátky písemnictví v českých zemích	II.5,6,9,10,11		
Česká literatura od nástupu Lucemburků do 70. let 15. století			
Renesance a humanismus v literatuře	II.2, 5,6,8,10,14	5	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		64	
<u>Jazyk a komunikace</u>	I.1,6,7,8	3	Mezipředmětové vztahy:
Praktické využití poznatků z hláskosloví			
Vybrané kapitoly z historie jazykovědy	I.5,9		Dějepis - nejstarší
Grafemika	I.1,13	3	dochované památky ve
Nauka o písemné stránce jazyka			vývoji lidstva, počátky dějin
Nauka o pravopisu			českého národa, vývoj
Lexikografie	I.13	2	světových a českých dějin
Využití encyklopedií a slovníků			do konce 17.století
Sloh jazykových projevů	I.1,8,9,12	8	
Slohové postupy	III.11,15,16		
Písemná práce			
<u>Literární výchova</u>			
Renesance a humanismus v literatuře			
Renesance a humanismus v evropské literatuře	II. 1-10	16	
Renesance a humanismus v české literatuře	II. 1-12		Základy literární vědy
Baroko, klasicismus a osvícenství	II. 13,14,15	22	Vedení čtenářských deníků
Česká barokní literatura	II.1-10,12,13		Rozbory textových ukázek
Klasicismus a osvícenství	II. 1-10		
Preromantismus	II. 1-10		
19. století - České národní obrození	II.1-7,10,12	10	

Sexta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		55	
<u>Jazyk a komunikace</u>	I.2,3,4,6; III.11	5	
Slovní zásoba, sémantika a tvoření slov			
Jednotky slovní zásoby			
Významové vztahy mezi slovy			
Rozšiřování slovní zásoby			
Způsoby tvoření slov			
Funkční styl prostědělovací	I.1,3,4,5,6,7,10,11,12,13,14;	10	Mezipředmětové vztahy: Mediální výchova - kritické nakládání s médii, rozvíjení mediální gramotnosti
Kompoziční a jazykové prostředky	III.1,2,3,4,5,6,7,16,20,22		
Vybrané útvary prostědělovacího stylu (krátké informační útvary)			
Pravopis	I.5,8	3	
<u>Literární výchova</u>			
Romantismus	I.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12	10	
Májovci, ruchovci, lumírovci	I.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12	10	
Počátky realismu		17	Rozbory textových ukázek
Základní znaky romantismu a realismu			
Realismus a naturalismus	I.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12		

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>II. POLOLETÍ</u>		47	
<u>Jazyk a komunikace</u>			
Pravopis	I.5,8	3	
Interpunkční znaménka – čárka ve větě jednoduché			
Hranice slov v písmu			
Morfologie	I.2,3,5,6,8	4	
Slovní druhy a jejich mluvnické kategorie a tvary			
Funkční styl prostědělovací	I.1,3,4,5,6,7,10,11,12,13,14	6	Rozbory textových ukázek
Vybrané útvary prostědělovacího stylu (dopis, telefonát)	III.1,2,3,4,5,6,7,16, 20, 22		
Etiketa			
Funkční styl řečnický	I.3,4,6,7,8,10,12,13,14, 15	3	
<u>Literární výchova</u>	II.1-7,10,11		
Realismus a naturalismus		13	
Realismus a naturalismus v české literatuře	II.1,2,3,4,5,6,7,10,11,12		
Moderní umělecké směry 2. pol.19. stol.	II.1-10, 13,14	18	

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		72	
<u>Jazyk a komunikace</u>			
Tvarosloví	I.2,3,5,6,8	4	
Nauka o větě a souvětí-skladba	I.1,2,5,6,9	5	
Věta a výpověď Skladební vztahy Tradiční a valenční pojetí syntaxe Skladební rozbory			Mezipředmětové vztahy: ZSV, Dějepis, Výt.vých. filozofické směry
<u>Nauka o slohu</u>	I.1,2,4,5,6,7,8,9,10,11	9	
Odborný styl Charakteristika stylu, vybrané útvary	III. 8,12,15,16,20,21,24		
<u>Literární výchova</u>	II.1-14	54	Rozbory textových ukázek
Próza a poezie v letech 1900 - 1938			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		64	
<u>Jazyk a komunikace</u>		6	
Skladební jevy v textové výstavbě Skladební přetíženost souvětí a jednoduchých vět Chyby a nedostatky u podřadného spojování vět a větných členů Problematika slovosledu a větosledu Nepravidelnosti větné a souvětí stavby	I.5,8,9,10,11,14	10	Mezipředmětové vztahy: MDV Vlastní produkce žánrů publicistického stylu
<u>Nauka o slohu</u>	I.1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,		
Funkční styl publicistický	13,14,15,1; III.1-24, IV.1; V.1		
Kompozice a jazykové prostředky útvarů publicistického stylu Vybrané útvary publicistického stylu, reklama, inzerce Masová komunikace, uživatelé, účinky mediální produkce a vliv médií Funkce masových médií, síťová média Mediální produkty a jejich významy			
<u>Literární výchova</u>	II.1-14	42	Rozbory textových ukázek
Světová literatura v letech 1945 - 1989 Drama v letech 1945 - 1989		6	

Oktáva

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		90	
<u>Jazyk a komunikace</u>			
Nauka o větě a souvětí-skladba	I.5,8,9,10,11	9	
Tradiční syntax			
Valenční syntax			
Textová syntax			
Aktuální členění			
Pravopis	I.5,8	4	
Interpunkční znaménka			
Vybrané kapitoly z obecné jazykovědy	I.1,2,3,4	5	
Úvod do obecné jazykovědy			
Mluvnická typologie jazyků			
Jazyková kultura	III.11		
<u>Nauka o slohu</u>		9	
Umělecký styl	I.1,5,6,7,8,9,10,11,13		
Administrativní styl			
Opakování funkčních stylů	I.1,3,5,6,7,10,11,13,14	9	
<u>Literární výchova</u>		54	Základy literární vědy
Česká literatura a drama 2.pol.20.st.	II. 1-10, 13,14		Text a intertextovost, kontext
Opakování			Rozbory textových ukázek

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		50	
<u>Jazyk a komunikace</u>			
Historický vývoj češtiny	I.2,15,16	20	
Kořeny historického vývoje češtiny		2	
Historický vývoj češtiny			
Historie české jazykovědy		2	
Česká jazykověda v 1. pol. 20.st.			
Česká jazykověda ve 2. pol. 20.st.			
Obecné poučení o jazyce		2	
Spisovná čeština a jazyková kultura			
Pravopis	I.5,8	6	
Obtížné jevy českého pravopisu			
Kapitoly z nauky o komunikaci		8	
Komunikace na trhu práce			
<u>Literární výchova</u>	II.1-14	30	Základy literární vědy
Česká a světová literatura a drama od r.1989 po současnost		26	Rozbory textových ukázek
Opakování		4	Text a intertextovost, kontext
Oblíbení autoři, bestseller			

1.1.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Český jazyk a literatura se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Podstatou evaluace je zjištění stavu utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů, což se projeví při plnění komplexních úkolů. Některé výkony je vhodné hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení i žáky. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, řadu projevů žáků v hodinách hodnotíme slovně. V rámci předmětu Český jazyk a literatura budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- řešení problémů (využití získaných vědomostí a dovedností)
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Těmito kritérii hodnotíme, jak žák zvládl výstupy tematických celků s důrazem na jeho schopnost řešit problémy i na úroveň jeho komunikačních dovedností.

OVĚŘOVÁNÍ klíčových kompetencí je možné postihnout při řešení náročných úkolů (např. vypracovávání seminárních prací, referátů, projektů, Gladiátorských her, olympiády v ČJ apod.), u nichž lze očekávat vysokou úroveň danou rozvinutím talentu a cílevědomým směřováním na vysoké školy. Zásadní je dodržovat vždy objektivitu hodnocení podle předem daných kritérií.

Písemné práce – kratší testy, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu.

Pololetní písemné práce v českém jazyce a literatuře se realizují formou srovnávací práce v paralelních třídách a obsahují úkoly ze všech tří složek. Hodnotí se podle předem daného bodového systému.

Ústní zkoušení a mluvený projev se zaměřuje na ověření očekávaných výstupů a kompetencí, může mít i formu mluvního cvičení, které si žák sám připraví.

Zpracování referátů a prací k danému tématu nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – sebehodnocení - obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů musí být doplněno ústním rozbohem a zapojením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně.

Gladiátorské hry dokumentují dvojí pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků k práci na tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelnými hodnotiteli jsou diváci, kteří v konečné fázi rozhodují o vítězné práci. Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má pro něj být také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení má být i zpětnou vazbou pro učitele.

1.2. Anglický jazyk

1.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.2.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Anglický jazyk je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka anglického jazyka kontinuálně navazuje na výuku anglického jazyka na nižší úrovni osmiletého gymnázia (základní škole). Vstupní úroveň jazyka je A2 a cílová úroveň je B2 podle charakteristiky Cizího jazyka v RVP GV.

Vzdělávací obsah si klade za cíl především rozvoj řečových dovedností, které zahrnují dovednosti:

- Produktivní, tj. schopnost sestavení složitějšího ústního i písemného sdělení týkajícího se situací souvisejících s probíranými tématy.
- Receptivní, tj. porozumění slyšenému cizojazyčnému projevu i čtenému textu, který jazykově, obsahově i rozsahem odpovídá jazykové úrovni žáků.
- Interaktivní, tj. schopnost dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit o všedních tématech.

Žáci prokazují dosaženou úroveň jazykových a komunikativních dovedností v rámci konkrétních tematických okruhů. Důraz je kladen na tato témata: mezilidské vztahy, životní prostředí, sociokulturní aspekty různých jazykových oblastí včetně České republiky, mezinárodní instituce a specifická témata, např. tematika literární, sociální, náboženská, politická, přírodovědná, technická aj. Tyto okruhy se cyklicky rozšiřují a diferencují v souladu se specifikou příslušného cizího jazyka.

Výuka anglického jazyka se uskutečňuje v britské angličtině. Žáci jsou však během studia postupně receptivně seznamováni i s variantou americkou.

Znalost cizího jazyka poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojení cizích jazyků, zvláště anglického jazyka, který je považovaný za lingua franca dnešní doby, pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

Žáci se učí využívat jazykovou a kulturní pluralitu pro potřebnou diskuzi jazykové a kulturní rozrůzněnosti (v ČR, v Evropě), rozvíjet své jazykové kompetence pro kontakt a spolupráci s příslušníky jiných etnik (v ČR, v Evropě), používat jazyk, aby byl zbaven rasistických a diskriminujících výrazů a respektovat, že každý jazyk má své specifické rysy, žádný není nadřazen jiným jazykům.

Učivo zahrnuje slovní zásobu k následujícím tematickým okruhům:

Oblast veřejná – veřejné instituce, veřejná oznámení, úřady, hlavní politické strany, služby, jednání a soutěže.

Oblast pracovní – firmy, průmysl, státní správa, zemědělství, profese, reklama, návod, nástroje a zařízení.

Oblast vzdělávací – školské systémy, profesní instituce, povolání a tituly, prostředí školy, diskuze a debaty.

Oblast osobní – domov, krajina, vztahy, vybavení pro sport a zábavu, zdraví, životní styl, četba.

Oblast osobnostní – světonázor, identita, způsob vnímání sama sebe.

Oblast společenská – příroda, životní prostředí, ekologie, globální problémy, věda a technika, pokrok.

Realie zemí studovaného jazyka – politické a ekonomické postavení ve světě, charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury, vztahy s Českou republikou, literatura, významná díla a autoři, věda, technika, sport, umění, významné osobnosti, díla, úspěchy, život a tradice, vzdělávání, národní zvláštnosti, jazykové zvláštnosti a odlišnosti, média, aktuální události a dění většího významu, autentické materiály (tisk, rozhlas, televize, film).

Charakter předmětu a výše uvedené tematické celky umožňují nenásilnou realizaci mezipředmětových vztahů a průřezových témat, jako jsou Multikulturní a Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

1.2.1.2. Formy realizace předmětu

Anglický jazyk stejně jako ostatní jazyky bude organizován dle základní strategie obsažené v ŠVP. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (respektive “dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. Hodina **A** se soustředí na rozvoj klíčových kompetencí prostřednictvím maximálně možné aktivity žáků. Hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů.

1.2.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

kvinta až septima 3 hodiny (tj.102 za rok)

oktáva 4 hodiny (tj.112 za rok)

1.2.1.4. Organizace předmětu

Výuka probíhá ve třídách dělených na dvě početně rovnoměrné skupiny, přičemž skupiny nejsou diferencované. Pro výuku se využívá nejen klasických učeben, ale také jazykové učebny, která je vybavena audiovizuální technikou. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

Na výuku ve škole navazují akce vztahující se k předmětu – např. návštěvy divadelních představení, filmů, kontakty s rodilým mluvčím a mezinárodní výměnné pobyty se společnými projekty.

1.2.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Smyslem a cílem vzdělávání v anglickém jazyce je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které umožní všem žákům dosáhnout **úrovně B2 podle Společného evropského referenčního rámce (SE)** a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

1.2.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Smyslem a cílem vzdělávání v anglickém jazyce je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které jim umožní dosáhnout požadované a plánem vytyčené úrovně a tím je připravit na další vzdělávání a následné uplatnění ve společnosti.

Kompetence k učení

Učitel:

- Ve výuce prezentuje různé způsoby přístupů ke studiu jazyka a žáky vede k tomu, aby je využívali.
- Vede žáky k hledání souvislostí jak u jazykových struktur, tak u slovní zásoby.
- Tam, kde je to možné, využívají učitelé srovnání s jinými jazyky, které žáci znají, i s mateřštinou.
- Zadává takové úkoly, v jejichž rámci žáci samostatně vyhledávají a zpracovávají informace z cizojazyčných textů.
- Zahrnuje do hodin i domácí přípravy práci se slovníky, referenčními příručkami, multimediálním jazykovým softwarem a internetem.
- Zvyšuje důvěru žáků v jejich jazykové schopnosti a upevňuje návyky nutné k samostatné práci s jazykem extenzivní četbou upravených i autentických textů.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Poskytuje žákům prostor k samostatnému řešení jazykových problémů i k jejich různým řešením. Využívá příležitosti demonstrovat komplexní charakter jazyka a vede žáky k jeho respektování.
- Vede žáky neustálou prací s texty, kterým ne vždy beze zbytku rozumějí, či obsahují neúplné věty i odstavce, k dovednosti zacházet s nekompletními informacemi.
- Vede žáky k nutnosti domýšlení, hledání souvislostí a smyslu.
- Ve výuce simuluje modelové situace, se kterými se žáci mohou setkat v praktickém životě (psaní dopisů na různá témata, rozhovory v různých kontextech, poslech neznámých mluvčích atd.).
- Žáky postupně vede k řešení prací většího rozsahu a komplexnějšího charakteru (např. zpracování informací z cizojazyčné literatury a prezentace výsledků před třídou).
- V rámci konverzace na různá témata po žácích vyžaduje zřetelnou argumentaci při vyjadřování názorů.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí u žáků dovednosti spojené se čtením, poslechem, mluvením a psaním standardními metodami výuky cizího jazyka. Rozvoj komunikativní kompetence je obsažen v samé podstatě předmětu.
- Dává žákům příležitost ke komunikaci s rodilými mluvčími a anglicky mluvícími cizinci v rámci hodin konverzace, výměn, poznávacích zájezdů.
- V rámci konverzace učitel kultivuje u žáků schopnost vyjádření vlastního názoru a jeho obhájení, stejně tak učí umění naslouchat názorům druhých a tolerovat odlišnosti.
- Vede žáky při práci s jazykovým materiálem k přesnosti, k identifikaci podstatných informací a rozvíjí jejich interpretační schopnosti.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Párovým a skupinovým řešením úkolů v hodinách umožňuje žákům rozvíjet své schopnosti spolupracovat.
- V rámci výměn, kterých se účastní žáci z různých tříd i ročníků, poskytuje žákům možnost setkávání a spolupráce s různými lidmi.
- Pomocí specifického charakteru učení jazyka rozvíjí u žáků schopnost soustavné práce s dlouhodobými cíli.

Kompetence občanská

Učitel:

- Nabízí žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících s cestováním a životem v zahraničí.
- Nabízí dostatek modelových situací k prokázání praktických dovedností domluvit se v běžných i krizových situacích.
- Umožňuje žákům navazovat přátelské styky s anglicky hovořícími cizinci a následně chápat rozdíly mezi národy, vede žáky k toleranci, ohleduplnosti, respektování druhých lidí.
- Učí žáka respektovat nejen naše tradice, kulturní a historické dědictví, ale zároveň uznávat a studovat tradice jiných národů.
- Předává žákům základní znalosti o státním uspořádání zemí Evropské unie, USA, Kanady.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Při písemném vyjadřování žáků klade důraz na samostatnost vypracování úkolu a jeho vnější úpravu.
- Vede žáka k osvojení takových pracovních dovedností, které směřují k překonání určité konkrétní obtíže (práce se slovníkem jako pramenem všestranných informací o slovech).
- Zadává žákům samostatnou práci s encyklopediemi, mluvnickými a pravopisnými přehledy, cizojazyčnou literaturou.

1.2.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Jedná se o střídání dvou odlišných typů vyučovacích hodin, hodin standardních a hodin **A**. Jedna hodina ze čtyř musí vždy být zasvěcena hodinám **A**. V případě nutnosti je možné uplatnit princip „dvě hodiny z osmi“. Volba, o kterou hodinu ze čtyř půjde, je na vyučujícím. Takto je do výuky organicky zařazen pravidelně se opakující časový prostor pro přímé rozvíjení klíčových kompetencí. Ve všech hodinách platí princip, že žák je prostřednictvím realizace očekávaných výstupů veden ke klíčovým kompetencím.

Standardní typ hodiny

V tomto typu hodin je důraz kladen především na naplňování očekávaných výstupů včetně ověřování míry jejich osvojení. V procesu vyučování a práce s učivem učitelé využívají všechny moderní metody a postupy včetně problémového vyučování, skupinového vyučování, individuálního zadání apod. Vyučující dbá na to, aby i v tomto typu hodin byli žáci minimálně třetinu času zcela aktivní.

Hodiny A

Písmeno **A** symbolizuje ideovou náplň a strukturu těchto hodin, které by měly být **alternativní, aktivní a atraktivní**.

Slovo atraktivní znamená, že se tyto hodiny významným způsobem odlišují od hodin standardních.

Hodiny **A** logicky navazují na systém hodin **A** na nižším stupni gymnázia (na alternativní přístup na základních školách), ale liší se mírou náročnosti kladené na starší žáky. Žákům je i v těchto hodinách předávána látka očekávaných výstupů, ale hlavní důraz je kladen na rozvoj kompetencí. Nosným principem je aktivita, samostatnost a řešení problémů.

Hodiny **A** mohou plynule navazovat na standardní hodiny, ale není to podmínkou.

Učitel omezuje svoji roli v hodině **A** na minimum a dává žákům příležitost dosáhnout cíle využitím všech jejich znalostí a schopností získaných i v ostatních předmětech. V hodině učitel už jen dohlíží, usměrňuje, radí, koordinuje. Tento typ hodin vyžaduje od učitele velmi precizní přípravu, je nutné zvážit různé varianty, které mohou při vyučování nastat a které bude nutné odpovídajícím způsobem řešit. V přípravě na tyto hodiny je vhodné vzít v úvahu i návrhy žáků, nechat jim podíl na spoluplánování výuky, což vede k přejímání zodpovědnosti za výsledky. Zároveň pěstuje schopnost domluvit se, respektovat názory druhých, spolupracovat apod.

Navrhovaný způsob realizace hodin A

Pro realizaci tohoto typu vyučovacích hodin je vhodné využívat technických možností počítačové učebny nebo učeben s dataprojektorem. Vyučující má tak možnost zapojit do výuky výukové programy vyrobené profesionálními firmami, využít internet, prezentovat vlastní výukové materiály.

V hodinách cizích jazyků lze tyto hodiny realizovat různými způsoby.

Příklady realizace hodin **A**:

Dramatizace – žáci se učí různé „role“. Cílem aktivity je rozvíjení schopnosti žáků nakonec odhodit masky a být sebou samými.

Volné psaní – podstatou je uvolnění myšlenek, rozvíjení vyjadřovacích schopností. Žák uplatňuje vlastní fantazii a prožité skutečnosti.

Práce s textem – umožňuje lepší porozumění textu, vyjasnění málo srozumitelných pasáží, odstraňuje případná nepochopení. Každý žák pracuje s vlastní kopií textu. Žáci ve skupinkách formulují základní myšlenku textu, během řízené diskuze dochází k vysvětlování nejasností.

Projektové vyučování – dlouhodobá metoda, při které žáci pracují na řešení určitého problému. V počáteční fázi je zadán žákům konkrétní úkol. Dále je sledován vývoj prací, konzultují se dílčí výsledky. Projekty se prezentují a následně diskutují.

Soutěže – zaměřují se na bohatost slovní zásoby a její využívání.

Testy – intelektuální hry různého zaměření, které podporují soutěživost a ověřují znalosti a schopnosti jednotlivých skupin.

Hry – vědomostní, logické.

Speciální součástí výuky v anglickém jazyce je, jako u ostatních předmětů, možnost vytvářet projekty v rámci Gladiátorských her. Zadání, která si žáci mohou, ale nemusí vybrat, se většinou orientují na problematiku životního stylu v anglicky hovořících zemích, problematiku mezinárodních vztahů, životního prostředí apod.

1.2.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (POSLECH, ČTENÍ S POROZUMĚNÍM)

1. Rozumí hlavním myšlenkám složitějších textů.
2. Rozliší základní a rozšiřující informace, identifikuje strukturu textu.
3. Zaznamená specifické a detailní informace textu.
4. Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska.
5. Odvodí význam neznámých slov na základě osvojené slovní zásoby, znalosti tvorby slov.
6. Užívá různé techniky čtení (orientační, informativní, studijní) dle typu a účelu.
7. Umí využívat logického odhadu neznámých slov, slovních spojení, gramatických tvarů na základě kontextu, znalosti struktury jazyka.
8. Využívá různé druhy slovníků, encyklopedie, informativní literaturu.
9. Postihne zápletku i sled událostí v cizojazyčném filmu, divadelním představení.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV)

1. Volně reprodukuje přečtený/vyslechnutý náročnější text.
2. Pochopí hlavní myšlenky sdělení či projevu v anglickém jazyce, vyjádří vlastní názor.
3. Přednese souvislý referát, projev na dané téma.
4. Detailně popíše osobu, místo, předmět, činnost, situaci.
5. Sestaví souvislý text na dané téma, vyjádří stanovisko k aktuálním problémům.
6. Logicky a jasně strukturuje volný písemný projev, osobní i úřední dopis.
7. Samostatně zpracuje práci kratšího rozsahu (referát, projekt) na základě studia materiálů v anglickém jazyce.
8. Využívá výkladové, překladové a odborné slovníky.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjádří a obhájí své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a reaguje na podobná sdělení.
2. Reaguje adekvátně v běžných životních situacích, užívá vhodné výrazy či je opisným vyjádřením nahradí.
3. Komunikuje rychle, spontánně v složitějších situacích a usiluje o gramatickou správnost.
4. Zahájí, vede a zakončí dialog/diskusi při setkání s rodilými mluvčími.
5. Diskutuje s rodilým mluvčím na různá témata, která se týkají odborných zájmů.

IV.OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Konverzace Fashion How did you feel The world of work Gramatika Present and past tenses contrast Verb patterns Used to Past perfect simple and continuous Defining and non def. Relative clauses Question forms	I. 1,2,3,4,5; II. 1-8; III. 1,2,3; IV.1,2,3 I. 4; II. 2,6; III. 1,2,4	51

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Konverzace The world of work Relating people Computing Gramatika Past simple and pres.perf. contrast present perf.contrast speculating and preciting Future perfect and future continuous	I. 1,2,3,4,5; II. 1-8; III. 1,2,3,5;IV.1,2,3 I. 1,4; II.2,6; III. 1,2,4	51

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (POSLECH, ČTENÍ S POROZUMĚNÍM)

1. V jednoduchém a dobře srozumitelném projevu rozeznává ty detailnější informace, k jejichž pochopení mu stačí slovní zásoba.
2. Sleduje děj filmů s jednoduchými dialogy a nekomplikovanou zápletkou.
3. Jednoduchému textu rozumí bez problémů, orientuje se v jeho struktuře a chápe jeho hlavní myšlenky. Najde požadované informace v takovém textu obsažené a rozliší informace hlavní od vedlejších.
4. Spontánně přizpůsobuje techniku čtení typu textu a účelu čtení.
5. Užívá různé techniky čtení (orientační, informativní, studijní) dle typu a účelu.
6. Umí využívat logického odhadu neznámých slov, slovních spojení, gramatických tvarů na základě kontextu, znalostí struktury jazyka.
7. Využívá různé druhy slovníků, encyklopedie, informativní literaturu.

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV)

1. Na všeobecné téma se vyjadřuje stručně a srozumitelně, písemně i ústně.
2. Při komunikaci zahájí, vede a ukončí rozhovor o jednoduchých tématech. Rozumí natolik, že adekvátně reaguje na partnera, ač si některá slova či věty musí nechat vysvětlit či zopakovat.
3. Sestaví souvislý text na jednoduché téma (lineární sled myšlenek nebo příběh).
4. Vysvětlí své názory a stanoviska.
5. Přednese souvislý referát, projev na dané téma.
6. Logicky a jasně strukturuje volný písemný projev, osobní i úřední dopis.
7. Samostatně zpracuje práci většího rozsahu (referát, projekt, seminární práci) na základě studia materiálů v anglickém jazyce.
8. Využívá výkladové, překladové a odborné slovníky.

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjádří a obhájí své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a reaguje na podobná sdělení.
2. Všímá si souvislostí v rámci jazyka i mezi jazyky a snaží se jich využít pro porozumění.
3. Reaguje adekvátně v běžných životních situacích, užívá vhodné výrazy či je opisným vyjádřením nahradí.
4. Komunikuje rychle, spontánně ve složitějších situacích a usiluje o gramatickou správnost.
5. Všímá si rozdílů mezi formálním a neformálním jazykem a snaží se je respektovat ve svém projevu.
6. Diskutuje s rodilým mluvčím na různá témata, která se týkají odbornějších zájmů.

IV. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Konverzace Crime at the manor Relationship Getting from A to B Gramatika Reported speech Comparison Imaginary situation The passive	I. 1,2,3,4,5; II. 1-8; III. 1,2,3;IV.1,2,3 I. 4; II. 2,6; III. 1,2,4	51

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Konverzace Getting from A to B Money and payment Performers Gramatika Indefinite pronouns Have stg. Done Third conditional Participle clauses,determiners	I. 1,2,3,4,5; II. 1-8; III. 1,2,3,5; IV.1,2,3 I. 1,4; II.2,6; III. 1,2,4	51

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (POSLECH, ČTENÍ S POROZUMĚNÍM)

1. V dobře srozumitelném projevu se orientuje i při složitějším tématu. Tam, kde není omezen rozsahem své slovní zásoby nebo složitým či neznámým tématem rozumí i detailům.
2. Orientuje se ve středně náročných textech, pochopí hlavní myšlenky a najde požadované informace.
3. S porozuměním přečte neupravenou povídku nebo delší autentický článek. Kombinuje informace z různých textů.
4. Čte foneticky správně přiměřeně náročný text.
5. Aktivně používá dvojjazyčný slovník.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV)

1. Zřetelně formuluje svůj názor.
2. Volně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu.
3. Podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související.
4. Vyjadřuje se srozumitelně a spontánně.
5. Zapojí se do diskuze i na obtížnější témata.
6. Píše formální i neformální texty na různá témata. Předává obsahově správně i složité informace.
7. Ústně prezentuje výsledky své obsáhlejší práce s informacemi na všeobecné téma.
8. Dbá na jazykovou správnost.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjádří a obhájí své myšlenky a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou.
2. Reaguje spontánně a gramaticky správně v běžných životních situacích.
3. Při setkání s neznámými slovy aplikuje veškeré své jazykové znalosti (příbuzná slova a slovtvorné vzorce, další cizí jazyky, slova cizího původu používaná v češtině atd.).
4. Jednoduché gramatické struktury používá bez chyb, náročnější s chybami. Bez problémů používá základní typy vedlejších vět.
5. Volí vhodné výrazy i na úrovni náročnější slovní zásoby, ač se dopouští občasných nepřesností ve významu i výslovnosti.

IV.OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Konverzace Describing personality Value and price Relating to people Gramatika Present perfect simple and continuous Verb patterns Used to and would Past perfect simple and continuous Question forms	I. 1,2,3,4,5; II. 1-8; III. 1,2,3; IV. 1,2,3 I. 4; II. 2,6; III. 1,2,4	51

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Konverzace Relating to people Politics and protest Computing Gramatika Comparison Probability Future continuous and future perfect Passive	I. 1,2,3,4,5; II. 1-8; III. 1,2,3,5; IV.1,2,3 I. 1,4; II.2,6; III. 1,2,4	51

Oktáva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (POSLECH, ČTENÍ S POROZUMĚNÍM)

1. Dobře rozumí autentickým projevům typu rozhlasových a televizních dokumentárních a zpravodajských pořadů i standardní živé řeči.
2. Středně náročným všeobecným textům rozumí bez problémů, odborným se slovníkem. Krátkodobě si zapamatuje nejen hlavní myšlenky, ale i podstatné detaily.
3. S porozuměním přečte neupravenou knihu středního rozsahu v angličtině.
4. Vyhledá informace z různých textů na všeobecné téma a pracuje s nimi.
5. Autentickým textům rozumí bez větších problémů, k detailnímu porozumění využije slovníku.
6. Pracuje s výkladovým slovníkem, využívá dvojjazyčný slovník.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV)

1. Svá sdělení vyjadřuje plynule, aniž by byl nucen obsahově redukovat to, co chce sdělit.
2. Vede diskusi prakticky o všech tématech, která je schopen rozebírat v mateřštině.
3. Reaguje adekvátně i ve složitějších a méně obvyklých situacích. Mluví spontánně, plynule a bez výraznějších zaváhání.
4. Logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů.
5. Sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko.
6. Vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou.
7. Ústně prezentuje výsledky své obsáhlejší práce s informacemi na všeobecné téma.
8. Diskutuje o odborných tématech v míře odpovídající jeho odborným znalostem.
9. Napiše úvahu na známé téma související s probíranými tematickými okruhy.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vybírá vhodné tištěné i multimediální zdroje jazykových informací, používá překladové i výkladové slovníky a referenční příručky jak k samostudiu, tak k práci s texty.
2. Komunikuje plynule a foneticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů.
3. Při setkání s rodilými mluvčími se zapojí do živé diskuze na různá témata, týkající se odbornějších zájmů.

IV.OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Oktáva

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		68
Konverzace Describing food News	I.1-6, II.1-9, III.1-3, IV. 1,2,3	
Gramatika Passive:advanced structures Articles and quantifiers Reported speech Reporting verbs	II. 1-9 III.2	
Temat. okruhy a komunikační situace z různých oblastí, reálie studovaného jazyka		průběžně
Souhrn. opak. a prohlubování gramatiky		průběžně
<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		44
Konverzace Global warming Behaviour	I.1-6, II.1-9, III.1-3, IV.1,2,3	
Gramatika Talking about ability Relative clauses Criticising past actions Mixed conditionals	II. 1-9 III.2	
Temat. okruhy a komunikační situace z různých oblastí, reálie studovaného jazyka		průběžně
Souhrn. opak. a prohlubování gramatiky		průběžně

1.2.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Anglický jazyk se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole č. 5. Zde uvádíme pouze specifika, kterými se předmět anglický jazyk odlišuje.

Cílem evaluace žáků v anglickém jazyce je ujistit se o jejich pokroku.

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí – vědomostí, dovedností a postojů žáka - a formulace hodnotících soudů na základě porovnávání skutečného stavu se stavem předpokládaným, formulovaným očekávanými výstupy. Hodnocení kompetencí je poměrně složité, neboť se projevují při řešení úkolů různého typu. Některé výkony žáků je proto vhodné hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a toto hodnocení používat jako motivaci ke zlepšení výkonů, nárůstu kompetencí.

Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek. Vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně. Žáci by měli být cíleně vedeni k sebehodnocení a sebekontrolě. Důležitou roli při tomto hodnocení hraje objektivita a pedagogický takt.

Formy ověřování vědomostí:

Průběžné hodnocení

- čtení - hodnotí se správnost, uvědomělost, plynulost a výraznost čtení
- porozumění čtenému textu
- poslech - hodnotí se úroveň syntetického porozumění a výsledky žáka v analytickém poslechu
- písemné vyjadřování - hodnotí se především informační hodnota a výstižnost vyjádření obsahu, uspořádání myšlenek, srozumitelnost, jazyková správnost, přiměřený rozsah úkolu a samostatnost jeho vypracování
- ústní vyjadřování - hodnotí se rozsah použitého jazykového materiálu; plynulost projevu, správnost použitých jazykových prostředků a úroveň zvukové realizace (výslovnost, přízvuk, intonace)

Krátké písemné testy zahrnují testy, diktáty a kratší slohové práce, které mají za úkol ověřit především míru zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle předem jasně stanovených kritérií.

Pololetní písemné práce nemusí být práce, která musí nezbytně trvat celou vyučovací hodinu. Může jít o kratší formu, která námátkově ověřuje znalostní potenciál žáka.

Zpracování projektů nabízí větší možnost hodnotit nejen obsahovou stránku, ale i nárůst kompetencí.

Obhajoba a hodnocení seminárních prací je hodnocena známkou podle předem přesně daných kritérií. Zároveň je vhodné spojit toto hodnocení se slovním hodnocením a zapojit třídu do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Srovnávací celorepublikové testy CERMAT, KALIBRO a SCIO

Pravidla pro použití klasifikace v anglickém jazyce

Známka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování. Klasifikujeme jen probrané a procvičené učivo. Žáci mají možnost a dostatek času k naučení, procvičení a zažití učební látky. Vyváženě se hodnotí: vědomosti, dovednosti, postup, práce s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka. Při klasifikaci se používá pět klasifikačních stupňů. Všechny písemné

práce jsou včas oznámeny, aby žáci měli dostatek času se na ně připravit. Významným prvkem procesu učení je práce s chybou. Žáci mají právo dělat chyby; uvědomění si chyby je příležitost naučit se lépe.

Rozvoj klíčových kompetencí vyučující hodnotí podle kritérií, která si sám stanovil.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP ZV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem písemného i ústního ověřování. Jde tedy o vcelku tradiční způsoby zkoušení, jakými jsou testy, ústní zkoušení, frontální zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžními i písemnými pracemi za větší časový úsek. Zásadní význam má pololetní písemná práce vypracovaná paralelními třídami při shodných kritériích hodnocení. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Ověřování nárůstu kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Budou platit dva základní postupy:

- Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.
- V oblasti hodnocení kompetencí budeme využívat jako v ostatních předmětech služeb profesionálních firem, které se dlouhodobě testováním přidané hodnoty a kompetenci zabývají.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr učební činnosti. V rámci předmětu anglický jazyk budou respektována pravidla klasifikace uvedené v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení.

1.3. Německý jazyk

1.3.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.3.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Německý jazyk jako další cizí jazyk je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a je vymezen jako samostatný předmět.

Obsahem výuky je systematické rozvíjení řečových dovedností zahrnujících:

- Receptivní dovednosti, tj. porozumění vyslechnutému projevu a čtenému textu.
- Produktivní dovednosti, tj. ústní a písemné vyjadřování na základě osvojení přiměřeného rozsahu jazykových prostředků, tj. slovní zásoby, mluvnice, zvukové a grafické stránky jazyka.
- Reálie německy mluvících států.
- Pracovní návyky, vedoucí k pozdějšímu efektivnímu studiu cizího jazyka.

Znalost jazyka přispívá k objevování a pochopení skutečností, které dalece přesahují rámec zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje nezbytný základ a předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizího jazyka pomáhá překonávat jazykové bariéry a přispívá ke kvalitnímu uplatnění jedince nejen v osobním životě, ale i v dalším studiu a v neposlední řadě i na trhu práce.

Učivo zahrnuje slovní zásobu k následujícím tematickým okruhům:

Oblast veřejná – veřejné instituce, veřejná oznámení, úřady, hlavní politické strany, služby, jednání a soutěže

Oblast pracovní – firmy, průmysl, státní správa, zemědělství, profese, reklama, návod, nástroje a zařízení

Oblast vzdělávací – školské systémy, profesní instituce, povolání a tituly, prostředí školy, diskuze a debaty

Oblast osobní – domov, krajina, vztahy, vybavení pro sport a zábavu, zdraví, životní styl, četba

Oblast osobnostní – světonázor, identita, způsob vnímání sama sebe

Oblast společenská – příroda, životní prostředí, ekologie, globální problémy, věda a technika, pokrok

Reálie zemí studovaného jazyka – politické a ekonomické postavení ve světě, charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury, vztahy s Českou republikou, literatura, významná díla a autoři, věda, technika, sport, umění, významné osobnosti, díla, úspěchy, život a tradice, vzdělávání, národní zvláštnosti, jazykové zvláštnosti a odlišnosti, média, aktuální události a dění většího významu, autentické materiály (tisk, rozhlas, televize, film).

Charakter předmětu a výše uvedené tematické celky umožňují nenásilnou realizaci mezipředmětových vztahů a průřezových témat, jako je Multikulturní a Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Žáci se učí využívat jazykovou a kulturní pluralitu pro potřebnou diskuzi jazykové a kulturní rozrůzněnosti (v ČR, v Evropě), rozvíjet své jazykové kompetence pro kontakt a spolupráci s příslušníky jiných etnik (v ČR, v Evropě), používat jazyk, aby byl zbaven rasistických a diskriminujících výrazů a respektovat, že každý jazyk má své specifické rysy, žádný není nadřazen jiným jazykům.

1.3.1.2. Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina.

V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

System střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.3.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

kvinta až septima 3 hodiny týdně (tj. 102 za rok)

oktáva 4 hodiny týdně (tj. 112 za rok)

1.3.1.4. Organizace předmětu

Výuka německého jazyka probíhá ve třídách dělených na dvě početně rovnoměrné skupiny. Převážná část výuky se realizuje v klasické třídě, některé hodiny probíhají v učebnách vybavených audiovizuální technikou a počítači, popř. ve školní knihovně.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Cíl a obsah vyučování cizího jazyka vychází především z jeho **komunikativní funkce**. Žák si má jazyk osvojit tak, aby se uměl dorozumět a dokázal porozumět i psaným textům odpovídající úrovně. To znamená, že v průběhu osmiletého cyklu musí zvládnout na náročnější úrovni řečové dovednosti: **poslech, mluvení, čtení a psaní**. Vzdělávání směřuje k dosažení **úrovně na hranici B1/B2** podle **Společného evropského rámce pro jazyky**. Žák komunikuje tak, aniž by jazykově redukoval to, co chce sdělit. Má dostačující vyjadřovací prostředky k tomu, aby podal jasný popis, vyjádřil své názory, rozvíjel argumentaci bez většího hledání slov a k tomu účelu používá některé druhy souřadných souvětí. Má všeobecně vysokou úroveň slovní zásoby, ačkoliv v malé míře dochází k záměnám a nesprávnému výběru slov, které však nezpůsobují problémy v komunikaci. Dobře ovládá gramatiku a jen občas se dopouští chyb. Vyhne se závažným chybám ve formulacích,

vyjadřuje se sebevědomě, srozumitelně a zdvořile v rámci formálních a neformálních funkčních stylů, které odpovídají dané situaci a osobám, kterých se to týká.

Smyslem a cílem vzdělávání v německém jazyce je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které jim umožní dosáhnout požadované a plánem vytčené úrovně a tím je připravit na další vzdělávání a jejich následné uplatnění ve společnosti.

1.3.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

V hodinách německého jazyka jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat (seminární práce, gladiátorské hry, projekty,...).
- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace a dále s nimi pracovat (reprodukce, vypravování,...).
- Zadává úkoly, které vyžadují práci s různými zdroji informací, a tím vede žáka k tomu, aby je porovnával a hodnotil (seminární práce, diskuze,...).
- Provádí rozbor plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbor prací,...).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede v cizím jazyce debaty k různým problémům (práce s texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu,...).
- Zadává cvičení, která vyžadují logické uvažování (doplňovací cvičení, zmatené texty, tvořivé psaní,...).
- Vyžaduje interpretaci získaných poznatků s vlastními závěry (reprodukce, dokončení textu, volné vyprávění,...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění komunikativní složky jazyka jako hlavního cíle výuky (rozhovory, vyprávění, diskuze,...).
- Vyžaduje užívání odborné terminologie s ohledem na dosaženou jazykovou úroveň (gramatická cvičení, reálie, ...).
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC,...).
- Seznamuje žáky se všemi úrovněmi jazyka a vyžaduje jejich rozlišování v různých situacích (práce se slovníky, audiovizuálními pomůckami a autentickými materiály,...).
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem a zajišťuje kontakt s cizími lidmi hovořícími daným jazykem za účelem ověření znalostí v něm (gladiátorské hry, výměna žáků, olympiády,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života.
- Spoluplácnuje se žáky cíle společné práce zejména v hodinách **A** (řízená diskuze, demokratická volba).
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm (hodnocení seminárních prací, prezentací, výkonů za určité časové období s vytčením dalších cílů).

- Zadává cíleně úkoly zaměřené na spolupráci různých individualit a integraci méně aktivních jedinců (skupinová práce při řešení různorodých úkolů).
- Využívá právě probíraných témat k zdůraznění zodpovědnosti za vlastní život a zdraví (diskuze, samostatný písemný projev,...).

Kompetence občanská

Učitel:

- Srovnáváním reálií vlastní země s reáliemi zemí, jejichž jazyk studují, vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, práce na PC,...).
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskusi o nich (mluvní cvičení, aktuality, diskuze,...).
- Při vhodných tématech zmiňuje krizové situace a vyžaduje návrhy řešení (simulační cvičení, živé dialogy,...).
- Vyžaduje plnění zadávaných úkolů a přiměřenou formou je kontroluje a hodnotí (domácí úkoly a ústní příprava,...).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce v hodinách **A**).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s autentickými materiály, rozhovory s rodilými mluvčími, inzerce,...).
- Zařazuje do výuky vyhledávání informací o vzdělávacích a pracovních příležitostech v zemích studovaného jazyka (PC, inzerce, tvorba dotazníku a životopisu uchazeče,...).

1.3.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

V těchto hodinách je hlavní důraz kladen na rozvoj kompetencí. Učitel omezuje svoji aktivitu na minimum a dává žákům příležitost, aby k dosažení cíle využili všech svých znalostí a schopností získaných i v ostatních předmětech.

V hodinách cizích jazyků lze realizovat tyto hodiny různými způsoby, např.:

Dramatizace – přebíráním rolí si žák zkouší různé životní situace a ověřuje schopnost reagovat na ně.

Vlastní tvorba – jde o zážitkovou formu, silně emocionální, při níž žák samostatně tvoří a zapojuje vlastní fantazii a uplatňuje prožité zkušenosti.

Soutěže - inspirované médii se zaměřují na bohatost slovní zásoby a jejího využívání v cizím jazyce.

Diskuze a debaty mají široké využití, pěstují schopnost vyjádřit vlastní názor, učit se naslouchat, čelit argumentům a reagovat na kritiku.

Projekty mohou být krátkodobé i dlouhodobé s mezipředmětovými vazbami, mohou je vytvářet jednotlivci i skupiny, lze je částečně tvořit ve škole i doma.

Hry vědomostní, logické či prostě zábavné pomáhají odbourávat ostych a dopřávají i slabším jedincům pocit úspěchu.

1.3.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy – německý jazyk

Žák:

I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Pochopí hlavní myšlenky a body autentického ústního projevu na aktuální téma, rozpozná hlavní a doplňující informace.
2. Odliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, rozpozná různý styl, citové zabarvení, názory a postoje jednotlivých mluvčích.
3. Pochopí hlavní body a myšlenky čteného textu či písemného projevu jednoduššího obsahu.
4. Rozpozná strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující myšlenky.
5. Dovede pracovat s různými informacemi získanými z různých zdrojů.
6. Pochopí význam neznámých slov na základě již osvojených znalostí slovní zásoby, z kontextu, znalostí tvorby slovní zásoby a internacionalismů.
7. Využívá média k získání informací.
8. Čte s porozuměním nenáročnou literaturu psanou v současném německém jazyce.

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Dovede jednoduše formulovat svůj názor, dopouští se při tom chyb v obtížnější gramatice.
2. Používá při reprodukci přečteného nebo vyslechnutého autentického textu slovní zásoby a jazykové struktury odpovídající jednoduššímu textu.
3. Dovede jednoduše promluvit na dané téma.
4. Zvládne podrobněji popsat vše, co se týká jeho osoby a blízkého okolí, včetně souvisejících činností..
5. Aplikuje své znalosti při strukturování písemného projevu základních slohových stylů.
6. Umí přijmout a předat některé základní informace.
7. Používá všeobecnou slovní zásobu nižší náročnosti.
8. Používá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Umí jednoduše vyjádřit své myšlenky, názory a stanoviska jak písemně, tak ústně.
2. Reaguje spontánně a převážně gramaticky správně na texty jednodušších slovních útvarů.
3. Vyjadřuje se foneticky správně.
4. Dovede diskutovat s rodilými mluvčími, pokud hovoří pomalu, zřetelně a používají jednoduchou slovní zásobu.

IV. PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		54	
Tematické celky	I.1-9, II.1-8, III.1-4, IV.1-3		Gramatika a výslovnost je probírána v komunik. situacích, proto jsou škol.očekávané výstupy (dále jen ŠOV) uváděny pouze u témat.
Sport a volný čas		11	
Výmluva a omluva			
Svátky a zvyky		12	
Strach a starost			
Souhlas a nesouhlas			Všechny ŠOV prostupují soustavně všemi tématy.
Porovnávání něm. mluv. zemí a své vlasti		10	Mezipředmětové vztahy:
Berlín v souvislosti s orientací ve městě		12	MKV,OSV,Ze, ZSV
Otázka na cestu, popis cesty		9	
Zdvořilý dotaz			Některé hodiny jsou realizovány prostřednictvím PC nebo jiné audiovizuální techniky.
Gramatika			
Způsobová slovesa v préteritu			
Předložky se 3.a 4. pádem			
Nepřímé otázky			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		48	
Tematické celky	I.1-9, II.1-8, III.1-4, IV.1-3		Gramatika a výslovnost je probírána v komunik. situacích, proto jsou škol.očekávané výstupy (dále jen ŠOV) uváděny pouze u témat.
Životní prostředí		16	
Schopnost promluvit o důsledcích			
Německo		16	
Oslava a její organizace		16	
Souhlas a nesouhlas			Všechny ŠOV prostupují soustavně všemi tématy.
Výhoda a nevýhoda			Mezipředmětové vztahy:
Gramatika			MKV,OSV,Ze, ZSV
Další vedlejší věty			Některé hodiny jsou realizovány prostřednictvím PC nebo jiné audiovizuální techniky.
Negace			
Tvoření slov			
Vazby sloves			

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Pochopí většinu myšlenek a bodů autentického ústního projevu obtížnějšího obsahu na aktuální téma, bezpečně pozná hlavní a doplňující informace.
2. Spolehlivě odliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, rozpozná styl, citové zabarvení, názory a postoje jednotlivých mluvčích.
3. Pochopí hlavní body a myšlenky autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma.
4. Rozpozná strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující myšlenky.
5. Umí již dobře pracovat s různými informacemi získanými z různých zdrojů i na méně běžná témata.
6. Odvodí si význam dosud neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, z kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů.
7. Běžně pracuje s odbornou literaturou, získává specifické informace prostřednictvím médií.
8. Je schopen s porozuměním číst nenáročnou literaturu psanou v současném německém jazyce.
9. Pochopí zápletku, děj i pointu méně náročného filmu.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Svůj názor formuluje srozumitelně, bez závažných gramatických chyb, hovoří spontánně.
2. Při reprodukci přečteného nebo vyslechnutého autentického textu používá slovní zásobu a jazykové struktury náročnosti textu odpovídající.
3. Dovede souvisle mluvit na dané téma.
4. Umí vyjádřit srozumitelně své stanovisko k širší škále témat.
5. Je schopen aplikovat své znalosti při strukturování písemného projevu.
6. Přijímá a předává bez větších chyb a srozumitelně obsahově náročnější informace.
7. Používá běžně všeobecnou slovní zásobu vyšší náročnosti.
8. Při zpracování písemného projevu na neznámé téma používá překladové či výkladové slovníky.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Umí vyjádřit své myšlenky a diskutovat o svém stanovisku.
2. Je schopen spontánní reakce na texty různého typu bez podstatných gramatických chyb.
3. Vyjadřuje se většinou foneticky správně a plynule.
4. Dovede diskutovat na jednodušší téma s rodilými mluvčími.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		54	
Konverzace	I.1-7, II.1-8, III.1-5		Gramatika a výslovnost jsou probírány v komunik. situacích, proto jsou ŠOV uváděny pouze u tematických celků. Mezipředmětové vztahy: D,Z,MKV,ČJ,AJ,OV
Osobnosti a vzory	IV. 1-3	8	
Mezilidské vztahy		8	
Povolání, vzdělání a profese		8	
Školské systémy		8	
Sny a přání		8	
Plány do budoucna		8	
Rodina – rozdělení rolí v rodině		5	
Gramatika			Všechny ŠOV prostupují soustavně všemi tématy.
Vazby sloves, vztažné věty, konjunktiv II, dvojité spojky, genitiv substantiv, zájmenná příslovce			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		48	
Konverzace	I.1-7, II.1-7, III.1-5		Gramatika a výslovnost jsou probírány v komunik. situacích, proto jsou ŠOV uváděny pouze u tematických celků. Mezipředmětové vztahy: D,Z,MKV,ČJ,AJ,OV
Bydlení, život ve městě a na venkově	IV. 1-3	10	
Budoucnost, plány do budoucna		10	
Globální problémy		8	
Stravování, zásady zdravé výživy		10	
Zdraví a zdravý životní styl		10	
Gramatika			Všechny ŠOV prostupují soustavně všemi tématy.
Závislý infinitiv s zu, směrová příslovce, budoucí čas, užití slovesa werden, zvrtná slovesa, věta účelová			

Septima

Školní očekávané výstupy – německý jazyk jako druhý cizí jazyk

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Pochopí téma, základní informace, hlavní myšlenky a důležité detaily autentického dialogického, monologického nebo kombinovaného ústního projevu nepříliš obtížného obsahu proneseného rodilým mluvčím standardní a zřetelnou výslovností.
2. Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, rozpozná jejich názory a stanoviska, různá citová zabarvení a styl.
3. Pochopí hlavní body a myšlenky autentického čteného textu či písemného projevu nepříliš složitého obsahu na aktuální téma.
4. Postihne logickou strukturu sdělení a rozliší hlavní a doplňující myšlenky.
5. Umí vyhledat základní a rozšiřující informace týkající se aktuálních i běžných témat a pracovat s nimi, umí využívat různé zdroje informací.
6. Umí odhadovat významy neznámých výrazů na základě již osvojených znalostí slovní zásoby, z kontextu, na základě znalosti tvoření slov nebo za pomoci internacionalizmů.
7. Umí bez větších obtíží využívat odbornou literaturu a média k získání dalších informací; umí používat dvojjazyčné slovníky, jazykové a jiné příručky.
8. Čte s porozuměním méně náročnou literaturu psanou moderním německým jazykem.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Dovede formulovat srozumitelným způsobem svůj vlastní názor, bez závažných gramatických chyb, hovoří spontánně a plynule.
2. Používá při reprodukci přečteného nebo vyslechnutého autentického textu osvojené jazykové prostředky odpovídající nepříliš náročnému textu.
3. Dovede plynule a bez větších obtíží hovořit na dané téma.
4. Umí vyjádřit své stanovisko k široké škále aktuálních i běžných témat.
5. Dokáže podrobně popsat vše, co se týká jeho vlastní osoby či blízkého okolí, včetně situací a činností s nimi souvisejícími.
6. Aplikuje své znalosti při strukturování písemného projevu různých slohových stylů.
7. Je schopen přijmout a dále předat bez chyb a srozumitelným způsobem obsahově nepříliš složité informace.
8. Používá obecnou slovní zásobu střední úrovně náročnosti.
9. Používá překladové a výkladové slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Umí formulovat a odůvodnit své vlastní myšlenky, názory a postoje jak písemně, tak ústně.
2. Reaguje spontánně a gramaticky správně na méně náročné texty různého typu.
3. Reaguje spontánně a gramaticky správně v nepříliš komplikovaných situacích.
4. Vyjadřuje se foneticky správně a plynule.
5. Dovede navázat kontakt a vést jednoduchý rozhovor s rodilým mluvčím.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.

2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		54	
Konverzace	I.1-8, II.1-9, III.1-5		Gramatika a výslovnost je probírána v komunik. situacích, proto jsou ŠOV uváděny pouze u témat.
Společenské aktivity	IV. 1-3	12	
Problémy mladé generace		11	
Práce, výdělek a výdaje		11	Všechny ŠOV prostupují kontinuálně všemi tématy.
Politika a společnost		9	
Evropské a světové organizace		11	Mezipředmětové vztahy: MKV, OSV, Ze, Dě, ZSV
Výslovnost			
Aktivní užití zvukové podoby NJ			
Gramatika			Některé vyučovací hodiny jsou realizovány prostřednictvím PC nebo jiné audiovizuální techniky
Časové spojky, postavení předmětů ve větě, préteritum sloves, přičestí přítomné a minulé v přívlastku, nepřímé otázky			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		48	
Konverzace	I.1-8, II.1-9, III.1-5		Gramatika a výslovnost je probírána v komunik. situacích, proto jsou ŠOV uváděny pouze u témat.
Životní prostředí a jeho ochrana	IV. 1-3	10	
Móda a oblečení, ideál krásy		9	
Způsoby cestování, plánování cesty		10	
Sport a jiné volnočasové aktivity		10	Všechny ŠOV prostupují kontinuálně všemi tématy.
Ukázky z literatury		9	
Výslovnost			Mezipředmětové vztahy: MKV, OSV, Ze, Dě, ZSV
Aktivní užití zvukové podoby NJ			
Gramatika			Některé vyučovací hodiny jsou realizovány prostřednictvím PC nebo jiné audiovizuální techniky
Přehled skloňování přídavných jmen			
Další typy zájmen			
Předložky s 2. pádem			
Geografické názvy, přídavná jména zeměpisná			

Oktáva

Školní očekávané výstupy – německý jazyk jako druhý cizí jazyk (výstupní úroveň B 2)

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Pochopí téma, základní informace, hlavní myšlenky a důležité detaily autentického dialogického, monologického nebo kombinovaného ústního projevu obtížnějšího obsahu proneseného rodilým mluvčím standardní a zřetelnou výslovností.
2. Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, rozpozná jejich názory a stanoviska, různá citová zabarvení a styl.
3. Pochopí hlavní body a myšlenky autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma.
4. Postihne logickou strukturu sdělení a rozliší hlavní a doplňující myšlenky.
5. Umí vyhledat základní a rozšiřující informace týkající se aktuálních i méně běžných témat a pracovat s nimi, umí využívat různé zdroje informací.
6. Umí odhadovat významy neznámých výrazů na základě již osvojených znalostí slovní zásoby, z kontextu, na základě znalosti tvoření slov nebo za pomoci internacionalizmů.
7. Umí bez větších obtíží využívat odbornou literaturu a média k získání dalších informací; umí používat dvojjazyčné slovníky, jazykové a jiné příručky.
8. Čte s porozuměním méně náročnou literaturu psanou moderním německým jazykem.
9. Pochopí obsah méně náročného filmového díla.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Dovede formulovat srozumitelným způsobem svůj vlastní názor bez závažných gramatických chyb, hovoří spontánně a plynule.
2. Používá při reprodukci přečteného nebo vyslechnutého autentického textu osvojené jazykové prostředky odpovídající náročnějšímu textu.
3. Dovede plynule a bez větších obtíží hovořit na dané téma.
4. Umí vyjádřit své stanovisko k široké škále aktuálních i méně běžných témat.
5. Dokáže podrobně popsat vše, co se týká jeho vlastní osoby či blízkého okolí, včetně situací a činností s nimi souvisejícími.
6. Aplikuje své znalosti při strukturování písemného projevu různých slohových stylů.
7. Je schopen přijmout a dále předat bez chyb a srozumitelným způsobem obsahově složitější informace.
8. Používá obecnou slovní zásobu vyšší úrovně náročnosti.
9. Používá překladové a výkladové slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Umí formulovat a odůvodnit své vlastní myšlenky, názory a postoje jak písemně, tak ústně.
2. Reaguje spontánně a gramaticky správně na texty různého typu.
3. Reaguje spontánně a gramaticky správně i v méně obvyklých situacích.
4. Vyjadřuje se foneticky správně a plynule.
5. Dovede navázat kontakt s rodilým mluvčím, udržovat a ukončit rozhovor či diskuzi.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Oktáva

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		72	
Konverzace	I.1-9, II.1-9, III.1-5		Gramatika a výslovnost je probírána v komunikativních situacích, proto jsou ŠOV uváděny pouze u témat
Věda a technika v životě člověka	IV. 1-3	14	
Německý jazyk, jeho vývoj a varianty		14	Všechny ŠOV prostupují kontinuálně všemi tématy.
Reálie německy mluvících zemí		15	
Povolání, orientace na pracovním trhu		15	
Mezilidské vztahy		14	
Výslovnost			
Aktivní užití zvukové podoby			Některé vyučovací hodiny jsou realizovány pomocí PC nebo jiné audiovizuální techniky.
Gramatika			Mezipředmět.vztahy: MKV, OSV, Ze, Dě, ZSV
Pasivum, sloveso lassen			
Skloňování přídavných jmen bez členu			
Vespolné zájmeno einander, zástupná zájmena einer, meiner, keiner			

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>II. POLOLETÍ</u>		40	
Konverzace	I.1-9, II.1-9, III.1-5		Všechny ŠOV prostupují soustavně všemi tématy.
Dějiny Evropy se zaměřením na německy mluvící země ve 2. polovině 20. století	IV. 1-3	20	
Literatura německy mluvících zemí v přehledu		20	
Výslovnost			
Aktivní užití zvukové podoby NJ			
Gramatika			
Plusquamperfektum			
Časové spojky			

1.3.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Německý jazyk se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Zde uvádíme pouze specifika, kterými se odlišuje předmět německý jazyk od ostatních předmětů.

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí – vědomostí, dovedností a postojů žáka – a formulace hodnotících soudů na základě porovnání skutečného stavu se stavem předpokládaným, formulovaným očekávanými výstupy. Pro hodnocení očekávaných výstupů je celkem snadné stanovit bodová hodnocení a na jejich základě i výsledné známky. U hodnocení kompetencí je situace složitější, neboť se projevují komplexně při řešení úkolů různého typu. Proto je vhodné některé výkony žáků hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a toto hodnocení požívat jako hnací prvek k zlepšení výkonů, respektive nárůstu kompetencí. Zvládnutí kompetencí se pak v plné míře projeví při plnění komplexních úkolů jako např. testech CERMAT apod.

Hodnocení má být pro učitele zpětnou vazbou o jeho práci, ale **má poskytovat zpětnou vazbu i žákům** o jejich výkonu a prospěchu. Proto musí znát standard, který se od nich očekává a hodnocení musí být co nejpřesněji formulováno, aby bylo žákovi jasné, v čem má zlepšit svůj výkon. Hodnocení má žáka motivovat, být pobídkou k další práci. Informace o úspěšnosti v náročném úkolu je účinným zdrojem motivace. V praxi jde bohužel žákům (a často zejména rodičům) především o dobré známky bez ohledu na to, co žáci skutečně umějí a jak se ke známkám dostanou. Vedle tradičního pojetí hodnocení žáka, které poskytuje oběma stranám zpětnou vazbu a motivuje k intenzivnější přípravě, se uplatňují i další složky.

Učitel dává hodnocením žákovi najevo, že o něj má zájem a chce mu pomoci, proto mu v řadě případů dává šanci, aby si méně zvládnutý jev mohl opravit, a zejména klasifikuje vždy jen učivo dostatečně probrané a procvičené. Do známky nesmí být zahrnuto chování. Vyučující provádí vlastní analýzu na základě poznatků a postřehů z hodin, jak žáci reagují, zda se průběžně učí, zda není vhodné zvolit jiné metody práce vzhledem ke skladbě třídy, respektive skupiny.

Během vyučovacího procesu hodnotíme různé věci různým způsobem. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, ale vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně, což má významný dopad na atmosféru a vztahy ve třídě, na vztah žák - učitel, respektive žák a daný předmět a již zmíněný motivační efekt. Žáci by měli být cíleně vedeni k sebehodnocení a sebekontroli a k tomu nejlépe slouží slovní hodnocení výkonů v jednotlivých hodinách a rozborů výkonů jednotlivců či skupin. Při tom hraje zásadní roli objektivita a pedagogický takt.

Kritéria hodnocení:

Hodnotí se, jak žák zvládl výstupy jednotlivých vyučovacích hodin, respektive tematických celků, jeho schopnost řešit problémy smysluplně a tvůrčím způsobem, ale i úroveň komunikačních dovedností. Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů při vypracovávání seminárních prací, projektů, zpracování Gladiátorských her – zde lze očekávat již vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomého směřování na vysoké školy. Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií. V co největší míře se snažíme do hodnocení začleňovat samotné žáky, aby se učili kriticky a objektivně posoudit výkon nejen druhých, ale i svůj vlastní.

Formy ověřování vědomostí:

Písemné práce zahrnují krátké strukturované texty, testy, diktáty a kratší cvičení, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu a stejný přístup ke všem a jsou pak vhodným materiálem pro vyvozování závěrů z hlediska zvládnutí očekávaných výstupů.

Pololetní písemné práce nemusí být pojata jako tradiční vyučovací hodinu trvajících test, ale může jít o kratší formu, která namátkově prověřuje znalostní potenciál žáka. Může jít o stručný průřez učivem, jenž se soustřeďuje jen na některé jevy, či formy práce, které jsou v daném období aktuální a korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi, poslechové cvičení v kombinaci s písemným vyjádřením, práce s textem, řešení logické úlohy apod.). Je zcela na vyučujícím, aby rozhodl, jakou důležitost přisoudí výsledku pololetní písemné práce. Výsledná známka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Ústní zkoušení a mluvený projev by neměly zabírat více než 10 minut v hodině včetně zhodnocení podle tématu a zadání. Nejedná se o tradiční, ale již překonané ústní zkoušení před tabulí, neboť zabírá zbytečně čas, nudí a vede ostatní k nečinnosti, ale zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí, protože může jít o různé formy ústního projevu (mluvní cvičení, rozhovory, demonstrace apod.). Jejich hodnocení je však obtížnější a často zde hraje významnou roli prvek subjektivity.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Intelektuální a mechanické úkoly zejména v hodinách **A** jsou opět vhodným momentem pro hodnocení kompetencí.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií; i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a zapojením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, a opět je vhodné provést hodnocení společně s žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Gladiátorské hry dokumentují dvojitý pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků ke zpracování tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelným hodnotitelem jsou diváci, kteří v konečné fázi rozhodují o práci, která nejvíce zaujala.

1.4. Matematika

1.4.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.4.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Matematika je rozdělen v souladu s RVP GV do pěti tematických okruhů.

V okruhu **Argumentace a ověřování** si žáci osvojují provádění zápisů tvrzení pomocí matematické symboliky a jejich čtení. Rozlišují správný a nesprávný úsudek. Učí se srozumitelně a věcně argumentovat, pochopit a analyzovat problém, zdůvodňovat své postupy a ověřovat správnost řešení problému.

V okruhu **Číslo a proměnná** si žáci prohlubují dovednosti v provádění operací s číselnými výrazy i operací s výrazy s proměnnými. Osvojují si řešení lineárních a kvadratických rovnic, nerovnic a jejich soustav, včetně geometrické interpretace. Analyzují a řeší problémy reálných situací.

V okruhu **Práce s daty, kombinatorika, pravděpodobnost** se žáci seznamují s řešením reálných problémů s kombinatorickým podtextem, s výpočtem pravděpodobnosti a se statistickými metodami. Osvojují si schopnost tvořivě pracovat s informacemi, třídít údaje a vyhodnocovat je, vytvářejí hypotézy, vyhodnocují závěry.

V okruhu **Závislosti a funkční vztahy** si žáci prohlubují znalosti o funkcích, poznatky aplikují při zkoumání závislostí a při řešení problémů běžných reálných situací, ve finanční matematice.

V okruhu **Geometrie** žáci určují, třídí a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace. Využívají shodnosti a podobnosti útvarů v konstrukčních úlohách. Studují vzájemné polohy objektů v rovině i v prostoru. Řeší polohové a metrické úlohy a problémy, které vycházejí z běžných životních situací.

1.4.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „1 ze 4“ (případně „2 z 8“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.4.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta a septima - 4 hodiny (tj. 136 za rok)

Sexta - 5 hodin (tj. 170 za rok)

Oktáva – 3 hodiny (tj. 84 za rok)

1.4.1.4. Organizace předmětu

Matematika se vyučuje jako povinný vyučovací předmět od kvinty do oktávy. V septimě a oktávě navazuje na povinnou výuku matematiky volitelný předmět **Seminář z matematiky**. Předmět Matematika je realizován převážně formou tradičních vyučovacích hodin při počtu 30 žáků ve třídě. Jedna z hodin může být dělena na skupiny.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.4.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Matematika rozvíjí především logické myšlení, ale také paměť. Napomáhá rozvoji abstraktního a analytického myšlení, učí přesně formulovat a srozumitelně a věcně argumentovat. Při studiu matematiky je kladen důraz na porozumění matematickým pojmům a souvislostem, na rozvoj geometrické představivosti, na osvojení strategie řešení úloh a problémů, na pěstování schopnosti aplikace. Přispívá ke schopnosti hodnotit správnost postupu a odhalovat mylné závěry. Během studia žáci poznávají, že matematika nachází uplatnění v mnoha oborech lidské činnosti, např. v ekonomii, technice, informačních technologiích, ale i ve společenských vědách.

1.4.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Cílem vzdělávání v matematice je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí, které by měly být uplatněny při propojování reálného světa s matematikou.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zařazuje do výuky problémové vyučování, motivuje žáky vhodnými otázkami.
- Zadává žákům samostatné práce, které vyžadují aplikaci teoretických poznatků a které nutí žáky vyhledávat potřebné informace (v učebnici, tabulkách, na internetu...), třídit je a efektivně využívat.
- Učí žáky vhodně si rozvrhnout vlastní práci.
- Zadává motivační domácí úkoly a pomocí nich umožňuje žákům kontrolovat vlastní úspěšnost, požaduje od žáků prezentaci výsledků.
- Často zařazuje úlohy z praxe a slovní úlohy, které vycházejí z běžných životních situací, a tím posiluje vazbu učiva k reálnému světu.
- Vede žáky k samostatné analýze dat a jejich zpracování (grafy, diagramy, tabulky...).
- Umožňuje žákům realizovat vlastní nápady, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytváří ve třídě atmosféru podporující soustředěnou práci.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vhodně volí úlohy, ve kterých lze aplikovat matematické poznatky při řešení reálných problémů.
- Společně se žáky vytváří algoritmy řešení, které žáci využívají v obdobných matematických úlohách, ale i při řešení problémů v jiných oblastech vzdělávání.

- Vyžaduje od žáků, aby dokázali formulovat problém, analyzovat danou situaci, navrhnout různé strategie řešení, posuzovat je a vybírat nejvhodnější strategii, navrhnout konkrétní postupy vedoucí k řešení problému a vycházet přitom z vlastních zkušeností.
- Vede žáky ke schopnosti volit matematické prostředky, kombinovat různé metody a kroky, k užívání logického myšlení.
- Upozorňuje žáky na chyby, kterých se mohou při práci dopustit a ukazuje jim metody jejich odstranění (systematičnost, zkouška...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Nutí žáky komentovat jejich postupy řešení, přesně formulovat a srozumitelně sdělovat své myšlenky v písemném i ústním projevu, používat spisovné vyjadřování.
- Vede žáky k tomu, aby srozumitelně popisovali postupy a metody, které používají při výpočtech, interpretovali svá řešení, zapojovali se do diskuze a obhajovali své názory.
- Vyžaduje od žáků, aby dokázali vyjadřovat řešení úloh pomocí matematické symboliky (geometrické konstrukce, zápisy řešení slovních úloh) a rozumět matematickým zápisům.
- Vyžaduje od žáků prezentovat přehledně a v logickém sledu získané výsledky.
- Vede žáky ke zpracování výsledků do tabulek, grafů a přehledů.
- Klade důraz na skupinovou práci.
- Využívá matematický software a internet.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje práci v týmu – žáci efektivně spolupracují při skupinovém řešení zadaného problému.
- Učí žáky při výběru vhodného postupu řešení přijímat názory druhých i prosazovat své vlastní názory, přijímat pomoc druhých, ale umět ji i odmítnout, pomoc ochotně poskytovat.
- Vyžaduje od žáků při práci ve skupině střídat role, podílet se na formulaci pravidel pro práci ve skupině, dodržovat dohodnutá pravidla a převzít zodpovědnost za splnění úkolu.
- Pěstuje v žácích vědomí své odlišnosti i jedinečnosti, vede je k posílení sebedůvěry.
- Vede žáky k respektování práce vlastní i práce druhých, k umění vcítit se do pocitů, potřeb a problémů druhých.

Kompetence občanská

Učitel:

- Zadává žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života.
- Podporuje zodpovědný vztah k plnění povinností, ke studiu.
- Vede žáky k toleranci, ohleduplnosti, ale také ke kritickému hodnocení názorů druhých.
- Učí žáky respektovat ostatní a vážit si jich, uvědomovat si svá práva a povinnosti.
- Vede žáky k chápání matematického vzdělání jako součásti lidské kultury.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Vybízí žáky k hodnocení vlastních postupů a výsledků své práce.
- Zapojuje žáky do skupinových, třídních nebo školních projektů, odborně žákům pomáhá.
- Pomáhá odhalit žákům jejich schopnosti a rozvíjet je pomocí matematických soutěží, olympiád, korespondenčních seminářů.
- Ukazuje žákům uplatnění matematiky v různých oblastech praktického života.

1.4.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Součástí výuky matematiky je pravidelné zařazování hodin (1 ze 4), které jsou alternativní, aktivní a atraktivní, tzv. hodin **A**. Takto jsou označovány vyučovací hodiny, ve kterých jsou žáci soustavně aktivní v průběhu celé hodiny, samostatně řeší problémy, hledají různé cesty při zpracovávání úkolů a přitom objevují vlastní možnosti a schopnosti. Jsou to hodiny přitažlivé, naplněné soutěživostí. Jsou zábavné a zajímavé, zvyšují u žáků zájem a touhu po poznání, pomáhají motivovat. Rozvíjejí tvůrčí fantazii a soustředění, posilují paměť, rozvíjejí sebevědomí, pomáhají aktivně překonávat překážky, podporují samostatnost i vzájemnou spolupráci ve skupině, tvořivost, schopnost předvídat, porovnávat, činit přesná pozorování určitých jevů, schopnost porozumět souvislostem, rychle reagovat, kombinovat a hledat řešení.

Žáci by se měli spolupodílet na plánování hodin **A** a tím rozvíjet schopnost domluvit se, respektovat názory ostatních, spolupracovat.

Všechny tyto hodiny směřují především k přímému rozvoji klíčových kompetencí.

Hodiny **A** mohou být realizovány různými způsoby. Může to být například:

Řešení méně obvyklých, zajímavých a složitějších úloh, které rozvíjejí logické myšlení, představivost, postřeh, pozornost, vytrvalost, kombinační schopnosti, strategii a taktiku.

Řešení různých druhů testů, které ověřují znalosti a schopnosti jednotlivců i skupin.

Samostatné či skupinové **řešení zadaného problému** s využitím již osvojených algoritmů řešení.

Projekty - řešení určitého úkolu komplexního charakteru, při kterém lze spolupracovat s dalšími předměty (informatika, fyzika, zeměpis, občanská výchova, výtvarná výchova...) a následná prezentace výsledků.

Užití výpočetní techniky, např. Excelu nebo Cabri geometrie pro řešení úloh a jejich geometrické zpracování.

1.4.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ARGUMENTACE A OVĚŘOVÁNÍ

1. Rozpozná, kdy se jedná o výrok, pracuje správně s výroky.
2. Užívá správně logické spojky a kvantifikátory.
3. Zapisuje tvrzení pomocí matematické symboliky.
4. Rozliší definici a větu, rozumí logické stavbě matematické věty.
5. Provádí důkazy matematických vět vhodnými metodami.
6. Provádí operace s množinami, množiny užívá při řešení úloh.

II.ČÍSLO A PROMĚNNÁ

1. Určuje prvky číselných množin.
2. Užívá znaky dělitelnosti přirozených čísel.
3. Operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty.
4. Odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně výpočty provádí, využívá kalkulátor.
5. Provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy.
6. Upravuje výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazů.
7. Rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a pomocí vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic.
8. Řeší lineární a kvadratické rovnice, nerovnice a jejich soustavy, ověřuje správnost řešení.
9. Rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy, zdůvodní, kdy je zkouška nutnou součástí řešení.
10. Graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav.
11. Formuluje a analyzuje reálné problémy a řeší je pomocí rovnic a jejich soustav.

III.GEOMETRIE

1. Správně používá geometrické pojmy, třídí rovinné útvary na základě jejich vlastností.
2. Určuje polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů.
3. Využívá náčrt při řešení rovinných problémů.
4. Řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím množin bodů dané vlastnosti, pomocí konstrukce na základě výpočtu a pomocí zobrazení.
5. Řeší praktické planimetrické problémy.

Kvinta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		72	
Číselné obory N, Z, Q, R	II.1	14	
Iracionální čísla, druhá a třetí odmocnina, absolutní hodnota reálného čísla	II.3		
Přirozená čísla, násobek a dělitel, dělitelnost	II.2		
Prvočísla a složená čísla			
Největší společný dělitel, nejmenší společný násobek	II.4		
Množiny a zobrazení		6	
Základní množinové pojmy, operace s množinami	I.6		ZSV – základy logiky – teorie argumentace
Vennovy diagramy			
Intervaly	II.3		
Mocniny		6	
Mocniny s přirozeným a celým mocnitelem	II.5		
Algebraické výrazy		13	
Operace s mnohočleny, rozklad mnohočlenů	II.6,7		F, CH – výpočty, vyjádření ze vzorce
Krácení a rozšiřování lomených výrazů			
Sčítání, násobení a dělení lomených výrazů			
Vyjádření neznámé ze vzorce			
Matematická logika		9	
Výrok a jeho negace, složené výroky	I.1,2		
Definice, věta, důkaz - přímý, nepřímý, sporem	I.3,4,5		ZSV – základy logiky – teorie argumentace
Rovnice, nerovnice a jejich soustavy		24	
Lineární rovnice a nerovnice	II.8		
Rovnice s neznámou ve jmenovateli a pod odmocninou	II.9		F, CH – výpočty, vyjádření neznámé ze vzorce, úlohy o pohybu, úlohy o směsích
Grafické řešení lineární rovnice a nerovnice	II.10		
Soustavy lineárních rovnic a nerovnic	II.8		
Rovnice a nerovnice v součinném a podílovém tvaru	II.7,8		

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		64	
Rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou	II.8	22	
Kvadratická rovnice – diskriminant, vztahy mezi kořeny a koeficienty kvadratické rovnice, kvadratická nerovnice			
Grafické řešení kvadratické rovnice a nerovnice	II.10		
Slovní úlohy	II.11		
Soustavy rovnic	II.8		
Rovinné útvary		14	F – skládání a rozklad sil, těžiště, odraz a lom, práce plynu, částice v magnetickém poli
Přímka a její části, polorovina, úhel, dvojice úhlů	III.1		
Vzájemná poloha přímek	III.2		
Trojúhelník, shodnost a podobnost trojúhelníků			
Mnohoúhelníky, čtyřúhelníky			
Kružnice, kruh a jejich části			
Vzájemná poloha přímky a kružnice, vzájemná poloha dvou kružnic	III.2		
Úhly příslušné k oblouku kružnice			
Obvody a obsahy rovinných obrazců			
Euklidovy věty, Pythagorova věta	III.3,5		
Konstrukční úlohy		28	F – odraz a lom
Konstrukční úlohy řešené užitím množin bodů – konstrukce trojúhelníků, čtyřúhelníků, kružnic	III.3,4		VV – návrh a realizace výtvarných děl
Konstrukce na základě výpočtu			
Konstrukční úlohy řešené pomocí shodných a podobných zobrazení - osová souměrnost, středová souměrnost, posunutí, otočení, stejnolehlost			

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ZÁVISLOSTI A FUNKČNÍ VZTAHY

1. Určí vlastnosti a načrtne grafy elementárních funkcí.
2. Formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí.
3. Využívá znalosti funkcí při řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav.
4. Užívá vhodné metody při řešení exponenciálních, logaritmických a goniometrických rovnic a nerovnic.
5. Pomocí funkcí modeluje reálné děje.
6. Využívá poznatků o funkcích při řešení aplikačních úloh.

II.ČÍSLO A PROMĚNNÁ

1. Aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty.
2. Odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, využívá kalkulačtor.
3. Provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy.
4. Graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav.
5. Upravuje výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazů.
6. Rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a pomocí vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic.

III.GEOMETRIE

1. Využívá náčrt při řešení rovinných problémů.
2. Řeší praktické planimetrické problémy s využitím trigonometrie.
3. V početních geometrických úlohách aplikuje úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly.
4. Správně používá geometrické pojmy, třídí prostorové útvary na základě jejich vlastností.
5. Využívá náčrt při řešení prostorových problémů.
6. Zobrazí ve volném rovnoběžném promítání hranol a jehlan.
7. Sestrojí řezy těles.
8. Určuje polohové a metrické vlastnosti prostorových útvarů.
9. Využívá náčrt při řešení prostorových problémů.
10. Řeší praktické stereometrické problémy.

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>			
Funkce		90	využití matem. softwaru
Pojem funkce, definiční obor a obor hodnot, graf funkce, vlastnosti funkcí	I.1		
Lineární funkce	I.1,2,5		
Užití grafů lineárních funkcí při řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav	I.3 II.4		F – fyzikální závislosti, rovnoměrný a rovnoměrně zrychlený pohyb, volný pád, vrhy, úlohy o pohybu, děje s ideálním plynem, kruhový děj
Funkce absolutní hodnota	I.1,2 II.1		
Kvadratická funkce	I.1,2		
Užití grafů kvadratických funkcí při řešení rovnic a nerovnic	I.3 II.4		
Lineární lomená funkce, nepřímá úměrnost	I.1,2		
Mocninné funkce (s přirozeným, celým a racionálním exponentem)	I.1,2		
Inverzní funkce, funkce n -tá odmocnina	I.1,2		CH – výpočty pH BI –růst
Počítání s odmocninami	II.3		
Mocniny s racionálním a iracionálním exponentem	II.3		
Exponenciální a logaritmická funkce	I.1,2		

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		80	
Logaritmus, věty o logaritmech	II.5	10	
Exponenciální a logaritmické rovnice a nerovnice	I.3 I.4		
Goniometrie		37	
Oblouková míra, orientovaný úhel	II.2		F – rovnoměr. pohyb po kruž., kmitavý pohyb, vlnění, zvuk, střídavý proud, napětí, výkon
Goniometrické funkce, vztahy mezi hodnotami goniometrických funkcí	I.1,2 II.6		
Goniometrické rovnice a nerovnice	I.3 II.4,6		
Trigonometrie		10	
Sinová a kosinová věta	III.3		F – skládání sil, odraz a lom využití matem. Softwaru
Trigonometrie pravoúhlého a obecného trojúhelníku	I.5		
Užití v úlohách z praxe	I.6 III.1,2		
Stereometrie		23	
Zobrazování těles ve volném rovnoběžném promítání	III.5,6		
Základní vztahy mezi body, přímkami, rovinami a jejich vzájemné polohy	III.4		
Kritéria rovnoběžnosti a kolmosti přímek a rovin	III.8		
Polohové konstrukční a metrické úlohy	III.7,8		
Tělesa - mnohostěny, rotační tělesa	III. 4		
Objemy a povrchy těles a jejich části	III. 3,9,10		

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.GEOMETRIE

1. Provádí operace s vektory, používá skalární a vektorový součin.
2. Užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině.
3. Řeší analyticky polohové a metrické úlohy v rovině.
4. Využívá náčrt při řešení analytických úloh.
5. Zapisuje kuželosečky rovnicemi – středové, osové, vrcholové, obecné rovnice.
6. Určí základní údaje o kuželosečce z analytického vyjádření.
7. Řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky.

II.ZÁVISLOSTI A FUNKČNÍ VZTAHY

1. Určí vlastnosti a načrtne grafy posloupností.
2. Formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných posloupností.
3. Využívá poznatků o posloupnostech při řešení aplikačních úloh.
4. Aplikuje poznatky o geometrické posloupnosti ve finanční matematice.

III.PRÁCE S DATY, KOMBINATORIKA, PRAVDĚPODOBNOST

1. Řeší reálné problémy pomocí kombinatorických pravidel.
2. Vytváří skupiny z daných prvků a určuje jejich počet.
3. Upravuje výrazy s kombinačními čísly a faktoriály, určuje jejich definiční obor.
4. Používá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti.
5. Při řešení úloh efektivně využívá pravděpodobnost sjednocení, průniku a doplňku jevů.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		72	
Souřadnice, vektory		16	F – vektorové fyzikální veličiny, skalární veličiny
Souřadnice v rovině a v prostoru	I.1		
Orientované úsečky, vektory a operace s nimi	I.1		
Skalární a vektorový součin vektorů	I.1		
Analytická geometrie v rovině		32	
Parametrické vyjádření přímky	I.2		
Obecná rovnice přímky	I.2		
Vzájemná poloha přímek	I.2,3		
Směrnice a úsekový tvar rovnice přímky	I.2		
Řešení úloh v rovině	I.3,4		
Kuželosečky		24	F – Keplerovy zákony
Kružnice, elipsa, parabola, hyperbola	I.5,6		
Vzájemná poloha přímky a kuželosečky	I.7		
Tečny kuželoseček a jejich rovnice	I.7		

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>			
Posloupnosti a jejich vlastnosti		64	
Určení posloupnosti (vzorec pro n -tý člen, rekurentně)	II.1	32	
Vlastnosti posloupností	II.2		
Aritmetická a geometrická posloupnost	II.1,2		
Užití posloupností, finanční matematika	II.3,4		
Kombinatorika a pravděpodobnost		32	
Základní kombinatorická pravidla	III.1		
Variace, permutace, kombinace	III.2		
Kombinační číslo, faktoriál, Pascalův trojúhelník	III.3		
Binomická věta			
Náhodný jev a jeho pravděpodobnost	III.4		
Pravděpodobnost sjednocení, průniku a doplňku jevů	III.5		
Nezávislost jevů			

Oktáva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. ARGUMENTACE A OVĚŘOVÁNÍ

1. Rozpozná, kdy se jedná o výrok, pracuje správně s výroky.
2. Užívá správně logické spojky a kvantifikátory.
3. Zapisuje tvrzení pomocí matematické symboliky.
4. Rozliší definici a větu, rozumí logické stavbě matematické věty.
5. Provádí důkazy matematických vět vhodnými metodami.
6. Provádí operace s množinami, množiny užívá při řešení úloh.

II. ČÍSLO A PROMĚNNÁ

1. Užívá vlastností komplexních čísel k operacím s komplexními čísly i při řešení rovnic.
2. Upravuje výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazů.
3. Rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a pomocí vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic.
4. Provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy.
5. Řeší lineární a kvadratické rovnice, nerovnice a jejich soustavy, ověřuje správnost řešení.
6. Rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy, zdůvodní, kdy je zkouška nutnou součástí řešení.
7. Řeší logaritmické exponenciální a goniometrické rovnice a nerovnice s ohledem k jejich definičnímu oboru.
8. Operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty.
9. Graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav.
10. Formuluje a analyzuje reálné problémy a řeší je pomocí rovnic a jejich soustav.
11. Odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně výpočty provádí, využívá kalkulátor.

III. ZÁVISLOSTI A FUNKČNÍ VZTAHY

1. Určí vlastnosti a načrtne grafy požadovaných funkcí a posloupností.
2. Formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností.
3. Aplikuje poznatky o vztazích mezi funkcemi.
4. Řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech.
5. Aplikuje poznatky o geometrické posloupnosti ve finanční matematice.

IV. GEOMETRIE

1. Využívá náčrt při řešení rovinných a prostorových problémů.
2. V úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy trigonometrii a úpravy výrazů.
3. Řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím bodů dané vlastnosti, pomocí konstrukce na základě výpočtu a pomocí zobrazení.
4. Určuje polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů.
5. Řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí.
6. Využívá znalostí o vektorech k výpočtu ploch obrazců a povrchu a objemu těles.
7. Užívá správný způsob vyjádření přímky v prostoru a různé způsoby analytického vyjádření roviny v prostoru.
8. Řeší analyticky polohové a metrické úlohy v prostoru.
9. Využívá náčrt při řešení analytických úloh.
10. Určí základní údaje o kuželosečce z analytického vyjádření.

-
11. Řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky, přímky a kulové plochy.
  12. Řeší praktické planimetrické problémy.

V.PRÁCE S DATY, KOMBINATORIKA, PRAVDĚPODOBNOST

1. Řeší reálné problémy pomocí kombinatorických pravidel.
2. Upravuje výrazy s kombinačními čísly a faktoriály, určuje jejich definiční obor.
3. Používá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti.
4. Hodnotí statistické informace a daná statistická sdělení.
5. Vytváří hypotézy a vyhodnocuje závěry na základě dat.
6. Zpracovává graficky soubory dat, vyčte informace z tabulek, grafů a diagramů.
7. Volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat.

Oktáva

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		48	
Statistika		10	Užití výpočetní techniky
Statistický soubor a jeho charakteristiky	V. 3 - 7		
Rozdělení četností, grafické znázornění	V. 3 - 7		
Analýza a zpracování dat statistickými metodami	V. 3 - 7		
Komplexní čísla		21	
Operace s komplexními čísly v algebraickém a goniometrickém tvaru	II.1		
Absolutní hodnota komplexního čísla	II.1		
Moivreova věta	II.1		
Řešení rovnic v oboru komplexních čísel - kvadratické a binomické rovnice	II.1		
Matematická logika		17	
Výrok, operace s výroky	I. 1 - 3		
Negace složených výroků	I. 1 - 4		
Základní operace s množinami a Vennovy diagramy	I. 5		
Užití množin k řešení slovních úloh	I. 6		
Matematické důkazy - přímý, nepřímý, sporem, matematickou indukcí	I. 5		

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>			
Komplexní úlohy		36	
Algebraické výrazy Prohloubení učiva	II.2-4		
Funkce a jejich grafy Prohloubení učiva	III.1-3		
Rovnice a nerovnice Prohloubení učiva	II.5-11		
Planimetrie a trigonometrie Prohloubení učiva	IV.1-3,12		
Posloupnosti a řady Prohloubení učiva	III.1-4		
Kombinatorika Prohloubení učiva	V.1,2		
Stereometrie Prohloubení učiva	IV.1,4,5		
Analytická geometrie Prohloubení učiva	IV.6-11		
Užitá matematika Prohloubení učiva	II.10,11, III.5, V.3-7		

1.4.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace ověřuje zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí.

Žáci jsou hodnoceni pomocí klasifikace, která používá pět klasifikačních stupňů a která může být doplněna slovním hodnocením.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, pomocí níž získává informace o zvládnutí dané problematiky, o dosaženém pokroku i o svých nedostatcích. Nedílnou součástí je i návod, jak tyto nedostatky odstranit.

Známka z matematiky nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Základem ověřování zvládnutí očekávaných výstupů je průběžné zjišťování dosažené úrovně vzdělávacích výsledků žáka. Je založeno na výsledcích krátkých písemných testů, ústního zkoušení, frontálního zkoušení, kontrolních prací po probrání tematického celku a pololetních prací. Pololetní písemné práce mají zásadní význam. Jejich zadání je jednotné a jejich hodnocení má jednotná kritéria, probíhá pomocí nich srovnání výsledků paralelních tříd ve škole.

Velký význam má i srovnávání znalostí žáků stejné věkové kategorie z různých škol. Toto srovnávání se děje prostřednictvím účasti a úspěšnosti v různých matematických soutěžích – Klokán, Genius Logicus, v matematické olympiádě a v korespondenčních soutěžích – PRASE, BRKOS.

Je prováděno i pomocí celorepublikových srovnávacích testů – Scio, Cermat, jejichž vyhodnocení probíhá mimo školu a umožňuje srovnání žáků ze stejných typů škol.

Ověřování nárůstu klíčových kompetencí je velmi složité, protože na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví a jasně zformuluje, co bude předmětem hodnocení v oblasti kompetencí a podle toho objektivně a spravedlivě hodnocení provede. Klíčové kompetence lze ověřovat při plnění náročných úkolů, při řešení komplexních úloh, při zpracovávání projektů, při Gladiátorských hrách. Do hodnocení budou zapojováni také sami žáci, aby se naučili objektivně a kriticky posuzovat výkony druhých, ale také své vlastní výkony.

V oblasti hodnocení kompetencí mohou být využity také služby institucí a firem, které se dlouhodobě zabývají testováním nárůstu kompetencí.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci

Hodnotí se

- vědomosti a dovednosti
- postup práce a jeho přehlednost
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- ústní projev – přesné vyjadřování a používání správné matematické terminologie
- samostatnost při řešení úkolů
- schopnost spolupráce s ostatními žáky během skupinové práce a jejich přínos pro skupinu
- schopnost sebehodnocení (autoevaluace) a hodnocení svých spolužáků

1.5. Informatika

1.5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.5.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Informatika je samostatný vyučovací předmět v rámci vzdělávací oblasti Informatika a informační a komunikační technologie. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP GV (Digitální technologie; Zdroje a vyhledávání informací, komunikace; Zpracování a prezentace informací).

Vzdělávání žáka v předmětu Informatika povede přes zvládnutí moderních softwarových a hardwarových technologií a prostředků k porozumění toku informací, k jejich získávání, organizování, hodnocení a sdílení. Zároveň je cílem naučit žáka porozumět základním etickým a legislativním aspektům, které provázejí používání a přístup k informacím.

1.5.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodiny **A**.

Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., že jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu hodiny.

1.5.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

Sexta a septima - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.5.1.4. Organizace předmětu

Předmět Informatika se vyučuje jako povinný vyučovací předmět od kvinty do septimy. Výuka probíhá v odborné učebně informatiky v dělených skupinách v počtu cca 15 žáků. Tematicky zaměřené výstavy a exkurze na odborná pracoviště vysokých škol doplňují tradiční výuku. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.5.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.5.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Cílem předmětu je zajistit způsobilost žáků k vhodnému používání digitální a komunikační technologie a techniky k řešení informačních úkolů, zadání, projektů a simulací v oblasti přírodních a sociálních jevů a procesů, se kterými se jedinec setkává v informační společnosti. Klíčové kompetence v předmětu Informatika mají přispět k celkové informační gramotnosti a rozvoji jedince v informační společnosti.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat, tj. vyhledávat informace, informační zdroje, provázat jednotlivá fakta a kriticky zhodnotit svou práci (seminární práce, Gladiátorské hry, projekty,...).
- Připraví menší projekty či úkoly, při kterých bude žák schopen na základě určitých teoretických poznatků z předešlých hodin dohledat související informace (referát).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Zařadí projekt nebo cvičení, ve kterém žáci definují problém, formulují otázky, vyhledají informace a naplánují způsoby řešení. Žáci obhajují svá rozhodnutí, zamýšlejí se nad alternativními postoji (problémové úkoly, algoritmická cvičení,...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí tuto kompetenci zejména prostřednictvím hodin **A** a úkolů, které jsou zaměřeny na to, aby žák vyjadřoval své myšlenky a názory v písemné i ústní formě souvisle a výstižně, vhodně reagoval a spolupracoval s ostatními žáky (Gladiátorské hry, prezentace, diskuze k řešení úkolu,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Rozvíjí tuto kompetenci zejména při kolektivních úkolech a projektech, kdy je nutné spolupracovat s druhými, respektovat jejich názor a vytvářet pozitivní pracovní atmosféru. Posiluje u žáků důvěru ve vlastní schopnosti; ve spolupráci s ostatními snahu spolupodílet se na formulaci pravidel pro práci ve skupině a jejich dodržování.
- Spoluplácnuje se žáky cíle společné práce zejména v hodinách **A**.

Kompetence občanská

Učitel:

- Rozvíjí tuto kompetenci nenásilnou formou tak, aby si byl žák vědom svých práv a povinností, zodpovědně se rozhodoval a choval, chápal znalosti a dovednosti z předmětu jako nezbytnou součást informační gramotnosti, měl představu o právních a etických aspektech při zacházení s technologiemi a technikou (citace zdrojů, aktuality, hypotetické kauzy,...).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku a témata výuky tak, aby byla pro žáky přitažlivá a aktuální a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s profesionálními materiály, rozhovory s odborníky na dané problematiku, přednášky,...).

1.5.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně rozšiřují své vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty.

Praktická (tvořivá) cvičení jsou stěžejní formou k naplnění všech kompetencí z hlediska možností využití individuální i skupinové práce, uplatnění logických postupů při řešení problému s využitím moderních technologií, techniky a softwaru.

Seminární práce, referáty dávají jednotlivcům i menším skupinám prostor pro využívání dostupných informačních zdrojů a prezentování vlastní práce s využitím moderní techniky

Organizační schopnosti, kreativitu, práci v týmu, odpovědnost za svou práci si mohou žáci vyzkoušet při vedení **diskusních hodin**. Mohou se sami podílet na jejich tematickém zaměření.

Hodiny **A** probíhají především v pracovně Informatiky.

Mohou se také stát součástí přípravy a realizace tematicky zaměřených **programů nebo projektů** organizovaných různými druhy státních i komerčních společností.

1.5.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

1. Ovládá, propojuje, identifikuje a zná funkčnost běžného technického vybavení a komponent ICT. Dokáže najít základní řešení problémů a oprav těchto hardwarových částí. Využívá daných zařízení k efektivnímu řešení úloh.
2. Dokáže klasifikovat a vysvětlit použití programového vybavení. Využívá funkčnosti a charakteristik daného softwaru k řešení tvůrčích úloh, dále k přístupu, manipulaci, údržbě, optimalizaci a bezpečnosti dat.
3. Ví, jak využít hardwarové a softwarové prostředky ICT v oblastech lidského konání z hlediska ochrany zdraví a bezpečnosti práce. Orientuje se v možnostech ekologického zpracování technického odpadu.

II.ZDROJE A VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ

1. Dokáže vysvětlit základní pojmy z oblasti teorie informace, významu informace a komunikace.

III.ZPRACOVÁNÍ A PREZENTACE INFORMACÍ

1. Zpracovává a prezentuje výsledky své práce pomocí softwarových prostředků osobní informatiky.
2. Zná pravidla a zásady tvorby výstupních dokumentů (prací) z hlediska jejich struktury, formy, grafické a typografické úpravy. Respektuje etická, bezpečnostní a legislativní požadavky při publikování.
3. Zná techniky a metody, jak uspořádat a vytvořit výsledný produkt z vyhledaných či vyňatých informací (obsahově). Má schopnost zhodnotit kvalitu výstupních dokumentů (prací).
4. Orientuje se v možnostech využití a zpracování informací a ICT v různých oblastech lidské činnosti a praxe.
5. Dokáže řešit zadanou úlohu algoritmicky a pomocí základních programovacích technik a jazyků.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		34
Úvod do informatiky		
Informační společnost a informace, terminologie	II.1, III.4	2
Vývoj a klasifikace počítačových systémů	I.1, III.2, 3, 4	1
Hardware		
HW počítačových systémů – komponenty, funkce a parametry	I.1, I.4	4
HW V/V zařízení - komponenty, funkce a parametry	I.1, I.4	4
Software		
Klasifikace SW	I.2, III.2, 3, 4, 5	5
Ochrana dat		
Bezpečnost systémů – ztráta dat	I.2, 4, III.2, 3	5
Bezpečnost systémů - zneužití	I.2, 4, III.2, 3	4
Komunikační technologie		
Sítě (typy sítí, princip)	I.1, 3, 4	4
Internet (historie, princip, služby, připojení)	I.1, 3, 4	5

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		34
Aplikační software		
Pokročilá práce s tabulkovými editory	III.1, 2, 3	22
Základy práce s databázovými editory	III.1, 2, 3	12

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

1. Ovládá, propojuje, identifikuje a zná funkčnost běžného technického vybavení a komponent ICT. Dokáže najít základní řešení problémů a oprav těchto hardwarových částí. Využívá daných zařízení k efektivnímu řešení úloh.
2. Dokáže klasifikovat a vysvětlit použití programového vybavení. Využívá funkčnosti a charakteristik daného softwaru k řešení tvůrčích úloh, dále k přístupu, manipulaci, údržbě, optimalizaci a bezpečnosti dat.
3. Aktivně chrání data proti poškození a zneužití. Zná příčiny a důsledky možného útoku nebo ztráty dat.
4. Ví, jak využít hardwarové a softwarové prostředky ICT v oblastech lidského konání z hlediska ochrany zdraví a bezpečnosti práce. Orientuje se v možnostech ekologického zpracování technického odpadu.

II.ZDROJE A VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ

1. Dokáže vysvětlit základní pojmy z oblasti teorie informace, významu informace a komunikace.
2. Má přehled o významných informačních zdrojích, o jejich službách a produktech.
3. Zná metody a techniky vyhledávání v jednotlivých informačních zdrojích a dokáže efektivně extrahovat informace ze zdroje (technicky i obsahově).
4. Využívá základní metody k posouzení a vyhodnocení informační hodnoty dané informace.

III.ZPRACOVÁNÍ A PREZENTACE INFORMACÍ

1. Zpracovává a prezentuje výsledky své práce pomocí softwarových prostředků osobní informatiky.
2. Zná pravidla a zásady tvorby výstupních dokumentů (prací) z hlediska jejich struktury, formy, grafické a typografické úpravy. Respektuje etická, bezpečnostní a legislativní požadavky při publikování.
3. Zná techniky a metody, jak uspořádat a vytvořit výsledný produkt z vyhledaných či vyňatých informací (obsahově). Má schopnost zhodnotit kvalitu výstupních dokumentů (prací).
4. Orientuje se v možnostech využití a zpracování informací a ICT v různých oblastech lidské činnosti a praxe.

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		17
Informace		
Data informace, znalosti	II.1	3
Informace (definice, klasifikace, vlastnosti, význam)	II.1, II.4	3
Informační zdroje	I.3, II.2, 3, 4	3
Bibliografická citace	III.2	1
Metody vyhledávání, zpracování a prezentace informací	II.2, 3, 4, III.1, 2, 3, 4	7

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		17
Metody vyhledávání, zpracování a prezentace informací	II.2, 3, 4, III.1, 2, 3, 4	5
Aplikovaná informatika		
Informační systémy	I.3, II.2, 3, 4, III.1, 4	4
Informační etika a legislativa		
Etika v informačním světě	III.2	1
Právo v IT	I.1, 3, II.2	4
Ergonomie a hygiena práce na PC	I.4	1
Ekologie ICT	I.4	2

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

1. Ovládá, propojuje, identifikuje a zná funkčnost běžného technického vybavení a komponent ICT. Dokáže najít základní řešení problémů a oprav těchto hardwarových částí. Využívá daných zařízení k efektivnímu řešení úloh.
2. Dokáže klasifikovat a vysvětlit použití programového vybavení. Využívá funkčnosti a charakteristik daného softwaru k řešení tvůrčích úloh, dále k přístupu, manipulaci, údržbě, optimalizaci a bezpečnosti dat.
3. Aktivně chrání data proti poškození a zneužití. Zná příčiny a důsledky možného útoku nebo ztráty dat.

II.ZDROJE A VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ

1. Má přehled o významných informačních zdrojích, o jejich službách a produktech.
2. Zná metody a techniky vyhledávání v jednotlivých informačních zdrojích a dokáže efektivně extrahovat informace ze zdroje (technicky i obsahově).

III.ZPRACOVÁNÍ A PREZENTACE INFORMACÍ

1. Zpracovává a prezentuje výsledky své práce pomocí softwarových prostředků osobní informatiky.
2. Zná pravidla a zásady tvorby výstupních dokumentů (prací) z hlediska jejich struktury, formy, grafické a typografické úpravy. Respektuje etická, bezpečnostní a legislativní požadavky při publikování.
3. Zná techniky a metody, jak uspořádat a vytvořit výsledný produkt z vyhledaných či vyňatých informací (obsahově). Má schopnost zhodnotit kvalitu výstupních dokumentů (prací).
4. Orientuje se v možnostech využití a zpracování informací a ICT v různých oblastech lidské činnosti a praxe.
5. Dokáže řešit zadanou úlohu algoritmicky a pomocí základních programovacích technik a jazyků.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		17
Algoritmizace a základy programování		
Podstata algoritmu	I.2, III.1, 2, 5	4
Sekvence, větvení, cykly	I.2, III.1, 2, 5	5
Systémy a prostředky pro vývoj softwaru (programovací jazyky)	I.2, II.2, III.1, 2, 5	2
Základy objektového programování	I.2, 3, II.2, III.1, 2, 4, 5	6

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		17
Základy objektového programování	I.2, 3, II.2, III.1, 2, 4, 5	6
Počítačová grafika a multimedia		
Základní pojmy a principy z oblasti grafiky	I.2, III.1, 2	3
Práce v rastrovém grafickém editoru	I.1, 2, III.1, 2	2
Práce ve vektorovém grafickém editoru	I.1, 2, III.1, 2	2
Základní pojmy, principy práce a úkony v oblasti multimedíí	I.1, 2, II.2, III.1, 2	4

1.5.2.4. Evaluace v předmětu

V předmětu Informatika učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách bude hodnocena z hlediska pracovního přístupu, spolupráce a obsahu. Hodnocení provede vyučující, nebo si žáci vzájemně shrnou hodinu či společně s vyučujícím. Pravidla hodnocení vypracuje vyučující nebo je stanoví dohromady se žáky a žákům je oznámí. Výstupem bude slovní hodnocení (kladné i záporné body), nebo konkrétní známka vyplývající ze souhrnu kritérií.

Gladiátorské hry - prvotním hodnotitelem je vedoucí práce (konzultant), který podle předem stanovených hodnotících kritérií (ta jsou předem žákům známa), např. obsahová stránka díla, investigativní přínos práce, estetická a vizuální stránka, hodnotí přístup k práci jednotlivých žáků i celého týmu. Sekundárním hodnotitelem je pak třídní učitel, který se zaměřuje na úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce, opět dle předem daných pravidel. Dalším hodnotitelem je publikum, které v konečné fázi rozhoduje o vítězném projektu.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat žákovi informace o jeho silných i slabších stránkách (jak z hlediska kompetencí, tak i z hlediska znalostí) a pomáhat mu tyto stránky rozvíjet, popř. zlepšovat a být mu tak zdrojem motivace pro další studium.

1.6. Fyzika

1.6.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.6.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Fyzika je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP (Fyzikální veličiny a jejich měření, Pohyb těles a jejich vzájemné působení, Stavba a vlastnosti látek, Elektromagnetické jevy - světlo, Mikrosvět). Součástí předmětu jsou i metody poznávání fyzikálních zákonitostí a jevů. Vzdělávací obsah předmětu je průběžně aktualizován na základě nejnovějších poznatků vědy a výzkumu, včetně oblasti aplikované fyziky v různých technických řešeních a nových technologiích (nanotechnologie apod.).

1.6.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

Výuka předmětu směřuje zejména k tomu, aby žáci:

- Pochopili a osvojili si s využitím vlastního pozorování, experimentování a měření nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti nutné k porozumění fyzikálním jevům a procesům, s nimiž se mohou setkat nejen v přírodě či v běžném životě, ale i v technické či technologické praxi.
- Uměli použít základní metody práce, které jsou pro fyziku typické, např. objektivní pozorování, měření, experimentování, analyzování a zpracování získaných údajů a dat, jejich vyhodnocení a vyvození závěrů.
- Naučili se zkoumat příčiny fyzikálních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky Jak? Proč? Co se stane, jestliže? – a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat zákonitostí fyzikálních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.
- Dovedli využít získané poznatky při řešení fyzikálních problémů a úloh, byli schopni objasnit fyzikální jevy a samostatně provádět jednoduché pokusy.
- Uměli posoudit, vyhodnotit a ověřit získané informace z hlediska jejich věcné správnosti a přesnosti.
- Pracovali s jasně vymezenými pojmy a definicemi a důsledně využívali soustavy SI.

1.6.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta až septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.6.1.4. Organizace předmětu

Fyzika se vyučuje jako povinný vyučovací předmět od kvinty do septimy. V oktávě navazuje na povinnou výuku fyziky volitelný předmět **Seminář z fyziky** zajišťující přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ. Výuka celé třídy probíhá obvykle v pracovních hodinách fyziky nebo kmenové třídě. Pracovna fyziky je vybavena dataprojektorem a počítačem s možností připojení na internet.

Nedílnou součástí předmětu jsou hodiny laboratorních cvičení, v nichž se žák prakticky seznamuje se základními metodami zkoumání – pozorováním, měřením a experimentem a učí se získaná data správně vyhodnocovat. Tyto hodiny budou realizovány v sextě a v septimě v rámci samostatného předmětu **Praktická cvičení z přírodních věd**, ve kterém se budou pravidelně střídát hodiny fyziky, chemie a biologie.

Exkurze na odborná pracoviště vědeckých ústavů a vysokých škol doplňují tradiční tematicky zaměřené exkurze (muzea, elektrárny, jaderný reaktor, hvězdárna, planetárium, nemocnice a čistička odpadních vod).

Besedy a semináře vedené odborníky reprezentující nejrozmanitější fyzikální obory, mohou podpořit zájem žáků o přírodovědné vzdělání.

Aktuální **výstavy** i vhodně zvolená **filmová představení** jsou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve fyzice.

Během studia se mohou žáci zapojit do fyzikální olympiády a SOČ.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.6.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.6.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Vzdělávací cíle předmětu Fyzika jsou v souladu s cíli přírodovědného vzdělávání v rámci celé vzdělávací oblasti RVP G Člověk a příroda. Jde především o to, aby žáci byli vedeni k porozumění přírodovědným pojmům a zákonitostem, k osvojování a schopnosti používat základní výzkumné metody. Dále jde o rozvíjení jejich schopnosti využívat přírodovědné vědomosti, dovednosti, postoje i návyky při řešení konkrétních problémů s ohledem na další studium i běžný život. V neposlední řadě by u nich měla být pěstována schopnost předvídat dopad praktických aktivit lidí na přírodu a potřeba preferovat ochranu životního prostředí s ohledem na podmínky života organismů i zachování vlastního zdraví.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem vyhledávat, přehledně zaznamenávat podstatné informace a údaje včetně schopnosti správné citace a interpretace informací (práce s různými informačními zdroji – odborná literatura, internet...).
- Při laboratorních pracích vede žáky k dodržování pravidel bezpečné práce, k přehlednému záznamu výsledků experimentů (tabulky, grafy) i k jejich samostatnému zpracování a vyhodnocení.
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací apod.).
- Při konzultacích samostatných prací (referáty, projekty, soutěžní práce v rámci gladiátorských her apod.) vede žáky k používání odpovídající terminologie a k pochopení mezioborových souvislostí.
- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro průběžné studium daného předmětu (aktivizující metody práce).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Trvalým navozováním fyzikálních problémů buduje v žákovi pozitivní přístup k problémovým situacím obecně a vede jej ke strukturaci problému.
- Vhodnými poukazy k fyzikálnímu modelu coby silnému nástroji řešení reálných situací učí žáka odlišit podstatné od nepodstatného.
- Přístupem odlišným od verbálně komunikativního vede žáka k vědomému uplatňování základních myšlenkových operací logických namísto verbálních
- Kde jen možno, podněcuje žáka k odhadování, uhadování výsledku, učí jej řádovému, hrubému odhadu, a tak pěstuje jeho dovednost učinit si představu o rozměru kterékoli (fyzikální) situace.
- Vstřícným postojem k odpovědím podporuje žáka v hledání řešení rozmanitými cestami a rozšiřuje jeho rejstřík technik, jak se řešení dobrat.
- Cení intuitivní přístupy, podporuje je odkazy k podobné povaze některých objevů a zásadně nechává žákům pootevřený prostor pro nápad.
- Systematicky učí žáka nahradit reálnou situaci zjednodušeným modelem.
- Vede žáka k hrdoosti na vlastní i nepřesné a přibližné řešení a nutí jej k úsilí nedokonalý model trvale nahrazovat modelem kvalitnějším.
- Smiřuje žáka s jeho chybným řešením a posiluje v něm vědomí, že chyby jsou nutným a cenným zdrojem poučení.
- Trvale žáka vede k přísnému rozlišení modelu od reality, upozorňuje ho na úskalí spojená s úzce vědeckým pohledem na svět a vhodnými odkazy mu pomáhá vytvářet si co nejbohatší rejstřík interpretace skutečnosti.
- Trvalým poukazem na chybu měření a vyžadováním údaje o přesnosti měření při každé kvantitativní zmínce upozorňuje žáka na nejistotu coby nedílnou součást poznání a učí jej pozitivnímu přístupu k vlastní nedokonalosti.
- Probouzí v žákovi úctu k vlastním schopnostem poznání a pokoru před skutečnostmi, které nejsou ve vědeckém myšlenkovém schématu vysvětleny.
- Důsledným vyžadováním obecných řešení podporuje v žákovi vědomí nutnosti hledat i v životě řešení, která upřednostňují zájem obecný před dílčím.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Posilováním prvků soustředěné skupinové práce vede žáky k zážitku věcné, efektivní, neemotivní komunikace.
- Vhodně volenými ukázkami číselných hodnot na hranici žákovy představivosti mu otevírá prostředí vědeckých a technických dat coby přitažlivé a zajímavé a hodné diskuze.
- Věcným a nezaujatým hodnocením žákovských vstupů a vyjádření vede žáka důsledně ke korektnímu zacházení s vědeckou informací tak, aby se učil vědeckému sdělení elementárně porozumět, popř. je nezkresleně tlumočit.
- Moderováním žákovských debat a prezentací myšlenkových přístupů učí žáka laskavě, ale pevně schopnosti rozlišit, zda vědeckému sdělení rozumí, trénuje v něm ctnost mlčet tam, kde sdělení nerozumí, a posiluje jeho schopnost vnímat nezasvěcenou a nekompetentní komunikaci jako asociální a nebezpečnou.
- Pomáhá žákovi osvojovat si návyk vyjadřovat se korektně, věcně a střízlivě, uvážlivě zacházet s číselnými údaji a vždy za ně ručit znalostí míry jejich přesnosti.
- Trvalými poukazy na přibližnost vědeckého poznání a povinnost testovat a vyvracet vědecké hypotézy učí žáka chápat i diskusi jako příležitost spíše nalézt nedostatky ve vlastním úhlu pohledu než dokazovat svůj názor.
- Ceněním (i chybných) kritických poznámek, vyzdvižením oprávněnosti námitek žáků v konkrétních situacích, vracením těch, kdo se zmýlili, ihned zpět do debaty, učí žáka nediskvalifikovat předem chybující a obecně vnímat všechny účastníky diskuze ne jako protivníky ohrožující jeho pravdu, nýbrž jako partnery, kteří jej obohacují a s nimiž se nenásilně a v příznivé atmosféře dobírá pohledu obecnějšího a úplnějšího.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Poukazem k smyslu a estetické kvalitě fyzikálních principů posiluje v žákovi přesvědčení, že bytí má smysl, a tím v něm přiměřeně probouzí pocity dobra a krásna a vede jej k úctě k životu a potřebě lásky a harmonie coby kvalit prostředí, v němž žije.
- Upozorňuje na přesah základních fyzikálních zákonů a jejich vztah k osobnímu lidskému hledání a dotazování.
- Častým pobytem ve fyzikální situaci, kdy „něco nevychází“, vede žáka k pozitivnímu přístupu k obtížím coby přirozeným jevům.
- Seznamuje žáka se zkušeností, že život vždy přesahuje osobní modelovou představu.
- Vedle vědomí sebe sama, vede žáky skrze společné aktivity (práce ve skupinách, sdílení experimentálních dat, prezentace) k silnému prožitku smyslu týmové práce.
- Oceněním schopnosti žáka alespoň elementárně se orientovat v dosud neznámém (totiž fyzikálním) myšlenkovém prostředí v něm posiluje hrdost nad výsledky vlastního duševního úsilí.
- Rozborem chyb v řešení posiluje v žákovi vědomí, že omyl je přirozený.
- Využívá celou škálu hodnocení v korektním a přátelském prostředí, buduje v žákovi schopnost zvládat situace nedostatečnosti, pomáhá mu učit se vnímat rozmanitost a odlišnost jako přirozený rys života, hledat vlastní místo v životě a společnosti a zažívat stratifikaci ne jako nespravedlnost, nýbrž jako přirozené rozdělení úkolů, při němž nadanější pomáhají slabším a slabší ctí a respektují nadané v atmosféře vzájemné lidské úcty.

Kompetence občanská

Učitel:

- Vede žáka k osvojení si úkolu a povinnosti coby přirozené a neobtěžující součásti života.
- Nácvikem číselných odhadů a výpočtů a odhadů chyby výsledku vede žáka k návyku osobního ručení za vlastní výsledek, postoj a názor.
- Trvalým pobytem v prostředí otázky a problému pomáhá žákovi zvykat si na postoj otevřený, nebojácný a tolerantní a na umění spíše než „na straně vzniklého problému“ stát vždy „na straně jeho řešení“.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Ukazuje užitečnost fyzikálních oborů, jejich využití v běžném životě, možnosti dalšího studia z hlediska volby povolání a perspektivy pracovního zařazení (exkurze na odborná pracoviště, besedy, přednášky).
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium a problematiku fyzikálních disciplín (účast v soutěžích – fyzikální olympiáda, SOČ).
- Vysvětluje aplikaci výzkumů v praxi (např. magnetická rezonance, radioaktivita – referáty, seminární práce).

1.6.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

I když ve standardních hodinách fyziky jsou upřednostňovány aktivizující metody výuky, liší se **A** zejména odlišným pojetím role učitele. Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně upevňují a rozšiřují soubor svých vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. Ve fyzice jsou tak rozvíjeny všechny kompetence prostřednictvím aktivizujících metod a forem práce.

V hodinách **A** se budou uplatňovat tyto typy a metody práce: výroba pomůcek, samostatná práce se stavebnicemi, pokus připravený doma a následná prezentace před třídou, práce s Internetem a odbornou literaturou, řešení problémových úloh, didaktické hry, referáty, exkurze, projekty. Každý vyučující zváží (na základě probíraného tématu, podle schopností skupiny žáků atd.) vhodnost použití jednotlivých metod.

Seminární práce, referáty dávají jednotlivcům i menším skupinám prostor pro využívání dostupných informačních zdrojů, uplatnění jazykové vybavenosti a prezentování své práce s využitím moderní techniky (dataprojektor).

Organizační schopnosti, kreativitu, práci s kolektivem si mohou žáci vyzkoušet právě v hodinách **A**. Mohou se podílet na jejich tematickém zaměření, navrhnout a realizovat i metody práce (vést **diskusi** na aktuální téma – např. jaderná energetika; připravit si **didaktické hry**).

Práce s Internetem a odbornou literaturou je velice důležitou součástí hodin fyziky. Na internetu je možno najít k probírané látce mnoho fyzikálních APLETŮ (počítačových simulací), na kterých mohou žáci vidět jednotlivé fyzikální principy. Tyto programy společně s výukovými DVD dokreslí žákům celkový obraz probírané látky.

Velkou inspirací pro hodiny **A** jsou kromě internetu a DVD také **časopisy, noviny, rozhlas a televize**. Žáci se mohou naučit vyhledávat informace, kriticky je posuzovat a umět vysvětlit konkrétní fyzikální jevy a principy z pořadů či článků s fyzikální tematikou.

Hodiny **A** probíhají především ve fyzikální pracovně nebo v kmenových třídách. Mohou se také stát součástí přípravy a realizace tematicky zaměřených **programů a exkurzí** organizovaných spolu s učiteli vysokých škol.

1.6.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.FYZIKÁLNÍ VELIČINY A JEJICH MĚŘENÍ

1. Měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření.
2. Rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů a úloh.

II.POHYB TĚLES A JEJICH VZÁJEMNÉ PŮSOBENÍ

1. Užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených.
2. Určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil.
3. Využívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles.
4. Využívá zákony zachování některých důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh.

Kvinta - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
MECHANIKA		
Úvod do fyziky Fyzikální veličiny a jejich jednotky Soustava fyzikálních veličin a jednotek Skalární a vektorové fyzikální veličiny	I.1,2	2
Kinematika hmotného bodu Mechanický pohyb Rovnoměrný pohyb Rovnoměrně zrychlený přímočarý pohyb Volný pád Skládání pohybů a rychlostí Rovnoměrný pohyb po kružnici Zrychlení rovnoměr. pohybu po kružnici Zrychlení nerovnoměr.křivočar. pohybu	I.1,2, II.1	10
Dynamika hmotného bodu a soustavy hmotných bodů Vzájemné působení těles První Newtonův pohybový zákon Druhý Newtonův pohybový zákon Hybnost hmotného bodu Změna hybnosti Třetí Newtonův pohybový zákon Zákon zachování hybnosti Smykové tření Dostředivá síla Inerciální a neinerciální vztažné soustavy	II.2,3	14
Mechanická práce a mechanická energie Mechanická práce Kinetická a potenciální energie Zákon zachování energie Výkon a účinnost	II.4	8

Kvinta - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Gravitační pole Newtonův gravitační zákon Gravitační zrychlení Tíhové zrychlení při povrchu Země Pohyby těles v homogenním tíhovém poli Země Pohyby těles v centrálním tíhovém poli Země Pohyby těles v gravitačním poli Slunce	II.3	14
Mechanika tuhého tělesa Moment síly vzhledem k ose otáčení Skládání sil Těžiště tuhého tělesa Kinetická energie tuhého tělesa Moment setrvačnosti Moment hybnosti Zákon zachování momentu hybnosti	II.2	10
Mechanika kapalin a plynů Vlastnosti kapalin a plynů Tlak v kapalinách a plynech Tlak v kapalinách vyvolaný tíhovou silou Tlak vzduchu vyvolaný tíhovou silou Vztlková síla v kapalinách a plynech Proudění kapalin a plynů Bernoulliho rovnice	II.3	10

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. POHYB TĚLES A JEJICH VZÁJEMNÉ PŮSOBENÍ

1. Objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění.

II. STAVBA A VLASTNOSTI LÁTEK

1. Objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou.
2. Aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh.
3. Využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu.
4. Analyzuje vznik průběh procesu pružné deformace pevných těles.
5. Porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů.

Sexta - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
MECHANICKÉ KMITÁNÍ A VLNĚNÍ		
Kmitání mechanického oscilátoru	I.1	8
Kmitavý pohyb		
Kinematika kmitavého pohybu		
Rychlost a zrychlení kmitavého pohybu		
Fáze kmitavého pohybu		
Dynamika kmitavého pohybu		
Kyvadlo		
Přeměny energie v mech. oscilátoru		
Mechanické vlnění	I.1	10
Vznik a druh vlnění		
Rovnice postupného vlnění		
Interference vlnění		
Odraz vlnění v řadě bodů		
Stojaté vlnění		
Zvukové vlnění	I.1	4
Zdroje zvuku		
Šíření zvuku, rychlost zvuku		
Hlasitost a intenzita		
MOLEKULOVÁ FYZIKA A TERMIKA		
Zákl. poznatky molekul. fyziky a termodynamiky	II.1	8
Kinetická teorie stavby látek		
Relativní atomová a molekulová hmotnost		
Látkové množství, molární hmotnost a objem		
Termodynamická teplota		
Vnitřní energie, práce a teplo	II.2	6
Vnitřní energie tělesa a soustavy těles		
Změna vnitřní energie tělesa		
Tepelná a měrná tepelná kapacita		
Kalorimetrická rovnice		
První termodynamický zákon		

Sexta - 2. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Struktura a vlastnosti plynného skupenství látek Ideální plyn Stavová rovnice ideálního plynu Izotermický děj Izochorický děj Izobarický děj Adiabatický děj	II.3	6
Kruhový děj s ideálním plynem Práce vykonaná plynem Kruhový děj Druhý termodynamický zákon	II.2,3	6
Struktura a vlastnosti pevných látek Krystalické a amorfní látky Krystalová mřížka Deformace pevného tělesa Normálové napětí, relativní prodloužení Hookův zákon Teplot. roztažnost pevných těles	II.4,5	8
Struktura a vlastnosti kapalin Povrchové napětí Kapilarita Teplot.objem. roztažnost kapalin, anomálie vody	II.5	6
Změny skupenství látek Tání a tuhnutí Skupen. a měrné skupenské teplo tání a tuhnutí Vypařování a var Skupen. a měrné skupen. teplo vypařování a kondenzace Sublimace a desublimace	II.5	6

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY, SVĚTLO

1. Porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant.
2. Využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů.
3. Aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těles z těchto látek v elektrických obvodech.
4. Využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a k objasnění funkce elektrických zařízení.
5. Porovná zákony šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích.
6. Využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy.

II.MIKROSVĚT

1. Má základní poznatky o kvantování energie záření, mikročástic a jaderné přeměně.
2. Má základní poznatky o jaderné přeměně, jejím využití a ochraně proti záření.

Septima - 1. pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
ELEKTRINA A MAGNETISMUS		
Elektrický náboj a elektrické pole	I.1	8
Elektrický náboj		
Coulombův zákon		
Permitivita vakua, relativní permitivita		
Elektrické pole		
Práce sil elektrického pole		
Elektrické napětí		
Elektrický potenciál		
Vodič a izolant v elektrickém poli		
Kapacita vodiče, kondenzátor		
Vznik elektrického proudu	I.3	2
Elektrický proud jako děj		
Elektrický proud jako veličina		
Elektrický proud v kovech	I.2,3	6
Vedení elektrického proudu v kovech		
Elektrický odpor vodiče		
Odpor kovu jako funkce teploty		
Ohmův zákon pro uzavřený obvod		
Vnitřní odpor zdroje, svorkové napětí		
Elektrická práce a výkon v obvodech stejnosměrného proudu		
Elektrický proud v polovodičích	I.3	8
Vedení elektrického proudu v polovodičích		
Vlastní a příměsové polovodiče		
Polovodiče typu P a N		
PN přechod		
polovodičová dioda		
tranzistorový jev		
Elektrický proud v kapalinách a plynech	I.3	5
Elektrolytická disociace		
Elektrolýza		
Faradayovy zákony pro elektrolýzu		
Stacionární magnetické pole	I.4	5
Magnetické pole vodičů s proudem		
Magnetická síla		
Magnetická indukce		
Částice v magnetickém poli		

Septima - 2.pololetí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Nestacionární magnetické pole Elektromagnetická indukce Magnetický indukční tok Faradayův zákon elektromagnet.indukce	I.4	4
Střídavý proud Obvod střídavého proudu Výkon střídavého proudu Obvod střídavého proudu s indukčností Obvod střídavého proudu s kapacitou	I.4	6
Střídavý proud v energetice Generátor střídavého proudu Elektromotor na trojfázový proud Transformátor	I.4	2
OPTIKA Základní pojmy Světlo jako elektromagnetické vlnění Šíření světla Odraz a lom světla, úplný odraz světla Disperze světla	I.5	3
Zobrazování optickými soustavami Optické zobrazování zrcadlem Zobrazení předmětu čočkami Oko Optické přístroje	I.6	5
Vlnová optika Interference světla	I.5	4
Elektromagnetické záření a jeho energie	I.5	2
FYZIKA MIKROSVĚTA Pohyb v mikrosvětě, Atomová fyzika Kvantové a vlnové vlastnosti částic Kvantování energie atomů	II.1	6
Jaderná fyzika Vlastnosti atomových jader, jaderná reakce, radioaktivita, jaderná energetika	II.2	4

1.6.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Fyzika se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole ŠVP GV. Podstatou evaluace je zjištění stavu utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů.

Pro hodnocení očekávaných výstupů lze snadno stanovit bodová hodnocení a na jejich základě i výsledné známky. U hodnocení kompetencí je situace složitější, neboť se projevují komplexně při řešení úkolů různého typu. Některé výkony žáků je proto vhodné hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a hodnocení požívat jako hnací prvek k zlepšení jejich výkonů, respektive nárůstu kompetencí. Zvládnutí kompetencí se pak v plné míře projeví při plnění komplexních úkolů, jako např. v testech CERMAT apod.

Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, ale vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně.

V rámci předmětu fyzika budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Těmito kritérii hodnotíme, jak žák zvládl výstupy tematických celků, s důrazem na jeho schopnost řešit problémy i na úroveň jeho komunikačních dovedností.

Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů, např. při vypracovávání seminárních prací, referátů, projektů, zpracování Gladiátorských her apod. Zde lze očekávat již vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomým směřováním na vysoké školy. Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií.

Ve fyzice učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Písemné práce – kratší testy nebo tematické ověřovací písemné práce (hodnotí znalosti žáka po daném tematickém celku), které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. U obou možností jsou realizovány formou přímého vysvětlení či výpočtu nebo nabídkou z několika variant (A, B, C, D, ...). U obou možností hodnotíme osvojení teoretických znalostí a fyzikálních pojmů, pochopení dané problematiky a aplikování osvojených znalostí při výpočtu příkladů.

Pololetní písemné práce ve fyzice hodnotí znalosti žáka za celé pololetí. Jsou realizovány formou přímého vysvětlení či výpočtu nebo nabídkou z několika možností (A, B, C, D, ...).

U obou možností hodnotíme osvojení teoretických znalostí a fyzikálních pojmů, pochopení dané problematiky a aplikování osvojených znalostí při výpočtu příkladů. Znamka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Ústní zkoušení a mluvený projev by neměly zabírat více než 10 minut v hodině včetně zhodnocení. Zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí. Může jít o různé formy ústního projevu - frontální opakování, individuální ústní zkoušení nebo řešení problémových úkolů (žák by měl být schopen se přesně, výstižně, pohotově a správně vyjadřovat).

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného. U práce hodnotíme písemnou přípravu, samostatný projev žáka, zda žák ví o čem hovoří a tedy umí odpovědět na otázky kladené učitelem nebo spolužáky.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny **A** – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Gladiátorské hry dokumentují dvojitý pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků k práci na tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelnými hodnotiteli jsou diváci, kteří v konečné fázi rozhodují o vítězné práci, která je nejvíce zaujala.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má pro něj být také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení má být zpětnou vazbou i pro učitele.

1.7. Chemie

1.7.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.7.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Chemie, jako součást vzdělávací oblasti Člověk a příroda, seznamuje žáky se základy chemie a biochemie.

Učivo obsahuje okruhy vymezené ve školním vzdělávacím programu – Obecná chemie, Anorganická chemie, Organická chemie a Biochemie.

Prohlubuje a rozšiřuje učivo probírané v environmentální výchově v kvintě. Ze vzdělávacího oboru Geologie je integrována část vzdělávacího obsahu tematického okruhu Voda.

Nedílnou součástí předmětu jsou hodiny laboratorních cvičení, v nichž se žák prakticky seznamuje se základními metodami zkoumání – pozorováním, měřením a experimentem a učí se získaná data správně vyhodnocovat. Tyto hodiny budou realizovány v sextě a v septimě v rámci samostatného předmětu **Praktická cvičení z přírodních věd**, ve kterém se budou pravidelně střídát hodiny fyziky, chemie a biologie.

Důraz je kladen jak na zvládnutí nezbytných teoretických znalostí, tak na problematiku ekologie, na uvědomění si přímé souvislosti mezi lidskou činností a stavem životního prostředí. Hodiny teoretické výuky i hodiny laboratorních cvičení umožňují utvářet dovednosti vhodného chování v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

1.7.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin je zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** jsou upřednostňovány aktivizační formy práce volené s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují především ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.7.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta až septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.7.1.4. Organizace předmětu

Předmět je vyučován v kvintě, sextě a septimě. V oktávě na povinnou výuku navazuje volitelný předmět **Seminář z chemie**. Výuka probíhá ve specializované učebně vybavené počítačem s připojením na internet a projektorem.

V závislosti na probíraném učivu je možno využít tematicky zaměřené exkurze. Jednotlivci nebo skupiny žáků se zúčastňují mimo výuku odborných přednášek pořádaných vysokými školami, aktivit organizovaných např. Stanicí přírodovědců, zapojují se do Středoškolské odborné činnosti nebo zpracovávají pod dohledem vyučujícího ve školní laboratoři úlohy různých soutěží (KSICHT, chemická olympiáda).

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.7.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v oblasti chemie, jako jedné z disciplín přírodních věd, vede žáka k potřebě klást si otázky o příčinách a průběhu přírodních dějů a hledat na ně odpovědi.

Žáci se učí hledat souvislosti mezi ději probíhajícími v přírodě, jsou vedeni k uvědomění si závislosti člověka na přírodě a nutnosti její aktivní ochrany. Při praktických cvičeních se seznamují se základy laboratorní techniky, učí se bezpečně zacházet s vybranými chemickými látkami.

1.7.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace z různých zdrojů a pracovat s nimi – učebnice, internet, odborný text.
- Vede žáky k používání správné terminologie a symboliky, klade jasně formulované otázky.
- Provádí rozbor plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Zadává žákům problémové úlohy a úlohy vyžadující logické uvažování.
- Pomáhá žáky směřovat ke správným zdrojům informací (lze využít odborný text, modely molekul, internet,...).
- Klade důraz na argumentaci podloženou důkazy.
- Podporuje řešení problémů s mezioborovým přesahem.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky k souvislému a dobře formulovanému projevu, vyžaduje užívání odborné terminologie.
- Učí žáka vyjadřovat informace slovně, matematicky, graficky.
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC,...).
- V průběhu vyučovacích hodin vytváří podmínky pro vzájemnou komunikaci.
- Rozvíjí u žáků schopnost vyjadřovat své vlastní názory, obhajovat a hodnotit výsledky své práce (Gladiátorské hry, referáty, olympiády,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává žákům skupinovou práci a vytváří podmínky, které každému umožní zapojit se do činnosti.
- Zadává úlohy pro práci ve skupinách, při nichž se žák učí organizovat společnou činnost a přijímat odpovědnost za svou práci i za práci ostatních (Gladiátorské hry, krátkodobé projekty, referáty,...).
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na nich.

Kompetence občanská

Učitel:

- Vede žáky k plnění povinností pravidelnou kontrolou zadaných úkolů.
- Uváděním informací o vlastnostech a účincích látek vede žáky k vytváření odmítavého postoje k drogám, zneužívání léků a kladného vztahu k ochraně zdraví, přírody a životního prostředí.
- Vede žáky k získání dovednosti efektivního jednání a poskytnutí pomoci v situacích ohrožujících život a zdraví člověka (např. při úniku škodlivých látek).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Zařazuje do výuky aktivity, které motivují žáka k dalšímu zájmu o obor (exkurze, odborné přednášky, soutěže,...).
- Volí takové metody práce, které ukazují užitečnost předmětu pro praktický život (zajímavé úlohy, laboratorní technika, problémové úlohy,...).

1.7.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Hodiny **A** jsou pravidelně zařazovány podle schématu jedna ze čtyř nebo dvě z osmi. Budou voleny takové metody práce, aby v průběhu celé vyučovací hodiny umožnily rozvinout vlastní aktivitu a tvořivost žáků především při řešení problémových úloh.

Problémové úlohy zahrnují soubor činností, kdy žák řeší různě zadané úkoly samostatně nebo ve skupině. Je možno využít pracovních listů nebo promítat zadání pomocí dataprojektoru. Hodiny slouží především k procvičení a prohloubení učiva.

Projekty mohou mít i komplexní charakter a přesahovat rámec jednoho předmětu (např. biologie, environmentální výchova a chemie). Práce žáků na individuálních i skupinových projektech může probíhat i ve více hodinách **A** navazujících na sebe. Při **prezentaci** prací lze využít dataprojektor a veškeré vybavení laboratoře (modely molekul, ukázky chemikálií, jednoduchý pokus apod.).

Méně náročné učivo mohou žáci zpracovávat bez úvodního výkladu učitele. V literatuře (učebnice, odborný článek, internet, výuková DVD) **vyhledávají odpovědi** na zadané otázky, případné nejasnosti se snaží řešit při vzájemné spolupráci. V závěru hodiny jsou uvedeny a zdůvodněny správné odpovědi.

1.7.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.SOUSTAVY LÁTEK A JEJICH SLOŽENÍ

1. Využívá znalostí o částicové stavbě látek k předvídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich soustav.
2. Při popisu soustav látek používá odbornou terminologii.

II.VELIČINY A VÝPOČTY V CHEMII

1. Na základě vlastního výpočtu připraví roztok dané koncentrace.
2. Vypočte množství výchozí látky nebo produktu s ohledem na stechiometrii reakce.
3. Uplatňuje chemické výpočty při řešení praktických problémů.

III.STAVBA ATOMU

1. S využitím periodické tabulky rozepíše stavbu atomového jádra a elektronového obalu nepřechodných a vybraných přechodných prvků.
2. Předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických procesech na základě poznatků o periodické soustavě prvků.

IV.CHEMICKÁ VAZBA

1. Rozliší a charakterizuje základní typy chemických vazeb.
2. Využívá znalostí o chemických vazbách k předvídání některých vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích.
3. Zapiše elektronový vzorec částice, určí typ hybridizace centrálního atomu a její prostorový tvar.

V.ÚVOD DO CHEMICKÉ TERMODYNAMIKY

1. Vysvětlí souvislost mezi spontánním průběhem reakce a jejím tepelným zabarvením.
2. Definuje reakční rychlost a její závislost na podmínkách reakce.
3. Zapiše vztah pro rovnovážnou konstantu reakce a vysvětlí její význam.
4. Při popisu chemických dějů používá odbornou terminologii.

VI.ACIDOBÁZICKÉ DĚJE

1. Objasní pojmy silný a slabý elektrolyt, zapiše příslušné disociační rovnice.
2. Rozliší chování silných a slabých kyselin a hydroxidů ve vodných roztocích.
3. Zapiše rovnici autoprotolýzy vybraných látek.
4. Definuje pH a vysvětlí význam jeho stanovení pro praktické účely.

VII. VODÍK, KYSLÍK, VODA

1. Při popisu sloučenin správně používá anorganické názvosloví.
2. Charakterizuje fyzikální a chemické vlastnosti vodíku a kyslíku, zhodnotí jejich surovinové zdroje a průmyslový význam.
3. Rozliší oxidační číslo vodíku v hydridech.
4. Vysvětlí rozdíl mezi oxidy kyselinotvornými, zásadotvornými, amfoterními a netečnými.
5. Popíše chemické vlastnosti a použití peroxidu vodíku.
6. Rozliší různé druhy vod.
7. Vysvětlí, které ionty způsobují přechodnou a trvalou tvrdost vody a jak lze tvrdost vody odstranit.
8. Popíše příklady znečištění vodních zdrojů a vysvětlí nutnost ochrany podzemních vod.

VIII. P - PRVKY A JEJICH SLOUČENINY

1. Při popisu sloučenin používá správně názvosloví anorganické chemie.
2. Předvídá vlastnosti prvků a jejich sloučenin v závislosti na umístění v periodické soustavě prvků.
3. Charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučenin, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.
4. Předvídá průběh typických reakcí vybraných anorganických prvků a sloučenin.
5. Zhodnotí rizika spojená s manipulací s chemickými látkami, uvede způsoby účinné ochrany.

Kvinta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
I. POLOLETÍ		36
OBEČNÁ CHEMIE		
Soustavy látek a jejich složení		2
Homogenní a heterogenní směsi	I.1,2	
Roztoky a jejich vlastnosti	I.1,2	
Veličiny a výpočty v chemii		6
Výpočet koncentrace roztoků	II.1,3	
Výpočty z chemických vzorců a rovnic	II.2,3	
Stavba atomu		9
Jádro a obal atomu	III.1,2	
Radioaktivita	III.1	
Periodická soustava prvků	III.1,2	
Chemická vazba		8
Typy vazeb a jejich vliv na vlastnosti látek	IV.1,2	
Elektronové vzorce	IV.3	
Hybridizace orbitalů	IV.3	
Prostorový tvar molekul	IV.3	
Úvod do chem. termodynamiky		6
Tepelné změny při chem. reakcích	V. 1,3	
Rychlost chemických reakcí	V. 2,3,4	
Chemická rovnováha, ovlivňování	V.2,3,4	
Acidobazické děje		5
Teorie kyselin a zásad	VI. 1,2	
Iontový součin vody	VI. 3,4	
Vodíkový exponent pH	VI. 4	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		32	
ANORGANICKÁ CHEMIE			
Vodík, kyslík, voda		7	Ze vzdělávacího oboru Geologie integrována část vzdělávacího obsahu tématického okruhu Voda
Vodík a kyslík – výskyt, vlastnosti, příprava, výroba, použití	VII.1,2		
Hydridy, oxidy, peroxid vodíku	VII. 1,3,4,5		
Voda – fyzikální a chemické vlastnosti, povrchové a podzemní vody, tvrdost vody, znečištění vodních zdrojů	VII. 6,7,8		Doporučená exkurze – návštěva čistírny odpadních vod
P-prvky a jejich sloučeniny		25	
Vzácné plyny – vlastnosti, význam	VIII.1,2,3,4		
Halogeny – fyzikální a chemické vlastnosti, výskyt a užití, významné sloučeniny	VIII.1,2,3,4,5		
Charakteristika nepřechodných prvků III., IV., V. a VI. skupiny	VIII.2,5		
Hliník, uhlík, křemík, cín, olovo, dusík, fosfor, síra – fyzikální a chemické vlastnosti, výskyt a užití, významné sloučeniny	VIII.1,2,3,4,5		

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.OXIDAČNĚ REDUKČNÍ REAKCE

1. Doplní stechiometrické koeficienty v redoxní rovnici.
2. Odvodí redoxní vlastnosti kovů na základě postavení v elektrochemické řadě napětí.
3. Vysvětlí princip uplatnění redoxních dějů v praxi – elektrolýza, galvanické články.

II.S-PRVKY A JEJICH SLOUČENINY

1. Odvodí vlastnosti s- prvků na základě postavení v periodické soustavě prvků.
2. Chemickou rovnicí zapíše významné reakce sloučenin sodíku, draslíku, vápníku a hořčíku.
3. Zhodnotí surovinové zdroje a praktické využití s-prvků a jejich sloučenin.

III.D- A F-PRVKY A JEJICH SLOUČENINY

1. Vysvětlí hlavní odlišnosti přechodných a nepřechodných prvků.
2. Zapiše chemickými rovnicemi významné reakce vybraných přechodných prvků a jejich sloučenin.
3. Zhodnotí surovinové zdroje a průmyslové využití vybraných přechodných prvků a jejich sloučenin.

IV.ÚVOD DO ANALYTICKÉ CHEMIE

1. Rozpozná, pojmenuje a funkčně specifikuje základní pomůcky chemické laboratorní praxe.
2. Definiuje a samostatně provádí základní laboratorní úkony.
3. Zaznamená průběh chemického experimentu do laboratorního protokolu.
4. Vysvětlí podstatu vybraných metod chemické analýzy.

V.UHLOVODÍKY A JEJICH KLASIFIKACE

1. Zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin.
2. Aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů.
3. Charakterizuje fyzikální a chemické vlastnosti nasycených, nenasycených a aromatických uhlovodíků.
4. Vysvětlí podstatu radikálové substituce.
5. Zapiše chemickou rovnicí adiční a eliminační reakci.
6. Charakterizuje významné zástupce uhlovodíků, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.

VI.KOORDINAČNÍ SLOUČENINY

1. Vysvětlí pojmy Lewisova kyselina a zásada.
2. Pojmenuje a zapíše chemický vzorec koordinační sloučeniny.

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		36
OBEČNÁ CHEMIE		
Oxidačně redukční děje		8
Redoxní rovnice	I.1	
Elektrochemická řada napětí	I.1,2	
Elektrolýza, galvanický článek	I.2,3	
ANORGANICKÁ CHEMIE		
S-prvky a jejich sloučeniny	II.1,2,3	4
Charakteristika s-prvků		
Sodík, draslík, vápník, hořčík - fyzikální a chemické vlastnosti, výskyt a užití, významné sloučeniny		
Koordinační sloučeniny		2
Lewisova teorie kyselin a zásad	VI.1	
Koordinační sloučeniny	VI.1,2	
D- a f- prvky a jejich sloučeniny		
Charakteristika d- a f- prvků	III.1	
Chemie vybraných přechodných prvků (chrom, mangan, železo, kobalt, nikl, měď, stříbro, zlato, zinek, kadmium, rtuť, uran) a jejich průmyslové využití		
D- a f- prvky a jejich sloučeniny		18
Charakteristika d-a f-prvků	III.2,3	
Chemie vybraných přechodných prvků (chrom, mangan, železo, kobalt, nikl, měď, stříbro, zlato, zinek, kadmium, rtuť, uran) a jejich průmyslové využití		
Úvod do analytické chemie		8
Význam kvalitativní a kvantitativní analýzy	IV.4	
Příklady analytických metod - klasická kvalitativní analýza, odměrná analýza	IV.1,2,3,4	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Příklady analytických metod - odměrná analýza, kolorimetrie, polarimetrie	IV.1,2,3,4	32
ORGANICKÁ CHEMIE Uhlovodíky Alkany, cykloalkany, alkeny, alkadieny, alkyny, areny – vlastnosti, názvosloví, význam, reakce	V.1,2,3,4,5	28
Přírodní zdroje uhlovodíků – uhlí, ropa, zemní plyn	V.6	

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ

1. Aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu vybraných derivátů uhlovodíků s možností využití triviálních názvů.
2. Charakterizuje fyzikální a chemické vlastnosti typické pro halogenderiváty, hydroxyderiváty, ethery, karbonylové sloučeniny, karboxylové kyseliny a jejich funkční a substituční deriváty, nitroderiváty a aminy, sírné deriváty.
3. Vysvětlí podstatu substitučních, adičních a eliminačních reakcí charakteristických pro halogenderiváty a vybrané skupiny kyslíkatých a dusíkatých derivátů a zapíše příslušné rovnice.
4. Charakterizuje významné zástupce vybraných derivátů uhlovodíků, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.

II.HETEROCYKLICKÉ SLOUČENINY

1. Zapiše chemické vzorce nejznámějších heterocyklů (pyrrol, thiofen, furan, pyridin, pyran) a porovná jejich vlastnosti z hlediska bazicity a aromaticity.
2. Popíše výskyt heterocyklických sloučenin v biochemicky významných přírodních látkách.

III.PRŮMYSLOVÉ VYUŽITÍ ORGANICKÝCH SLOUČENIN

1. Charakterizuje polymeraci a polykondenzaci a uvede příslušné chemické rovnice.
2. Jmenuje hlavní skupiny plastů a syntetických vláken, zhodnotí jejich přednosti a nedostatky.
3. Posoudí vliv syntetických makromolekulárních látek na životní prostředí.
4. Vysvětlí funkci tenzidů v procesu praní a vliv tenzidů a detergentů na životní prostředí.
5. Uvede nejdůležitější skupiny barviv, vysvětlí pojem barevnost, chromofor, chromogen.
6. Charakterizuje hlavní skupiny léčiv (chemoterapeutika, analgetika, anestetika, sedativa a hypnotika, antipyretika, psychofarmaka).
7. Vysvětlí pojem insekticid, fungicid, herbicid, rodenticid a vyjmenuje některé přípravky patřící mezi pesticidy.
8. Posoudí význam pesticidů pro člověka a jejich vliv na životní prostředí.

IV.PŘÍRODNÍ LÁTKY

1. Charakterizuje živé soustavy a uvede jejich vlastnosti.
2. Uvede chemické složení a stavbu jednotlivých skupin přírodních látek (sacharidy, bílkoviny, lipidy, nukleové kyseliny, biokatalyzátory).
3. Posoudí zdroje vybraných skupin přírodních látek a jejich význam pro člověka.
4. Vysvětlí pojmy: optická izomerie, optická aktivita, glykosidická vazba, poloacetalová vazba, redukující a neredukující sacharid.
5. Vysvětlí ztužování a zmýdelnění tuků.
6. Objasní vznik peptidické vazby a její důkaz.
7. Vysvětlí, co je izoelektrický bod.
8. Používá pojmy: nukleotid, nukleosid, transkripce, translace, replikace.
9. Vysvětlí přenos genetické informace.
10. Objasní mechanismus enzymaticky katalyzovaných reakcí.

11. Vyjmenuje nejdůležitější vitaminy rozpustné ve vodě a v tucích, uvede jejich zdroje, oblast působení a projevy avitaminos.
12. Uvede příklady fyto a zoohormonů a jejich funkce v organismu.

V.ZÁKLADNÍ METABOLICKÉ PROCESY

1. Uvede funkce katabolických a anabolických dějů.
2. Vysvětlí metabolismus sacharidů, lipidů a bílkovin (glykolýza, fotosyntéza, beta oxidace, štěpení bílkovin a jejich biosyntéza).
3. Vysvětlí vzájemné propojení základních metabolických reakcí.

Septima

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin
<u>I. POLOLETÍ</u>		36
Deriváty uhlovodíků Názvosloví, vlastnosti, reakce a užití vybraných sloučenin: halogenderiváty hydroxyderiváty, ethery karbonylové sloučeniny karboxylové kyseliny a jejich deriváty (soli, estery, anhydridy, amidy, nitrily) sirné deriváty nitroderiváty, aminy	I.1,2,3,4	26
Heterocyklické sloučeniny Vlastnosti a význam vybraných heterocyklických sloučenin	II.1,2	4
Průmyslové využití organických sloučenin Syntetické makromolekulární látky Detergenty Barviva Léčiva Pesticidy	III.1,2,3 III.4 III.5 III.6 III.7,8	6

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>II. POLOLETÍ</u>		32	
BIOCHEMIE			Mezipředmětové vztahy - biologie:
Přírodní látky		24	Molekulární a buněčné základy dědičnosti
Vlastnosti a složení živých soustav	IV.1		
Sacharidy	IV.2,3,4		
Lipidy	IV.2,3,5		
Proteiny	IV.2,3,6,7		
Nukleové kyseliny	IV.2,3,8,9		
Biokatalyzátory – enzymy, vitaminy, hormony	IV.2,3,10,11,12		
Základní metabolické procesy		8	Trávicí soustava a metabolismus
Energetický metabolismus	V.1		
Metabolismus sacharidů, lipidů a bílkovin	V.2,3		

1.7.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Chemie se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Zkoumá zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí.

Zodpovědné hodnocení poskytuje žákovi zpětnou vazbu o jeho studijních výsledcích a je i zdrojem motivace pro jeho další výkon. V předmětu Chemie budou respektována pravidla uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je vhodné používat i slovní hodnocení. Znamka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Míra osvojení očekávaných výstupů bude ověřována průběžně **písemným a ústním zkoušením**. Jedná se o testy, krátké ústní zkoušení nebo písemné práce zahrnující látku delšího časového úseku. Zásadní význam má **pololetní písemná práce** vypracovávaná paralelními třídami při shodných kritériích hodnocení.

Hodnocení **práce v hodinách A** (referáty, logické úlohy,...) zahrnuje zvládnutí očekávaných výstupů a především osvojování si příslušných kompetencí. Zde hraje dominantní roli aktivita a schopnost řešit problémy. Je možné použít tradiční známkování i slovní hodnocení. Do klasifikace bude zahrnuta i známka z případné účasti v Gladiátorských hrách.

Významnou zpětnou vazbou pro práci učitele je hodnocení žáků vyplývající ze srovnávání se znalostmi žáků z jiných škol (srovnávací testy Cermat, Scio).

1.8. Biologie

1.8.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.8.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Biologie je samostatný vyučovací předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP GV (Obecná biologie; Biologie virů; Biologie bakterií; Biologie protist; Biologie hub; Biologie rostlin; Biologie živočichů; Biologie člověka; Genetika; Ekologie).

Při výuce tohoto předmětu, v souladu s pojetím biologie jako vědního oboru o živé přírodě, se klade důraz na aktivní porozumění biologickým a souvisejícím přírodovědným pojmům, zákonitostem i schopnosti žáků aplikovat své vědomosti a dovednosti při řešení konkrétních problémů.

Studium biologie doplňují základy historické geologie, které mají význam pro pochopení souvislostí evoluce organismů během vývoje Země. Do předmětu je proto v septimě integrována část vzdělávacího obsahu tematického okruhu Složení a struktura Země (geologická historie Země) ze vzdělávacího oboru Geologie.

Významnou prioritu v souladu s dlouhodobou školní preventivní strategií tvoří vědomosti, dovednosti, postoje i návyky z hlediska zodpovědného přístupu žáků k vlastnímu zdraví. Biologie se podílí spolu s předměty Základy společenských věd a Tělesná výchova na integraci vzdělávacího obsahu oboru Výchova ke zdraví. V septimě je do předmětu integrován vzdělávací obsah tematických okruhů Zdravý způsob života a péče o zdraví, Změny v životě člověka a jejich reflexe a Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence.

Předmět úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda: Chemie, Fyzika, Zeměpis.

Aktuálně je do Biologie zařazováno učivo a problematika průřezových témat Environmentální výchova (ENV) a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS), která se naplňuje především v ekologické tematice. Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova (OSV) navazuje v jednotlivých ročnících především na tematický okruh Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů.

1.8.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků při řešení problémů v průběhu celé hodiny.

1.8.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta až septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.8.1.4. Organizace předmětu

Biologie se vyučuje jako povinný vyučovací předmět od kvinty do septimy. V oktávě navazuje na povinnou výuku biologie volitelný předmět **Seminář z biologie**, zajišťující přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ. Výuka celé třídy probíhá obvykle v pracovně biologie nebo v kmenové třídě. Pracovna biologie je vybavena dataprojektorem a počítačem s možností připojení na internet. Zvlášť vyhrazena a upravena jsou zde pracovní místa pro práci s mikroskopem.

Nedílnou součástí předmětu jsou hodiny laboratorních cvičení, v nichž se žák prakticky seznamuje se základními metodami zkoumání – pozorováním, měřením a experimentem a učí se získaná data správně vyhodnocovat. Tyto hodiny budou realizovány v sextě a v septimě v rámci samostatného předmětu **Praktická cvičení z přírodních věd**, ve kterém se budou pravidelně střídat hodiny fyziky, chemie a biologie.

Exkurze na odborná pracoviště vědeckých ústavů a vysokých škol doplňují tradiční tematicky zaměřené exkurze (muzea, zoologická a botanická zahrada, chráněná území a naučné stezky).

Besedy a semináře vedené odborníky reprezentující nejrozmanitější biologické obory mohou podpořit zájem žáků o přírodovědné vzdělání.

Aktuální **výstavy** i vhodně zvolená **filmová představení** jsou součástí výchovně vzdělávacího procesu v biologii.

Během studia se mohou žáci zapojit do biologické olympiády, ekologické olympiády a SOČ.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.8.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.8.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Vzdělávací cíle předmětu Biologie jsou v souladu s cíli přírodovědného vzdělávání v rámci celé vzdělávací oblasti RVP GV Člověk a příroda. Jde především o to, aby žáci byli vedeni k porozumění přírodovědným pojmům a zákonitostem, k osvojování a schopnosti používat základní výzkumné metody. Dále jde o rozvíjení jejich schopnosti využívat přírodovědné vědomosti, dovednosti, postoje i návyky při řešení konkrétních problémů s ohledem na další studium i běžný život. V neposlední řadě by u nich měla být pěstována schopnost předvídat dopad praktických aktivit lidí na přírodu a potřeba preferovat ochranu životního prostředí s ohledem na podmínky života organismů i zachování vlastního zdraví.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem vyhledávat, přehledně zaznamenávat podstatné informace a údaje včetně schopnosti správné citace a interpretace informací (práce s různými informačními zdroji – odborná literatura, internet...).
- Při laboratorních i terénních pracích vede žáky k dodržování pravidel bezpečné práce, zvládnutí laboratorních metod (např. práce s mikroskopem, různé techniky přípravy preparátů...), přehlednému záznamu výsledků experimentů (tabulky, grafy) i jejich samostatnému zpracování a vyhodnocení.
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací apod.).
- Při konzultacích samostatných prací (referáty, projekty, soutěžní práce v rámci gladiátorských her apod.) vede žáky k používání odpovídající terminologie a pochopení mezioborových souvislostí.
- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro průběžné studium daného předmětu (aktivizující metody práce).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Navozuje v průběhu vyučovacích hodin, při laboratorních nebo terénních pracích situace, které vedou žáky k řešení problému (metody logických postupů, pozorování a zpracování dat, experimenty, výzkumné metody).
- V průběhu výuky motivuje vhodně zařazenými interaktivními metodami (např. brainstorming, spontánní nebo řízená diskuze) k zaujetí postojů k problémům, které souvisí s novými vědeckými poznatky (etické aspekty genetického výzkumu, ohrožení biodiverzity apod.).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí schopnost žáků formulovat svá tvrzení nejen z hlediska používání odborné terminologie, ale dbá i na spisovné vyjadřování v mateřském jazyce.
- Koordinuje pracovní týmy v průběhu zadaného úkolu, učí jednotlivce nejen diskutovat a argumentovat, ale zároveň i naslouchat druhým.
- Vede k využívání ICT při tvorbě a prezentaci zadaných úkolů (textové, grafické a tabulkové editory, internetové vyhledávání).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává úkoly skupinám žáků, učí jednotlivce spolupracovat s ostatními a respektovat zájem celé skupiny (laboratorní práce, Gladiátorské hry).
- Vysvětlováním, výkladem, organizováním přednášek a besed, zadáváním referátů i osobním příkladem a postojem k sociálně patologickým jevům přispívá k vytváření zodpovědného vztahu žáků k jejich psychickému, sociálnímu i fyzickému zdraví.
- Podporuje mezilidské vztahy založené na vzájemné úctě, toleranci a empatii v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu i při mimoškolních aktivitách.
- Hodnotí objektivně individuální i společnou práci žáků a snaží se je do tohoto evaluačního procesu zapojovat.

Kompetence občanská

Učitel:

- Seznamuje žáky s důsledky poškozování životního prostředí z hlediska dlouhodobé perspektivy (exkurze – významné lokality, chráněná území, důsledky devastace přírody i příklady rekultivace narušených lokalit) a učí je rozhodovat se a jednat v souladu s udržitelností života.
- Klasickými i aktivizujícími metodami výuky seznamuje žáky s chováním v krizových situacích, vede je k rozpoznání nebezpečí i k poskytnutí pomoci ostatním (praktický nácvik první pomoci, vyhledání odborné pomoci).
- Vede žáky k asertivnímu, ale zároveň etickému chování v oblasti ochrany zdraví, včetně zdraví reprodukčního.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Ukazuje užitečnost biologických oborů, jejich využití v běžném životě, možnosti dalšího studia z hlediska volby povolání a perspektivy pracovního zařazení (exkurze na odborná pracoviště, besedy, přednášky).
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium a problematiku biologických disciplín (účast v soutěžích – biologická olympiáda, SOČ).
- Vysvětluje aplikaci výzkumů ve výrobní praxi (např. využívání biotechnologií v zemědělství a v potravinářství – referáty, seminární práce).

1.8.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

I když ve standardních hodinách biologie jsou upřednostňovány aktivizující metody výuky, liší se hodiny **A** zejména pojetím role učitele. Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně řešením problémů upevňují a rozšiřují soubor svých vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot.

Konkrétní činnosti, které mohou být zařazeny:

Problémové úlohy představují soubor činností, při kterých žáci řeší úkoly samostatně nebo ve skupině. Lze využít pracovní listy nebo promítat zadání pomocí dataprojektoru. Hodiny mají význam nejen z hlediska procvičení a prohloubení učiva, ale mohou být také využity k získání nových vědomostí.

Projekty mohou mít i komplexní charakter a přesahovat rámec jednoho předmětu (např. Biologie, Environmentální výchova a Chemie). Práce žáků na individuálních i skupinových projektech může probíhat i ve více hodinách **A** následujících za sebou.

Laboratorní cvičení vedou k naplnění všech kompetencí z hlediska možností využití individuální i skupinové práce, uplatnění logických postupů při řešení problému i nácviku laboratorních metod. V těchto hodinách **A** lze realizovat krátkodobé i sledovat dlouhodobé **biologické experimenty**, při kterých si žáci řešením problémů ujasňují vzájemné vztahy mezi biologickými, fyzikálními i chemickými jevy. Vlastní experimentální práci předchází vždy studium dané problematiky s využitím různých informačních zdrojů včetně internetu. Tímto způsobem lze získat i nové poznatky v rámci probíraného tematického celku biologie. Zpracování získaných dat v průběhu experimentu vede žáky k praktickému využití znalostí práce s PC.

Didaktické hry mohou být v biologii vhodně zařazeny právě v hodinách **A**. Inspirativní v tomto směru jsou zajímavé úkoly z biologických soutěží (např. z krajského kola biologické olympiády).

Diskuze, při které mají žáci možnost vyzkoušet si své organizační schopnosti, kreativitu i práci s kolektivem, lze realizovat právě v hodinách **A**. Žáci se mohou podílet na výběru aktuálních diskusních témat a zabývat se řešením řady etických problémů současné společnosti.

Programy a exkurze jsou variantou k hodinám **A** probíhajícím v biologické pracovně nebo v kmenových třídách. Na organizaci se mohou podílet pracovníci přírodovědných stanic, botanické nebo zoologické zahrady i učitelé vysokých škol. Vhodné je i využití programů a projektů občanských sdružení zaměřených na problematiku environmentální výchovy.

Významným prvkem v hodinách **A** je **využívání moderní didaktické techniky a informačních zdrojů** (dataprojektor, PC, internet, výuková CD a DVD). Jde především o intenzivní přípravu žáků k samostatnému vysokoškolskému studiu i o jejich schopnost rychle se orientovat a řešit každodenní problémové situace. Předpokladem je **práce s internetem**, vyhledávání vhodných webových stránek s aktuálními a současně seriózními informacemi i využívání databází nových vědeckých poznatků.

1.8.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.OBECNÁ BIOLOGIE

1. Vysvětlí podstatné rozdíly mezi živou a neživou přírodou. Charakterizuje základní vlastnosti živých organismů. Objasní význam biologických věd.
2. Popíše stavbu a vysvětlí funkci buněčných struktur prokaryotní buňky.
3. Vysvětlí funkci jednotlivých organel eukaryotní buňky. Porovná buňku bakterií, rostlin, živočichů a hub.

II.BIOLOGIE VIRU

1. Porovná stavbu virů a buněčných organismů. Vysvětlí pojem nitrobuněčný parazit a důsledky virové infekce pro buňku.
2. Uvede příklady virových onemocnění rostlin, živočichů a zejména člověka, zhodnotí možnosti prevence a léčby.
3. Zhodnotí pozitivní a negativní význam virů.

III.BIOLOGIE BAKTERIÍ

1. Charakterizuje bakterie a sinice, na příkladech vysvětlí jejich význam z hlediska ekologického, zdravotnického a hospodářského.
2. Zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním onemocněním a metody jejich léčby.

IV.BIOLOGIE PROTIST

1. Charakterizuje autotrofní protista z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska.

V.BIOLOGIE HUB

1. Poznává a pojmenuje významné zástupce hub. S pomocí dostupných informačních zdrojů rozliší a určí jedovaté a jedlé druhy.
2. Zhodnotí možnost využití i zneužití hub člověkem. Objasní význam kvasinek a jiných druhů hub v potravinářském a farmaceutickém průmyslu. Posoudí problémy vyvolané těmito organismy z hlediska hospodářského i zdravotnického.
3. Vysvětlí principy soužití houbové a řasové (sinicové) složky lišejníků, uvede jejich ekologický význam a podle nákresů či fotografií rozpozná nejrozšířenější zástupce.

VI.BIOLOGIE ROSTLIN

1. Objasní odlišnost rostlinné buňky od ostatních typů eukaryotní buňky. Uvede základní typy rostlinných pletiv a jejich funkce. Popíše stavbu a funkci vegetativních a generativních orgánů rostlin a uvede příklady jejich přeměny.
2. Vysvětlí význam a podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování rostlin a na příkladech objasní princip vegetativního rozmnožování.
3. Popíše rodozměnu s pomocí schémat životních cyklů konkrétních druhů rostlin (např. ploník, kaprad' samec, borovice...).

4. Vysvětlí rozdíl mezi stélkou a stavbou těla cévnatých rostlin. Porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých rostlin (řasy, mechorosty) a cévnatých rostlin (kapradorosty, nahosemenné a krytosemenné rostliny).
5. Rozliší základní systematické skupiny rostlin, určí jejich významné zástupce pomocí atlasů a klíčů a vyhledá jejich ekologické nároky.
6. Vysvětlí a zhodnotí základní fyziologické děje probíhající v rostlinách z hlediska významu rostlin jako primárních producentů biomasy.
7. Uvede možnosti využití rostlin v potravinářství, v textilním průmyslu a v dalších odvětvích včetně využití biomasy jako zdroje energie.
8. Posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla.
9. Vysvětlí význam a způsob ochrany původních a přirozených rostlinných společenstev, zhodnotí problematiku ohrožených rostlinných druhů.

VII.EKOLOGIE

1. Používá správně základní ekologické pojmy.
2. Objasňuje základní ekologické vztahy.

VIII.ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (PT)

1. Uvědomuje si specifické postavení člověka v přírodním systému a jeho odpovědnost za jeho další vývoj.
2. Projevuje úctu k hodnotám, které příroda člověku poskytuje, hodnotí postoje a chování člověka vůči přírodě, zná z vlastní zkušenosti přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí, uvažuje o nich souvislostech a chápe příčiny a následky jejich poškozování.
3. Uvědomuje si možnost každého jedince přispět k ochraně přírody ekologicky zodpovědným přístupem k běžným denním činnostem, nahlíží různé aspekty ekologických problémů, vytváří si k nim vlastní názor a postoj.
4. Vnímá a cítí zodpovědnost za místo, ve kterém žije, nejen z hlediska životního prostředí.
5. Chápe pojetí a význam složek přírodních systémů.

IX.VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (PT)

1. Přijímá zodpovědnost za sebe a za svět, ve kterém žije.
2. Brání se proti násilí a škodlivým vlivům, které jsou důsledkem globalizačních procesů

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		36	
Obecná biologie		5	V 1. pololetí budou zařazeny nejméně 2 hodiny LC se zaměřením na techniku mikroskopování.
Úvod do biologie	I.1		
Obecné vlastnosti organismů	I.1		
Systém organismů			
Prokaryotní a eukaryotní buňka	I.2,3		
Biologie virů		2	
Stavba a funkce virů	II.1,2,3		
Biologie bakterií		2	
Stavba a funkce bakterií	III.1,2		
Biologie hub		6	
Stavba a fyziologie hub	V.1,2,3		
Přehled významných skupin hub			
Stavba a fyziologie lišejníků			
Přehled lišejníků			
Biologie rostlin		21	
Morfologie a anatomie rostlin	VI.1		
Fyziologie rostlin	VI.6		

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		32	
Rozmnožování, růst a vývin rostlin	VI.2	27	V 2. pololetí budou zařazeny nejméně 2 hodiny LC se zaměřením na techniku mikroskopování.
Systém a evoluce rostlin	VI.2		
Charakteristika řas a postavení v systému	VI.1,4		
Mechorosty	VI.3,4,5		
Kapradořosty	VI.3,4,5		
Nahosemenné rostliny	VI.3,5,7		
Krytosemenné rostliny	VI.3,5,7		
Ekologie - organismy a prostředí, člověk a životní prostředí	IX.1,2	5	PT:ENV,EGS
Základní ekologické pojmy	VII.1		
Abiotické a biotické podmínky	VI.8;VII.2		
Populace	VII.2;		
Ekosystém	VII.2;VIII.4,5		
Ochrana organismů	VI.9;VIII.1,2,3		

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ - ÚVOD

1. Popíše stavbu a vysvětlí funkci buněčných struktur živočišné buňky.
2. Porovná živočišnou buňku s ostatními typy eukaryotních buněk.
3. Vymezí charakteristiku živočichů a vysvětlí jejich strategii získávání živin a energií.

II. PRVOCI

1. Charakterizuje prvoky a jejich postavení v systému organismů.
2. Posoudí ekologické nároky významných zástupců prvoků a vysvětlí jejich význam s ohledem na zdraví člověka.

III. MNOHOBUNĚČNÍ

1. Objasní princip nepohlavního a pohlavního rozmnožování živočichů.
2. Vysvětlí význam diferenciací a specializace buněk mnohobuněčných.
3. Popíše proces evoluce a způsoby adaptace orgánových soustav souvisejících s metabolismem, nervovými a hormonálními funkcemi a s pohybem živočichů.

IV. SYSTÉM A EVOLUCE ŽIVOČICHŮ

1. Charakterizuje taxonomickou jednotku živočichů a její významné zástupce.
2. S využitím atlasů, klíčů a dalších informačních zdrojů včetně internetu určí významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky.
3. Posoudí význam živočichů v přírodě a v různých odvětvích lidské činnosti.
4. Charakterizuje pozitivní a negativní působení živočišných druhů na lidskou populaci.

V. ETOLOGIE

1. Charakterizuje instinktivní chování živočichů a uvede konkrétní příklady.
2. Objasní význam učení pro živočichy a na příkladech vysvětlí základní typy získaného chování.

VI. ŽIVOČICHOVÉ A PROSTŘEDÍ

1. Aplikuje znalost základních ekologických pojmů na ekologii živočichů.
2. Uvede příklady potravních řetězců v ekosystému.
3. Zhodnotí problematiku ohrožených živočišných druhů z hlediska ochrany jejich životního prostředí.

VII. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

1. Uvědomuje si specifické postavení člověka v přírodním systému a jeho odpovědnost za jeho další vývoj.
2. Projevuje úctu k hodnotám, které příroda člověku poskytuje, hodnotí postoje a chování člověka vůči přírodě.
3. Uvědomuje si možnost každého jedince přispět k ochraně přírody ekologicky zodpovědným přístupem k běžným denním činnostem.
4. Vnímá a cítí zodpovědnost za místo, ve kterém žije, nejen z hlediska životního prostředí.
5. Chápe propojení a význam složek přírodních systémů.

VIII. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (PT)

1. Přijímá zodpovědnost za sebe a za svět, ve kterém žije.
2. Brání se proti násilí a škodlivým vlivům, které jsou důsledkem globalizačních procesů.

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>			
Úvod do biologie živočichů		2	
Zoologie			
Živočišná buňka	I.1,2		
Charakteristika živočichů	I.3		
Prvoci	II.1,2	2	
Mnohobuněční		14	
Rozmnožování a ontogeneze	III.1,2		
Orgány a orgánové soustavy	III.3		
System a evoluce živočichů		18	
<u>Biologie bezobratlých:</u>	IV.1,2,3,4		
Houby			
Žahavci			
Ploštěnci			
Hlísti			
Ostnokožci			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>			
<u>Biologie strunatců:</u>	IV.1,2,3,4	20	
Pláštěnci			
Bezlebeční			
Obratlovci: Bezčelistnatci			
Paryby			
Ryby			
Obojživelníci			
Plazi			
Ptáci			
Savci			
Etologie	V.1,2	6	
Základní pojmy			
Chování vrozené a získané			
Živočichové a prostředí	VI.1,2,3; VII.1,2,3,4,5; VIII.1,2	6	PT:ENV, EGS
Přizpůsobení živ. prostředí			
Populace			
Společenstva			
Ekosystémy			
Rozšíření, ohrožení a ochrana živočichů			

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.SLOŽENÍ, STRUKTURA A VÝVOJ ZEMĚ

1. Vymezí období geologického vývoje Země s ohledem na významné geologické procesy a dominantní skupiny organismů.

II.OBECNÁ BIOLOGIE

1. Porovná významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi.
2. Vysvětlí význam diferenciaci a specializaci buněk pro mnohobuněčné organismy.
3. Odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci.
4. Podle předloženého schématu popíše a vysvětlí fylogenetický vývoj člověka.

III.BIOLOGIE ČLOVĚKA

1. Využívá znalosti o orgánových soustavách z hlediska jejich anatomie a především fyziologie pro pochopení souvislostí mezi ději, které probíhají v lidském těle.
2. Objasní význam fyziolog. dějů z hlediska udržení homeostázy v těle člověka a důsledky jejího narušení.
3. Vysvětlí příčiny běžných chorob v rámci jednotlivých tělních soustav a aplikuje poznatky o jejich prevenci.
4. Vymezí etapy vývoje člověka a posoudí vlivy, které jeho vývoj ovlivňují v pozitivním a negativním směru.

IV.GENETIKA

1. Objasní princip proteosyntézy a podstatu genetického kódu.
2. Porovná uložení genetické informace v prokaryotické a v eukaryotické buňce. Vysvětlí související pojmy (typy a stavba chromozómů, chromozómové určení pohlaví).
3. Aplikuje znalosti zákonitostí autozomální a gonozomální dědičnosti při řešení jednoduchých příkladů.
4. Uvede a vysvětlí genetické příčiny proměnlivosti související se vznikem a kombinací gamet po oplození a se změnami genetické informace.
5. Uvede základní metody výzkumu genetiky člověka, vysvětlí jejich možné využití v běžném životě a posoudí etické aspekty aplikace genetického výzkumu lidí.
6. Porovná zákonitosti vývoje autogamní a panmiktické populace.

V.VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

1. Aplikuje poznatky o zdravé výživě v souvislosti se svými specifickými potřebami i s ohledem na ostatní věkové kategorie.
2. Zdůvodní tělesné a duševní změny osobnosti v období adolescence.
3. Zhodnotí rizika vzniku civilizačních chorob v souvislosti s životním stylem.
4. Posoudí vhodné způsoby relaxace v běžném denním režimu.
5. Rozpozná a zhodnotí rizika v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví.
6. Zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování a umí vhodně argumentovat.
7. Zhodnotí konkrétní situaci ohrožení a aplikuje vědomosti a dovednosti při poskytnutí první pomoci.
8. Uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků.
9. Orientuje se v problematice reprodukčního zdraví z hlediska odpovědnosti k budoucímu rodičovství.
10. Zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce.

VI.ČLOVĚK A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ENV)

1. Uvědomuje si vliv znečištěného prostředí na lidské zdraví.

VII.GLOBÁLNÍ PROBLÉMY, JEJICH PŘÍČINY A DŮSLEDKY (EGS)

1. Brání se proti škodlivým vlivům, které jsou důsledkem globalizačních procesů

Septima

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>			
Evoluce života a její podmínky		8	
Geologická historie Země	I.1		Integrace části vzdělávacího obsahu tematického okruhu Složení, struktura a vývoj Země ze vzdělávacího oboru Geologie
Vznik a vývoj živých soustav	II.1		
Vývoj organismů	II.2,3		
Vývoj člověka	II.4		
Biologie člověka		28	
<u>Opěrná a pohybová soustava</u>	III.1,2,3		
Stavba kostí a druhy spojení			Integrace vzdělávacího obsahu tematických okruhů (Zdravý způsob života a péče o zdraví; Změny v životě člověka a jejich reflexe; Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence) ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví
Kostra a její funkce			
Druhy svalové tkáně			
Kosterní svaly a jejich funkce			
<u>Soustavy látkové přeměny</u>	III.1,2,3		
Oběhová soustava a imunitní systém			
Dýchací soustava			
Trávicí soustava a metabolismus			
Vylučovací s. a kůže			
VZ: Zdravá výživa	V.1		
Poruchy příjmu potravy	V.6		
Civilizační choroby	V.3		
První pomoc	V.7		
Zdraví v globálním kontextu, vliv prostředí	VI.1;VII.1		PT: ENV,EGS

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<p>II. POLOLETÍ</p> <p>Biologie člověka Nervová soustava (neuron, synapse, reflexy, CNS a periferní nervový systém) Smyslové orgány Hormonální regulace: VZ: Psychohygienu <u>Rozmnožovací soustava</u> Menstruační cyklus Oplození a těhotenství Období života člověka VZ: Změny v dospívání Nemoci přenosné pohlavním stykem Antikoncepce Asistovaná reprodukce</p> <p>Genetika Molekulární a buněčné základy dědičnosti Dědičnost a proměnlivost Genetika člověka Genetika populací Zdraví v globálním kontextu, vliv prostředí</p>	<p>III.1,2,3</p> <p>V.4</p> <p>III.1,2,3</p> <p>III.4</p> <p>V.2</p> <p>V.8</p> <p>V.9</p> <p>V.10</p> <p>IV.1,2</p> <p>IV.3,4</p> <p>IV.5</p> <p>IV.6</p> <p>VI.1;VII.1</p>	<p>12</p> <p>20</p>	<p>-</p> <p><u>Chemie:</u> (Přírodní látky; Základní metabolické procesy)</p> <p>Doporučení: antropologické muzejní sbírky, exkurze na odborná pracoviště, přednášky</p> <p>PT:ENV,EGS</p>

1.8.2.4. Evaluace v předmětu

Smyslem evaluace je zjistit stav utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů.

Hodnotit očekávané výstupy a stanovit výslednou známku lze tradičně na základě bodového ohodnocení výkonu žáka s důrazem na jeho schopnost řešit problémy a na úroveň jeho komunikačních dovedností. Průběžná klasifikace je podkladem pro celkové hodnocení za pololetí. V rámci předmětu Biologie budou respektována pravidla klasifikace uvedená v úvodní kapitole ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů. Ověřování klíčových kompetencí je možné na úrovni středoškolského vzdělávání postihnout při řešení náročnějších úkolů, jako jsou např. seminární práce, referáty, projekty i aktivity v rámci zpracování Gladiátorských her. Nezanedbatelná je účast v soutěžích jako je biologická olympiáda nebo SOČ. K objektivnímu posouzení zvládnutí kompetencí je vhodné využít i srovnávací testy Scio, CERMAT apod.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

V biologii učitel využívá při hodnocení žáka **písemné práce** s využitím různých typů testových úloh. V průběhu klasifikačního období to jsou především kratší testy a v závěru pololetní práce se shodnými kritérii pro paralelní třídy.

Ve vyučovacích hodinách lze uplatnit také **ústní zkoušení** zaměřené na ověření očekávaných výstupů i kompetencí. Např. zpracování referátů lze hodnotit nejen z hlediska zvládnutí obsahové stránky, ale i s ohledem na uvedená kritéria. Vedle hodnocení učitele se nabízí i možnost posoudit schopnost sebehodnocení žáka, popř. i schopnost přijmout kritiku spolužáků.

I projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou podle předem přesně daných kritérií, s kterými jsou žáci seznámeni předem.

Práce žáků v hodinách **A** by měla být hodnocena především z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce.

Úroveň zpracování vybraných biologických témat **Gladiátorských her** a především možnost sledovat dlouhodoběji práci žáků nabízí vedoucímu práce (učiteli biologie) možnost nejen tuto práci koordinovat, ale i objektivně hodnotit známkou, kterou může na základě vlastního rozhodnutí zahrnout do klasifikace.

Objektivní hodnocení má žákovi průběžně poskytovat především zpětnou vazbu o jeho studijních výsledcích, současně má být pro něj také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení by měl využít i učitel biologie jako zpětnou vazbu pro vlastní pedagogickou činnost.

1.9. Praktická cvičení z přírodních věd

1.9.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.9.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Praktická cvičení z přírodních věd navazuje na předměty Fyzika, Chemie a Biologie a svým obsahem je jejich nedílnou součástí. Žák zde prakticky ověřuje své teoretické znalosti a vědomosti, seznamuje se základními metodami zkoumání – pozorováním, měřením a experimentem a učí se získaná data správně vyhodnocovat.

1.9.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. Třída se dělí na polovinu, žáci pracují samostatně, ve dvojicích nebo malých skupinách. Důraz je kladen na dodržování předepsaných postupů a zásad bezpečnosti práce.

1.9.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme.....	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny.....	.cca1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.).....	cca 3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Sexta a septima - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.9.1.4. Organizace předmětu

Předmět je vyučován v sextě a septimě, časová dotace je 1 hodina týdně, ideálně vyučovaná jako dvouhodinový celek jednou za 14 dní ve třídě dělené na polovinu, přičemž se pravidelně střídá cvičení z fyziky, chemie a biologie.

Výuka probíhá vždy v odborné učebně fyziky, chemie nebo biologie. Vybavení učeben umožňuje provádět demonstrační pokusy i samostatné laboratorní práce žáků. Pracovny jsou vybavené dataprojektorem a počítačem s připojením na internet. Na detašovaném pracovišti je pro výuku laboratorních prací z fyziky a chemie určena specializovaná učebna, zařízená jako laboratoř.

1.9.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v oblasti přírodních věd vede žáka k potřebě klást si otázky o příčinách a průběhu přírodních dějů a hledat na ně odpovědi.

Žáci se učí hledat souvislosti mezi ději probíhajícími v přírodě, jsou vedeni k uvědomění si závislosti člověka na přírodě a nutnosti její aktivní ochrany. Učí se využívat přírodovědné znalosti a vědomosti k řešení konkrétních problémů, seznamují se se základy laboratorní techniky, učí se bezpečně zacházet s vybranými chemickými látkami a dodržovat zásady bezpečnosti práce.

1.9.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Vede žáky ke zvládnutí základních dovedností při práci s přírodninami a v průběhu experimentální práce.
- Klade důraz na používání správné terminologie a symboliky, klade jasně formulované otázky.
- Vede žáky k nutnosti správně vyhodnotit získané informace (zpracování laboratorního protokolu, sestavení tabulek a grafů).
- Provádí rozbor plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Zadává žákům problémové úlohy a úlohy vyžadující logické uvažování.
- Učí žáky rozpoznat problém, objasnit jeho podstatu a navrhnout kroky vedoucí k jeho řešení.
- Učí žáky prakticky ověřovat získané informace, vyhodnocovat naměřená data a vyvozovat odpovídající závěry.
- Klade důraz na argumentaci podloženou důkazy.
- Podporuje řešení problémů s mezioborovým přesahem.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky k souvislému a dobře formulovanému projevu, vyžaduje užívání odborné terminologie.
- Učí žáka vyjadřovat informace slovně, matematicky, graficky.
- V průběhu vyučovacích hodin vytváří podmínky pro vzájemnou komunikaci.
- Rozvíjí u žáků schopnost vyjadřovat své vlastní názory, obhajovat a hodnotit výsledky své práce.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává žákům skupinovou práci a vytváří podmínky, které každému umožní zapojit se do činnosti a přijímat odpovědnost za svou práci i za práci ostatních.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na nich.

Kompetence občanská

Učitel:

- Uváděním informací o vlastnostech a účincích látek vede žáky k vytváření kladného vztahu k ochraně zdraví, přírody a životního prostředí.
- Vede žáky k získání dovednosti efektivního jednání a poskytnutí pomoci v situacích ohrožujících život a zdraví člověka (např. při úniku škodlivých látek).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu.
- Volí takové metody práce, které ukazují užitečnost předmětu pro praktický život (zajímavé úlohy, problémové úlohy, laboratorní technika, ...)

1.9.2.2. Hodiny A - charakteristika a vymezení

Koncepce předmětu Praktická cvičení z přírodních věd sama o sobě naplňuje principy hodin A v plném rozsahu.

1.9.2.3. Distribuce a rozpracování čekávaných výstupů a učiva

Školní očekávané výstupy

Žák:

1. Dodržuje pravidla bezpečnosti práce a chování v laboratoři.
2. Posoudí nebezpečnost chemických látek na základě výstražných symbolů.
3. Uplatňuje teoretické znalosti a stechiometrické výpočty při laboratorní práci.
4. Přehledně a výstižně vede zápis o průběhu a výsledku praktického úkolu.
5. Při popisu soustav látek a laboratorních pomůcek používá odbornou terminologii.
6. Dodržuje předepsaný pracovní postup, spolupracuje s žáky ve skupině.
7. Na základě pozorování a naměřených hodnot vyvodí správné závěry.

SEXTA - praktická cvičení z chemie

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Bezpečnost práce v chemické laboratoři Laboratorní řád, označení chemických látek	1,2	1
Jednoduché laboratorní práce z obecné a anorganické chemie Reakce nepřechodných prvků Protolytické a redoxní reakce Reakce vybraných přechodných prvků	1,2,3,4,5,6,7	10

SEXTA - praktická cvičení z fyziky

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Mechanické kmitání a vlnění - jednoduché laboratorní práce a měření Pružinový oscilátor Kyvadlo Zvukové jevy	4,5, 6,7	5
Molekulová fyzika a termika - jednoduché laboratorní práce a měření Tepelná výměna Struktura a vlastnosti pevných látek Struktura a vlastnosti kapalin Změny skupenství látek	4,5,6,7	6

SEXTA - praktická cvičení z biologie

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Bezpečnost práce v pracovně biologii Laboratorní řád Etika práce s biologickými objekty Práce s laboratorní technikou	1	1
Laboratorní práce z biologie rostlin a živočichů Cytologie – srovnání buněk Histologie – pletiva, tkáně Fyziologie – jednoduché pokusy	3,4,5,6,7	10

SEPTIMA - praktická cvičení z chemie

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Jednoduché laboratorní práce z analytické chemie, organické chemie a chemie přírodních látek Vybrané metody kvalitativní a kvantitativní analýzy Reakce vybraných derivátů uhlovodíků Reakce vybraných přírodních látek	1,2,3,4,5,6,7	11

SEPTIMA - praktická cvičení z fyziky

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Elektřina a magnetismus Stejnoseměrný proud - sestavování elektrických obvodů a měření Střídavý proud - sestavování elektrických obvodů a měření	I.1,2	6
Optika - jednoduché laboratorní práce a měření Zobrazení zrcadly Zobrazení čočkami Index lomu	I.1; II.1,2,3,4,5	5

SEPTIMA - praktická cvičení z biologie

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
Laboratorní práce z biologie člověka - fyziologie a anatomie tělních soustav Soustava opěrná a pohybová Soustavy přeměny látkové Soustavy regulační	1,3,4,5,6,7	8
Genetika – řešení příkladů	4,6,7	3

1.9.2.4. Evaluace v přemětu Praktická cvičení z přírodních věd

Hodnocení žákovi průběžně poskytuje zpětnou vazbu o jeho výsledcích a zároveň je zdrojem motivace pro jeho další práci. V rámci předmětu budou respektována pravidla klasifikace uvedené v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Znamka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- zpracování písemných výstupů z laboratorních prací
- ústní projev, používání správné terminologie
- schopnost spolupráce a komunikace

Dílčí hodnocení z jednotlivých cvičení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení, na které se musí shodnout všichni zúčastnění vyučující.

1.10. Zeměpis

1.10.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.10.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Zeměpis je samostatný vyučovací předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP GV (Přírodní prostředí, Sociální prostředí, Životní prostředí, Regiony, Geografické informace a terénní vyučování). Do zeměpisu byla integrována většina vzdělávacího obsahu oboru Geologie (Složení, struktura a vývoj Země, Geologické procesy v litosféře, Voda, Člověk a anorganická příroda).

Při výuce tohoto předmětu, v souladu s pojetím Zeměpisu jako vědního oboru o přírodě i o společnosti, se klade důraz na aktivní porozumění zeměpisným a souvisejícím pojmům, zákonitostem, souvislostem i schopnosti žáků aplikovat své vědomosti a dovednosti při řešení konkrétních problémů.

Předmět Zeměpis úzce souvisí i s ostatními předměty oblasti Člověk a společnost (Základy společenských věd, Dějepis) a přirozeně se prolíná s průřezovými tématy (Environmentální výchova, Výchova v globálních a evropských souvislostech, Multikulturní výchova), která jsou do předmětu částečně začleněna ve zvláštních tematických okruzích, ale prolínají se i s okruhy ostatními.

Zeměpis přispěje k pochopení propojenosti přírodního systému a zákonitostí, které zde fungují. Žáci poznají závislost člověka na přírodě a nutnost udržet rovnováhu krajinné sféry pro zachování existence všech živých organismů. Zeměpis navíc žákům pomůže odhalit souvislosti současných událostí a přispět k jejich pochopení. Důležitá je i lokalizace různých jevů v prostoru - ať v blízkém okolí, regionu, ČR, kontinentu či z pohledu globálního.

1.10.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.10.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta až septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.10.1.4. Organizace předmětu

Zeměpis se vyučuje jako povinný vyučovací předmět od kvinty do septimy. V oktávě navazuje na povinnou výuku zeměpisu volitelný předmět **Seminář ze zeměpisu**, zajišťující přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ. Výuka celé třídy probíhá obvykle v pracovně zeměpisu nebo v kmenové třídě. Pracovna zeměpisu je vybavena dataprojektorem a počítačem s možností připojení na internet. K dispozici jsou atlasy.

Besedy a semináře vedené odborníky mohou podpořit zájem žáků o přírodovědné vzdělání. Aktuální vhodně zvolená **filmová představení** jsou součástí výchovně vzdělávacího procesu v zeměpisu. Během studia se mohou žáci zapojit do zeměpisné olympiády, Pražského globu, ekologické olympiády, Středoškolské odborné činnosti a dalších soutěží.

1.10.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.10.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Vzdělávací cíle předmětu Zeměpis jsou v souladu s cíli přírodovědného vzdělávání v rámci celé vzdělávací oblasti RVP GV Člověk a příroda. Jde především o to, aby žáci byli vedeni k porozumění přírodovědných pojmů a zákonitostí, osvojování a schopnosti používat základní výzkumné metody. Dále jde o rozvíjení jejich schopnosti využívat přírodovědné vědomosti, dovednosti, postoje i návyky při řešení konkrétních problémů s ohledem na další studium i běžný život. V neposlední řadě by u nich měla být pěstována schopnost předvídat dopad praktických aktivit lidí na přírodu a potřeba preferovat ochranu životního prostředí s ohledem na podmínky života organismů i zachování vlastního zdraví.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem vyhledávat, přehledně zaznamenávat podstatné informace a údaje včetně schopnosti správné citace a interpretace informací (práce s různými informačními zdroji – odborná literatura, internet...).
- Při terénních akcích vede žáky k dodržování pravidel bezpečné práce, zvládnutí metod výzkumu (př. mapování, dotazníky...), přehlednému záznamu výsledků (tabulky, grafy) i jejich samostatnému zpracování a vyhodnocení.
- Provádí rozbor plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbor prací apod.).
- Při konzultacích samostatných prací (referáty, projekty, soutěžní práce v rámci gladiátorských her apod.) vede žáky k používání odpovídající terminologie a pochopení mezioborových souvislostí.
- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro průběžné studium daného předmětu (aktivizující metody práce).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Navozuje v průběhu vyučovacích hodin, při terénních pracích situace, které vedou žáky k řešení problému (metody logických postupů, pozorování a zpracování dat, výzkumné metody).
- V průběhu výuky motivuje vhodně zařazenými interaktivními metodami (např. brainstorming, spontánní nebo řízená diskuze) k zaujetí postojů k problémům, které souvisí s novými vědeckými poznatky (aspekty globalizace, ohrožení biodiverzity apod.).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí schopnost žáků formulovat svá tvrzení nejen z hlediska používání odborné terminologie, ale dbá i na spisovné vyjadřování v mateřském jazyce.
- Koordinuje pracovní týmy v průběhu zadaného úkolu, učí jednotlivce diskutovat a argumentovat, ale zároveň i naslouchat druhým.
- Vede k využívání ICT při tvorbě a prezentaci zadaných úkolů (textové, grafické a tabulkové editory, internetové vyhledávání).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává úkoly skupinám žáků, učí jednotlivce spolupracovat s ostatními a respektovat zájem celé skupiny (skupinové práce, gladiátorské hry).
- Vysvětlováním, výkladem, organizováním přednášek a besed, zadáváním referátů i osobním příkladem a postojem k sociálně patologickým jevům přispívá k vytváření zodpovědného vztahu žáků k jejich psychickému, sociálnímu i fyzickému zdraví.
- Podporuje mezilidské vztahy založené na vzájemné úctě, toleranci a empatii v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu i při mimoškolních aktivitách.
- Hodnotí objektivně individuální i společnou práci žáků a snaží se je do tohoto evaluačního procesu zapojovat.

Kompetence občanská

Učitel:

- Seznamuje žáky s důsledky poškozování životního prostředí z hlediska dlouhodobé perspektivy (exkurze – významné lokality, chráněná území, důsledky devastace přírody i příklady rekultivace narušených lokalit, trvale udržitelný rozvoj) a učí je rozhodovat se a jednat v souladu s udržitelností života.
- Klasickými i aktivizujícími metodami výuky seznamuje žáky s chováním v krizových situacích, vede je k rozpoznání nebezpečí i k poskytnutí pomoci ostatním (vyhledání odborné pomoci).
- Vede žáky k asertivnímu, ale zároveň etickému chování.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Ukazuje užitečnost geografických oborů, jejich využití v běžném životě, možnosti dalšího studia z hlediska volby povolání a perspektivy pracovního zařazení (exkurze na odborná pracoviště, besedy, přednášky).
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium a problematiku geografických disciplín (účast v soutěžích – zeměpisná olympiáda, středoškolská odborná činnost).
- Vysvětluje aplikaci výzkumů v praxi (např. regionální rozvoj, cestovní ruch – referáty, seminární práce).

1.10.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Písmeno **A** symbolizuje ideovou náplň a strukturu těchto hodin, které by měly být **alternativní, aktivní a atraktivní**.

I když i ve standardních hodinách Zeměpisu jsou upřednostňovány aktivizující metody výuky, liší se hodiny **A** zejména odlišným pojetím role učitele. Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně upevňují a rozšiřují soubor svých vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. V zeměpisu jsou tak rozvíjeny všechny kompetence prostřednictvím aktivizujících metod a forem práce.

Tento typ hodin logicky navazuje na systém **hodin A** na nižším stupni gymnázia, ale liší se mírou náročnosti kladené na starší žáky. I v těchto hodinách je žákům předávána látka očekávaných výstupů, ale hlavní důraz je kladen na rozvoj kompetencí. Nosným principem je aktivita, samostatnost a řešení problémů. Žáci jsou motivováni k řešení problémů, aby byli aktivnější, rozvinuli svůj kreativní potenciál, šli novými, alternativními a nekonvenčními cestami při zpracovávání úkolů, zjistili vlastní možnosti a schopnosti řešení, uplatnili naplno svůj talent. Na konci takové hodiny by sám žák měl mít pocit, že objevil něco nového nejen z hlediska poznatků, ale i něco v sobě, o čem neměl tušení, že je toho schopen, že je tedy v něčem o něco kompetentnější.

Učitel omezuje svoji aktivitu v hodině na minimum a dává žákům příležitost, aby k dosažení cíle využili všech svých znalostí a schopností získaných i v ostatních předmětech.

Realizace hodin A

Dramatizace – přebíráním rolí si žák zkouší různé životní situace a ověřuje schopnost reagovat na ně.

Soutěže - inspirované médii (Milionář...) přispívají k procvičení dosažených znalostí a jejich prohloubení.

Pokusy, demonstrace – napomáhají k pochopení různých jevů, ale i k získání zájmu o daný obor.

Logické úlohy – rozvíjejí logické myšlení, představivost, pozornost, vytrvalost, kombinační schopnosti, strategii a taktiku.

Výroba modelů – na základě teoretických znalostí lze provádět konstrukce s možností praktického využití, či ověření pravdivosti teoretických tvrzení.

Počítačová učebna a učebny s dataprojektory - lze je využívat pro hodiny, v nichž sami žáci prezentují výsledky své práce buď z předcházejících hodin, nebo demonstrují prezentace připravené doma. Sám učitel může připravit zajímavou hodinu s použitím počítačové techniky.

Ankety - je možné provádět je ve všech předmětech k různým tématům a problémům doby a využít je dále v **diskusní hodině**, v níž se vyhodnotí a udělají závěry, které se prezentují.

Testy - aplikací intelektuálních her různého zaměření se podporuje soutěživost a ověřují znalosti a schopnosti jednotlivců i skupin.

Diskuze a debaty – mají široké využití, lze je vést ve všech předmětech k nejrůznějším problémům, pěstují schopnost vyjádřit vlastní názor, učit se naslouchat, čelit argumentům a reagovat na kritiku.

Projekty – mohou být krátkodobé nebo dlouhodobé s mezipředmětovými vazbami, mohou je vytvářet jednotlivci i skupiny a lze je bezesbytku vypracovávat ve škole, nebo částečně tvořit doma. Jejich prezentace opět může probíhat jako soutěž, námět pro diskusi nebo vernisáž apod.

Hry – vědomostní, logické či prostě zábavné pomáhají odbourávat ostych a dopřávají i slabším jedincům pocit úspěchu.

Seminární práce, referáty, skupinové práce - dávají jednotlivcům i menším skupinám prostor pro využívání dostupných informačních zdrojů, uplatnění jazykové vybavenosti a prezentování své práce s využitím moderní techniky (dataprojektor).

Organizační schopnosti, kreativitu, práci s kolektivem si mohou žáci vyzkoušet právě v hodinách hodiny **A**. Mohou se podílet na jejich tematickém zaměření, navrhovat a realizovat i metody práce (vést **diskusi** na aktuální témata, připravit si **didaktické hry**).

Hodiny **A** probíhají především v zeměpisné pracovně nebo v kmenových třídách. Mohou se také stát součástí přípravy a realizace tematicky zaměřených **programů a exkurzí** organizovaných spolu

s učiteli vysokých škol, pracovníky přírodovědných stanic, muzeí. Pro tyto hodiny lze využívat i programy či projekty občanských sdružení zaměřených na problematiku environmentální výchovy.

1.10.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

1. Porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy.
2. Porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí.
3. Objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů.
4. Objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině.
5. Hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti, určí základní vlastnosti vzorku půdního profilu a navrhne využitelnost a způsob efektivního hospodaření s půdou v daném regionu.
6. Rozliší hlavní biomy světa.
7. Rozliší složky a prvky fyzickogeografické sféry a rozpozná vztahy mezi nimi.

II.SLOŽENÍ, STRUKTURA A VÝVOJ ZEMĚ

1. Porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy, využívá vybrané metody identifikace minerálů.

III.GEOLOGICKÉ PROCESY V LITOSFÉŘE

1. Analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů.
2. Určí nerostné složení a rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních a metamorfovaných hornin.
3. Využívá geologickou mapu ČR k objasnění geologického vývoje regionů.

IV.VODA

1. Zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu.

V.SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

1. Zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva, analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa.
2. Identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení.
3. Zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezí jádrové a periferní oblasti světa.
4. Zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů.
5. Rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti.

6. Lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji.
7. Vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál.

VI.ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

1. Zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi.
2. Analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny.
3. Zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni, posuzuje geologickou činnost člověka, význam i ekologickou únosnost těžby a zpracovatelských technologií, vyhodnotí bezpečnost ukládání odpadů a efektivitu využívání druhotných surovin.

VII.GEOGRAFICKÉ INFORMACE

1. Používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů.
2. Používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.
3. Vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území.
4. Čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje.

VIII.REGIONY

1. Rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi.
2. Vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům.
3. Zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky.
4. Lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika.
5. Lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná.

IX.GEOGRAFICKÉ INFORMACE A TERÉNNÍ VYUČOVÁNÍ

1. Používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů.
2. Orientuje se s pomocí map v krajině.
3. Používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.
4. Vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území.
5. Čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje.

X.PRŮŘEZOVÉ TÉMA VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (EGS)

1. Na základě osvojených informací argumentuje, diskutuje o politických, ekonomických a sociálních problémech v kontextu s evropskými a globálními vývojovými tendencemi.
2. Vnímá a hodnotí lokální a regionální jevy a problémy v širších evropských a globálních souvislostech.
3. Orientuje se v neznámém prostředí a mezinárodních situacích, využívá lokální, regionální a mezinárodní příležitosti k ověření občanských dovedností a demokratických mechanismů a struktur
4. Vnímá a chápe kulturní rozdíly, chápe je jako obohacení života.

-
5. Vnímá dopady globalizačních a rozvojových procesů, rozlišuje příznivé a nepříznivé, hledá kompromisy.

XI.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Uvědomuje si neslučitelnost rasové, náboženské či jiné intolerance s demokracií.
2. Vnímá multikulturalitu jako prostředek vzájemného obohacování různých etnik.
3. Chápe a hájí myšlenky vedoucí k odstraňování diskriminace a předsudků vůči lidem různých etnických skupin, národností, barvy pleti, náboženství, sociálního původu.
4. Rozumí základním pojmům multikulturní terminologie (národ, kultura, etnicita, identita, asimilace, integrace, kulturní pluralismus, xenofobie, rasismus, globalizace..).
5. Má představu o postavení národních menšin (majorita, minorita..)
6. Rozpozná projevy rasové nesnášenlivosti, vysvětlí příčiny xenofobie.
7. Zná nejdůležitější mezinárodní organizace k podpoře multikulturality.

XII.PRŮŘEZOVÉ TÉMA ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

1. Chápe myšlenku trvale udržitelného rozvoje.(že člověk je z hlediska své existence potřebuje využívat přírodní zdroje ve svůj prospěch, ale vždy tak, aby nedošlo k nevratnému poškození životního prostředí).
2. Hledá příčiny neuspokojivého stavu životního prostředí v minulosti i v současnosti a předvídá další vývoj.
3. Chápe provázanost ekologických, ekonomických a sociálních faktorů, hledá optimální řešení.
4. Zná a umí využívat možnosti občana při ochraně životního prostředí.
5. Získá praktické dovednosti a návyky pro běžné denní činnosti napomáhající zlepšení životního prostředí.
6. Propojí si poznatky a dovednosti z jednotlivých vzdělávacích oblastí a využívá je při řešení environmentální problematiky.

Kvinta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		36	
Přírodní prostředí Země jako vesmírné těleso	I.1,2	5	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> Fy (vesmír)
Geografické informace Kartografie a topografie GIS, DPZ	VII. 1,2,3,4	6	
Přírodní prostředí Fyzickogeografická sféra Atmosféra Hydrosféra	I.3 I.4 IV.1	6	Hydrosféra- včetně podzemních vod (z geologie)
GEOLOGIE Litosféra Složení, struktura Země Země jako geologické těleso Zemské sféry Geologické procesy v litosféře Deformace litosféry Magmatický proces Metamorfní procesy Zvětrávání a sedimentace	II.1 III.2 III.1,2 III.1,2 III.1,2	19	Integrovan vzdělávací obsah oboru Geologie (tematické okruhy: Složení, struktura a vývoj Země, Geologické procesy v litosféře, Voda) <u>Mezipředmětové vztahy:</u> (Geologická historie Země v Bi, chemické složení vody a půdy v CH)

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>II. POLOLETÍ-</u>		32	
Přírodní prostředí Pedosféra Biosféra Systém FG na planetární a reg. úrovni	I.5 I.6 I.7	5	Životní prostředí - ENV
Sociální prostředí Obyvatelstvo Základní problémy sociokulturních rozdílů, vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi různého kulturního prostředí Sídla a osídlení Světové hospodářství Globalizační a rozvojové procesy Kulturní a politické prostředí Globální problémy, jejich příčiny a důsledky Člověk a životní prostředí	V.1 XI. 1-7 V.2 V.3,4,7 X. 4,5 V. 5,6 X. 4,5 VI.1,2,3 XII. 1-6	27	
			Průřezové téma MKV Průřezové téma EGS Průřezové téma EGS Průřezové téma ENV

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> MAKROREGIONY SVĚTA		36	
SNS (příroda, obyvatelstvo)	VIII.1,5, VI.2,3 VII.1,2,3,4	10	ENV (životní prostředí)
Východní Evropa			<u>Mezipředmětové vztahy:</u> D (historické souvislosti konfliktů, integrací, kolonie..)
Rusko			
Asie	VIII.1,5, VI.2,3 VII.1,2,3,4	26	EGS (většina témat)
Obecná charakteristika kontinentu, mapa			
Zakavkazsko			
Střední Asie			
Východní Asie			
Jihovýchodní Asie, Asijští tygři			
Jižní Asie (příroda, obyvatelstvo, státy)			
Jihozáp. Asie (příroda, obyvatelstvo, státy)			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> MAKROREGIONY SVĚTA		32	
Afrika (příroda, obyvatelstvo, státy)	VIII.1,5, VI.2,3 VII.1,2,3,4	11	
Severní Afrika, Sahel			
Tropická Afrika			
Jižní Afrika			
Amerika (příroda, obyvatelstvo, státy)	VIII.1,5, VI.2,3 VII.1,2,3,4	17	
Severní Amerika			
Střední Amerika			
Jižní Amerika			
Austrálie (příroda, obyvatelstvo, státy)	VIII.1,5, VI.2,3 VII.1,2,3,4	3	
Antarktida	VI. 2,3	1	

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		36	<u>Mezipředmětové vztahy:</u>
MAKROREGIONY SVĚTA	VII.1,5, VI.1,2, 3, IX.1-5		ZSV (EU)
Evropa (příroda, obyvatelstvo, EU, státy)	X. 1-3	10	D (historické souvislosti D (historické souvislosti konfliktů)
Problémy sociokulturních rozdílů, Instituce	XI. 1-7	2	
Jižní Evropa		10	ENV (Člověk a životní prostředí)
Severní Evropa		4	EGS (okruh Žijeme v Evropě)
Západní Evropa		10	MKV

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		32	
MAKROREGIONY SVĚTA	VII.1,5, VI.1,2, 3, IX.1-5	10	Integrována část vzdělávacího obsahu oboru GEOLOGIE – tematický okruh Geologické procesy v litosféře;
Střední Evropa			
Jihovýchodní Evropa			
Česká republika	IX.1-5	22	Průřezové téma ENV
Přírodní podmínky	VIII.3, III.3		
Životní prostředí regionu a ČR	XII. 1-6, VI.1-3		
Obyvatelstvo	VIII.1,4, X. 2, XI. 1-7		
Ekonomická charakteristika, transformace	VIII.4		
Postavení v Evropě a ve světě	VIII.1, X. 1-5		Průřezové téma EGS
Regiony a euroregiony	VIII.1,4		(okruh Žijeme v Evropě)
Místní region	VIII.2		

1.10.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Zeměpis se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole ŠVP GV. Podstatou evaluace je zjištění stavu utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů.

Pro hodnocení očekávaných výstupů lze snadno stanovit bodová hodnocení a na jejich základě i výsledné známky. U hodnocení kompetencí je situace složitější, neboť se projevují komplexně při řešení úkolů různého typu. Některé výkony žáků je proto vhodné hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a hodnocení požívat jako hnací prvek k zlepšení jejich výkonů, respektive nárůstu kompetencí. Zvládnutí kompetencí se pak v plné míře projeví při plnění komplexních úkolů, jako např. v testech CERMAT apod.

Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, ale vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně.

V rámci předmětu zeměpis budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Těmito kritérii hodnotíme, jak žák zvládl výstupy tematických celků, s důrazem na jeho schopnost řešit problémy i na úroveň jeho komunikačních dovedností.

Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů, např. při vypracovávání seminárních prací, referátů, projektů, zpracování Gladiátorských her apod. Zde lze již očekávat vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomým směřováním na vysoké školy. Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií.

V zeměpisu učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Písemné práce – kratší testy, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů, jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu.

Pololetní písemné práce – jsou soustředěny na jevy, či formy práce aktuální v daném období, které korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi, řešení logické úlohy, ale i úvaha na dané téma apod.). Zámka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Ústní zkoušení a mluvený projev - nejedná se o tradiční ústní zkoušení před tabulí, ale zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí; proto může jít o různé formy ústního projevu.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Výroba pomůcek a modelů prověřuje jak zvládnutí očekávaných výstupů, tak kompetence, a proto lze kombinovat ohodnocení známkou a slovní hodnocení jak učitele, tak třídy.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií; i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a zapojením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i zde je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Gladiátorské hry dokumentují dvojí pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků k práci na tématu, druhým pak třídní učitel, jenž hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelnými hodnotiteli jsou diváci; ti v konečné fázi rozhodují o vítězné práci, která je nejvíce zaujala.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má pro něj být také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení je i zpětnou vazbou pro učitele.

1.11. Dějepis

1.11.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Dějepis je součástí vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, která je podrobně charakterizována v RVP ZV a GV.

Do předmětu budou zároveň integrována některá témata vzdělávacích oborů Občanská výchova, Český jazyk a literatura, Zeměpis, Výtvarná a Hudební výchova. Dále jsou do předmětu integrována průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (tematický okruh Globalizační a rozvojové procesy, Žijeme v Evropě a část okruhu Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce), Mediální výchova (tematický okruh Role médií v moderních dějinách) a zohledněny budou i výstupy předmětu Multikulturní výchova a Výchova demokratického občana.

1.11.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a společnost počítá s určitým společenskovedním „základem“ z prvního stupně základních škol a navazuje na něj v průběhu nižšího i vyššího stupně gymnázia. V dějepise žák získává znalosti historie země, v níž žije, a to v kontextu dějin evropských a světových. Pochopí kořeny a souvislosti jevů, které ho obklopují a také společenské vzory. Žák získá kritický pohled na aktuální globalizační a rozvojové procesy současného světa a je schopen vnímání globálních hospodářských, sociálních, politických, kulturních a environmentálních prvků a jevů. Předmět Dějepis nejen otevírá možnost k celoživotnímu studiu lidské společnosti, ale zároveň vede díky postupnému prohlubování znalostí a praktických zkušeností žáků k celkovému rozvoji myšlení v širším životním kontextu, k toleranci a porozumění mezi lidmi.

1.11.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“) bude realizována výuka ve třech standardních hodinách a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních budou v rámci možností konkrétního tématu také upřednostňovány metody aktivizační. Platí však, že standardní hodiny budou směřovat k zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny budou zajišťovat příslušnou látku, která je náplní předmětu.

1.11.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta až septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.11.1.4. Organizace předmětu

Výuka předmětu probíhá při plném počtu žáků (cca 30) v běžné školní učebně nebo v učebně s audiovizuální technikou. Hodina (několik hodin) může být realizována také mimo školní budovu formou exkurze, návštěvy výstavy, zhlédnutí filmového představení apod. Lze také výjimečně zorganizovat hodinu ve školní knihovně či počítačové učebně, avšak spíše s nižším počtem žáků. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce. Výuka může být doplněna diskusí s odborníky či pamětníky významných událostí.

1.11.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.11.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat (seminární práce, Gladiátorské hry, projekty).
- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace a dále s nimi pracovat (reprodukce, vypravování).
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede v dějepise debaty k různým problémům (práce s texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu).
- Zadává cvičení, která vyžadují logické uvažování (doplňovací cvičení, upravené texty k obsahové korektuře).
- Vyžaduje interpretaci získaných poznatků s vlastními závěry (reprodukce, dokončení textu, práce s fotografií, mapou, apod.).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění kreativního postupu při interpretaci historických informací (rozhovory, diskuze).
- Vyžaduje užívání odborných výrazů, které se váží k dané problematice.
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC).
- Seznamuje žáky se všemi úrovněmi předmětu a vyžaduje jejich rozlišování v různých situacích (práce s odbornou literaturou, odborně naučnou literaturou, beletrií, audiovizuálními pomůckami a autentickými materiály).
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem a zajišťuje ověření znalostí (Gladiátorské hry, olympiády).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života.
- Spoluplňuje se žáky cíle společné práce zejména v hodinách A.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm.

Kompetence občanská

Učitel:

- Vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, práce na PC).
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskusi o nich (aktuality, diskuze).
- Na základě dějinných událostí vede žáky k odmítavému postoji k rasismu, xenofobii a dalším projevům nesnášenlivosti.
- Vede žáky k vědomí osobní zodpovědnosti v aktuální společenské situaci.
- Vede žáky k respektu a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s autentickými materiály, rozhovory s odborníky, pamětníky některých historických událostí, inzerce).

1.11.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Charakter výuky a typy hodin na vyšším gymnáziu navazují na již používaný systém na nižším stupni gymnázia. To znamená, že i na vyšším gymnáziu bude dodržován systém dvou typů vyučovacích hodin. V obou typech hodin – hodin standardních a hodin **A** - bude platit zásada, že žák je veden ke klíčovým kompetencím na základě plnění očekávaných výstupů.

Standardní typ hodiny

V tomto typu hodiny je důraz kladen především na naplňování očekávaných výstupů včetně ověřování jejich osvojení. V procesu vyučování a práce s učivem učitel využívá moderní metody a postupy, především skupinové vyučování, problémové vyučování, individuální zadání apod. Učitel by měl dbát na časové rozvržení hodiny. I v tomto typu hodiny by měly být žáci alespoň třetinu času aktivní.

Hodiny A

Název tohoto typu hodiny **A** by měl vyjadřovat slova: alternativní, aktivní, atraktivní. Hodina by měla být vedena právě v duchu těchto tří slov. Atraktivnost hodiny by měla být právě v zajímavém uspořádání. Učitel by se při její přípravě měl snažit o záživnost i zapamatovatelnost takové hodiny. Atraktivnost by měla být především zajištěna jistým zapojením žáka do hodiny skrze zajímavou formu či obsah. Učitelovým úkolem je nastavit hodinu se všemi možnými variantami a situacemi tak, aby do dalšího průběhu hodiny mohl zasahovat co nejméně a spíše se dokázal upozadit a přenechat veškerou aktivitu žákům. Důležitá je samostatnost žáků při řešení problému.

Tento typ hodiny samozřejmě vyžaduje od učitele precizní přípravu. Je však možné i přípravnou fázi plně přenechat žákům. Je také možné přijímat od žáků podněty pro tento typ hodin, nechat jim možnost spoluplánování těchto hodin. V těchto hodinách je samozřejmě na místě využít všech možností kooperativního vyučování. Vyučující zde může v rámci výuky využít také např. internet, vlastní výukové materiály apod. Stejně tak mohou žáci využívat informační technologie k prezentaci svých referátů, projektů apod.

Tento typ hodiny navazuje na hodiny **A** (na nižším stupni gymnázia). Mělo by však jít o hodiny, které zohlední věk žáků na vyšším gymnáziu. Nemusí jít tedy o „hravou“ hodinu, která bude postavena na zážitku propojeném s tématem, ale bude nabízet možnost získání kompetentnosti skrze určité vlastní poznání, které zároveň může posouvat žáka k naplnění očekávaných výstupů.

Konkrétní příklady hodin A

Příprava didaktické hry – žáci připravují ve skupinách didaktickou hru na dané téma. Hra se musí týkat historie a musí být zpracována včetně pomůcek a návodu. Nesmí však jít o pouhou kopii již známé společenské hry pod jiným názvem. Hra, kterou žáci vytvářejí, by měla být použitelná v hodinách dějepisu, zvláště v hodinách **A** nižšího stupně gymnázia.

Tvorba slovníku historických termínů – jedná se o dlouhodobější aktivitu žáků v hodinách, při které pracují s učebnicí, slovníky i jinou naukovou literaturou. Žáci pracují v týmech, z nichž se každý zaobírá určitým tématem, dobou. Vhodná je spolupráce s vyučujícími IT, v jejichž předmětu by mohl slovník dojít finální podoby (grafika, tisk apod.). Výsledná práce by mohla být uložena ve školní knihovně k dalšímu použití.

Práce s historickým textem - žáci se rozdělí do dvojic či menších skupin. Dostanou kopii nějakého textu, který je psán středověkou či ranně novověkou češtinou. Každá skupina dostane tento text v podobě kopie. List papíru bude rozstříhán. Úkolem skupiny bude tento text složit, přečíst a přepsat do dnešní podoby. Vítězí skupina, která bude nejrychlejší a v obsahu textu nejpřesnější. Učitel by měl poskytnout příslušné publikace, nebo jiné pomůcky, aby bylo možné tento úkol řešit. Pokud by chtěl učitel tuto aktivitu spojit i s pohybem žáků po třídě, je možné vzít do třídy pouze jednu publikaci s příslušným typem písma, která bude k nahlédnutí pouze u učitele na stole, a žáci se budou neustále pohybovat mezi svou lavicí a stolem učitele a zároveň si cvičit paměť.

Fiktivní dobový časopis - žáci se rozdělí do skupin. Úkolem této hodiny (několika hodin tohoto typu) je sestavení časopisu, který by mohl odpovídat charakteru určité doby (určité události), např. Husitská revoluce, Třicetiletá válka, Francouzská revoluce, revoluční rok 1848, atd. Učitel buď přichází s vlastním návrhem určitých rubrik, avšak je možná i varianta vlastních návrhů rubrik od žáků. Je tedy možné např. navrhnout určitou událost, kterou bude mít každá skupina za úkol pojmout jinak, např. zpráva některé události (událostech) z hlediska ekonomického, politického, kulturního, vědeckého, sportovního, apod. Literární útvary mohou být také různé (fejetony, básně, odborné statě, úvahy). Výsledkem může být několik časopisů různého zaměření.

Výuka mladších spolužáků - žáci si připraví ve skupinkách výukovou hodinu pro své mladší spolužáky. Při přípravě musí brát v úvahu věk spolužáků, čas daných aktivit, musí promyslet, jak zaujmout apod. Při přípravě hodiny je možná pomoc učitele, i když žáci mohou čerpat ze svých vlastních zkušeností. Lze říci, že tato hodina by byla i zpětnou vazbou pro samotného učitele. Připravená hodina by měla projít fází motivace, výkladu (meze fantazie ohledně formy a přitažlivosti se nekladou), opakování zábavnou formou i následného shrnutí. V ideálním případě by bylo vhodné tuto hodinu aplikovat po skupinkách v praxi – např. v hodinách **A** nižšího stupně gymnázia. Obě strany by tak získaly cenné zkušenosti – mladší žáci vzor u starších, starší by mohli porovnat adekvátnost přípravy a výsledku, zjistili by své schopnosti mluvního projevu, schopnosti zaujmout, případně i znalosti daného tématu.

Mapa (plán), časová osa - žáci se rozdělí do několika skupin (pokud zamýšlíme vytvořit dílo menšího formátu), nebo pouze na dvě skupiny (pokud zamýšlíme vytvořit dílo většího formátu). Mělo by se jednat spíše o detailní zachycení určitého časového úseku. Co se týče mapy např. přesné zanesení míst bitev určitého období či určité války do evropské mapy či regionální mapy. Mapa může sloužit jako pomůcka.

1.11.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. ÚVOD DO STUDIA HISTORIE

1. Chápe důležitost čerpání z minulosti, hledá souvislosti mezi jevy a procesy.
2. Dokáže na prakt. příkladech prezentovat konkrétní přínos hist. poznání pro dnešního člověka.
3. Uvědomuje si široký záběr historie i některých pomocných věd.
4. Rozlišuje různé zdroje hist. informací, chápe problematiku interpretace historických pramenů.
5. Uvědomuje si přesah historie do jiných společenských věd.

II. PRAVĚK

1. Dokáže objasnit vývoj světa v pravěku (v kontextu s vývojem člověka).
2. Prokáže pochopení specifické interpretace archeologických nálezů v tomto období.
3. Vysvětlí zásadní mezníky v dějinách lidstva (zeměděl. činnost jako první krok k ovlivňování planety a řemeslná činnost jako prostředek sebezušlechťování a vytváření předmětů).
4. Orientuje se časově i prostorově v jednotlivých hlavních kulturách pravěku.
5. Dokáže charakterizovat duchovní život pravěkého člověka.

III. STAROVĚK

1. Dokáže charakterizovat na příkladech pojmy civilizace, společenství, stát.
2. Chápe rysy větších společen. celků a jejich zákony; objasní civilizační přínos nejstarších státních útvarů.
3. Vysvětlí, v čem je možné se stále inspirovat z antického světa a dalších starověkých států, a vysvětlí určité shodné rysy v chování člověka v období nejstarších civilizací a dnes.
4. Dokáže definovat rozdíly mezi velkými monoteistickými náboženstvími (judaismus, křesťanství), náboženstvím typu filozofického směru (buddhismus) a polyteistickými náboženstvími.
5. Rozumí specifikům života ve starověku, popíše důležité události, uvede významné osobnosti starověkých dějin.

IV. STŘEDOVĚK

1. Objasní proces christianizace v kontextu vytváření raně středověkých států v Evropě, vysvětlí vztah mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti.
2. Definuje proměny hospodář. a polit. uspořádání středověké společnosti v období 5. - 15. století.
3. Prokazuje geografickou orientaci v Evropě a utváření našeho státu vnímá v kontextu s ostatními evropskými zeměmi, charakterizuje základní rysy vývoje na našem území.
4. Dokáže definovat náboženské války, rozkol v křesťanství.
5. Chápe komplexně vzájemné ovlivňování evropského a asijského kontinentu v období středověku, vymezí specifika islámské oblasti.
6. Vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů.

V.VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Dokáže porovnat odlišnosti a shody kultury a životního stylu v Evropě a ve světě, využívá k tomu vlastní zkušenosti, veřejné informace a uměleckou tvorbu. Prokáže schopnost kriticky zhodnotit a využít informace a zkušenosti z různých kulturních prostředí.
2. Chápe historickou kontinuitu v evropském a globálním kontextu ve vztahu k vývoji vlastního národa a státu.
3. Objasní historický vývoj českého národa v evropském kontextu a uvede jeho hlavní etapy. Definuje politické aspekty postavení českých zemí v Evropě a ve světě a uvede podstatné vývojové mezníky.
4. Uvažuje a hledá řešení problémů a konfliktů s ohledem na historickou zkušenost Evropy a jiných částí světa.
5. Orientuje se v historických přístupech k procesům globalizace, chápe vývojové procesy probíhající v určitých historických etapách, zprvu nerovnoměrně v různých regionech světa, později na celosvětové úrovni.
6. Dokáže charakterizovat kulturní okruhy ve světě a v Evropě: etnická, jazyková a náboženská rozmanitost, civilizační okruhy, jejich specifikace, rozdíly a možnosti spolupráce; prolínání světových kultur, etnické, náboženské a kulturní konflikty jako důsledek globalizace.
7. Prokáže pochopení evropských kulturních kořenů a hodnot: křesťanství, demokracie, právo, umění, věda a hospodářství.
8. Charakterizuje světově významné představitele evropské politiky, vědy a kultury a objasní vliv významných Evropanů na českou politiku, vědu a kulturu.
9. Charakterizuje evropsky i světově významné Evropany z českého prostředí (Čechy, Morava, Slezsko) v oblasti politiky, vědy a kultury.

VI.MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

1. Získá představu o roli médií v jednotlivých typech společnosti a různých historických kontextech.
2. Objasní vývoj komunikace ve společnosti: od posunků přes řeč, písmo, tisk a vysílání k internetu.
3. Chápe roli médií v dějinách obce.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		34	
<u>Úvod do studia historie</u> Historie jako věda	I. 1,2,3,4,5; VI.1,2,3	4	Mezipředmětové vztahy: ZSV - kultura - přírodní a sociální prostředí Biologie - antropogeneze
<u>Pravěk</u> Členění pravěku, přírodní podmínky Vývoj člověka	II. 1,2,3,4,5	6	
<u>Starověk</u> Staroorientální státy Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína	III. 1,2,3,4,5	10	
<u>Antické Řecko</u> Kréta, Mykény Homérské období Archaické období Klasické období a řecko-perské války Helénistické období Řecká kultura a vzdělanost	III.1,2,3,4,5; V.1,2,4,5,6,7	14	
			Mezipředmětové vztahy: ZSV - historie práva, demokracie, občanská společnost ČJ - nejstarší literární památky, antická literatura HV – hudební památky M – antické objevy

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> <u>Antický Řím</u> Etruskové Doba královská Řím v období republiky Principát – rané císařství Vojenští císařové a dominát Christianizace a rozdělení říše Kultura starověkého Říma Naše země a Evropa v době římské	III. 1,2,3,4,5; V.1,2,4,5,6,7	34 17	Mezipředmětové vztahy: ZSV - občanská společnost, státověda, politický život státu, formy vlády ČJ – antická literatura
<u>Raný středověk (5.-12.stol.)</u> Stěhování národů Christianizace Evropy Arabská říše, islám Mongolská a turecká expanze	IV. 1,2,3,5,6; V.1-9 I.1,2,3 I. 2,3,4,7; V.1,2,4,5,6,7,8	17	Mezipředmětové vztahy: ČJ – literární památky ZSV- světová náboženství Integrace průřezového tématu: Mediální výchova- Role médií v moderních dějinách Integrace průřezového tématu: Výchova k myšlení v globálních souvislostech - Žijeme v Evropě
<u>Vrchol. a pozd. středověk (13.-15. stol.)</u> Soupeření světské a církevní moci Zemědělství, řemesla, obchod Stoletá válka			

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. STŘEDOVĚK

1. Objasní proces christianizace v kontextu vytváření raně středověkých států v Evropě, vysvětlí vztah mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti.
2. Definiuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti v období 5. - 15. století.
3. Prokazuje geografickou orientaci v Evropě a utváření našeho státu vnímá v kontextu s ostatními evropskými zeměmi, charakterizuje základní rysy vývoje na našem území.
4. Dokáže definovat náboženské války, rozkol v křesťanství.
5. Chápe komplexně vzájemné ovlivňování evropského a asijského kontinentu v období středověku, vymezení specifika islámské oblasti.
6. Vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů.
7. Na příkladech demonstuje provázanost duchovního života středověkého člověka s uměním.

II. POČÁTKY NOVOVĚKU

1. Rozlišuje několik mezníků, na nichž je patrný konec středověku a začátek nové epochy, rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky zformulované ve 14. – 17. století.
2. Porozumí novému geografickému pohledu (zámořské objevy) na svět a vytváření zcela nových mocensko - politických center a vztahů.
3. Vymezení základní znaky stavovství a absolutismu a charakterizuje konflikty 16. a 17. století, které měly důsledky pro určitou zemi či pro celou Evropu, popíše základní rysy reformace a protireformace.
4. Charakterizuje pozici českého státu v rámci Habsburské monarchie a vnitřní sociální, politické a kulturní poměry.

III. OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

1. Určí hlavní myšlenky, principy a osobnosti osvícenství a souvislost tohoto filozofického směru se společenskými změnami 18. a 19. století.
2. Na konkrétních příkladech demonstuje změny jednotlivých států v modernější typy (uvede základní typy parlamentních státních systémů); dokáže charakterizovat priority vládců tohoto období oproti prioritám vládců období minulého, posoudí význam ústavy.
3. Vysvětlí na konkrétních příkladech boj některých národů za samostatnost a zlepšování životních podmínek. Dokáže charakterizovat revoluční rok 1848-49 v Evropě, jeho příčiny a důsledky.
4. Rozpozná specifika industrializace společnosti, sociální a ekologické důsledky průmyslového rozvoje ve světě, dokáže vysvětlit příčiny nerovnoměrného vývoje v různých částech (zemích) světa.
5. Prokáže geograficko-historickou orientaci na ostatních kontinentech mimo Evropu a dokáže charakterizovat kulturní, politické a sociální poměry v koloniích na různých místech světa v 18. a 19. století.

IV. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Dokáže porovnat odlišnosti a shody kultury a životního stylu v Evropě a ve světě, využívá k tomu vlastní zkušenosti, veřejné informace a uměleckou tvorbu. Prokáže schopnost kriticky zhodnotit a využít informace a zkušenosti z různých kulturních prostředí.

2. Chápe historickou kontinuitu v evropském a globálním kontextu ve vztahu k vývoji vlastního národa a státu.
3. Objasní historický vývoj českého národa v evropském kontextu a uvede jeho hlavní etapy. Definuje politické aspekty postavení českých zemí v Evropě a ve světě a uvede podstatné vývojové mezníky.
4. Uvažuje a hledá řešení problémů a konfliktů s ohledem na historickou zkušenost Evropy a jiných částí světa.
5. Orientuje se v historických přístupech k procesům globalizace, chápe vývojové procesy probíhající v určitých historických etapách, zprvu nerovnoměrně v různých regionech světa, později na celosvětové úrovni.
6. Dokáže charakterizovat kulturní okruhy ve světě a v Evropě: etnická, jazyková a náboženská rozmanitost, civilizační okruhy, jejich specifikace, rozdíly a možnosti spolupráce; prolínání světových kultur, etnické, náboženské a kulturní konflikty jako důsledek globalizace.
7. Prokáže pochopení evropských kulturních kořenů a hodnot: křesťanství, demokracie, právo, umění, věda a hospodářství.
8. Charakterizuje světově významné představitele evropské politiky, vědy a kultury a objasní vliv významných Evropanů na českou politiku, vědu a kulturu.
9. Charakterizuje evropsky i světově významné Evropany z českého prostředí (Čechy, Morava, Slezsko) v oblasti politiky, vědy a kultury.

V. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

1. Získá představu o roli médií v jednotlivých typech společnosti a různých historických kontextech.
2. Objasní vývoj komunikace ve společnosti.
3. Chápe roli médií v dějinách obce.

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		34	
<u>Vrchol. a pozdní středověk (13.-15. století)</u> Lucemburkové na českém trůně, husitství Vzdělanost a umění středověku	I. 2,3,4,7 IV.1-9, V.1,3	8	Mezipředmětové vztahy: ZSV - světová náboženství
<u>Raný novověk</u> Zámořské objevy Humanismus a renesance Vzájemné ovlivňování Evropy a Nového světa Český stát za Jagellonců	II. 1,2 IV.1-9, V.1,2	16	ČJ – literární památky Zeměpis – Evropa HV - chorály
<u>Novověk</u> Země koruny české a Evropa před třicetiletou válkou	II. 2,3,4 IV.2-9	10	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		34	
Náboženské války v Evropě Absolutismus a stavovství Třicetiletá válka Občanská válka v Anglii Francie za Ludvíka XIV. Barokní kultura Proměna naší země a celé Evropy po třicetileté válce	II. 2,3,4 IV.2-9	12	Mezipředmětové vztahy: ZSV - světová náboženství
<u>Osvícenství</u> Osvícenství a reformy osvícenského absolutismu v Čechách i Evropě Vznik britského impéria Vznik USA Velká revoluce ve Francii Revoluční roky 1848 – 49 v Evropě Porevoluční Evropa Utváření novodobých národních společností Vzdělanost a umění na přelomu století	III. 1,2,4,5 IV.1-9 III.2,3,5 III.2,3 III.2,3,4,5,6 III. 5,6 V.1,2	22	ZSV - filozofie 18. století, principy a podoby demokracie, Ústava jako základní zákon státu, Listina základních práv a svobod ČJ - literatura

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. MODERNÍ DOBA I - SITUACE V LETECH 1914 - 1945

1. Charakterizuje obě světové války, jejich souvislosti včetně hospodářských a politických důsledků.
2. Objasní příčiny hospodářsko - politického vzestupu USA a příčiny nastolení bolševické moci v Rusku.
3. Vymezí základní znaky totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie. Popíše život u nás a ve světě mezi dvěma světovými válkami včetně důležitých ekonomických mezníků.
4. Prokáže orientaci v politickém spektru u nás i ve světě, objasní příčiny nárůstu moci nedemokratických sil ve světě.
5. Popíše život obyvatelstva naší země ve srovnání s obyvatelstvem ve světě během obou světových válek, zhodnotí význam masové kultury.
6. Dokáže vysvětlit specifickou nastupujícího 20. století a příčiny světového konfliktu jako mezníku, který změnil Evropu.

II. MODERNÍ DOBA II - SOUDOBÉ DĚJINY

1. Charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty.
2. Vysvětlí, jak byl ovlivněn vývoj Československa v letech tzv. studené války a jak ovlivnilo mocenské soupeření dvou velmocí USA a SSSR ekonomický a bezpečnostní vývoj ve světě.
3. Objasní význam postupného rozpadu koloniálního světa a vznik některých nových nástupnických zemí, konflikty spojené s tímto přechodem.
4. Charakterizuje některé hlavní lokální konflikty, které proběhly od konce druhé světové války do současnosti.
5. Charakterizuje konec tzv. studené války a období konce osmdesátých a začátku devadesátých let 20. století, spojeného s politickými změnami v některých zemích východní a střední Evropy a rozpadem SSSR.
6. Objasní význam islámské, židovské a některých dalších kultur v současném světě.
7. Popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí, zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování.

III. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Dokáže porovnat odlišnosti a shody kultury a životního stylu v Evropě a ve světě, využívá k tomu vlastní zkušenosti, veřejné informace a uměleckou tvorbu. Prokáže schopnost kriticky zhodnotit a využít informace a zkušenosti z různých kulturních prostředí.
2. Chápe historickou kontinuitu v evropském a globálním kontextu ve vztahu k vývoji vlastního národa a státu.
3. Objasní historický vývoj českého národa v evropském kontextu a uvede jeho hlavní etapy. Definuje politické aspekty postavení českých zemí v Evropě a ve světě a uvede podstatné vývojové mezníky.
4. Uvažuje a hledá řešení problémů a konfliktů s ohledem na historickou zkušenost Evropy a jiných částí světa. Myslí systémově a hledá souvislosti mezi jednotlivými jevy a procesy.
5. Orientuje se v historických přístupech k procesům globalizace, chápe vývojové procesy probíhající v určitých historických etapách, zprvu nerovnoměrně v různých regionech světa, později na celosvětové úrovni.

6. Dokáže charakterizovat kulturní okruhy ve světě a v Evropě: etnická, jazyková a náboženská rozmanitost, civilizační okruhy, jejich specifikace, rozdíly a možnosti spolupráce; prolínání světových kultur, etnické, náboženské a kulturní konflikty jako důsledek globalizace.
7. Prokáže pochopení evropských kulturních kořenů a hodnot: křesťanství, demokracie, právo, umění, věda a hospodářství.
8. Charakterizuje světově významné představitele evropské politiky, vědy a kultury a objasní vliv významných Evropanů na českou politiku, vědu a kulturu.
9. Charakterizuje evropsky i světově významné Evropany z českého prostředí (Čechy, Morava, Slezsko) v oblasti politiky, vědy a kultury. Vnímá, respektuje a ochraňuje hodnoty světového a evropského kulturního dědictví.
10. Prokáže pochopení historických kořenů rozvojové spolupráce: kolonialismus, dekolonizace, studená válka.
11. Objasní evropský integrační proces: historické ohlasy, vývoj po druhé světové válce, Evropská unie, společné politiky a instituce EU, Česká republika v EU, další významné evropské instituce a organizace.

IV. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

1. Vysvětlí, čím se liší postavení člověka v tradiční a moderní společnosti: význam knihtisku, význam vysílání, význam digitalizace, kontinuální využívání tradičních a digitálních médií.
2. Objasní fungování masové společnosti (masová kultura, masová komunikace), význam northcliffovské revoluce. Vysvětlí vznik a roli bulváru.
3. Objasní, jak a proč se média v současnosti podílejí na formování našich představ o dění ve světě.
4. Na konkrétních příkladech demonstruje význam obsazení důležitých médií v nepřehledných a zlomových okamžicích dějin.
5. Pochopí podstatu a projevy současných trendů ve vývoji světa, zvláště integrační a globalizační procesy a dokáže vnímat, jak se tyto trendy projevují v každodenním životě i v dlouhodobém směřování společnosti.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		34	Mezipředmětové vztahy
<u>Moderní doba (1914-1945)</u>	III. 1-10, IV. 1,2		ZSV - pracovní právo, práce žen a mladistvých, organizace zaměstnanců a zaměstnavatelů
1. světová válka, vznik bolševické moci v Rusku	I.1,2,3,5,6	16	Integrace průřezového tématu: Mediální výchova- Role médií v moderních dějinách
Vznik ČSR, I.odboj	I.1,5		Integrace průřezového tématu: Výchova k myšlení v globálních souvislostech- Žijeme v Evropě
Meziválečný svět, hospodářská krize a nástup nacismu	I.3,4		Bi, Ch, F- vynálezy a objevy druhé poloviny 19. a začátku 20. století
Meziválečná kultura	I.5		
2. světová válka, holocaust	I.1,3,4,5	18	ČJ - literatura
Protektorát Čechy a Morava, II.odboj			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		34	Mezipředmětové vztahy
<u>Soudobé dějiny</u>	III. 1-11, IV. 1-5		ČJ - literatura
Poválečný svět, OSN	II.1,2,4,5,6,7		ZSV – Charta 77
Vývoj v Československu	II.1,2,5,6		Cesta k EU
Východní blok, RVHP, Varšavská smlouva	II.1,4,6		Z – současná geografie
SSSR, USA	II.2,4,5		Integrace průřezového tématu: Mediální výchova- role médií v moderních dějinách
Konflikty na Blízkém východě	II.1,2,4,5		
Dekolonizace („třetí svět“)	II.3,4,5,6		
Pád komunistických režimů	II.1,4,5,7		
Globální problémy moderní společnosti	II.6,7		

1.11.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Dějepis se řídí obecnými zásadami, které platí pro všechny předměty. Zde se uvádí pouze specifika, kterými se odlišuje předmět Dějepis od ostatních předmětů.

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí (vědomostí, dovedností a postojů žáka), porovnání skutečného a předpokládaného stavu - dle očekávaných výstupů. Očekávané výstupy lze hodnotit poměrně jednoduše výslednou známkou. Hodnocení kompetence je složitější, neboť jde o cosi komplexního a je asi lepší spíše slovní hodnocení a také je zde možné zapojení žáků do procesu hodnocení. Jak byly kompetence zvládnuty, lze potom zjistit při plnění komplexních úkolů.

Hodnocení má být pro učitele i pro žáka zpětnou vazbou. Učitel poskytuje obraz toho, do jaké míry jsou žáci schopni splnit očekávané výstupy. Žákům zase hodnocení poskytuje obraz jejich výkonu ve škole. Hodnocení má být motivující. Hodnocení by také mělo být co nejpřesnější a pro žáka srozumitelné.

Vedle tradičního pojetí hodnocení žáka, které poskytuje oběma stranám zpětnou vazbu a motivuje k intenzivnější přípravě, se uplatňují i další způsoby.

Učitel dává hodnocením žákovi najevo, že ho zajímá žákův zájem o předmět a jeho výsledky. Učitel by také měl být v tomto ohledu ochoten pomoci žákovi se zlepšením v předmětu. Měla by také být poskytnuta možnost opravy. Do známky nesmí být zahrnuto chování. Vyučující provádí vlastní analýzu na základě poznatků a postřehů z hodin. Sleduje, jak žáci reagují, zda se průběžně učí. Zvažuje, zda není vhodné zvolit jiné metody práce vzhledem ke skladbě třídy, respektive skupiny apod.

Během vyučovacího procesu hodnotíme různé věci různým způsobem. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek (tj. pětistupňová klasifikační škála). Vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně, což má významný dopad na atmosféru a vztahy ve třídě, na vztah žák - učitel, respektive žák a daný předmět a již zmíněný motivační efekt. Žáci by měli být cíleně vedeni k sebehodnocení a k sebekontrolě a k tomu nejlépe slouží slovní hodnocení výkonů v jednotlivých hodinách a rozborů výkonů jednotlivců či skupin. Při tom hraje zásadní roli objektivita a pedagogický takt.

Formy ověřování vědomostí:

Písemné práce zahrnují testy a kratší cvičení, které mají ověřit zejména zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu a stejný přístup ke všem a jsou pak vhodným materiálem pro vyvozování závěrů z hlediska zvládnutí očekávaných výstupů. Písemnou formou je možné zpracovat na zadaná témata i úvahu či esej.

Pololetní písemné práce nemusí být testy, které trvají celou vyučovací hodinu. Mohou trvat i kratší dobu, např. dvacet minut. Mělo by se jednat spíše o namátkové prověření znalostí za uplynulé pololetí. Jde o základní jevy, či formy práce, které jsou v daném období aktuální a korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi v kombinaci s písemným vyjádřením, práce s textem, řešení logické úlohy apod.) Je zcela na vyučujícím, aby rozhodl, jakou důležitost přisoudí výsledku pololetní písemné práce. Výsledná známka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale neměla by být jedinou rozhodující známkou klasifikace za celé pololetí.

Ústní zkoušení a mluvený projev by neměly zabírat více než 10 - 15 minut v hodině včetně zhodnocení podle tématu a zadání. Nejedná se o tradiční ústní zkoušení před tabulí, neboť zabírá zbytečně čas a vede ostatní k nečinnosti. Jedná se o rozhovory, rétorická cvičení, prezentace, apod. Jejich hodnocení je o něco obtížnější a často zde může sehrát velkou roli subjektivita.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka - obhajoba předneseného.

Intelektuální a mechanické úkoly zejména v hodinách **A** jsou opět vhodným momentem pro hodnocení kompetencí.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a zapojením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A - práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Specifické formy práce v těchto hodinách - zejména skupinové řešení zadaných úkolů a problémů, projekty a miniprojekty, simulační hry apod. vyžadují vždy dostatek času pro tzv. závěrečnou reflexi. To znamená, že všichni by měli být vedeni k tomu, aby zpětně sami zformulovali přínos dané aktivity pro osobnostní rozvoj i sociální vztahy, uvědomili si míru vlastní angažovanosti, aby mohli dále na sobě pracovat. Vyjádření před kolektivem by zpočátku mělo být založeno na dobrovolnosti. Budování atmosféry důvěry ve třídě pomáhá žákům k vzájemné spolupráci.

Gladiátorské hry dokumentují dvojitý pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků ke zpracování tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelným hodnotitelem jsou diváci, kteří v konečné fázi rozhodují o práci, která nejvíce zaujala.

1.12. Základy společenských věd

1.12.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.12.1.1. Obsahové vymezení předmětu

V předmětu Základy společenských věd bude realizován obsah vzdělávacího oboru Občanský a společenskovědní základ, jenž je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Do předmětu budou zároveň integrována některá témata těchto vzdělávacích oborů, oblastí a průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova jako celek (průřezové téma)
- Výchova ke zdraví (vzdělávací obor - součást vzdělávací oblasti Člověk a zdraví)
- Člověk a svět práce (vzdělávací oblast)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (průřezové téma)
- Multikulturní výchova (průřezové téma)

1.12.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“) bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. **Systém** střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.12.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta až septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.12.1.4. Organizace předmětu

Základy společenských věd se vyučují jako povinný vyučovací předmět od kvinty do septimy. V oktávě navazuje na povinnou výuku základů společenských věd volitelný předmět **Seminář ze základů společenských věd** zajišťující přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ.

V kvintě - septimě probíhá výuka předmětu při plném počtu žáků (cca 30) v běžné školní učebně nebo v učebně s dataprojektorem audiovizuální formou vyučovacích hodin (standardní nebo hodiny

A), formou besedy s odborníky nebo přednášky. Může být také realizována mimo školu formou exkurze, návštěvy výstavy, zhlédnutí filmového představení apod.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.12.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.12.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Předmět Základy společenských věd využívá společenskovědní poznatky získané v základním vzdělání, rozvíjí je a učí žáky zpracovávat je v širším myšlenkovém systému. Jeho součástí jsou i zcela nové obsahové prvky, jejichž pochopení je podmíněné rozvinutější myšlenkovou činností i praktickou zkušeností žáka gymnázia.

V základech společenských věd si žák osvojuje základní obsah, vnitřní členění a terminologii těchto společenských věd:

- Psychologie a sociologie (Člověk jako jedinec, Člověk ve společnosti, Občan ve státě).
- Právo, politologie, mezinárodní vztahy (Občan ve státě, Občan a právo, Mezinárodní vztahy, Globální svět, Pracovně právní vztahy).
- Filozofie, etika a religionistika (Základy filozofie a religionistiky).

V předmětu získá žák vědomosti o podstatě lidské psychiky, o uspořádání společnosti a zákonitostech, na nichž lidská společnost stojí, o fungování státu, o filozofickém pohledu na život a svět. Získá dovednosti a schopnosti, které mu umožní lépe porozumět sobě samému i druhým lidem, orientovat se ve společnosti, uplatňovat svá práva a být schopen případně hájit i práva druhých, účastnit se veřejného dění.

Kompetence k učení:

Učitel:

- Používá takové metody práce s textem, při kterých žáci samostatně vyhledávají a třídí podstatné informace, klíčová slova, tvoří výpisky, výtah z textu, samostatně reprodukují obsah textu (s využitím metod a strategií kritického myšlení). Pro skupinovou práci, projektové vyučování, zadávání referátů předkládá žákům dostatek spolehlivých zdrojů a dbá na to, aby je žáci pravidelně využívali; zároveň vede žáky k samostatnému vyhledávání zdrojů informací, které jim mohou pomoci splnit zadaný úkol. Směřuje žáky ke kritické práci se zdroji, užívání platných norem pro citaci a chápání nutnosti etického nakládání se získanými informacemi. V projektové práci a skupinové práci vyžaduje plánování úkolů, volbu strategií.
- Často hodnotí výsledky práce žáků, aby měli možnost uvědomit si dosažené výsledky a pokrok, kterého dosáhli, eventuálně se mohli poučit z chyb.
- Dbá na využití všech příležitostí, ve kterých mohou žáci sami hodnotit výsledky své práce, svůj podíl na splnění skupinového úkolu apod. – to vede k zamyšlení se nad vlastními nedostatky a způsobem jejich nápravy. Hodnocení žáků navzájem posiluje angažovanost ve svěřených úkolech a zodpovědnosti.
- Motivuje žáky pro zapojení do vypisovaných soutěží a projektů pořádaných organizacemi mimo školu.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Předkládá žákům problémové situace z aktuálního společenského dění pomocí novinových článků, televizního zpravodajství apod. jako problémy, na jejichž řešení se mohou podílet. Tím vede žáky k analyzování, vyvozování závěrů, obhajování vlastního názoru, formulování argumentů, aby dokázali posoudit vhodnost, či nevhodnost existujících řešení, hledali řešení vlastní.
- Zadává žákům úkoly pro práci v projektech a skupinovou práci vyžadující plánování úkolů, volbu strategií (stejný efekt má i vypracovávání zadání soutěží a projektů vypisovaných organizacemi mimo školu).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Zadává referáty, jejichž vypracování vyžaduje důkladnou přípravu a jasné a výstižné formulování. Přednes referátu je nácvikem vystoupení před širším publikem, které v tomto případě tvoří bezpečné prostředí třídy.
- Diskutuje se žáky, organizuje diskuze s pozvanými odborníky, podněcuje diskuze ve skupinách. Tím umožňuje rozvíjet úsilí o co nejpřesnější formulaci názorů, třídění názorů, srovnávání a hodnocení. Žáci si sami uvědomují nutnost respektovat pravidla vedení diskuze a sami se na řízení diskusí podílejí.
- Využívá metody práce, které žákům umožňují překonávat ostych z vystoupení před větším množstvím posluchačů - brainstorming , volné psaní, nedokončené věty apod.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává úkoly skupinám žáků, jejichž plnění vyžaduje týmové úsilí, kooperaci, vzájemnou pomoc žáků a kolektivní řešení problému. Sociální klima skupiny dává možnosti pro uplatnění jednotlivců, snižují se zábrany, tréma, ostych. Současně dbá na to, aby skupiny byly heterogenní, a používá různé metody náhodného dělení.
- Často hodnotí výsledky práce žáků, aby měli možnost uvědomit si dosažené výsledky a pokrok, kterého dosáhli, eventuálně se mohli poučit z chyb.
- Dbá na využití všech příležitostí, ve kterých mohou žáci sami hodnotit výsledky své práce, svůj podíl na splnění skupinového úkolu apod. – vede k zamyšlení se nad vlastními nedostatky a způsobem jejich nápravy.
- Pomocí simulačních her a dramatizací nacvičuje situace, do kterých se žáci mohou dostat v reálném světě. Tato metoda podněcuje k hravé činnosti, rozvíjí myšlení, tvořivost, volní aktivitu, estetický a mravní cit – žák získává schopnost empatie. Napomáhá vytváření odmítavého postoje k netoleranci, xenofobii, rasismu a všem projevům nesnášenlivosti.

Kompetence občanské

Učitel:

- Vybírám taková témata a problémy, kterými vzbuzuje u žáků zájem o současné společenské dění. Žáci formulují sami demokratická pravidla fungování skupin i celého třídního kolektivu. Skupinová práce i práce v projektech vede k posilování zodpovědnosti za svěřené úkoly a jejich splnění.
- Pomocí vhodných aktivit napomáhá vytvářet odmítavé postoje k netoleranci, xenofobii, rasismu a všem projevům nesnášenlivosti.
- Vede žáky k vědomí nutnosti osobní angažovanosti v aktuální společenské situaci, srovnání teoretických znalostí získaných při výuce s reálnou společenskou situací.
- Systematicky napomáhá budování demokratického klimatu ve třídě.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Využívá metody práce ve skupině, které vyžadují volbu strategií řešení problémů, posouzení možných rizik, umožňují žákům ověřit si, jak nedostatek pracovního nasazení některého člena skupiny může ohrozit výsledek práce všech a vede k zodpovědnosti za svěřené úkoly. Práce v dlouhodobějších projektech vyžaduje průběžné revidování a kritické hodnocení dosažených výsledků, korigování další činnosti.
- Vhodně motivuje žáky pro další studium společenskovedních oborů z hlediska volby povolání a pracovního zařazení.

1.12.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Systém výuky předpokládá vytvoření dvou odlišných typů vyučovacích hodin - hodin standardních a hodin **A**. Ve všech hodinách platí princip, že žák je prostřednictvím realizace očekávaných výstupů veden ke klíčovým kompetencím.

Hodiny A

Tento typ hodin se od hodin standardních liší mírou náročnosti kladené na žáky. I v těchto hodinách je žákům předávána látka očekávaných výstupů, ale hlavní důraz je kladen na rozvoj kompetencí. Nosným principem je aktivita, samostatnost a řešení problémů. Hodiny **A** mohou plynule navazovat na standardní hodiny, ale není to podmínkou.

Konkrétní činnosti, které mohou být zařazeny:

Práce v menších skupinách – tato metoda nabízí rozmanité možnosti. Skupiny mohou zpracovávat stejné zadání a pak své výsledky porovnávat. Nebo mohou podíly práce jednotlivých skupin skládat dohromady komplexní řešení problému. Metodu je možno využít v kterékoli fázi výchovně vzdělávacího procesu - pro osvojení nového učiva i procvičování nebo aplikaci osvojeného učiva na nové situace.

Projekty – mohou být využity ke zpracování komplexního problému nebo k řešení dílčích kroků (tzv. miniprojekty). Mohou přesahovat hranice jednotlivých předmětů a využívat mezipředmětových vztahů. Jejich řešení může vyžadovat práci ve více hodinách.

Diskuze – žáci se mohou podílet na výběru témat i samostatně diskusi řídit. Je to metoda, které nabízí mnoho variant. Diskuze mohou probíhat ve skupinách nebo na úrovni celé třídy. Může se jednat o diskusi s pozvaným odborníkem apod.

Simulační hry – žáci hrají konkrétní situace, které se vztahují k probíranému tématu. Technika umožňuje přemýšlet o tom, jak se cítí v určitém postavení druhých lidí, rozvíjí empatii, fantazii, schopnost vyjadřovat se...

Myšlenková mapa – tato metoda umožňuje žákům uspořádat si vlastní myšlenky, analyzovat určitý pojem nebo problém. Může se stát podkladem pro diskusi na určité téma.

Pro realizaci tohoto typu vyučovacích hodin je vhodné využít technických možností počítačové učebny nebo učeben s dataprojekty. Vyučující tak může do výuky zapojit výukové programy vyrobené profesionálními firmami, využít internetu jako důležitého zdroje informací, prezentovat vlastní výukové materiály připravené počítačovou formou apod. Stejně tak žáci mohou použít počítačových programů pro prezentaci výsledků práce na referátech, projektech apod.

1.12.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ČLOVĚK JAKO JEDINEC

1. Rozezná podstatu základních psychických jevů a dokáže ji vysvětlit.
2. Vyloží, jakým způsobem člověk poznává skutečnost, sebe i druhé lidi.
3. Popíše rozdíl mezi vnímáním a myšlením.
4. Vyloží, jak člověk prožívá skutečnost.
5. Vymezí pojem učení.
6. Objasní souvislost paměti a učení.
7. Porovná různé metody učení.
8. Zamýšlí se nad účinností vlastních metod studia.
9. Objasní význam dodržování zásad duševní hygieny při práci a studiu.
10. Posoudí, jak souvisí vůle s dosahováním cílů.
11. Objasní, jaké faktory ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka.
12. Zdůvodní, proč se lidé odlišují ve svých projevech chování.
13. Porovná, jakými stádii prochází osobnost člověka v jednotlivých etapách, chápe, čím se jednotlivé etapy od sebe odlišují.
14. Osvojí si vhodné způsoby vyrovnání se s náročnými životními situacemi.

II.ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

1. Objasní zásadní význam procesu socializace pro začlenění jedince do společnosti.
2. Vysvětlí, jak společnost a kultura formují jednotlivce, zatímco jedinec formuje je.
3. Respektuje kulturní odlišnosti a rozpozná stereotypy a předsudky v lidském chování.
4. Dokáže objasnit znaky sociálních skupin, uvědomuje si systém pozic a rolí ve skupině.
5. Na příkladech vysvětlí rozdíl mezi sociálními institucemi a organizacemi.
6. Objasní obsah pojmů sociální deviace a patologie.
7. Rozpozná nebezpečí, která představují patologické jevy pro společnost i jedince, dokáže popsat možné dopady některých z nich.
8. Vysvětlí význam sociální kontroly ve skupině i ve větších sociálních celcích.
9. Posoudí úlohu sociálních změn v individuálním a společenském vývoji.
10. Rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní.
11. Vysvětlí zvláštnosti sociální stratifikace v jednotlivých typech společnosti.
12. Objasní, na základě jakých kritérií se společnost člení.
13. Uvede, jaké charakteristiky pomáhají vzestupnému pohybu ve společnosti, a jaké naopak vzestup komplikují, znemožňují.
14. Zdůvodní nutnost citlivě a korektně přistupovat k problémům mezilidských vztahů.
15. Orientuje se v hodnotách, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství.
16. Je veden k tomu, aby usiloval ve svém životě o naplnění těchto hodnot.
17. Uvede s porozuměním, proč je třeba chránit matku a dítě.

III. OBČAN VE STÁTĚ

1. Vysvětlí, jaké skutečnosti charakterizují stát jako sociální útvar.
2. Vymezení jaké vnitřní a vnější funkce stát plní.
3. Dokáže rozlišit a porovnává historické i současné typy států (forem vlády).
4. Vysvětlí, jakou funkci plní v životě státu ústava a jaké oblasti života společnosti upravuje.
5. Vysvětlí význam dělby státní moci na tři složky a rozliší úkoly jednotlivých státních orgánů.
6. Uvádí příklady realizace principu brzd a rovnováh v Ústavě ČR.
7. Objasní nutnost horizontální dělby státní moci a vysvětlí, jak je realizována v České republice – popíše fungování krajského a obecního zřízení.
8. Vysvětlí základní znaky demokratického státu a rozpozná nedemokratické skutečnosti, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě.
9. Vysvětlí význam politického pluralismu pro život v demokratickém státě – uvede typy politických subjektů.
10. Vymezení způsoby politické participace a posoudí, jak může přispívat k řešení problémů na úrovni obce, kraje, státu.
11. Vysvětlí typy volebních systémů uplatňovaných v České republice.
12. Objasní zásadní význam Listiny základních práv a svobod v právním řádu České republiky, zná lidská práva, která mu stát zaručuje, i meze, které jsou jim zákonem kladeny.
13. Rozpozná, kdy došlo k porušení základních práv a svobod, a je veden k aktivnímu vystupování proti jejich porušování.
14. Zvládá komunikaci ve styku s úřady.
15. Uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky.
16. Rozliší projevy některých ideologií v činnosti vybraných politických seskupení při řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů.

IV. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

1. Uvědomuje si a respektuje přirozenost a hodnotu rozmanitosti projevů života, kultury a každého jednotlivého člověka.
2. Uvědomuje si, že téměř každý sociální nebo komunikační akt má svůj mravní rozměr.
3. Uvědomuje si hodnotu lidské spolupráce.
4. Uvědomuje si, že v různých životních situacích často nebývá pouze jediné řešení.
5. Směřuje k porozumění sobě samému, vytváří si vyvážené sebepojetí (rozpoznává a zvládá vlastní pocity, uvědomuje si své osobní kvality, dovednosti, úspěchy a potenciál a hodnotí je, uvědomuje si svou vlastní identitu, rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost a využívá své schopnosti, nastavuje své osobní cíle a plánuje osobní rozvoj).
6. Hledá cesty, jak čelit zátěžím vyplývajícím z charakteru života v dané době
7. Rozpoznává faktory ovlivňující duševní energii a kreativitu.
8. Vytváří si subjektivní rejstřík různých variant chování a zodpovědně se rozhoduje o využití různých typů chování a jednání v různých situacích
9. Usiluje o porozumění sociální skupině, v níž žije.
10. Tvoří kvalitní mezilidské vztahy, bere ohled na druhé, je si vědom svých práv, závazků a zodpovědnosti v rámci skupiny i práv a závazků druhých.
11. Umí spolupracovat
12. Zkoumá realie a témata každodenního života člověka.
13. Zná základy teorie jevů, s nimiž se v Osobnostní a sociální výchově setkává, a zamýšlí se nad nimi.

V.VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Spolupracuje aktivně a efektivně s jinými lidmi, vcítuje se při poznávání a posuzování jejich názorů do situace a prostředí, ze kterého vycházejí jejich přístupy.
2. Umí přijmout názor ostatních a korigovat své původní pohledy na danou problematiku.
3. Projevuje solidaritu s postoji evropských a jiných národů usilujících o harmonický rozvoj, mír a demokracii.
4. Osvojuje si sociální a kulturní dovednosti usnadňující interkulturní a mezinárodní komunikaci.

VI. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe, že všichni lidé jsou odlišné osobnosti s individuálními zvláštnostmi, bez ohledu na svůj původ a odlišné projevy sociokulturních vzorců.
2. Respektuje jedinečnost, důstojnost a neopakovatelnost života, chápe lidskou bytost jako nedílnou jednotu tělesné a duševní stránky osobnosti, ale i jako součást etnika.
3. Respektuje skutečnost, že každý člověk pochází z nějakého etnika, a ztotožňuje se s názorem, že všechny etnické skupiny jsou rovnocenné a že všichni lidé mají právo žít společně a spolupracovat. Vnímá sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na přetváření společnosti, aby lépe sloužila také zájmům minoritních skupin.
4. Uvědomuje si svou vlastní kulturní identitu.
5. Uvědomuje si důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích, chápe člověka jako společenskou bytost a zná hlavní typy sociálních útvarů
6. Uvědomuje si význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti.
7. Utváří si představu o pojmu lidská solidarita a zaujímá adekvátní etické postoje v kritických fázích života, rozlišuje pozitivní asertivitu od bezohledné a egoistické seberealizace.
8. Rozumí podstatě nejzávažnějších sociálně patologických jevů i jejich důsledkům pro společnost. Uplatňuje základní morální normy, aplikuje je ve vlastním životě a aktivně čelí projevům amorality, intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu.

Kvinta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		34	
Člověk jako jedinec – základy psychologie			
<u>Podstata lidské psychiky</u>	I. 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10; IV. 1,5,6,7; VI. 1,2	9	
Předmět psychologie - podstata lidské psychiky			V průběhu školního roku žáci absolvují exkurzi v OPPP - seznámení s činností poradny, metodami psychologické diagnostiky, situacemi, ve kterých je možno služeb poradny využít
Psychické jevy			
Psychické procesy poznávací			
Paměť			
Učení			
Základy duševní hygieny při práci a učení			
Zátěžové situace, profesionální poradenství			
Emoce			
Vůle			
Psychické stavy			

<p><u>Osobnost člověka</u> Osobnost člověka Determinace lidské psychiky Temperament, rysy Charakter Schopnosti a vlohy Inteligence, sociální a emoční inteligence Vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života, změny v období adolescence Poznání a rozvoj vlastní osoby, seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů, spolupráce a soutěživost Člověk ve společnosti – základy sociologie</p>	I.11,12,13,14; VI.4	8	
<p><u>Společenská podstata člověka</u> Začlenění jedince do sociálních vazeb – socializace Kultura – přírodní a sociální prostředí</p>	II.1,2,3,4	3	Integrace průřezového tématu <u>Osobnostní a sociální výchova</u> . Částečná integrace průřezových témat <u>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</u> a <u>Multikulturní výchova</u>
<p><u>Sociální struktura společnosti</u> Základní sociální útvary Společenské instituce a organizace Jedinec ve skupině – vztahy, normy, role, chování, asertivita Normální a patologické jevy ve společnosti, deviace ve společnosti, společenská kontrola Kriminalita – sexuálně motivovaná kriminalita, skryté formy individuálního násilí a zneužívání Sociální diferenciací společnosti Teorie společenské změny</p>	II.5-13; V.1,2,4; VI.3,5 - 8;	9	
<p><u>Sociální fenomény a procesy</u> Rodina – mezigenerační soužití, pomoc nemocným a handicapovaným lidem. Partnerské vztahy, manželství, rodičovství, neúplná rodina Rizika spojená s volbou životního partnera Modely vzájemného chování související s etickými a psychosociálními aspekty partnerského a sexuálního života</p>	II. 14, 15, 16, 17; IV.2 - 4,8 -13	5	Integrace vzdělávacího obsahu temat. okruhu <u>Výchova ke zdraví</u> : Vztahy mezi lidmi a formy soužití, modely vzájemného chování související s etickými a psychosociálními aspekty partnerského a sexuálního života. Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence ze vzdělávacího oboru.

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>II. POLOLETÍ</u>		34	<u>Mezipředmětové vztahy:</u>
Občan ve státě – základy státovědy a politologie	III.1,2,3,4,5,6,7	10	Dějepis: tematický celek Antické Řecko
<u>Stát</u> Stát – znaky, teorie o vzniku státu Funkce státu Formy státu Ústava jako základní zákon státu Ústava ČR Dělbá státní moci, ustavení státních orgánů do funkce, princip brzd a rovnováh Obecní a krajské zřízení			
<u>Demokracie</u> Principy a podoby demokracie Občanská práva a povinnosti Občanská společnost Politika – politické subjekty Politický život ve státě Volby a volební systémy Úřady	III.8,9,10,11;V.3	9	
<u>Lidská práva</u> Všeob. deklarace lidských práv a svobod Listina základních práv a svobod Poruš. a ochrana lidských práv a svobod Organizace zabývající se lidskými právy Ombudsman	III.12,13,14,15;VI.3	8	Integrace průřezového tématu Multikulturní výchova: Vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého prostředí - průběžně
<u>Ideologie</u> Znaky ideologií a jejich funkce Vybrané typy ideologií Politický extremismus	III.16	7	

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.OBČAN A PRÁVO

1. Vysvětlí, v čem spočívá odlišnost mezi právními a morálními normami.
2. Objasní účel sankcí při porušení právní normy.
3. Vysvětlí, z jakých norem se skládá právní řád, jaké orgány právní normy vydávají a kde je zveřejňují.
4. Rozliší subjekty právních vztahů – vysvětlí na příkladech rozdíl mezi fyzickou a právnickou osobou.
5. Objasní podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství, zná práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů.
6. Popíše zákl. typy pojmen. smluv – na příkl. ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy včetně jejich všeobecných podmínek.
7. Uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď.
8. Uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, je veden k respektování pracovních povinností.
9. Objasní, jak se mohou zaměstnanci a zaměstnavatelé sdružovat k prosazování svých zájmů.
10. Vysvětlí, jakou pomoc nabízí stát osobám nezaměstnaným, a je seznámen s podmínkami, které musí žadatel o zaměstnání dodržet.
11. Popíše formy náhradní rodinné výchovy, kterými stát řeší situaci dětí, o něž se rodiče nemohou, nebo nechtějí starat.
12. Popíše, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení.
13. Rozlišuje trestný čin a přestupek.
14. Vymezí okolnosti, které vylučují trestnost.
15. Objasní, jak jsou v České republice trestáni pachatelé trestných činů.
16. Uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost.
17. Rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet.
18. Je veden k jednání respektujícím platné právní normy.

II.MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

1. Vysvětlí, jaké skutečnosti jsou předmětem zájmu mezinárodní politiky.
2. Rozliší základní subjekty mezinárodních vztahů a nástroje mezinárodní politiky.
3. Vysvětlí, jaké hrozby představuje mezinárodní terorismus, posoudí jeho možné příčiny.
4. Popíše základní mezníky ve vývoji některých mezinár. organizací, jichž je ČR členem, objasní okolnosti jejich vzniku a uvede cíle, které si kladou, uvede příklady jejich činnosti, zhodnotí význam zapojení ČR.
5. Objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy.
6. Rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti.
7. Posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva.
8. Zná vzdělávací programy EU a možnosti účasti v nich.
9. Posoudí význam zavedení jednotné evropské měny v některých státech EU.
10. Uvede příklady institucí, na něž se může v případě problémů obrátit při pobytu v zahraničí.
11. Posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky.

III. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Přijímá zodpovědnost za sebe a za svět, ve kterém žije.
2. Aktivně se podílí na řešení místních problémů, přispívá k řešení problémů na regionální, národní i mezinárodní úrovni, a to i v situacích vyžadujících dlouhodobé společné úsilí.
3. Je vnímavý ke kulturním rozdílům, chápe je jako obohacení života, učí se porozumět odlišnostem
4. Uvědomuje si potřebu a přínos mezilidské soudržnosti a spolupráce.
5. Ctí a rozvíjí duchovní a etické hodnoty, zejména racionalitu, toleranci.
6. Respektuje odlišné názory a pohledy jiných lidí na svět.
7. Je solidární s lidmi žijícími v obtížných podmínkách.
8. Zaujímá konstruktivní postoje k naléhavým otázkám míru a lidských práv v konkrétních životních situacích.
9. Uvědomuje si zodpovědnost a práva evropského občana, chápe podstatu evropského občanství.
10. Spolupracuje aktivně a efektivně s jinými lidmi, vcítuje se při poznávání a posuzování jejich názorů do situace a prostředí, ze kterého vycházejí jejich přístupy.
11. Umí přijmout názor ostatních a koriguje své původní pohledy na danou problematiku.
12. Projevuje solidaritu s postoji evropských a jiných národů usilujících o harmonický rozvoj, mír a demokracii.
13. Osvojuje si sociální a kulturní dovednosti usnadňující interkulturní a mezinárodní komunikaci.

Sexta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		34	
Občan a právo	I. 1 - 18	5	V průběhu školního roku se žáci zúčastní jednání u soudu s rozбором právníka (soudce)
<u>Základní pojmy</u>			
Právo a spravedlnost			
Morálka a právo			
Právní řád ČR - právní normy, systém sankcí			občanské či trestní řízení
Právní vztahy a právní osobnost			
Systém práva v ČR			
<u>Právo soukromé</u>			
<u>Občanské právo</u>		7	
Právo vlastnické			
Právo závazkové – smlouvy, jejich význam a obsah, všeobecné podmínky smluv			Integrace vzdělávacího obsahu tematického okruhu Pracovní právo ze vzdělávacího oboru
<u>Pracovní právo</u>		6	
Orientace v zákoníku práce			
Uzavírání a rozvázání pracovního poměru			
Práva a povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů			<u>Člověk a svět práce</u>
Bezpečnost práce			
Odměňování za práci			
Práce žen a mladistvých			
Organizace zaměstnanců a zaměstnavatelů			
Podpora státu sféře zaměstnanosti			
<u>Rodinné právo</u>		4	
Vznik a zánik manželství			
Vztahy mezi manžely a mezi rodiči a dětmi			
Formy náhradní rodinné výchovy			
<u>Občanské soudní řízení</u>		2	
<u>Právo veřejné</u>		10	
Trestní právo			
Trestní právo hmotné – trestný čin, trestní odpovědnost, tresty			
Trestní právo procesní – trestní řízení, orgány činné v trestním řízení			
Právní profese, systém právního poradenství, činnost a úkoly občanských poraden			
Správní právo a správní řízení			

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<p><u>II. POLOLETÍ</u></p> <p>Mezinárodní vztahy, globální svět , Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce</p> <p>Proces globalizace - příčiny, projevy, důsledky Globální problémy Mezinárodní politika a diplomacie Subjekty mezinárodních vztahů Nástroje mezinárodní politiky Mezinárodní terorismus Významné mezinárodní organizace, vládní a nevládní sektor Systém kolektivní sebeobraný a bezpečnosti – OSN, NATO Udržitelný život a rozvoj Rozvojové cíle tisíciletí Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce Člověk jako jedinec v globálním kontextu, psychosociální aspekty interkulturality Nerovnost mezi muži a ženami v glob. kontextu Imigranti, žadatelé o azyl, uprchlíci, Předsudky a stereotypy ve vztahu k minoritám, xenofobie, porozumění mezi lidmi různého kulturního původu, náboženství, Porozumění mezi lidmi různého kulturního původu, náboženství, světového názoru apod. Evrop. integrace - důvody, podstata, význam Proces integrace Orgány EU Vliv začlenění státu do EU na každodenní život občanů – vzděl. v Evropě a ve světě</p>	<p>II.1-11;III.1-13;IV. 1-7</p>	<p>34</p>	<p>Částečná integrace průřezového tématu <u>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</u></p> <p>Integrace průřezového tématu <u>Multikulturní výchova: Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého prostředí-</u></p> <p>průběžně</p>

Vzdělávací politika a programy EU, podmínky a možnosti studia v zahraničí, stipendia			
Jednotná evropská měna			
Rada Evropy			
Světová banka			
Mezinárodní měnový fond			

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. ÚVOD DO FILOZOFIE A RELIGIONISTIKY

1. Objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka.
2. Rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách filozofického myšlení.
3. Eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci
4. Zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití.
5. Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem.
6. Rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení.

II. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

1. Vytváří si subjektivní rejstřík různých variant chování a zodpovědně se rozhoduje o využití různých typů chování a jednání v různých situacích
2. Usiluje o porozumění sociální skupině, v níž žije.
3. Tvoří kvalitní mezilidské vztahy, bere ohled na druhé, je si vědom svých práv, závazků a zodpovědnosti v rámci skupiny i práv a závazků druhých.
4. Umí spolupracovat
5. Zkoumá realie a témata každodenního života člověka.
6. Zná základy teorie jevů, s nimiž se v Osobnostní a sociální výchově setkává, a zamýšlí se nad nimi.

III. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Uvědomuje si důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích, chápe člověka jako společenskou bytost a zná hlavní typy sociálních útvarů
2. Uvědomuje si význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti.
3. Utváří si představu o pojmu lidská solidarita a zaujímá adekvátní etické postoje v kritických fázích života, rozlišuje pozitivní asertivitu od bezohledné a egoistické seberealizace.
4. Uplatňuje základní morální normy, aplikuje je ve vlastním životě a umí aktivně čelit projevům amorality, intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu.

Septima

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		34	
Úvod do filozofie a religionistiky	I.6	14	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <u>Dějepis:</u> využití poznatků o antickém Řecku a dějinách křesťanství – kvinta
<u>Úvod do religionistiky</u>			
Víra v lidském životě			
Podoby víry			
Čínské nábožensko-filozofické směry			
Indické nábožensko-filozofické směry			
Monoteistická náboženství: judaismus, křesťanství, islám			
Projevy náboženské nesnášenlivosti v současném světě			
Náboženské sekty			
<u>Základy logiky</u>	I.1-4	6	
Vymezení předmětu			
Psychologické a logické zkoumání myšlení			
Argumentace			
Chybné argumentace – kvaziargumentace, argumentace s jazykovými vadami, logicky chybné argumentace			
Zásady správné a etické argumentace v dialogu			
<u>Úvod do filozofie</u>	I.1-4	8	
Předmět filozofie – povaha a podstata filozofického tazání			
Vztah filozofie k jiným formám vědění o světě – k mýtu, náboženství, vědě, umění			
Okolnosti vzniku filozofie v antickém Řecku			
HI. filozofické problémy – filozof. disciplíny			
<u>Problém bytí</u>			
Kosmologie – milétané		6	
Ontologie – pojem bytí (eleaté, atomisté)			
Metafyzika – antika (Platón, Aristotelés)			
Středověk – spor o univerzália, T.Akvinský			

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<p><u>II. POLOLETÍ</u></p> <p><u>Problém poznání</u> Antika - sofisté, Sokrates Středověk - poznání a víra Novověk - obrát k subjektu, empirismus, racionalismus Kriticismus - D. Hume, I. Kant Německá klasická filozofie Novodobá gnoseologie – scientismus, antiscientistické směry, hermeneutika</p> <p><u>Problém člověka</u> Pojetí člověka v antice Pojetí člověka ve středověku Novověké pojetí člověka - člověk jako subjekt (R. Descartes, I. Kant) - člověk jako předmětná bytost (Hegel, Marx) - člověk a vůle (Schopenhauer, Nietzsche)</p> <p>Dobro a zlo Podstata lidského skutku – svoboda vůle a volby Svědomí, vina, odpovědnost, spravedlnost, zodpovědnost Základní etické hodnoty Jedinec v rodině a sociální skupině Profesní etika Sociální a morální dilemata dnešní doby Osobní angažovanost ve společenských otázkách Dějinná proměnlivost základních etických pojmů a norem</p>	<p>I.1-4</p> <p>I.1-4</p> <p>I.5;II.1-6;III.1-4</p>	<p>34</p> <p>11</p> <p>11</p> <p>12</p>	<p>Integrace vzdělávacího obsahu tematického celku Morálka všedního dne z průřezového tématu <u>Osobnostní a sociální výchova</u></p> <p>Částečná integrace průřezového tématu <u>Multikulturní výchova</u></p>

1.12.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Základy společenských věd se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Zde uvádíme pouze specifika, kterými se odlišuje předmět Základy společenských věd od ostatních předmětů.

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí – vědomostí, dovedností a postojů žáka – a formulace hodnotících soudů na základě porovnání skutečného stavu se stavem předpokládaným, formulovaným očekávanými výstupy. Pro hodnocení očekávaných výstupů je celkem snadné stanovit bodová hodnocení a na jejich základě i výsledné známky. U hodnocení kompetencí je situace složitější, neboť se projevují komplexně při řešení úkolů různého typu, proto je vhodné některé výkony žáků hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a toto hodnocení používat jako hnací prvek k zlepšení výkonů, respektive nárůstu kompetencí.

Hodnocení je zpětnou vazbou pro učitele, ale zároveň **má poskytovat i zpětnou vazbu žákům**. Ti musí znát standard, který se od nich očekává, a hodnocení musí být co nejpřesněji formulováno, aby bylo žákovi jasné, v čem má zlepšit svůj výkon. Hodnocení má žáka motivovat a být pobídkou k další práci. Informace o úspěšnosti v náročném úkolu je účinným zdrojem motivace. Vedle tradičního pojetí hodnocení žáka, které poskytuje oběma stranám zpětnou vazbu a motivuje k intenzivnější přípravě, se uplatňují i další způsoby.

Učitel dává hodnocením žákovi najevo, že o něj má zájem a chce mu pomoci, proto mu v řadě případů dává šanci, aby si méně zvládnutý jev mohl opravit a klasifikuje zejména vždy jen učivo dostatečně probrané a procvičené. Do známky nesmí být zahrnuto chování. Vyučující provádí vlastní analýzu na základě poznatků a postřehů z hodin. Sleduje, jak žáci reagují, zda se průběžně učí. Zvažuje, zda není vhodné zvolit jiné metody práce vzhledem ke skladbě třídy, respektive skupiny apod.

Během vyučovacího procesu hodnotíme různé věci různým způsobem. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek. Vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně, což má významný dopad na atmosféru a vztahy ve třídě, na vztah žák - učitel, respektive žák a daný předmět a již zmíněný motivační efekt. Žáci by měli být cíleně vedeni k sebehodnocení a sebekontrolě; k tomu nejlépe slouží slovní hodnocení výkonů v jednotlivých hodinách a rozbory výkonů jednotlivců či skupin. Při tom hraje zásadní roli objektivita a pedagogický takt.

Kritéria hodnocení:

Hodnotíme to, jak žák zvládl výstupy jednotlivých vyučovacích hodin, respektive tematických celků, jeho schopnost řešit problémy smysluplně a tvůrčím způsobem, ale i úroveň komunikačních dovedností. Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů při vypracovávání seminárních prací, projektů, zpracování Gladiátorských her apod. (zde lze očekávat již vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomého směřování na vysoké školy). Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií. V co největší míře se snažíme do hodnocení začleňovat samotné žáky, aby se učili kriticky a objektivně posoudit výkon nejen druhých, ale i svůj vlastní.

Formy ověřování vědomostí:

Písemné práce zahrnují testy a kratší cvičení, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu a stejný přístup ke všem a jsou pak vhodným materiálem pro vyvozování závěrů z hlediska zvládnutí očekávaných výstupů.

Písemnou formou je možné zpracovat na zadaná témata i úvahu či esej. Volíme taková témata, která nám umožní zkoumat nejen zvládnutí očekávaných výstupů, ale i osobnostní a sociální zrání. Hodnocení těchto prací musí být vždy maximálně taktní tak, abychom ocenili upřímnost a otevřenost žáků a napomáhali tak budovat přátelskou atmosféru ve třídě, která je základním předpokladem pro uplatňování metod sebehodnocení a hodnocení žáků navzájem.

Pololetní písemné práce nemusí být pojata jako tradiční vyučovací hodinu trvající test, ale může jít o kratší formu, namátkově prověřující znalostní potenciál žáka. Může jít o průřez učivem, který se soustřeďuje na základní jevy či formy práce, které jsou v daném období aktuální a korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi v kombinaci s písemným vyjádřením, práce s textem, řešení logické úlohy apod.). Je zcela na vyučujícím, aby rozhodl, jakou důležitost přisoudí výsledku pololetní písemné práce. Výsledná známka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Ústní zkoušení a mluvený projev by neměly zabírat více než 10 minut v hodině včetně zhodnocení podle tématu a zadání. Nejedná se o tradiční ústní zkoušení před tabulí, které je již překonáno, ale zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí, protože může jít o různé formy ústního projevu (mluvní cvičení, rozhovory, demonstrace apod.). Jejich hodnocení je však obtížnější a často zde hraje významnou roli prvek subjektivity.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů musí být toto hodnocení doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

Hodina A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Specifické formy práce v těchto hodinách, zejména skupinové řešení zadaných úkolů a problémů, projekty a miniprojekty, simulační hry apod., vyžadují vždy dostatek času pro tzv. závěrečnou reflexi. To znamená, že jednotlivci i celé skupiny by měli být vedeni k tomu, aby zpětně sami zformulovali přínos dané aktivity pro osobnostní rozvoj i sociální vztahy, uvědomili si míru vlastní angažovanosti, aby mohli dále na sobě pracovat. Vyjádření před kolektivem by zpočátku mělo být založeno na dobrovolnosti. Budování atmosféry důvěry ve třídě pomáhá později překonávat ostych.

Gladiátorské hry dokumentují dvojitý pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků ke zpracování tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelným hodnotitelem jsou diváci; ti v konečné fázi rozhodují o práci, která nejvíce zaujala.

1.13. Člověk a svět práce

1.13.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.13.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Člověk a svět práce je samostatný vyučovací předmět a navazuje na výuku tohoto předmětu na nižším stupni gymnázia.

Je koncipován tak, aby teoreticky i prakticky připravil žáka na situace, se kterými se v profesním životě setká. Umožňuje mu zprostředkovat základní vědomosti a dovednosti z oblasti tržní ekonomiky, světa financí, světové ekonomiky, globalizace a hospodářských struktur států i Evropské unie. Seznámí žáka s pracovními povinnostmi, ale i právy a s požadavky evropského trhu práce.

Tento předmět klade kromě teoretických poznatků důraz i na praktickou aplikaci získaných vědomostí a dovedností.

Do předmětu jsou zároveň integrována některá témata vzdělávacích oborů, oblastí a průřezových témat, jako např. Osobnostní a sociální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

1.13.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. dvě z osmi) bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

K realizaci jednotlivých typů kompetencí se především využívá těchto aktivizačních metod práce: kooperativní vyučování, tvorba projektů, hraní rolí, práce s textem, diskuze, besedy mezi žáky, setkání a diskuze s odborníky apod. Tyto metody a postupy práce mají rozvíjet tvořivý potenciál žáků a vést k uplatňování příslušných kompetencí.

System střídání klasických vyučovacích hodin a hodin **A** bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

1.13.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Oktáva - 1 hodina (tj. 28 za rok)

1.13.1.4. Organizace předmětu

Člověk a svět práce se vyučuje v oktávě. Je koncipován tak, aby naplnil požadavky daného předmětu. Je vyučován během celého roku najednou v celé třídě.

Výuka probíhá ve standardní učebně, v učebně s dataprojektorem a přístupem na internet, případně v ateliéru nebo v knihovně. Je doplňována **besedou, exkurzí**.

1.13.2. Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu **Člověk a svět práce** se vyučující snaží žáky připravit teoreticky i prakticky v daných oblastech tím, že přináší přehled profesních předpokladů potřebných pro výběr povolání, nabízí základní poznatky mikroekonomických a makroekonomických vztahů a jejich praktické využití. Prostřednictvím rozborů médií učí využívat aktuální mediální informace při analýze české i světové ekonomiky. Seznamuje s aktuálními požadavky mezinárodního trhu práce a vede ke schopnosti na ně pružně reagovat. Učí efektivně předcházet negativnímu dopadu nezaměstnanosti a vede k využití moderních informačních technologií a nabídek státních i nestátních institucí k hledání zaměstnání, rekvalifikací, vytváření profesní kariéry a celoživotnímu vzdělávání. S tím úzce souvisí i informace o dovednosti vhodně se prezentovat na veřejnosti, prezentovat výsledky své práce a svou práci adekvátně hodnotit.

Přínosem je vedení žáka k volbě pracovního režimu zohledňujícího lidské zdraví, mezilidské vztahy a ochranu životního prostředí.

1.13.2.1. Vzdělávací a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem pracovat s informacemi, a to jak v tištěné podobě, tak získanými vyhledáváním na internetu.
- Vede žáky, aby prohlubovali poznatky o ekonomických vztazích, zaměstnanosti a právech.
- Zadává žákům přípravu referátů, úkoly týmové práce, tvorbu projektů.
- Vede žáky ke schopnosti analyzovat a využívat aktuální mediální informace z oblasti české a světové ekonomiky.
- Pravidelně využívá hodnocení a sebehodnocení žáků tak, aby si mohli uvědomit své dosažené výsledky, pokrok, k němuž dospěli, případně se poučit z chyb. K hodnocení využívá všech nabízených možností, opírá se o aktivní zapojení žáků do diskuze, čímž posiluje i sociální a komunikační dovednosti.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede žáky k řešení různých druhů úkolů, předkládá jim různé typy zadání, aby prohlubovali své logické operace, prováděli uvědomělou analýzu, syntézu i další myšlenkové postupy. Při kooperativních pracovních postupech prohlubuje jejich dovednosti z týmové práce, např. spolupráci při vhodném způsobu řešení problémů, zapojení se členů apod.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Navozuje situace, aby žáci vyhledávali a zpracovávali informace a uplatňovali komunikační dovednosti.
- Vytváří předpoklady, aby žáci v diskusích hledali optimální závěry, rozvíjeli schopnost argumentace, učili se naslouchat a posuzovat názory druhých, vhodně na ně reagovat, vyjadřovat vhodnou formou vlastní stanoviska.

- Organizuje výuku tak, aby byla tato kompetence naplňována prostřednictvím vlastní tvorby žáků, prezentací a obhajobou jejich projektů.
- Zadává žákům úkoly, jejichž součástí je i další rozvoj neverbální komunikace a její vhodné uplatňování, či vyjádření kritického stanoviska.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vytváří předpoklady, aby žáci tyto schopnosti rozvíjeli při týmové práci, řízené diskusi, nebo tvorbě projektu.
- Navozuje atmosféru, která umožňuje zapojení i méně komunikativních členů, odstraňuje bariéry a dává prostor pro odpovědné a zároveň kreativní plnění úkolů.
- Organizuje výuku tak, aby docházelo k rozvoji interpersonálních vztahů a sociálních dovedností žáků (např. schopnosti podřídit se, respektovat názor jiných, podílet se na vytváření společného díla apod.).
- Vede žáky k tomu, aby si uvědomili dosah působení médií na jedince nebo celou skupinu recipientů.
- Dbá na využití všech možností k nacvičení situací, s nimiž se žáci mohou setkat v reálném životě a vede žáky k vytváření odmítavého postoje k netoleranci, xenofobii, rasismu i dalším projevům nesnášenlivosti.
- Hodnotí objektivně individuální a společnou práci žáků a snaží se je do tohoto evaluačního procesu zapojovat.

Kompetence občanské

Učitel:

- Vytváří podmínky, aby po zvládnutí vybraných úkolů byli žáci schopni obhajovat názory, respektovat stanoviska jiných, poznat záměr autora i skrytý smysl sdělení a jeho společenský dopad.
- Vede žáky, aby pochopili důležitost mezilidských vztahů, ochranu životního prostředí a pochopili přínos a rizika globalizace světové ekonomiky.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Vytváří předpoklady, aby se žáci v průběhu samostatné práce učili využívat znalostí, uměli si stanovit postup a hledali vhodné metody práce ke splnění cílů.
- Motivuje žáky k aktivní účasti při kooperativní práci a k ověřování svého nasazení se zájmem a prací dalších členů týmu.
- Při práci na dlouhodobějších projektech vyžaduje průběžné revidování a kritické hodnocení dosažených výsledků, korigování další činnosti a schopnost respektovat pravidla komunikace v týmu.
- Učí žáky dalším způsobům vytváření volby pracovního režimu, která zohledňuje lidské zdraví.

1.13.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Způsob výuky gymnaziálního vzdělání plynule navazuje na ideovou linii ŠVP ZV.

Jedná se o vytvoření dvou odlišných typů vyučovacích hodin. Ve všech hodinách platí princip, že žák je prostřednictvím realizace očekávaných výstupů veden ke klíčovým kompetencím.

Tento typ hodin logicky navazuje na systém hodin **A** v ŠVP ZV, ale liší se mírou náročnosti. I v těchto hodinách je žákům předávána látka očekávaných výstupů, ale hlavní důraz je kladen na rozvoj kompetencí. Nosným principem je aktivita, samostatnost a řešení problémů. Žáci jsou motivováni k řešení problémů, aby byli aktivnější, rozvinuli svůj kreativní potenciál, hledali nové, alternativní a

nekonvenční cesty při zpracovávání úkolů, zjistili vlastní možnosti a schopnosti řešení, uplatnili naplno svůj talent. Na konci takové hodiny by sám žák měl mít pocit, že objevil něco nového nejen z hlediska poznatků, ale i něco v sobě, o čem neměl tušení, že je toho schopen a že je tedy v něčem o něco kompetentnější.

Učitel omezuje svoji aktivitu v hodině na minimum a dává žákům příležitost, aby k dosažení cíle využili všech svých znalostí a schopností získaných i v ostatních předmětech. V hodině už jen dohlíží, usměřňuje, radí, koordinuje. Zvolené téma a způsob jeho realizace by měly žáky tak zaujmout, aby byli ochotni investovat svoji práci a řešením problému se zabývat. V přípravě na tyto hodiny je vhodné vzít v potaz i návrhy žáků, nechat jim podíl na spoluplánování výuky, což vede k přejímání zodpovědnosti za výsledky a vyšší zainteresovanosti na práci, ale pěstuje i schopnost domluvit se, respektovat názor druhých, spolupracovat apod. Tím se naplňuje také to, že nejen cíl, ale i jednotlivé kroky vedoucí k cíli mají svůj význam a pozitivní přínos. Úkoly orientované na praxi je vedou k osvojení sociálních, občanských i právních kompetencí. Vede žáky, aby pochopili důležitost mezilidských vztahů, ochranu životního prostředí a pochopili přínos a rizika globalizace světové ekonomiky.

Pro hodiny **A** budou využity zejména následující vhodně kombinované metody:

simulační hry – např. výběrové řízení, pohovor na úřadu práce apod.

myšlenkové mapy – samostatné nápady, poznatky, návrhy, které jsou přeneseny od jednotlivce skupině a z nich jsou potom vytvořené „mapy“ problému

brainstorming – zprvu neutříděné nápady a poznatky, které se dávají postupně do souvislosti

skupinové práce – konkrétní zadání, při jehož vypracování je nutno zvládnout nejen problém, ale týmovou práci

besedy – předem připravené otázky i spontánní reakce na vystoupení pozvaného hosta

řízené diskuze – žáci se učí moderátorským postupům a správné argumentaci

práce s tištěnými mediálními texty – kritické čtení, analýza, zhodnocení

práce s internetovými zdroji informací – vyhledávání, ověřování pravdivosti apod.

dílna – samostatná tvorba příruček, informačních brožur, přehledů apod.

projekt – např. ankety, dotazníky, přehledy nezaměstnanosti v regionu apod.

1.13.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. TRH PRÁCE A PROFESNÍ VOLBA

1. Posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace. Posoudí nabídky vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře.
2. Vyplní potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu (příhláška ke studiu na VŠ a VOŠ) a ve zvolené profesi (strukturovaný životopis a motivační dopis).
3. Prezentuje vhodně vlastní osobu, dovednosti, schopnosti.
4. Vytváří si pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy a psychické zdraví. Reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka.
5. Prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce; byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů; byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání.
6. Je směřován k porozumění sobě samému, k vytváření vyváženého sebepojetí.
7. Hledá cesty, jak čelit zátěžím vyplývajícím z charakteru života v dané době.
8. Nabývá specifické dovednosti pro zvládání sociálních situací.
9. Vytváří si rejstřík různých variant chování, rozhodování a jednání v různých situacích.
10. Je veden k porozumění v sociální skupině, v níž žije.
11. Je veden k tvorbě kvalitních mezilidských vztahů, ke schopnosti tolerance druhých, ke spolupráci.
12. Věnuje pozornost morálnímu jednání a interpretaci etických jevů ve vlastním jednání.

II. TRŽNÍ EKONOMIKA

1. Vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu.
2. Stanoví cenu jako součet všech nákladů, zisku a DPH, vysvětlí odlišnosti, objasní důvody kolísání cen zboží nebo pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky. Rozpozná cenové triky a klamavé nabídky.
3. Rozlišuje a porovnává jednotlivé formy podnikání. Posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním. Uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění.
4. Analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu.
5. Získává praktické dovednosti pro osobní a pracovní život v otevřeném evropském prostoru.
6. Sleduje procesy světového obchodu; mezinárodně organizovaného spravedlivého obchodu (Fair Trade) a problémy jeho naplňování.
7. Je seznámen s hlavními proudy ekonomického myšlení.

III. NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A ÚLOHA STÁTU V EKONOMICE

1. Objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu, rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje, umí vyplnit daňové přiznání, umí zjistit výši sociálního a zdravotního pojištění.
2. Na základě aktuálních informací z médií posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů na změny v životní úrovni občanů – inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti.
3. Vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady, úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit.
4. Uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok.

- Objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií.

IV.FINANCE

- Používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku, uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů.
- Rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti, navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti. Na konkrétním příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele.
- Navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky, vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč. Vybere nejvhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení. Vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN. Vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby.
- Objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank. Využívá moderních forem bankovních služeb, včetně PC a mobilní sítě, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku.

V.BEZPEČNOST PRÁCE

- Seznámí se se zásadami bezpečnosti práce, zvládá situaci při pracovním úrazu.
- Uplatňuje ekologická hlediska práce.

Oktáva

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
I. POLOLETÍ		17	Práce s informačními systémy
Profesní volba	I. 1-5, 6- 12	4	Beseda
Osobní management			
Marketing			
Mezinárodní trh práce			
Tržní ekonomika	II. 1,2, 3,4,5,6	8	
Předmět ekonomie, zařazení do systému přírodních	I. 5-8		
společenských věd			
Členění ekonomické teorie (makroekonomie, mikroekonomie			
Ekonomické subjekty			
Vztah makroekonomických ukazatelů a životní úrovně občanů			
Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	III. 1,2	5	Přednáška např. daňového
Fiskální politika	IV. 4		poradce, pracovníka banky a pracovníka sociálního odboru
Bankovní soustava			

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
II. POLOLETÍ		10	
Volba profesní orientace	III. 1,2,3,4,5	2	Využití besedy s např. burzovním makléřem, finančním poradcem a zaměstnancem banky
Monetární politika ČNB			
Sociální politika			
Finance	IV. 1-3	6	
Peníze			
Hospodaření domácnosti			
Finanční produkty			
Hlavní proudy ekonomického myšlení	II. 7		
Bezpečnost práce	V.1.2 ,I.5-8		
Sociální politika			
Ekologické pracovní postupy			

1.13.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu se řídí obecnými zásadami formulovanými v kapitole. Zde jsou uvedena pouze specifika tohoto předmětu. Podstatou je zjištění kompetencí - vědomostí, postojů a dovedností, a formulace hodnotících soudů na základě porovnání skutečného a předpokládaného stavu s formulovanými očekávanými výstupy.

Hodnocení má být pro učitele zpětnou vazbou pro jeho práci a zároveň má poskytovat zpětnou vazbu i žákům. Je tedy třeba, aby žáci znali standard, který se od nich očekává. Hodnocení musí být přesně formulováno, aby žákovi bylo jasné, v čem má zlepšit svůj výkon. Učitel dává hodnocením žákovi najevo, že o něj má zájem a chce mu pomoci, proto mu v řadě případů dává šanci, aby zvládnutý jev mohl opravit a zejména klasifikuje jen učivo dostatečně probrané a procvičené. Vyučující provádí vlastní analýzu na základě poznatků z hodin. Sleduje reakci žáků, jejich průběžnou přípravu. Zvažuje, zda není vhodná volba jiných metod práce vzhledem ke složení třídy. Během výchovně vzdělávacího procesu hodnotí různé věci různým způsobem. Pro celkové hodnocení používá jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek. Zároveň se o celé řadě aktivit žáků v hodinách vyjadřuje slovně, aby posílil vzájemnou vazbu mezi učitelem a žákem. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení a autoregulaci. Významnou roli hraje pedagogický takt.

Kritéria hodnocení:

Hodnoceno je to, jak žák zvládl výstupy jednotlivých vyučovacích hodin, jeho schopnost řešit problémy smysluplně a tvůrčím způsobem. Ověřování klíčových kompetencí lze prostřednictvím projektů a jiných typů speciálních prací. Zásadní podmínkou při hodnocení zůstává objektivita, spravedlnost, naplnění předem stanovených kritérií. V co největší míře se snažíme, aby do hodnocení byli začleněni i žáci, aby se učili objektivně hodnotit výkon svůj i druhých.

Formy ověřování vědomostí

Písemné práce zahrnují testy a kratší cvičení, která mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle předem stanovených kritérií.

Pololetní písemné práce se vzhledem k charakteru předmětu nerealizují.

Ústní zkoušení a mluvní projev se zaměřuje na různé druhy ústních projevů (besedy, prezentace apod.). Jejich hodnocení je obtížnější často s ohledem na subjektivní přístup.

Zpracování referátů a prací k danému tématu umožňuje hodnotit nejen obsahovou stránku, ale i naplnění kompetencí. Výraznou roli hraje ústní hodnocení učitele, spolužáků i vlastní zdůvodnění samotného žáka.

Projektové a skupinové práce je možné ohodnotit známkou podle předem stanovených kritérií. Součástí je ústní hodnocení nejen učitelem, ale i spolužáky.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, a to v součinnosti se žáky. Vhodná je opět kombinace slovního hodnocení a známky. Prioritou však není známka, ale iniciativa žáka.

Specifické formy práce vyžadují dostatek času pro závěrečnou reflexi, která posiluje osobnostní rozvoj a sociální vztahy a zároveň podporuje růst vlastní angažovanosti jednotlivých účastníků hodin **A**. Pro hodiny **A** je charakteristické, že je v nich ve větší míře využívána didaktická technika, CD, DVD, PC apod. tak, aby byl žák veden k řešení problémů, případně k vyvození nové látky a vhodně využíval nabídky multimediálních programů. Tyto schopnosti jsou nezbytným předpokladem studia na vysoké škole.

1.14. Hudební výchova

1.14.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.14.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Hudební výchova je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vede žáka k porozumění hudebnímu umění. Vzdělávací obsah proto tvoří tři vzájemně provázané a podmíněné okruhy činností – produkce, recepce a reflexe, které žákovi umožňují hudebně se projevit jak při individuálních, tak i skupinových aktivitách, poznávat zákonitosti hudební tvorby, seznamovat se s různými funkcemi hudby, hodnotami a normami v umění, porozumět sdělením přenášeným hudebním jazykem, vytvářet hodnotící soudy o znějící hudbě apod., tedy pronikat do podstaty hudby.

V produkci nalézají uplatnění vokální, instrumentální a hudebně pohybové činnosti mající charakter nejen reprodukční, ale také výrazně kreativní. V nich žáci rozvíjejí své hudební schopnosti a upevňují získané vědomosti a reprodukční a produkční dovednosti. Součástí těchto činností je hlasový výcvik spojený s intonací, práce s rytmem, hra a tvorba instrumentálních doprovodů, pohybových etud.

Při recepci si žáci prostřednictvím poslechových činností uvědomují a ověřují působení znějící hudby. Hudba zde vystupuje v „instruktivní podobě“ a umožňuje vyvozovat nové hudebně teoretické poznatky a dávat je do souvislostí s poznatky již získanými.

Reflexe jako třetí, vysoce „syntetizující“ hudební činnost znamená nejvyšší stupeň poznávací činnosti umožňující „komplexní interpretaci hudebního díla i hudebních objektů“. Tato „komplexní interpretace“ obnáší zařazování znějící hudby do uměleckého období, určování stylu, žánru, formy díla, vytváření hodnotících soudů, zabývání se zvláštnostmi přístupu k interpretaci hudebního díla, významem a poselstvím díla vzhledem k určité umělecké a historické epoše, problematikou „konzumace“ hudby vzhledem k jejímu funkčnímu zařazení, problematikou „uměleckého provozu“ apod.

S předmětem Hudební výchova souvisí také tematický celek Umělecká tvorba a komunikace. Smyslem je proniknout do podstaty uměleckého díla, dokázat se zamyslet nad tvůrčí prací umělce a různými možnostmi chápání umělecké tvorby a jejich výsledků.

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, v jejichž očekávaných výstupech se propojují hlediska tvorby, recepce a interpretace tak, aby se dále rozvíjela smyslová citlivost, uplatňovala žákova subjektivita a ověřovaly se komunikační účinky vizuálně obrazného vyjádření.

1.14.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř (resp. „dvě z osmi“), může být realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.14.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta a sexta - 1 hodina (tj. 34 za rok)

1.14.1.4. Organizace předmětu

Výuka hudební výchovy probíhá ve třídách dělených na dvě početně rovnoměrné skupiny. Učebna hudební výchovy je vybavena klavírem, hudebními nástroji, „nahrávacím studiem“, audiovizuální technikou. Část výuky probíhá také formou vzdělávacích a zážitkových programů v hudebních sálech nebo muzeích – je tedy doplněna návštěvami koncertů a exkurzemi dle možností školy.

Aktuální **výstavy, koncerty, návštěvy uměleckých památek, divadel** i vhodně zvolená **filmová představení** jsou součástí výchovně vzdělávacího procesu v hudební výchově.

Během studia se mohou žáci zapojit do instrumentálních i vokálních soutěží.

Mezipředmětové vztahy jsou realizovány s výukou českého jazyka a literatury, základů společenských věd, dějepisem, ale styčné body lze nalézt i v jiných předmětech, zejména v průřezových tématech (multikulturní, osobnostní a sociální výchova apod.) a výtvarné výchově.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.14.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávací cíle předmětu Hudební výchova jsou v souladu s cíli vzdělávací oblasti Umění a kultura. Jde především o to, aby žáci byli vedeni k porozumění hudbě v širším měřítku, rozvoji individuálních pěveckých či instrumentálních schopností a schopnosti využívat moderní hudební nástroje a počítač. Dále jde o rozvíjení jejich schopnosti improvizace, vytvoření návyků při řešení konkrétních problémů s ohledem na další studium i běžný život (uplatnění hlasové hygieny apod.), v neposlední řadě by se měl posilovat pocit sounáležitosti v kolektivu (sborový zpěv, hra v souboru apod.).

Na úrovni středoškolského vzdělávání se připomínají historické a společenské souvislosti ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem jsou také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i znakové systémy. Právě projekty umožňují nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodých výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat.

1.14.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem vyhledávat, přehledně zaznamenávat podstatné informace a údaje včetně schopnosti správné citace a interpretace informací (práce s různými informačními zdroji – odborná literatura, internet...).
- Při práci s technikou vede žáky k dodržování pravidel bezpečné práce, k zvládnutí nahrávací i audiovizuální techniky.
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací apod.).
- Při konzultacích samostatných prací (referáty, projekty, soutěžní práce v rámci Gladiátorských her apod.) vede žáky k používání odpovídající hudební terminologie a k pochopení mezioborových souvislostí.
- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro průběžné studium daného předmětu (aktivizující metody práce).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Navozuje v průběhu vyučovacích hodin situace, které vedou žáky k řešení problému (metody logických postupů, zpracování dat, experimenty, výzkumné metody).
- V průběhu výuky motivuje vhodně zařazenými interaktivními metodami (např. brainstorming, spontánní nebo řízená diskuse) k zaujetí postojů k problémům, které souvisí s novými hudebními formami, hudebními žánry apod.
- Vede žáky k pochopení role hudebního průmyslu v současném světě, pochopení využití hudby v mimohudební oblasti a možností jejího zneužívání.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí schopnost žáků formulovat svá tvrzení nejen z hlediska používání odborné terminologie, ale dbá i na spisovné vyjadřování v mateřském jazyce.
- Koordinuje pracovní týmy v průběhu zadaného úkolu, učí jednotlivce diskutovat a argumentovat, ale zároveň i naslouchat druhým.
- Vede k využívání informačních technologií při tvorbě a prezentaci zadaných úkolů (textové, a grafické editory, internetové vyhledávání).
- V rámci hudebně pohybové činnosti vede žáky k pochopení hudby a tance jako způsobu komunikace.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává úkoly skupinám žáků, učí jednotlivce spolupracovat s ostatními a respektovat zájem celé skupiny, podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu (sborový zpěv, instrumentální soubor, Gladiátorské hry).
- Podporuje mezilidské vztahy založené na vzájemné úctě, toleranci a empatii v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu i při mimoškolních aktivitách.
- Hodnotí objektivně individuální i společnou práci žáků a snaží se je do tohoto evaluačního procesu zapojovat.
- Napomáhá vytvářet žákům pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj.

Kompetence občanská

Učitel:

- Využitím osobních prožitků, zkušeností a znalostí vede žáky k vytvoření atmosféry společné radosti z tvůrčí práce, pochopení síly kolektivní tvorby.
- Vede žáky k asertivnímu, ale zároveň etickému chování.
- Vede žáky k respektování názorů druhých, k ochraně našich kulturních tradic, pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, aktivnímu zapojení do kulturního dění.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Ukazuje užitečnost uměleckých oborů, jejich využití v běžném životě, možnosti dalšího studia z hlediska volby povolání a perspektivy pracovního zařazení.
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium hudebních oborů (účast v soutěžích, středoškolská odborná činnost).

1.14.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

I když ve standardních hodinách hudební výchovy jsou upřednostňovány aktivizující metody výuky, liší se hodiny **A** zejména odlišným pojetím role učitele. Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně upevňují a rozšiřují soubor svých vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. V hudební výchově jsou tak rozvíjeny všechny kompetence prostřednictvím aktivizujících metod a forem práce.

Hodiny hudební výchovy lze realizovat různými způsoby, např.:

Sborový hudební projev (instrumentální či vokální) - vede k naplnění všech kompetencí z hlediska možností využití individuální i skupinové práce, uplatnění schopností při řešení problému i nácviku.

Seminární práce, referáty - dávají jednotlivcům i menším skupinám prostor pro využívání dostupných informačních zdrojů, uplatnění jazykové vybavenosti a prezentování své práce s využitím moderní techniky.

Rozbor poslechové skladby – využívá znalostí i emocionálního prožitku.

Vlastní tvorba – jde o zážitkovou formu, silně emocionální, při níž žák samostatně tvoří v oblasti hudební (pokusy o skladbu, taneční improvizaci apod.).

Soutěže - zaměřují se na znalosti hudebních děl, terminologie, uměleckých směrů apod.

Soutěže interpretační (typu „Superstar“) - při nich si žák ověří své vlastní schopnosti, posílí sebevědomí.

Hra z listu – posiluje vědomí vlastních schopností i „objevitelské“ pokusy.

Hry – vědomostní či prostě zábavné pomáhají odbourávat ostych a dopřávají i slabším jedincům radost z úspěchu.

Organizační schopnosti, kreativitu, práci s kolektivem si mohou žáci vyzkoušet právě v hodinách **A**. Mohou se podílet na jejich tematickém zaměření, navrhnout a realizovat i metody práce (vést **diskusi** na aktuální téma – např. hudební soutěže, festivaly, hudební divadlo, připravit si **didaktické hry**).

Hodiny **A** probíhají v pracovně hudební výchovy. Mohou se také stát součástí přípravy a realizace tematicky zaměřených **programů a exkurzí** organizovaných spolu s kulturními institucemi.

1.14.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.VOKÁLNÍ ČINNOST

1. Používá svůj hlas zněle a přirozeně, aplikuje návyky i při mluvním projevu.
2. Uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě.

II.INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. Při hře na zobcové flétny využívá instrumentální skladby lehčího charakteru – dvojhlas, trojhlas.
2. Dle vybavení školy využívá moderní hudební nástroje ve spojení s počítačem.

III.HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. Ztvárnění hudby pohybem s využitím vlastních představ a pocitů.

IV.POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. Orientuje se v zápisu jednoduchých instrumentálních i vokálních písní a skladeb.
2. Odlišuje hudbu podle stylu.
3. Vyděluje podst. hud. znaky z proudu znějící hudby, uvědomuje si hudební formu díla, interpretuje hudbu.
4. Je schopen se s hudbou ztotožnit, nebo ji odmítnout.

V.DĚJINY HUDBY

1. Orientuje se ve vývoji hudebního umění od nejstarších památek ke klasicismu.
2. Rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků.
3. Vysvětlí přínos skladatele a interpreta.
4. Na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu. Dokáže vystihnout nejučtatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		17	
Vokální činnost Intonační a rytmický výcvik Správná artikulace konsonant	I.1,2	3	Během 1. pololetí žáci navštíví výchovný koncert nebo jinou kulturní instituci související s výukou.
Instrumentální činnost Hra a tvorba jednoduchých instrumentálních kompozic Využití elektr. kláves ve spojení s PC	II.1,2	5	
Hudebně pohybové činnosti Reaguje na hudbu pohybem Vyjadřuje vlastní představy a pocity	III.1	2	
Poslechové činnosti Vyděluje podst. znaky v proudu znějící hudby Podle důležitých znaků díla odliší hudbu podle stylu	IV.1,2,3,4	3	
Dějiny hudby Periodizace hudebního vývoje Charakt. hudební znaky jednotlivých slohů Postavení a role umělce ve společnosti	V.1,2,3,4	4	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		17	
Vokální činnost Sólový a sborový zpěv Kultivovaný pěvecký projev	I.1,2	3	Během 2. pololetí navštíví výchovný koncert nebo jinou kulturní instituci související s výukou.
Instrumentální činnost Jednoduché aranžmá instrument. doprovodu s ved. hlasem zobcové flétny Doprovod nahrává v počítači a přidává k němu živě melodii na zobcovou flétnu	II.1,2	4	
Hudebně pohybové činnosti Vyjadřuje pohybem mimohud.myšlenku	III.1	3	Mezipředmětové vztahy: TV –pohybové projevy, koordinace pohybu
Poslechové činnosti Orientuje se v jednodušší partituře Orientuje se v základních hudebních formách	IV.1,2,3,4	3	
Dějiny hudby Periodizace hudebního vývoje Charakt. hudební znaky jednotlivých slohů Subjekt. chápání uměleckých hodnot ve vztahu ke společ.uznávaným hodnotám	V.1,2,3,4	4	Mezipředmětové vztahy: ČJ, ZSV,D (charakteristika jednotlivých uměleckých období v souvislosti s vývojem literatury, společnosti, dějin)

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.VOKÁLNÍ ČINNOST

1. Využívá individuální pěvecký potenciál.
2. Zpívá ve sboru.

II.INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST

1. Při hře na zobcové flétny využívá instrumentální skladby náročnějšího charakteru.
2. Využívá moderní hudební nástroje ve spojení s počítačem, využívá mikrofony i akustické nástroje.

III.HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

1. Diriguje skladby.

IV.POSLECHOVÉ ČINNOSTI

1. Orientuje se v zápisu složitějších instrumentálních i vokálních skladeb.
2. Na zákl. historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hud. díla.
3. Vyděluje podstatné hud. znaky z proudu znějící hudby, uvědomuje si hud. formu díla, interpretuje hudbu.
4. Je schopen se s hudbou ztotožnit, nebo ji odmítnout.
5. Vnímá roli hudebního průmyslu v současném světě a upozorní na negativní znaky hudební tvorby (netolerance, rasismus) a distancuje se od nich.

V.DĚJINY HUDBY

1. Orientuje se ve vývoji hudebního umění od klasicismu po současnost včetně.
2. Orientuje se v hudebních žánrech.
3. Rozpoznává vhodnost použitelnosti určité hudby v konkrétní situaci.
4. Vysvětlí přínos skladatele a interpreta.
5. Na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu. Dokáže vystihnout nejupodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu.

SEXTA

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>			
Vokální činnost Kultivace pěveckého projevu Intonační a rytmický výcvik Jednoduché vokální kompozice	I.1,2	17 3	Během 1. pololetí žáci navštíví výchovný koncert nebo jinou kulturní instituci související s výukou.
Instrumentální činnost Hra a tvorba slož. Instrument. kompozic Využití elektr. kláves a mikrofonu ve spojení s počítačem	II.1,2	4	
Hudebně pohybové činnosti Pohybové etudy	III.1	2	
Poslechové činnosti Hudební skladatel a interpret Orientace v partituře	IV.1,2,3,4,5	4	
Dějiny hudby Periodizace hudebního vývoje Charakt. hud. znaky jednotlivých slohů Hledání nových cest v hudbě Role umělce ve společnosti	V.1,2,3,4,5	4	
<u>II. POLOLETÍ</u>			
Vokální činnost Hudba jako organizovaný zvuk Kultivovaný pěvecký projev	I.1,2	17 3	Během 2. pololetí navštíví výchovný koncert nebo jinou kulturní instituci související s výukou.
Instrumentální činnost Vytváří slož. aranžmá instrument. doprovodu s ved. hlasem zobcové flétny Akustické nástroje ve spojení s elektronikou	II.1,2	4	
Hudebně pohybové činnosti Dirigování znějící hudby	III.1	2	Mezipředmětové vztahy: ČJ, ZSV, D (vývoj dějin hudby v souvislostech s vývojem literatury, společnosti, dějin)
Poslechové činnosti Orientace ve složitější partituře Hudební formy, styly a žánry	IV.1,2,3,4,5	4	
Dějiny hudby Periodizace hudebního vývoje Charakt. hud. znaky jednotlivých slohů Hudební dílo jako poselství Sociální a technologické proměny dneška (nové umělecké disciplíny)	V.1,2,3,5	4	

1.14.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Hudební výchova se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole ŠVP GV. Podstatou evaluace je zjištění stavu utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů.

Pro hodnocení očekávaných výstupů lze snadno stanovit bodová hodnocení a na jejich základě i výsledné známky. U hodnocení kompetencí je situace složitější, neboť se projevují komplexně při řešení úkolů různého typu. Některé výkony žáků je proto vhodné hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a hodnocení používat jako hnací prvek ke zlepšení jejich výkonů, respektive k nárůstu kompetencí. Zvládnutí kompetencí se pak v plné míře projeví při plnění komplexních úkolů.

Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, ale vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně.

V rámci předmětu hudební výchova budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- úroveň pěveckého, rytmického, instrumentálního projevu (využití získaných vědomostí a dovedností)
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Těmito kritérii hodnotíme, jak žák zvládl výstupy tematických celků, s důrazem na jeho schopnost řešit problémy i na úrovni jeho dovedností.

Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů. Např. při vypracovávání seminárních prací, referátů, souborové souhry, zpracování Gladiátorských her apod., u nichž lze očekávat již vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomým směřováním na vysoké školy. Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií.

Specifická estetická a výchovná podstata předmětu vyžaduje další přístup v hodnocení, protože je postavena na tvůrčích činnostech. Hodnotí se přístup k zadané práci, kreativita i okolnost, že proces samotný je někdy důležitější než samotný výsledek. V hodnocení se pak výrazně uplatňuje individuální přístup k žákům (pozitivní motivace méně talentovaných žáků a vyšší náročnost k talentovaným). V hudební výchově učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Hudební projev – hodnocení pěveckého projevu, rytmické dovednosti, pohybových aktivit a instrumentálních dovedností.

Test – hodnocení teoretických vědomostí.

Celková aktivita – hodnocení celkové aktivity v předmětu, podílu na práci skupiny.

Zpracování referátů a prací k danému tématu – nabízí již větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce - lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny **A** – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Gladiátorské hry - dokumentují dvojí pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků k práci na tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelnými hodnotiteli jsou diváci, kteří v konečné fázi rozhodují o vítězné práci, která je nejvíce zaujala.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má pro něj být také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení má být zpětnou vazbou i pro učitele.

1.15. Výtvarná výchova

1.15.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.15.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Výtvarná výchova je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. Navazuje svým obsahem a cíli na výtvarnou výchovu v základním vzdělávání, ale na vyšší úrovni gymnázia se realizuje jako předmět volitelný. Její vzdělávací obsah vede k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a jako neoddelitelnou součást lidské existence.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy (s obrazem, sochou, designem, vzhledem krajiny, architekturou, stylem oblečení, filmem, novými médii apod.), které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. V oblasti osobnosti jsou specifickým nástrojem prožívání a poznávání, sociální oblasti jsou nástrojem komunikace a vzájemné spolupráce. Vizuálně obrazné znakové systémy zahrnují jak znakové systémy výtvarného umění různých etap a stylů, tak i ostatní produkty vizuální kultury.

Pojetí vizuálně obrazných znaků je z principu pojetím tvořivým, vyplývajícím z porovnání dosavadních a aktuálních zkušeností, předpokládajícím experimentální fázi vzniku těchto znaků a jejich ověřování poznáváním komunikací. Z těchto pozic výtvarná výchova přistupuje k uměleckému procesu celistvosti umělecké tvorby, recepce a interpretace.

Vzdělávací obsah výtvarné výchovy je vnitřně členěn do dvou základních okruhů, pojímaných v kontextech historických a sociokulturních v jejich vývoji a proměnách.

První okruh představují Obrazové znakové systémy umožňující vytváření aktivních, individuálně založených postojů k obsahům obrazové komunikace. Při tvorbě využívá vizuálně obrazná vyjádření vlastní, umělecká i uplatňovaná v běžné komunikaci (včetně užití dostupných technologických prostředků, jako je fotografie, video, film, ICT). Obrazové znakové systémy umožňují reflektování osobního místa žáka ve světě vizuální kultury jako vnímatele, interpreta a jako tvůrce komunikačního obsahu s uvědoměním si oblasti jeho účinku.

Druhý okruh představují Znakové systémy výtvarného umění umožňující žákovi osobní účast a aktivní vstupování do výtvarného uměleckého procesu. Reflektování vlastních prožitků, postojů a zkušeností získaných prostřednictvím experimentálního přístupu k uměleckým vizuálně obrazným prostředkům. Na tomto základě si vytváří přehled o vizuálně obrazných vyjádřeních jednotlivých směrů výtvarného umění, zejména od konce 19. století do současnosti.

Třetí okruh představuje Umělecká tvorba a komunikace, jejíž vzdělávací obsah je společný s předmětem Hudební výchova. Smyslem je proniknout do podstaty uměleckého díla, dokázat se zamyslet nad tvůrčí prací umělce a různými možnostmi chápání umělecké tvorby a jejich výsledků.

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, v jejichž očekávaných výstupech se propojují hlediska tvorby, recepce a interpretace tak, aby se dále rozvíjela smyslová citlivost, uplatňovala žákova subjektivita a ověřovaly se komunikační účinky vizuálně obrazného vyjádření.

Při těchto tvůrčích činnostech se pracuje jak se znaky s ustáleným významem, tak se znaky, jejichž význam se vytváří a proměňuje. Výtvarná výchova spolupracuje s obory, které rozvíjejí obraznost dalšími specifickými prostředky (hudba, literatura, dramatické obory aj.).

Vzdělávání v této oblasti kromě hlubšího poznání výtvarného, hudebního a dalších druhů umění vede žáka především k rozvoji vlastní kreativity a reflektování uměleckého procesu v jeho

celistvosti a uměleckých oborů v jejich vzájemných vazbách a přesazích. Takto pojímané vzdělávání je rozvíjeno tématem Umělecká tvorba a komunikace, které má interaktivní charakter. Vzdělávací obsah tématu umožňuje žákovi pochopit základní principy umělecké tvorby a procesu komunikace v umění a prohlubuje jeho schopnost reflexe umění a kultury jako celku.

Tematický celek pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy (s obrazem, sovkulpturou, designem, vzhledem krajiny, architekturou, stylem oblečení, filmem, novými médii apod.), které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. V oblasti osobnosti jsou specifickým nástrojem prožívání a poznávání, sociální oblasti jsou nástrojem komunikace a vzájemné spolupráce. Vizuálně obrazné znakové systémy zahrnují jak znakové systémy výtvarného umění různých etap a stylů, tak i ostatní produkty vizuální kultury.

Pojetí vizuálně obrazných znaků je z principu pojetím tvořivým, vyplývajícím z porovnání dosavadních a aktuálních zkušeností, předpokládajícím experimentální fázi vzniku těchto znaků a jejich ověřování poznáváním komunikací. Z těchto pozic přistupuje k uměleckému procesu celistvosti umělecké tvorby, recepce a interpretace.

Vzdělávací obsah tohoto tematického celku je vnitřně členěn do dvou základních okruhů, pojímaných v kontextech historických a sociokulturních v jejich vývoji a proměnách.

První okruh představují Znakové systémy výtvarného umění umožňující žákovi osobní účast a aktivní vstupování do výtvarného uměleckého procesu. Reflektování vlastních prožitků, postojů a zkušeností získaných prostřednictvím experimentálního přístupu k uměleckým vizuálně obrazným prostředkům. Na tomto základě si vytváří přehled o vizuálně obrazných vyjádřeních jednotlivých směrů výtvarného umění, zejména od konce 19. století do současnosti.

Druhý okruh představuje Umělecká tvorba a komunikace, jejíž vzdělávací obsah je společný s předmětem Hudební výchova. Smyslem je proniknout do podstaty uměleckého díla, dokázat se zamyslet nad tvůrčí prací umělce a různými možnostmi chápání umělecké tvorby a jejich výsledků.

Vzdělávání v této oblasti kromě hlubšího poznání výtvarného, hudebního a dalších druhů umění vede žáka především k rozvoji vlastní kreativity a reflektování uměleckého procesu v jeho celistvosti a uměleckých oborů v jejich vzájemných vazbách a přesazích. Vzdělávací obsah předmětu má interaktivní charakter a umožňuje žákovi pochopit základní principy umělecké tvorby a procesu komunikace v umění a prohlubuje jeho schopnost reflexe umění a kultury jako celku.

1.15.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP bude výuka uskutečňována v kvintě každý týden vyučovací dvouhodinou a v sextě jednou vyučovací hodinou.

Výuku lze doplnit besedami, promítáním filmů, názornou prezentací výtvarných děl pomocí dataprojektoru, exkurzemi, návštěvami stálých expozic a výstav soudobého umění v galeriích a muzeích, návštěvami zajímavých uměleckých památek, výtvarnou prací v terénu.

1.15.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden

Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta a sexta - 1 hodina týdně (tj. 34 za rok)

1.15.1.4. Organizace předmětu

Třída je pro výuku dělena na dvě stejně početné skupiny, hodiny jsou ideálně organozovány do dvouhodinových celků ve frekvenci jednou za 14 dní. Převážná část výuky předmětu se koná v učebně výtvarné výchovy vybavené výstavními a úložnými prostory na výtvarné práce žáků. Další část výuky probíhá dle možností školy ve volné přírodě, galeriích, lze ji zařadit i na poznávací zájezdy a výlety. Mezipředmětové vztahy jsou realizovány se základy společenských věd, styčné body lze nalézt především v českém jazyce a literatuře, dějepisu, hudební výchově, ale i v jiných předmětech. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.15.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.15.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Na úrovni středoškolského vzdělávání se připomínají historické a společenské souvislosti ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem jsou také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i znakové systémy. Právě projekty umožňují nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodých výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat. Projekty také otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků jednotlivých oborů a přispívají tak k lepšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Smyslem a cílem vzdělávání ve výtvarné výchově je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které umožní žákům dosáhnout požadovaných a plánem vytčených dovedností, poznatků a přispějí k lepšímu sebevyjádření i k hlubšímu porozumění uměleckému dílu a tím je připraví na další vzdělávání a jejich následné uplatnění ve společnosti.

Ve výtvarné výchově se rozvíjejí všechny klíčové kompetence; ve standardních hodinách odděleně či souběžně, v hodinách **A** často všechny a najednou. Vždy však by měl být dán žákům prostor k samostatné tvůrčí činnosti.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat, a tím je nastartován k celoživotnímu učení budování pozitivního vztahu k sebevzdělávání (seminární práce, gladiátorské hry, projekty).
- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace a dále s nimi pracovat a umět je využít v procesu učení, tvůrčích i každodenních činnostech. Žák užívá terminologii výtvarné výchovy a dějin umění, uvádí věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí a tím si vytváří komplexnější náhled na kulturní, společenské i přírodovědné jevy (reprodukce, referáty).
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, samostatnosti, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede debaty k různým problémům (práce s reprodukcemi, texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu), kdy žáka provokuje k vlastnímu úsudku a využití zkušeností při řešení.
- Zadává úkoly, které vyžadují osobité a zároveň praktické uvažování a řešení a současně si žák uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí - je dán prostor pro práci s chybou.
- Vyžaduje interpretaci a aplikaci získaných poznatků s vlastními tvořivými závěry (různorodá vlastní tvořivá činnost).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění svých myšlenek a výtvarného názoru jako hlavního cíle výuky (prezentace vlastního díla, diskuze).
- Vyžaduje užívání odborné terminologie s ohledem na dosažený stupeň znalostí a využívá je k aktivnímu zapojení do společenského dění.
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC, s dataprojektorem) a obrazových materiálů, textů, záznamů.
- Seznamuje žáky s uměním naslouchat názorům druhých, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, zapojovat se do diskuze, a to vše s přijatelným vyjádřením svých emocí.
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem, vede žáky k využití získaných komunikativních dovedností, vytváření vztahů potřebných k soužití a spolupráci s ostatními lidmi (Gladiátorské hry, soutěže, projekty).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života, ve kterých klade důraz na vytváření příjemné atmosféry, učí empatii a asertivnímu chování - umění požádat o pomoc a odmítnout ji.
- Spoluplácne se žáky cíle společné práce zejména v hodinách **A**, kdy dochází k vytváření pravidel práce v týmu, chápání nutnosti rozdělení práce ve skupině podle schopností k určitému úkonu či naopak ve snaze pomoci spolužákovi zvládnout, co neumí.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm tak, aby podpořil nejen jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj, ale také jejich schopnost prostřednictvím svého jednání a chování dosáhnout pocitu sebeúcty.

Kompetence občanská

Učitel:

- Srovnáváním dějin umění vlastní země se světovými dějinami umění, vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, audiovizuální technika, návštěvy galerií v ČR a ve světě).
- Učí respektovat, chránit a cenit si našich tradic, kulturního a historického dědictví. Inspiruje k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, smyslu pro kulturu a tvořivost, zapojení se do kulturního dění, posuzování etického dopadu teorií a poznatků (médiá, multikultura) a vyjadřování se k hodnotám i odlišnostem v jiných zemích.
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskusi o nich (výstavy, výročí umělců, kulturní akce).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s autentickými materiály).
- Vede žáky k využívání znalostí a zkušeností, získaných ve výtvarné výchově, v ostatních vyučovacích předmětech, při návštěvách uměleckých památek, stálých expozic, výstav soudobého umění, při svých zájmech i v osobním životě, při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

1.15.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Název tohoto typu hodiny vyjadřuje **alternativní, aktivní a atraktivní** obsah a formu výuky. Navazuje na hodiny **A** na nižším stupni gymnázia. Výuka nemusí být realizována v rámci celoškolního systému „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), neboť výtvarná výchova oproti má ostatním předmětům svá specifika, vychází ponejvíce z vlastní práce žáků, tedy aktivizujících metod a forem práce. Tento typ hodiny vyžaduje precizní přípravu a plánování.

Lze uplatňovat tyto metody, které rozvíjejí klíčové kompetence: výklad, kooperativní vyučování s návykem přijímání společného cíle, interaktivní výuku, která podněcuje vyjadřování vlastních názorů a kritické myšlení, heuristickou metodu, myšlenkové mapy, tématicky zaměřené týdny, pracovní dílny, skupinovou a individuální práci, práci s odbornou publikací, internetem, filmem apod., besedu, diskuzi, soutěže, burzu nápadů, referáty, pracovní listy, hry, prezentace a projekty.

Příklady pro hodiny A

Zážitková forma výuky (vlastní umělecká činnost)- piktogramy.

Dialog ve skupině (spolupráce žáků při výtvarné činnosti)- mandala obrazy v kruhu, akční malba - dripping, slash painting, stavba Babylonské věže, znamení zvěrokruhu atd.

Testy, kvízy, křížovky, doplňovačky (výtvarná terminologie, umělci, výtvarná díla, propojování poznatků z různých vyučovacích předmětů).

Práce výtvarným dílem (rozbor výtvarného díla, jeho kompozice, barev, námětu, jeho vnímání a interpretace)- obrazy pohybu ve výtvarném umění.

Otisk vlastní výtvarné tvořivosti v každodenním životě (kultura bydlení a odívání v souladu se společenskou etiketou) – barevná typologie – návrhy šatů, kostýmů, šperků, doplňků, zařizování mého pokoje, naší třídy.

1.15.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY

1. Charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovná výběr a způsob užití prostředků.
2. Rozpozná specifickosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a současně vědomě uplatní jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci.
3. Identifikuje charakteristické prostředky konkrétních vizuálně obrazných vyjádření vlastní a umělecké tvorby obecně.
4. Objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření.
5. Na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě.
6. Uvede na příkladech vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace.
7. Pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání.
8. Objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu.
9. Vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“, dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu.

II.ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

1. Nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů. Na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace.
2. Dovede využít znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy.
3. Charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovná výběr a způsob užití prostředků.
4. Své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci.
5. Na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot.
6. Má vytvořen přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií.

III.UMĚLECKÁ TVORBA A KOMUNIKACE

1. Vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti. Dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě.
2. Vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční.
3. Vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Obrazové znakové systémy Interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta - románský sloh, gotika, renesance Vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace Výt.v.kultura v návaznosti na probírané učivo v ČJ, D, ZSV a HV Kontakt s aktuálním výtvarným děním	I. 1, 2, 3, 4, 5, 6 I. 1, 2, 3, 4, 5, 6 I. 1, 2, 3, 4, 5, 6	18 5 5 4	Orientační počet hodin je uváděn sumárně vzhledem ke specifice předmětu, přizpůsobuje se právě probíhajícím školním akcím, výtvarným soutěžím apod. Některé hodiny jsou realizovány pomocí audiovizuální techniky.
Umělecká tvorba a komunikace Tvoř. osobnost v roli tvůrce, interpreta a recipienta Umělecká a mimoumělecká znakovost Úloha komunikace v uměleckém procesu	III.1,2,3	4 průběž.	Všechny ŠOV postupují soustavně všemi tématy vzhledem ke specifice předmětu. Aktuál. výstavy, výročí

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Znakové systémy výtvarného umění Důraz na význ.kapitoly z dějin výtvarného umění - baroko, rokoko, klasicismus Výt.v. umění jako experiment. praxe z hlediska inovace prostředků obsahu a účinku: a) vztahy s neevropskými kulturami (Gauguin. Picasso, minimal art), zrušení hranice umění a neumění (Duchamp), neumělecké a neškolené vizuální vyjadřování (insitní umění) b) tvůrčí potenciál podvědomí (surrealismus), sebeuvědomování diváka (akční tvorba, osobní mytologie), účast v sociálním prostoru (performance), minority (postmodernismus), stopy člověka v krajině (land art) Výtvarná kultura v návaznosti na probírané učivo ČJ, D, ZSV a HV Kontakt s aktuálním výtvarným děním	II. 1, 2, 3, 4, 5, 6 II. 1, 2, 3, 4, 5, 6	16 5 5 4	Některé hodiny jsou realizovány pomocí audiovizuální techniky Všechny ŠOV postupují soustavně všemi tématy vzhledem ke specifice předmětu Aktuální výstavy, výročí umělců
Umělecká tvorba a komunikace Dynamika chápání uměleckého procesu Umění jako proces tvorby nových, sociálně dosud nezakotvených znaků	III.1,2,3	2 průběž.	

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY

1. Je schopen pojmenovat účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání, porovnává různé znakové systémy, např. mluveného jazyka, hudby, dramatického umění... Své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahu jak, s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními- uplatnění v běžné komunikaci.
2. Při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření.
3. Na příkladech dokáže objasnit vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu. Objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření.

II.ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

1. Rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření, nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečnění svých projektů, využívá znalostí aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy...Orientuje se v příčinách vzniku a proměn uměleckých směrů a dokáže objasnit širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl.
2. Orientuje se v příčinách vzniku a proměn uměleckých směrů a dokáže objasnit širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl. charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků.
3. Na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.. Na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace.
4. Samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění.
5. Objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření.

III.UMĚLECKÁ TVORBA A KOMUNIKACE

1. Vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti. Dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě, na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot.
2. Vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční.
3. Na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu. Uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci.
4. Uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku. Snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí.

5. Vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu, uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci.
6. Vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti.
7. Objasní podstatné rysy magického, mystického, univerzálního, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu.
8. Dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu.

Sexta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>			
Obrazové znakové systémy		18	
Uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační	I. 1,2, 3	6	Orientační počet hodin je uváděn sumárně vzhledem ke specifice předmětu, přizpůsobuje se právě probíhajícím školním akcím, výtvarným soutěžím apod.
Důraz na významné kapitoly z dějin výtvarného umění- romantismus, realismus, generace ND	I. 1, 2, 3	8	
Výtvarná kultura: v návaznosti na probírané učivo v literatuře, dějepisu, základech společenských věd, hudební výchově		2	
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		2	
Umělecká tvorba a komunikace	III.1,2,3,4	průb.	Některé hodiny jsou realizovány pomocí audiovizuální techniky
Smyslové vnímání a jeho rozvoj			Všechny ŠOV
Znaková podmíněnost chápání světa- znakové systémy jednotlivých druhů umění			prostupují všemi tématy
Prezentace uměleckého díla			Aktuál.výstavy, výr. umělců

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>II. POLOLETÍ</u>		16	
Znakové systémy výt. umění Vývoj uměl. vyjadř. prostředků podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci:	II. 1, 2, 3, 4		
a) Osvoboz. obrazu od zavedeného zobraz. viditelného, slovo a obraz, vznik a uplatnění symbolu		6	
b) Proměnlivost obrazu v čase a tvaru, pohyblivé stanoviště diváka, změny úhlu vidění, časoprostorové chápání a proměna kvalit, princip náhody		4	Některé hodiny jsou realizovány pomocí audiovizuální techniky
c) Požadavek obecné srozumitelnosti, vliv reklamy, masovost a autenticita projev citace a metaznak, moduly a jejich spojování, rekombinace, struktury		4	Všechny ŠOV prostupují soustavně všemi tématy
Výtvarná kultura v návaznosti na probír. učivo v literar., dějepisu, zákl. společenských věd, hudební výchově		1	Aktuální výstavy, výročí umělců
Kontakt s aktuálním výtvarným děním		1	
Umělecká tvorba a komunikace	III.1,2,3,4	průb.	
Role subjektu v uměleckém procesu			
Umělecký proces a jeho vývoj – vliv uměleckého procesu na způsob chápání reality			

1.15.2.4. Evaluace v předmětu

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí – vědomostí, dovedností a postojů žáka – a formulace hodnotících soudů na základě porovnání skutečného stavu se stavem předpokládaným, formulovaným očekávanými výstupy.

Principy hodnocení v předmětu Výtvarná výchova vycházejí z RVP. Specifická estetická a výchovná povaha předmětu vyžaduje odlišný přístup v hodnocení. Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Proto je jejich hodnocení velmi obtížné a mnohdy subjektivní. Hodnotí se přístup k zadané práci, kreativita, proces samotný je mnohdy důležitější než konečný výsledek. Výrazně se v hodnocení uplatňuje individuální přístup k žákům (pozitivní motivace a povzbuzení méně talentovaných žáků a vyšší náročnost k talentovaným žákům).

Pozitivně se hodnotí jejich komunikativní kompetence a schopnost skupinové a individuální tvořivé práce, oceňovány jsou i dobrovolné mimoškolní výtvarné aktivity. Hodnocení, prováděné za účelem ověřování znalostí se zaměřuje na osvojení speciální výtvarné terminologie, dějin umění, ale i zájmu o aktuální kulturní dění. Ověřování dovedností spočívá ve zvládnutí konkrétní výtvarné techniky a vlastního tvořivého přístupu. Důležité místo v předmětu Výtvarná výchova hraje průběžné slovní hodnocení učitele a jeho podnětné připomínky při výtvarné práci, ale i prezentace vlastního výtvarného díla a společné hodnocení žáků jejich výtvarných prací.

Pro celkové hodnocení žáka upřednostňujeme třístupňovou klasifikační škálu a slovní hodnocení. Výsledná známka odráží nejen teoretické znalosti, ale i vlastní iniciativu a tvořivost a praktické dovednosti. Prioritou není známka, ale rozvoj tvůrčích schopností.

1.16. Tělesná výchova

1.16.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.16.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Samostatný předmět Tělesná výchova je spolu s Výchovou ke zdraví součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví z RVP GV. Do předmětu je integrován vzdělávací okruh vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví - Ochrana člověka za mimořádných událostí realizovaný v kvintě výukou v učebně (za nepříznivých klimatických a prostorových podmínek) a na lyžařském kurzu.

Tělesná výchova představuje nejdůležitější formu pohybového vzdělávání žáků, je hlavním zdrojem poznatků, organizačních návyků, pohybových činností a dalších námětů pro zdravotně zaměřené, rekreační i sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo ni.

V tělesné výchově žáci nacházejí prostor k získání nových pohybových dovedností, ovládnutí (využívání) různého sportovního náčiní (nářadí), seznámení se s návody pro pohybovou prevenci, korekci jednostranného zatížení i pro rozvoj tělesné zdatnosti a výkonnosti. Učí se využívat pohybové činnosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na různé sociální role, které vyžadují spolupráci a odpovědnost za zdraví své i spolužáků. Vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, vzájemné pomoci a radostného prožitku z pohybového výkonu.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání a hodnocení výkonů žáků. Důležité je i odhalování zdravotních oslabení žáků v běžných formách pohybového učení. Proto jsou součástí tělesné výchovy speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby cíleně i preventivně zařazována do vyučovacích jednotek.

Tělesná výchova dále napomáhá žákům k vytváření zdravého životního stylu, hygienických a relaxačních návyků. Učí žáky, jak se otužovat, zvyšovat odolnost vůči stresu, tlumit úzkost a vhodně se oblékat na sportovní aktivity.

S předmětem Tělesná výchova souvisejí i Biologie a Výchova ke zdraví. V rámci průřezových témat je do předmětu Tělesná výchova zařazována problematika Osobnostní a sociální výchovy a Mediální výchovy.

1.16.1.2. Formy realizace

Základní formou realizace je vyučovací hodina; dále sportovní kurz, beseda, sportovní soutěž, turnaj.

V průběhu výuky budou upřednostňovány aktivizační metody práce vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnostech žáků. Vždy ale platí, že hodiny směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a k přímému rozvíjení kompetencí, tzn., že jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny. Hodiny A se v předmětu Tělesné výchovy tedy nemusí realizovat.

Při všech aktivitách je důležité brát ohled na obsahovou náplň výukové hodiny či sportovní činnosti, respektovat výkonnostní rozdíly mezi žáky, zohledňovat věk a počet žáků, prostorové a klimatické podmínky, bezpečnost.

1.16.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta až oktáva - 2 hodiny (tj. 68 za rok, v oktávě 56 za rok)

1.16.1.4. Organizace předmětu

Předmět Tělesná výchova je zařazen do všech ročníků a dělen do skupin, většinou na chlapce a dívky. V případě nevyrovnaného zastoupení obou pohlaví se vytvoří skupina smíšená. Ve skupině je maximálně 30 žáků. K výuce se využívají na obou pracovištích dvě tělocvičny a přilehlá víceúčelová hřiště (dále sportovní areály). V kmenové budově je k dispozici i gymnastický sál. Vzhledem k potřebám ZŠ, kterým tělocvičny patří, je škola nucena pronajímat pro některé hodiny i další prostory, a to sokolovnu s přilehlým hřištěm a Fitness centrum v Horních Počernicích.

Další organizační formou jsou sportovní soutěže a turnaje pořádané Asociací středoškolských klubů (ASK), DDM Prahy 9 a 14, naším gymnáziem atd. Dále budou do výuky zařazeny přednášky, exkurze, výstavy a besedy se sportovní tematikou, videozáznamy s následnými rozbory.

Speciálním případem jsou sportovní činnosti vyžadující zvláštní klimatické a prostorové podmínky. Tyto činnosti jsou organizovány formou zájezdů a pobytů v přírodě (lyžařský kurz, sportovně turistický kurz, cyklistické zájezdy, apod.).

Mimo předmět Tělesná výchova jsou ve škole nabízena sportovní oddělení Školního klubu v rámci Asociace středoškolských klubů (ASK).

Samotné učivo se prolíná do obou pololetí, počty hodin se mohou lišit v závislosti na prostorových a klimatických podmínkách.

1.16.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.16.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Vzdělávací cíle předmětu Tělesná výchova jsou v souladu s cíli vzdělávání v rámci celé vzdělávací oblasti RVP GV Člověk a zdraví. Žáci jsou vedeni k samostatnosti a zodpovědnosti za své chování v oblasti tělesné kultury a sportu, poznávání životních hodnot souvisejících se zdravím a mezilidskými vztahy. Dále jsou vedeni ke schopnosti komunikace a diskuze, navázání partnerských vztahů, realizaci rodinného života, ochraně zdraví před návykovými látkami, osvojení způsobu účelného chování a poskytnutí nezbytné pomoci v situacích ohrožení zdraví včetně mimořádných událostí. V neposlední řadě by se žáci měli naučit vnímat pohybové činnosti jako zdroje zdravotních, uměleckých, emočních a společenských prožitků; orientovat se v historii a současnosti společenského a sportovního života.

Cílem tělesné výchovy je přispívat k harmonickému rozvoji osobnosti žáků a dosáhnout optimální tělesné zdatnosti a výkonnosti a osvojení potřebných kompetencí. Moderní pedagogika zdůrazňuje ve vyučovacím procesu vytváření prostoru pro aktivitu a samostatnost žáků. Úlohu učitele ve vyučovací hodině nadále nelze chápat jako vykonávání vyučování, ale naopak dynamické vytváření všestranných podmínek pro objevování, rozvíjení a uplatňování schopností a zájmů žáků.

Kompetence k učení

Učitel:

- Volí vhodné způsoby a metody pohybového učení, které vedou k organizaci a správné volbě pohybové činnosti a k sebezdokonalování.
- Upozorňuje žáky na praktické využití naučených pohybových dovedností v běžném životě (kolektivní hry, zdravý životní styl, pěkná postava...).
- Zapojuje žáky do organizace a přípravy pohybových činností ve výuce, na akcích školy (soutěže, turnaje, kurzy...).
- Umožňuje samostatně pracovat s odbornou literaturou a dostupnými zdroji informací v oblasti tělesné kultury a sportu (encyklopedie, internet, tisk...)
- Předkládá žákům dostatek zpětných informací o jejich pohybové činnosti a výkonech, umožňuje vzájemné hodnocení a sebehodnocení.
- Vede žáky k pochopení smyslu a účelu pohybu, získání pozitivního vztahu k některé pohybové činnosti, přijímání kritiky a její využití.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede k praktickému řešení pohybové situace, jejímu rozpoznání a realizaci.
- Umožňuje využít naučené pohybové dovednosti v konkrétních pohybových činnostech a jejich modifikacích.
- Povzbuzuje k alternativnímu řešení pohybových dovedností (výběr, realizace, úprava pravidel...), umožňuje samostatné sestavení a vedení vyučovací hodiny; rozvíjí schopnost odhalovat chyby.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí schopnost používat sportovní terminologii a názvosloví, jasně a srozumitelně se vyjadřovat a komunikovat.
- Umožňuje využít názorů svých spoluhráčů, diskutovat i vést diskusi o sportovních dovednostech.
- Zapojuje žáky do prezentace poznatků, zážitků a výsledků při aktivní účasti i sledování pohybových činností (články do školních i jiných časopisů, nástěnky, webové stránky...).
- Vede k praktickému využití informačních a komunikačních prostředků při organizaci akcí se sportovní a pohybovou tematikou.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vede ke spolupráci v herním týmu nebo pohybové skupině s cílem přispět k lepším sportovním a pohybovým výsledkům.
- Podporuje ohleduplný a kamarádský přístup, hru „fair play“, spoluvytváří příjemnou sportovní atmosféru, vyzvedává individualitu.
- Informuje o negativěch ve sportu (doping, korupce...).
- Staví žáky při pohybových činnostech do zodpovědných rolí (hráč, kapitán, rozhodčí, organizátor...).

Kompetence občanské**Učitel:**

- Vede k respektu úrovně pohybových dovedností svých spolužáků, eliminaci útlaku a hrubého fyzického i psychického násilí v pohybových činnostech, pomoci pohybově znevýhodněným.
- Rozvíjí dovednosti poskytnout první pomoc, vyhledat odbornou pomoc, zachovat se zodpovědně při mimořádné události.

Kompetence podnikavosti**Učitel:**

- Ukazuje užitečnost a praktičnost pohybových činností v běžném životě, na možnost dalšího studia vzhledem k volbě povolání (exkurze, přednášky, besedy...).
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium pohybových činností (účast na soutěžích, Gladiátorské hry...).
- Povzbuzuje k využití naučených pohybových dovedností v rodinném prostředí, zájmových oblastech, podnikání.

1.16.2.2. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta – oktáva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

1. Organizuje svoje pohybové aktivity na základě svých pohybových předpokladů a zájmů.
2. Ověří jednoduchými testy úroveň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy.
3. Usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere vhodné způsoby cvičení, kondiční programy, soubory cviků a upraví je pro vlastní použití.
4. Vybere vhodná vyrovnávací cvičení zaměřená na korekci svalové nerovnováhy a upraví je pro vlastní použití.
5. Využívá vhodné soubory cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci.
6. Připraví organismus na pohybovou činnost vzhledem k intenzitě zatížení.
7. Uplatňuje účelné, bezpečné a odpovědné chování při pohybových aktivitách; v neznámém prostředí; při mimořádných událostech.
8. Prokáže praktické znalosti a dovednosti související s mimořádnou událostí; aktivně se zapojuje do řešení a likvidace možných následků.
9. Poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách.

II.ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

1. Provádí osvojené pohybové dovednosti podle svých možností a předpokladů.
2. Zvládá základní postupy rozvoje pohybových dovedností; usiluje o sebezdokonalování.
3. Posoudí kvalitu pohybu, označí nedostatky, uplatní postupy vedoucí ke změně a nápravě.
4. Respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné rozdíly; při pohybové činnosti se přizpůsobí dané skladbě sportujících.

III.ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

1. Umí použít tělocvičná a jiná názvosloví (gesta, signály, značky) jako cvičenec, cvičitel, organizátor.
2. Volí vhodnou výstroj a výzbroj pro danou pohybovou činnost; správně ji ošetřuje.
3. Zorganizuje (ve spolupráci s ostatními žáky) turnaj, soutěž, turistickou akci na úrovni třídy, školy.
4. Respektuje pravidla osvojovaných sportů; rozhoduje utkání, závody, soutěže na úrovni třídy, školy.
5. Respektuje práva a povinnosti vyplývající z různých sportovních rolí; spolupracuje ve prospěch družstva.
6. Sleduje (dle pokynů) pohybové výkony, sportovní výsledky, činnosti související s pohybem a zdravím; zpracuje zjištěná data, vyhodnotí je a výsledky prezentuje.
7. Aktivně naplňuje olympijské myšlenky, jedná ve smyslu „fair play“.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Zdravotně orient. zdatnost a její složky Pohybové schopnosti a jejich rozvoj ZOZ a její složky Kondiční testy	I.2,5, II.1,2, III.1	10	
Hygiena pohyb. činností a cvič.prostředí (ve standard. i v nestandard. podmínkách)	I.7, II.1,3, III.2		Společenský a moderní tanec
Kriz. faktory ohrožující zdraví a bezpečnost Bezpečnost pohyb. činností Zásady jednání a chování v různém prostředí Úprava pohyb. činností podle aktuál. podm. Ochrana obyvatelstva za mimořád. událostí	I.7-9, II.1,4		
První pomoc Závažná poranění a života ohrožující stavy Improvizovaná první pomoc ve standardních i nestandardních podmínkách	I.7,8,9		
Pohybové dovednosti a pohybový výkon Odlišnosti a handicap	I.1-6, II.4, III.7	48	
Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jiná cvičení Strečink, fitness, kalanetika, aerobik	I.1,2,5,6, II.1,2,3, III.1,2,6		
Pohybové hry Netradiční pohybové hry a aktivity; pravidla	I.1,6,7,II.1,2,3,4, III.1-7		
Gymnastika Akrobacie Přeskoky a cvič. na nářadí, cvič. s nářadím	I.1,3,5-9,II.1-4, III.1-7		Určeno především děvčatům
Kondiční a estetické formy cvičení Aerobik, skup. a pódiová vystoupení; tanec	I.1,6,II.1-3, III.1,3,4,6,7		R-trojskok R-ragby , stolní tenis -
Atletika Běh na dráze a v terénu Skoky, hody, vrhy	I.1,3,5,6,7,II.1-3, III.1-7		pravidla, hra Dle možností cca 10hodinová lekce
Sportovní hry Herní systémy, kombinace, herní činnosti jednotlivce, pravidla	I.1,3,5,6, II.1,2,3, III.2,3,4,6,7		Organizace školních turnajů (florbal, sál. kopaná, volejbal,

Utkání			ringo, stolní tenis), SFL, GH
Plavání	I.1,5,6,7		
Plavecké techniky	II.1-3, III.1-6		Mezipředmětové vztahy:
Skoky do vody			Osob. a soc. výchova – tem. okruh Sociální komunikace
Dopomoc unavenému plavci			
Záchrana tonoucího			
Lyžování	I.1,6,7,8,9		
Sjezdové a běžecké lyžování, snowboarding	II.1-3, III.1-6		Lyžařský zájezd – týdenní pobyt v ČR nebo v zahraničí – kvinta
Komunikace a spolupráce při pohybových činnostech	I.8,9, III.1	10	
Názvosloví, gesta, signalizace			
Dovednosti potřebné při řešení sportovních i mimořádných událostí			Mezipředmětové vztahy:
Sportovní výzbroj a výstroj	I.7, III.2		Osob. a soc. výchova – tem. okruh Spolupráce a soutěž
Účelnost, funkčnost, bezpečnost, kvalita			
Příprava a organizace sportovní akce	I.1,7,8,9, II.4, III.3,4,5		Úloha hráče a diváka
Organizace, propagace, vyhodnocení; školní turnaje			
Sportovní role	I.7-8, 9, II.4		GH, články do školních časopisů, webové stránky
Práva a povinnosti	III.1,3,4,5		
Sledování a vyhodnocování pohybových činností	III.6,7		Mezipředmětové vztahy:
Zájem o sportovní dění			MDV – tem. okruh Mediální
Sportovní úspěchy, olympismus			produkty a jejich význam

Sexta

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
Zdravotně orient. zdatnost a její složky	I.2,5, II.1,2, III.1	68	
Pohybové schopnosti a jejich rozvoj; ZOZ a její složky; kondiční testy		10	R =rozšiřující učivo ZOZ – zdravotně orientovaná zdatnost
Svalová nerovnováha	I.2,3,4,6,II.1,2,3, III.1,2		TV prostory, ubyt. prostory
Příčiny, testy svalové nerovnováhy			Věk, pohlaví, výkonnost
Zdravotně zaměřená cvičení, organismus a pohybová zátěž	I.2-7, II.1,2,3, III.1,2		Ringo, frisbee, laktos, softball, in line brusle
Způsoby zatěžování kompenzace jednostranné zátěže			R-bedna – roznožka; kotouly do stoje na ruku; toč vpřed, vzad

<p>Hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí (ve standard. i v nestandard.podmínkách)</p>	I.7, II.1,3, III.2		Určeno především děvčatům Společenský a moderní tanec
<p>Pohybové dovednosti a pohybový výkon Odlišnosti a handicapy</p>	I.1-6, II.4, III.7	48	
<p>Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jiná cvičení Strečink, fitness, kalanetika, aerobik</p>	I.1,3,5,6, II.1,2,3, III.1,2,6		R- překážkový běh přes lidské překážky s výškou podle vyspělosti R- americký fotbal – pravidla, hra
<p>Pohybové hry Netradiční pohybové hry a aktivity; pravidla</p>	I.1,6,II.1-4, III.1-7		
<p>Gymnastika Akrobacie; přeskoky a cvičení na nářadí; cvičení s nářadím</p>	I.1,3,5-9,II.1-4, III.1-7		
<p>Kondiční a estetické formy cvičení Aerobik, skup. a pódiová vystoupení, tanec</p>	I.1,6, II.1,2,III.1,3,4,6,7		Mezipředmětové vztahy: Osob. a soc. výchova – tem. okruh Sociální komunikace
<p>Úpoly Základy sebeobrany; dále dle zájmu a možností vyučujícího a žáků</p>	I.1,3,5,6,9,II.1-3, III.1-7		
<p>Atletika Běh na dráze a v terénu; skoky, hody, vrhy</p>	I.1,3,5-7, II.1-3, III.2,3,4,6,7		Organizace školních turnajů (florbal, sál. kopaná, volejbal, ringo, stolní tenis), SFL, GH
<p>Sportovní hry Herní systémy, kombinace, herní činnosti jednotlivce pravidla; utkání</p>	I.1,5,6,7,II.1-4, III.1-7		
<p>Komunikace a spolupráce při pohybových činnostech Názvosloví, gesta, signalizace; dovednosti při řešení sport. i mimořádných událostí</p>	I.8-9, III.1	10	Mezipředmětové vztahy: Osob. a soc. výchova – tem. okruh Spolupráce a soutěž Úloha hráče a diváka Gladiátorské hry, články do školních časopisů, webové stránky
<p>Sportovní výzbroj a výstroj Účelnost, funkčnost, bezpečnost, kvalita</p>	I.7, III.2		
<p>Příprava a organizace sportovní akce Organizace, propagace, vyhodnocení; školní turnaje</p>	I.1,7,8,9, II.4, III.3-5		
<p>Sportovní role Práva a povinnosti</p>	I.7, 8, 9, II.4, III.1,3,4,5		Mezipředmětové vztahy: Mediální výchova – tem. okruh Mediální produkty a jejich význam
<p>Sledování a vyhodnocování pohybových činností Zájem o sportovní dění, sportovní úspěchy, olympismus</p>	III.6, 7		

Septima

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
Zdravotně orient. zdatnost a její složky Pohybové schopnosti a jejich rozvoj; ZOZ a její složky; kondiční testy	I.2,5, II.1,2, III.1	68 10	R- rozšiřující učivo ZOZ – zdravotně orientovaná zdatnost
Zdravotně zaměřená cvičení, organismus a pohybová zátěž Způsoby zatěžování kompenzace jednostranné zátěže	I.2-7, II.1,2,3, III.1,2		TV prostory, ubytovací prostory Fitness centrum
Individuální pohybový režim Vhodná cvičení podle pohyb. předpokladů, dostupnosti, zájmu a zdravotních potřeb	I.1-6, II.1, 2, 3, III.1,2,4,5,6 III.5,6		Integrace vzdělávacího obsahu tematického okruhu Ochrana člověka za mimořádných událostí ze vzdělávacího oboru
Hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí (ve standard. i v nestandard. podmínkách)	I.7, II.1,3, III.2		<u>Výchova ke zdraví</u> Sportovně turistický kurz
Krizové faktory ohrožující zdraví a bezpečnost Bezpečnost pohyb. činností; zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohyb. činností podle aktuálních podmínek; ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí	I.7-9, II.1-4		Ringo, frisbee, laktos, softball, in-line brusle R- šplh bez přírazu (CH); výmyk tahem (doskočná hrazda)
První pomoc Závažná poranění a života ohrožující stavy; improvizovaná první pomoc ve standardních i v nestandardních podm.	I.7-9		Určeno především děvčatům
Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení Strečink, fitness, kalanetika, aerobik	I.1,3,5,6, II.1-3, III.1,2,6	48	R- překážkový běh přes žakovské překážky s výškou podle vyspělosti žáků
Pohybové hry Netradiční pohybové hry a aktivity; pravidla	I.1,6,II.1-4, III.1-7		Fitness centrum
Gymnastika Akrobacie; přeskoky a cvičení na nářadí; cvičení s nářadím	I.1,3,5-9,II.1-4, III.1-7		R- házená – pravidla, hra
Kondiční a estetické formy cvičení Aerobik, skupinová a pódiová vystoupení tanec (moderní a společenský)	I.1,6, II.1-3,III.1,3,4,6,7		Sportovně-turistický kurz, cyklozájezdy, Nova Author cup, přímořské pobyty
Úpoly Základy sebeobrany; dále dle zájmu a možností vyučujícího a žáků	I.1,3,5,6,9 II.1-3, III.1-7		Organizace školních turnajů (florbal, sál. kopaná,

<p>Atletika Běh na dráze a v terénu; skoky, hody, vrhy</p> <p>Sportovní hry Herní systémy, kombinace, herní činnosti jednotlivce pravidla; utkání</p> <p>Turistika a pobyt v přírodě Příprava turistické akce orientace</p> <p>Komunikace a spolupráce při pohybových činnostech Názvosloví, gesta, signalizace; dovednosti potřebné při řešení sportovních i mimořádných událostí</p> <p>Sportovní výzbroj a výstroj Účelnost, funkčnost, bezpečnost, kvalita</p> <p>Příprava a organizace sportovní akce Organizace, propagace, vyhodnocení; školní turnaje</p> <p>Sportovní role Práva a povinnosti</p> <p>Sledování a vyhodnocování pohybových činností Zájem o sportovní dění, sportovní úspěchy, olympismus</p>	<p>I.1,3,5,6, II.1-3, III.2,3,4,6,7 I.1,5,6,7,II.1-4, III.1-7 I.1-9, II.1,2,4,III.1-5 I.8-9, III.1 I.7, III.2 I.1,7,8,9, II.4, III.3-5 I.7, 8, 9, II.4,III.1,3,4,5 III.6,7</p>	<p>10</p>	<p>volejbal, ringo, stolní tenis), SFL, GH</p> <p>Úloha hráče a diváka</p> <p>Gladiátorské hry, články do školních časopisů, webové stránky</p> <p>Sportovně - turistický kurz</p>
---	--	-----------	--

Oktáva

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<p>Zdravotně orient. zdatnost a její složky Pohybové schopnosti a jejich rozvoj; ZOZ a její složky; kondiční testy</p> <p>Zdravotně zaměřená cvičení, organismus a pohybová zátěž Způsoby zatěžování kompenzace jednostranné zátěže</p> <p>Individuální pohybový režim Vhodná cvičení podle pohyb. předpokladů, dostupnosti, zájmu a zdravotních potřeb</p> <p>Hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí (ve standard. i v nestandard.podmínkách)</p>	<p>I.2,5, II.1,2, III.1 I.2-7, II.1-3, III.1-2 I.1-6, II.1-3, III.1,2,4-6 I.7, II.1,3, III.2</p>	<p>56 8</p>	<p>R- rozšiřující učivo ZOZ – zdravotně orientovaná zdatnost TV prostory, ubytovací prostory Ringo, frisbee, laktos, softball, in-line brusle R- šplh bez přírazu (CH, lano) Určeno především děvčatům R- atletické víceboje</p>

<p>Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jiná cvičení Strečink, fitness, kalanetika, aerobik</p> <p>Pohybové hry Netradiční pohybové hry a aktivity; pravidla</p> <p>Gymnastika Akrobacie; přeskoky a cvičení na nářadí; cvičení s nářadím</p> <p>Kondiční a estetické formy cvičení Aerobik, skupinová a pódiová vystoupení tanec (moderní a společenský)</p> <p>Úpoly Základy sebeobrany; dále dle zájmu a možností vyučujícího a žáků</p> <p>Atletika Běh na dráze a v terénu; skoky, hody, vrhy</p> <p>Sportovní hry Herní systémy, kombinace, herní činnosti jednotlivce pravidla; utkání</p> <p>Komunikace a spolupráce při pohybových činnostech Názvosloví, gesta, signalizace; dovednosti potřebné při řešení sportovních i mimořádných událostí</p> <p>Sportovní výzbroj a výstroj Účelnost, funkčnost, bezpečnost, kvalita</p> <p>Příprava a organizace sportovní akce Organizace, propagace, vyhodnocení; školní turnaje</p> <p>Sportovní role Práva a povinnosti</p> <p>Sledování a vyhodnocování pohybových činností Zájem o sportovní dění, sportovní úspěchy, olympismus</p>	<p>I.1,3,5,6, II.1-3, III.1,2,6</p> <p>I.1,6</p> <p>II.1-4, III.1-7</p> <p>I.1,3,5-9</p> <p>II.1-4, III.1-7</p> <p>I.1,6, II.1-3,III.1,3,4,6,7</p> <p>I.1,3,5,6,9</p> <p>II.1-3, III.1-7</p> <p>I.1,3,5,6</p> <p>II.1-3, III.2,3,4,6,7</p> <p>I.1,5,6,7</p> <p>II.1-4, III.1-7</p> <p>I.8-9, III.1</p> <p>I.7, III.2</p> <p>I.1,7,8,9, II.4, III.3-5</p> <p>I.7,8,9, II.4</p> <p>III.1,3,4,5</p> <p>III.6,7</p>	<p>40</p> <p>8</p>	<p>R- třídní turnaje ve sportovních hrách</p> <p>Organizace školních turnajů (florbal, sál. kopaná, volejbal, ringo, stolní tenis), SFL, GH</p> <p>Úloha hráče a diváka</p> <p>Gladiátorské hry, články do školních časopisů, webové stránky</p>
---	---	--------------------	---

1.16.2.3. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Tělesná výchova se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole ŠVP GV. Jedna z podmínek efektivního učení je zpětná vazba, která poskytuje žákovi informace o správnosti postupu, průběhu či výsledku pohybové činnosti. **Úkolem hodnocení je především posílení vnitřní motivace a zájmu o pohyb v jakékoliv podobě.** Hodnocení se vztahuje především k dosažení očekávaných výstupů v předmětu Tělesná výchova, a současně s tím k utváření kompetencí uvedených ve vzdělávacím obsahu předmětu.

Základem ověřování zvládnutí očekávaných výstupů je průběžné zjišťování dosažené pohybové úrovně žáka.

Velký význam má srovnávání znalostí a výsledků žáků stejné věkové kategorie v rámci školy a z různých škol.

Ověřování nárůstu kompetencí je velmi složité, protože na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů.

Pro klasifikaci bude použito pěti klasifikačních stupňů, slovní hodnocení a bodová hodnocení s využitím následujících kritérií:

- Snaha a píle, zájem o pohybové aktivity.
- Aktivní a samostatný přístup k zadaným pohybovým úkolům.
- Úroveň motorického učení a somatických předpokladů žáka.
- Jednání v duchu „fair play“.
- Pomoc žákům pohybově znevýhodněným.
- Organizační schopnosti při řešení zadaných úkolů.
- Úroveň vyjadřování ve sportovní terminologii.
- Účast na sportovních akcích a dosažené výsledky.
- Vyhledávání a písemné zpracovávání získaných informací z oblasti tělesné výchovy a sportu.
- Schopnost sebehodnocení.
- Schopnost spolupráce a komunikace mezi spolužáky, třídami a skupinami.
- Dosažené výsledky v soutěžích v rámci školy, Prahy 9 a 14, v rámci ASK.
- Motorické a vytrvalostní testy.
- Atletické, gymnastické a herní výkony.
- Hygienické návyky.

1.17. Konverzace v anglickém jazyce

1.17.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.17.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Konverzace v anglickém jazyce je samostatný volitelný předmět v rámci vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka navazuje na výuku anglického jazyka v běžných hodinách anglického jazyka. Vzdělávací obsah si klade za cíl rozvoj a prohlubování řečových dovedností, které zahrnují dovednosti:

- Produktivní, tj. schopnost sestavit ústní i písemné sdělení, která se týkají situací souvisejících s probíranými tématy.
- Receptivní, tj. porozumění slyšenému cizojazyčnému projevu i čtenému textu, který jazykově, obsahově i rozsahem odpovídá jazykové úrovni žáků.
- Interaktivní, tj. schopnost dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit o složitějších tématech.

Žáci si osvojí slovní zásobu v rámci tematických okruhů: domov, rodina, bydlení, škola a vzdělávací systémy v hlavních anglicky mluvících zemích a v České republice, zdraví a zdravý životní styl, jídlo a sociokulturní odlišnosti stravování v příslušných jazykových oblastech, cestování a doprava, kultura a hudba, sport a volnočasové aktivity a jejich specifika v hlavních anglicky mluvících zemích a v České republice, budoucí zaměstnání a zaměstnanost, politické systémy a jejich odlišnosti, média a jejich význam v současném světě, význam mezinárodních organizací, ochrana životního prostředí, problémy kriminality a bezpečnosti, základní charakteristiky anglicky mluvících zemí a jejich sociokulturní prostředí. Cílová úroveň jazyka podle Evropského referenčního rámce pro jazyky je B2.

Konverzace v anglickém jazyce je mezipředmětově spjata s českým jazykem, zeměpisem, dějepisem, základy společenských věd a s mediální výchovou. Žáci se učí využívat jazykovou a kulturní pluralitu pro potřebnou diskuzi jazykové a kulturní rozrůzněnosti (v ČR, v Evropě), rozvíjet své jazykové kompetence pro kontakt a spolupráci s příslušníky jiných etnik (v ČR, v Evropě), používat jazyk, aby byl zbaven rasistických a diskriminujících výrazů a respektovat, že každý jazyk má své specifické rysy, žádný není nadřazen jiným jazykům.

Výuka anglického jazyka se uskutečňuje v britské angličtině. Žáci jsou však během studia seznamováni i s variantou americkou.

Znalost cizího jazyka poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa. Osvojení anglického jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení mobility jednotlivců v jejich osobním životě, dalším studiu a budoucím pracovním uplatnění.

Výuka Konverzace v anglickém jazyce jako nepovinného předmětu má stejný obsah jako povinně volitelný předmět.

1.17.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina.

Časové vymezení předmětu Konverzace v anglickém jazyce stejně jako v ostatních jazycích bude organizováno podle základní strategie obsažené v ŠVP. Část hodin bude především orientována na

zvládnutí očekávaných výstupů. Hodiny **A** se soustředí na rozvoj kompetencí prostřednictvím maximálně možné aktivity žáků.

1.17.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

kvinta – sexta –1 hodina (tj. 34 za rok)

septima - oktáva - 2 hodiny (tj. 68 za rok, v oktávě 56 za rok)

1.17.1.4. Organizace předmětu

Výuka probíhá ve třídách dělených na dvě skupiny. Pro výuku se využívá nejen klasických učeben, ale také jazykové učebny, která je vybavena audiovizuální technikou. Podle potřeby se výuka realizuje také v učebně vybavené dataprojektorem.

Na výuku ve škole navazují akce vztahující se k předmětu, např. návštěvy divadelních představení v anglickém jazyce, kontakty s rodilými mluvčími a mezinárodní výměnné pobyty se společnými projekty.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.17.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Základní strategií výuky v předmětu konverzace v anglickém jazyce je naplnit očekávané výstupy a zejména rozvíjet kompetence žáků. Obě tyto složky se rozvíjejí ve dvou typech hodin tzv. standardní a hodiny typu **A**.

1.17.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat (seminární práce, gladiátorské hry, projekty,...).
- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace a dále s nimi pracovat (reprodukce, vypravování,...).
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací,...).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede v cizím jazyce debaty k různým problémům (práce s texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu,...).
- Zadává cvičení, která vyžadují logické uvažování (doplňovací cvičení, zmatené texty, tvořivé psaní,...).
- Vyžaduje interpretaci získaných poznatků s vlastními závěry (reprodukce, dokončení textu, volné vyprávění,...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění komunikativní složky jazyka jako hlavního cíle výuky (rozhovory, vyprávění, diskuze,...).
- Vyžaduje užívání odborné terminologie s ohledem na dosaženou jazykovou úroveň (gramatická cvičení, reálie, ...).
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC,...).
- Seznamuje žáky se všemi úrovněmi jazyka a vyžaduje jejich rozlišování v různých situacích (práce se slovníky, audiovizuálními pomůckami a autentickými materiály,...).
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem a zajišťuje kontakt s cizími lidmi hovořícími daným jazykem za účelem ověření znalostí v něm (gladiátorské hry, výměna žáků, olympiády,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života.
- Spoluplňuje se žáky cíle společné práce zejména v hodinách typu **A**.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm.

Kompetence občanská

Učitel:

- Srovnáváním reálií vlastní země s reáliemi zemí, jejichž jazyk studují, vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, práce na PC,...).
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskusi o nich (mluvní cvičení, aktuality, diskuze,...).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s autentickými materiály, rozhovory s rodilými mluvčími, inzerce,...).

1.17.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

V systému výuky na gymnáziu existují dva typy vyučovacích hodin, standardní hodiny a hodiny typu **A**. Ve všech hodinách platí princip, že žák je prostřednictvím realizace očekávaných výstupů veden ke klíčovým kompetencím.

Standardní typ hodiny

V tomto typu hodin je důraz kladen především na naplňování očekávaných výstupů včetně ověřování míry jejich osvojení. V procesu vyučování a práce s učivem učitelé využívají moderní postupy a metody, včetně problémového vyučování, skupinového vyučování apod. Vyučující dbá na to, aby v tomto typu hodin byli žáci minimálně třetinu času zcela aktivní.

Hodiny A

Písmeno A u těchto hodin znamená, že tyto hodiny by měly být alternativní, aktivní a atraktivní a také by se měly lišit od hodin standardních. V těchto hodinách je kladen důraz na to, aby byly rozvíjeny kompetence, samostatnost a aktivita žáků.

Navrhovaný způsob realizace hodin A

Pro realizaci tohoto typu vyučovacích hodin je vhodné využívat učebny s dataprojektorem, aby žáci mohli prezentovat výsledky vlastního šetření, argumentovat a shrnovat výsledky.

Příklady realizace hodin A:

Projektové vyučování – dlouhodobá metoda, při které žáci pracují na řešení určitého problému. V počáteční fázi je zadán žákům konkrétní úkol. Dále je sledován vývoj prací, konzultují se dílčí výsledky. Projekty se prezentují a následně diskutují.

Dramatizace – cílem této aktivity je zahrát různé konverzační situace z běžného života.

1.17.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - ČTENÍ

1. Orientuje se v nenáročných textech, vyhledá v nich hlavní i vedlejší informace, plynule a foneticky správně čte, porozumí obsahu, odvozuje neznámá slova z kontextu.
2. Používá výkl. slovník, pracuje s internetem. Seznamuje se s angl. frázemi a ustál. spojeními.
3. Rozumí běžné konverzaci, rozlišuje varianty americké a britské angličtiny.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Sestavuje ústní i písemné sdělení týkající se probíraných témat.
2. Tvoří otázky a sestavuje dotazníky, ankety a testy, argumentuje a shrnuje výsledky.
3. Stručně reprodukuje složitější text, promluvu i konverzaci, dokáže si vyžádat informaci. Souvisle a bez přípravy hovoří o jednoduchých tématech, do kterých zařadí jednodušší fráze.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Domluví se v běžných každodenních situacích. Vyjadřuje se téměř plynule bez větších fonet. chyb.
2. Vyjadřuje stanovisko k problémům týkajících se probíraných témat, porovnává výhody a nevýhody, názory pro a proti.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Moje rodina Můj domov, moje město Nakupování, jídlo, pití Škola	I.1-3,II.1-3,III.1-2,IV.1-3	17

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Volný čas, zábava, móda a oblékání Cestování Plány do budoucna, kariéra, životní cesta Česká republika	I.1-3,II.1-3,III.1-2,IV.1-3	17

SEXTA

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - ČTENÍ

1. Plynule a foneticky správně čte, porozumí složitějšímu obsahu, odvozuje neznámá slova z kontextu. Zorientuje se v obtížnějších textech, vyhledá v nich hlavní i vedlejší informace.
2. Používá výkladový slovník, pracuje s internetem.
3. Rozumí běžné i náročnější konverzaci, rozlišuje varianty americké a britské angličtiny seznamuje se s dalšími náročnějšími jazykovými prostředky.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Sestavuje ústní i písemné sdělení týkající se probíraných témat.
2. Tvoří otázky a sestavuje dotazníky, ankety a testy, argumentuje a shrnuje výsledky.
3. Stručně reprodukuje náročnější text, promluvu i konverzaci, dokáže si vyžádat informaci.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Domluví se v běžných i náročnějších každodenních situacích. Bez problémů vypráví minulé události a používá základní výrazy pro vyjádření vztahů mezi větami.
2. Vyjadřuje stanovisko k problémům týkajících se probíraných témat, porovnává výhody a nevýhody, názory pro a proti. Zapojí se do diskuze a přiměřeným způsobem vyjádří svůj názor.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Sexta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Londýn Vzdělávací systémy Sporty Životní prostředí, zvířata v ohrožení	I.1-3,II.1-3,III.1-2,IV.1-3	17

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Cestování dopravními prostředky Britská literatura Sdělovací prostředky Zvyky, tradice, významné osobnosti	I.1-3,II.1-3,III.1-2,IV.1-3	17

SEPTIMA

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - ČTENÍ

1. Plynule a foneticky správně čte, porozumí složitějšímu a odbornému textu, odvozuje neznámá slova z kontextu. V autentickém mluveném projevu na všeobecná a známá témata porozumí hlavním myšlenkám i podrobnějším informacím, zorientuje se v projevu na neznámé téma.
2. Vyhledává a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi.
3. Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zbarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, náročnější autentický text se slovní zásobou na probíraná témata. Tvoří otázky a sestavuje dotazníky, ankety a testy, argumentuje a shrnuje výsledky.
2. Stručně reprodukuje náročnější i odborný text, promluvu i konverzaci, dokáže si vyžádat informaci.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjadřuje se téměř plynule bez větších fonetických chyb. Reaguje adekvátně při použití složitějších gramatických a frazeologických prostředků.
2. Vyjadřuje stanovisko k problémům týkajících se probíraných témat, porovnává výhody a nevýhody, zapojuje se do diskuze a obhájí vlastní názor.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Velká Británie Zdraví a zdravý životní styl USA Americká literatura	I.1-3,II.1-2,III.1-2,IV.1-3	34

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Kriminalita a sociální problémy Austrálie a Nový Zéland Evropská unie; Četba, oblíbený autor Zvyky, tradice a svátky Vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	I.1-3,II.1-2,III.1-2,IV.1-3	34

OKTÁVA

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - ČTENÍ

1. Samostatně se orientuje v textu vyžadujícím hlubší porozumění a vyhledá v něm informace. Plynule a foneticky správně čte, porozumí složitějšímu a odbornému textu, odvozuje neznámá slova z kontextu. V autentickém mluveném projevu na všeobecná a známá témata porozumí hlavním myšlenkám i podrobnějším informacím, zorientuje se v projevu na neznámé téma.
2. Užívá různé techniky čtení podle typu textu a účelu čtení. Vyhledává a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi.
3. Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, náročnější autentický text se slovní zásobou na probíraná témata. Tvoří otázky a sestavuje dotazníky, ankety a testy, argumentuje a shrnuje výsledky.
2. Stručně reprodukuje náročnější i odborný text, promluvu i konverzaci, dokáže si vyžádat informaci. Souvisle a bez přípravy hovoří o jednoduchých tématech.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjadřuje se téměř plynule bez větších fonetických chyb. Reaguje adekvátně při použití složitějších gramatických a frazeologických prostředků.
2. Vyjadřuje stanovisko k problémům týkajících se probíraných témat, porovnává výhody a nevýhody, zapojuje se do diskuze a obhajuje vlastní názor.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroje poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v anglickém jazyce vědomosti a praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Oktáva

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Historie USA Historie VB Významné osobnosti	I.1-3,II.1-2,III.1-2,IV.1-3	34
<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Cizí jazyky - význam, historie Kulturní život, Vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	I.1-3, II.1-2, III.1-2,IV.1-3	22

1.17.2.4. Evaluace v předmětu

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP GV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem ústního a písemného ověřování. Jde tedy vcelku o tradiční způsoby zkoušení, jakými jsou testy, ústní zkoušení, zkoušení zábavnou formou a soutěžemi i písemnými pracemi za větší časový úsek. Výsledky výše zmíněných ověřovacích metod mohou být formulovány různým způsobem, preferován je tradiční systém známkování. Toto známkování tvoří významný podklad při tvorbě klasifikace.

Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků

- Pro hodnocení žáka využíváme pět klasifikačních stupňů i slovní hodnocení.
- Součástí každého hodnocení je zpětná vazba s vhodnou formulací a pozitivním vyjádřením, povzbuzením.
- Při hodnocení klademe důraz nejen na osvojené vědomosti a jazykové dovednosti, ale i na tvůrčí přístup jednotlivců a spolupráci ve skupině.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti.

Známka nezahrnuje hodnocení žákova chování. V hodinách **A** je práce žáků hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Je třeba mít na zřeteli, že prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Formy ověřování vědomostí:

Písemné práce zahrnují krátké písemné formy, slohové práce, projektové práce, které mají ověřit zvládnutí očekávaných výstupů.

Ústní zkoušení a mluvený projev

Jedná se o mluvní cvičení, rozhovory, demonstrace projektových prací apod.

Zpracování referátů, skupinové a projektové práce

Hodnotíme zpracování obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka obhájit svá stanoviska. Hodnocení je doplněno ústním rozbohem a zatažením třídy do hodnotícího procesu.

1.18. Konverzace v německém jazyce

1.18.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.18.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Konverzace v německém jazyce je samostatný volitelný vyučovací předmět. Podle Společného evropského rámce pro jazyky nabízí tento předmět vzdělání k dosažení úrovně **B2** osmiletého cyklu a **B1** čtyřletého cyklu a poskytuje základ pro dorozumění a komunikaci žáků v rámci Evropy a světa. Jeho osvojování snižuje u žáků jazykovou bariéru a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v pracovním uplatnění. Žáci zároveň poznají odlišnosti ve způsobu života lidí v jiných zemích a jiné kulturní tradice.

Obsahem výuky je systematické rozvíjení řečových dovedností, zahrnujících rozvoj receptivních, produktivních schopností, reálií německy mluvících zemí a pracovních návyků, vedoucích k pozdějšímu efektivnímu studiu cizího jazyka.

Učivo zahrnuje slovní zásobu k tematickým okruhům: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí, základy německého obchodního jazyka a jiné. Charakter tohoto předmětu dává možnost zařazovat i témata z předmětů jako jsou Multikulturní, Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Žáci se učí využívat jazykovou a kulturní pluralitu pro potřebnou diskuzi jazykové a kulturní rozrůzněnosti (v ČR, v Evropě), rozvíjet své jazykové kompetence pro kontakt a spolupráci s příslušníky jiných etnik (v ČR, v Evropě), používat jazyk, aby byl zbaven rasistických a diskriminujících výrazů a respektovat, že každý jazyk má své specifické rysy, žádný není nadřazen jiným jazykům.

Vzhledem k širší tematických celků dochází k nenásilnému uplatňování mezipředmětových vztahů.

Cílem je zvládnutí dostačujících vyjadřovacích prostředků a odpovídající slovní zásoby k tomu, aby se žák domluvil a vyjadřoval gramaticky a obsahově správně v jakékoli situaci.

Výuka Konverzace v německém jazyce formou nepovinného předmětu má stejný obsah jako v povinně volitelném.

1.18.1.2. Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina.

V souladu s pojetím ŠVP bude realizována výuka v jedné hodině **A** a třech standardních hodinách dle časové dotace v jednotlivých ročnících. Každému tématu je věnován specifický počet hodin s ohledem na jeho náročnost. V průběhu výuky budou v hodinách upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané se zaměřením na probírané učivo a na schopnosti žáků. Výuka směřuje ke zvládnutí očekávaných výstupů a k přímému rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

1.18.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden

Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Kvinta - sexta – 1 hodina týdně (tj. 34 za rok)

Septima - oktáva - 2 hodiny týdně (tj. 68 v septimě a 56 v oktávě za rok)

Orientační počet hodin v tematických plánech je uváděn i sumárně na celé pololetí vzhledem ke specifice předmětu; jednotlivým tématům může být věnován odlišný počet hodin.

1.18.1.4. Organizace předmětu

Předmět je vyučován od kvinty. Výuka Konverzace v německém jazyce probíhá i ve skupinách složených ze žáků dvou paralelních tříd. Převážná část výuky se realizuje v klasické třídě, některé hodiny probíhají v učebnách vybavených audiovizuální technikou a počítači, popř. ve školní knihovně. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.18.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Cílem výuky je vést žáky k získávání zájmu o německý jazyk. Směřuje k jeho praktickému používání při komunikaci a k získání praktických dovedností. To znamená, že v průběhu čtyřletého cyklu musí dosáhnout úroveň takových řečových dovedností (poslech, mluvení, čtení a psaní), které mu umožní bezproblémovou komunikaci v mnoha oblastech společenského života a umožní mu dále je rozvíjet v budoucím uplatnění. Vzdělávání směřuje k dosažení **úrovně B2 osmiletého a úrovně B1 čtyřletého studia podle Společného evropského rámce pro jazyky**. Žák komunikuje přiměřeně správně ve známých i méně známých kontextech. Používá širokou škálu jazykových funkcí a v jejich rámci reaguje. Využívá náročnější gramatické a frazeologické vyjadřovací prostředky neutrálního funkčního stylu, seznamuje se i s jinými stylistickými rovinami, které dokáže v přiměřené formě použít.

Strategie výuky konverzace v německém jazyce spočívá v tom, že v prvním roce výuky je učivo vymezeno v souladu s učivem probíraným v klasických hodinách německého jazyka. Výuka si bere za cíl zvyšovat mluvní pohotovost žáků a rozšiřovat jejich slovní zásobu. V dalších letech jsou v hodinách konverzace žáci systematicky připravováni na maturitní zkoušky, tzn. že je vymezeno učivo v rozsahu maturitních okruhů a výuka se orientuje na nácvik všech složek jazyka, tj. schopnost porozumění mluvenému a psanému textu a schopnost samostatného ústního a písemného projevu. Učivo je pro obě jazykové úrovně shodné, ale při jeho realizaci se rozlišuje cílová úroveň B2 a B1.

1.18.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Smyslem a cílem vzdělávání v německém jazyce je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které jim umožní dosáhnout požadované a plánem vytčené úrovně a tím je připravit na další vzdělávání a jejich následné využití ve společnosti.

Kompetence k učení

Učitel:

- Vybírá a využívá pro efektivní učení a motivaci vhodné způsoby, metody a strategie.
- Zadává úkoly ve vyučovací hodině, k domácí přípravě, ale i dlouhodobého rázu tak, aby si žák dokázal práci sám organizovat.

- Ukládá jak vyhledávat informace a dále s nimi pracovat (reprodukce, vypravování,...).
- Zadává úkoly, které vyžadují práci s různými zdroji informací, a tím vede žáky k tomu, aby je porovnával a hodnotil (seminární práce, diskuze,...).
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací,...).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede v cizím jazyce debaty k různým problémům (práce s texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu,...).
- Zadává úkoly, které vyžadují logické uvažování.
- Vyžaduje interpretaci získaných poznatků s vlastními závěry (reprodukce, dokončení textu, volné vyprávění,...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění komunikativní složky jazyka jako hlavního cíle výuky (rozhovory, vyprávění, diskuze,...).
- Vyžaduje užívání odborné terminologie s ohledem na dosaženou jazykovou úroveň (gramatická cvičení, reálie, ...).
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC,...).
- Seznamuje žáky se všemi úrovněmi jazyka a vyžaduje jejich rozlišování v různých situacích (práce se slovníky, audiovizuálními pomůckami a autentickými materiály,...).
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem a zajišťuje kontakt s cizími lidmi hovořícími daným jazykem za účelem ověření znalostí v něm (výměna žáků, olympiády,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky týmovou spolupráci žáků ve dvojicích nebo skupinách
- Dohlíží na sociální kontakty žáků při práci.
- Respektuje vlastní myšlenky a názory žáků při týmové práci.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm (hodnocení seminárních prací, prezentací, výkonů za určité časové období s vytčením dalších cílů).
- Zadává cíleně úkoly zaměřené na spolupráci různých individualit a integraci méně aktivních jedinců (skupinová práce při řešení různorodých úkolů).
- Využívá právě probíraných témat k zdůraznění zodpovědnosti za vlastní život a zdraví (diskuze, samostatný písemný projev,...).
- Vede žáky k předávání a výměně svých studijních zkušeností ostatním
- Nabízí žákům další možnosti zlepšení.

Kompetence občanská

Učitel:

- Srovnáváním reálií vlastní země s reáliemi zemí, jejichž jazyk studují, vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, práce na PC,...).
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskusi o nich (mluvní cvičení, aktuality, diskuze,...).
- Při vhodných tématech zmiňuje krizové situace a vyžaduje návrhy řešení (simulační cvičení, živé dialogy,...).

–Vyžaduje plnění zadávaných úkolů a přiměřenou formou je kontroluje a hodnotí (domácí úkoly a ústní příprava,...).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu.
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s autentickými materiály, rozhovory s rodilými mluvčími, inzerce,...).
- Zařazuje do výuky vyhledávání informací o vzdělávacích a pracovních příležitostech v zemích studovaného jazyka (PC, inzerce, tvorba dotazníku a životopisu uchazeče,...).

1.18.2.2. Hodiny A - charakteristika a vymezení

Nepostradatelným motivačním prostředkem k tomu, jak naučit žáka mluvit v cizím jazyce jsou pro hodiny konverzace hry, herní metody a hodiny **A**. Komunikace znamená dovídat se, vyměňovat si informace, srovnávat a třídit, zvažovat možnosti a usuzovat. Naučit žáka komunikovat můžeme právě formou her, při kterých ho svým imitativním zaměřením vtahujeme do situací přibližujících autentické prostředí. Žák uplatňuje svoji kreativitu, využívá prostor, zapojí všechny smysly, podporuje komunikaci, obohacuje své životní zkušenosti, rozvíjí osobnost a co je nejpodstatnější, nenudí se.

Druhy her a komunikačních strategií:

Brainstorming: tato metoda se používá při uvedení nového tématu, přičemž žák vymyslí veškeré pojmy a asociace, související s tématem.

Krátké dialogy a dramatizace: žák předvede dialog k dané situaci a pokusí se zahrát roli tak, aby se přiblížila co nejvíce realitě.

Seznamování na „přeskáčku“, Místa dotyku, Prázdná židle atd.: u těchto her nacvičujeme nejen komunikaci, ale zároveň můžeme procvičit i některé gramatické dovednosti, jako např. číslovky nebo příslovce místa a směru atd.

Hra na postavy, Slavné páry, Kartotéka, Nové identity atd.: žák se vžije do své role (postavy) a podává o sobě informace nebo je získává od druhých.

Rodinný portrét, Rodinné album, Masky, Rodokmen, Kouzelná brašna, Kimova hra, Honza řekl, Bingo atd.: jedná se o hry, které jsou již zaměřeny na konkrétní téma (rodina, škola atd.) a vedou k rozšiřování slovní zásoby.

Kalendář narozenin, Poštovní schránka, Jiná blahopřání, Pozvánka, Dárky k narozeninám atd.: tyto hry jsou zaměřeny na výuku témat, jako je např. rodina, rodinné svátky a zvyky, svátky všeobecně.

Oživlá mapa, Už to mám, Hotovo jedeme, Svátky a tradice atd.: tyto hry využíváme při výuce reálií, pro jejich realizaci potřebujeme ještě různé druhy pomůcek, jako jsou mapy, kartičky, obrázky a jiné.

Test vůní, Test chutí, Vůně, kterou mám nejradši, Rozhovor, Recept atd.: hry jsou zaměřeny na výuku reálií, konkrétně „jídlo a pití“.

Předpověď počasí, Tichá pošta, Barometr, Na obrazovce atd.: tyto hry využíváme při výuce témat, jako jsou např. počasí nebo životní prostředí.

Velké prádlo, Pračka, Výměna oděvů, Leo a Lea, Odevní diktát, Módní přehlídka, Jaké barvy je můj svetr?, Vypadáš úžasně! atd.: tyto hry využíváme při výuce reálií, ale zároveň procvičujeme jednu z nejproblematictějších gramatických dovedností a to je skloňování přídavných jmen.

Otisky, Plavu jako delfín, Zvířecí zvuky, Dvojčata, Máš nějaké oblíbené zvířátko? atd.: hry využíváme pro přiblížení světa zvířat a při výuce reálií.

Stavíme město, Posílání dopisů, Oživé město, Zemětřesení, Turisté, Jak se jde...., Jak jsme šli městem, Dům, Stěhujeme se atd.: tyto hry jsou zaměřeny na výuku zeměpisných reálií; využijeme je u spousty témat, jako je bydlení, cestování atd.

Portrét, Hýbejte se, Stítky, Příšerky, Jak se máš, Příšerka spí, Dáváme rady, Zatleskej, Boogie Woogie atd.: hry využijeme u témat, jako jsou tělo a pocity, zdraví, sport atd.

Volné psaní – uvolnění myšlenek; rozvíjí vyjadřovací schopnosti, umožňuje lepší pochopení souvislostí. Stanoví se určitý časový limit, kdy žáci písemně vyjadřují názor k danému tématu, dobrovolně pak prezentují svou práci, následuje diskuze.

Práce s textem – umožňuje lepší porozumění textu, vede k samostatnému zpracování psaného materiálu. Každý žák pracuje s vlastní kopií textu, formuluje základní myšlenku textu, formou řízené diskuze se vysvětlují nejasnosti.

Tvorba textu podle zadání – vytvořit povídku o písmenech, sestavit příběh podle zvuků, napsat příběh podle viděné situace, vést monology za neživé věci, vyjadřovat vztah k majiteli, vést dialog dvou předmětů atd.

Tvorba miniprojektů – žáci vytvoří svoji čítanku, uspořádají Burzu knih (každý žák prezentuje svou knížku tak, aby získal ostatní pro přečtení), zmodernizují staré texty, přepracují povídku tak, že skončí úplně jinak atd.

Literatura:

Colette Samsonová: 333 nápadů pro němčinu, Portál 1997

Anita Pfau, Ann Schmid: 22 Brettspiele, Klett 2001

Michael Deke, Wolfgang Lind: Wechselspiel, Langenscheidt 1986

Rainer E. Wicke: Handeln und Sprechen im Deutschunterricht, Verlag für Deutsch

Projektteam: Alltag in Deutschland, Klett 2005

Thorsten Fridrich, Eduard von Jan: Lernspielkartei, Hueber 1985

1.18.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Kvinta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Pochopí hlavní myšlenky a body autentického ústního projevu na aktuální téma, rozpozná hlavní a doplňující informace.
2. Odliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, rozpozná různý styl, citové zabarvení, názory a postoje jednotlivých mluvčích.
3. Pochopí hlavní body a myšlenky autentického čteného textu či písemného projevu jednoduššího obsahu.
4. Rozpozná strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující myšlenky.
5. Dovede pracovat s různými informacemi získanými z různých zdrojů.
6. Pochopí význam neznámých slov na základě již osvojených znalostí slovní zásoby, z kontextu, znalostí tvorby slovní zásoby a internacionalismů.
7. Využívá média k získání informací.
8. Čte s porozuměním nenáročnou literaturu psanou v současném německém jazyce.

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Dovede jednoduše formulovat svůj názor, dopouští se při tom chyb v obtížnější gramatice.
2. Používá při reprodukci přečteného nebo vyslechnutého autentického textu slovní zásoby a jazykové struktury odpovídající jednoduššímu textu.
3. Dovede jednoduše promluvit na dané téma
4. Zvládne podrobněji popsat vše, co se týká jeho osoby a blízkého okolí, včetně činností s nimi souvisejícími.
5. Aplikuje své znalosti při strukturování písemného projevu základních slohových stylů.
6. Umí přijmout a předat některé základní informace.
7. Používá všeobecnou slovní zásobu nižší náročnosti.
8. Používá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Umí jednoduše vyjádřit své myšlenky, názory a stanoviska jak písemně, tak ústně.
2. Reaguje spontánně a převážně gramaticky správně na texty jednodušších slovních útvarů.
3. Vyjadřuje se foneticky správně.
4. Dovede diskutovat s rodilými mluvčími, pokud ti hovoří pomalu, zřetelně a používají jednoduchou slovní zásobu.

IV. PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.

Kvinta

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>			
Tematické celky		17	Všechny ŠOV postupují soustavně všemi tématy vzhledem k specifice předmětu.
Sport	I.1,2,4,5,6,7 II.3,4,5,6,7 III.1,2,3,4 IV. 1-3	4	Mezipředmětové vztahy:
Volný čas	I.1,2,3,4,5,6,7 II.1,2,3,4,5,6,7,8 III.1,2,3,4, IV. 1-3	4	Multikulturní výchova, etika, zeměpis, dějepis.
Svátky a zvyky	I.1,2,3,4,5,6,7,8 II.1,2,3,5,6,7 III.1,2,3,4, IV. 1-3	4	Ve všech tématech je vytvářen vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.
Kultura - základní pojmy	I.1,2,3,4,5,6,7,8 II.1,2,3,4,5,6,7,8 III.1,2,3,4, IV. 1-3	5	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>			
Tematické celky		17	
Média	I.1,2,3,4,5,6,7,8 II.1,2,3,4,5,6,7,8 III.1,2,3,4, IV. 1-3	5	Ve všech tématech je vytvářen vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.
Německy mluvící země, základní pojmy			

Sexta

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Zorientuje se v nenáročných textech, vyhledá v nich hlavní i vedlejší informace.
2. Vnímá zvukové odlišnosti jazyka, rozumí jednoduchým poslechovým textům, ve kterých rozliší jednotlivé mluvčí a identifikuje různý styl a citové zabarvení promluvy v přiměřeném tempu.
3. Rozumí přiměřeným dialogům s tématy každodenních situací.
4. Seznamuje se s německými frázemi.
5. Zorientuje se v nenáročné autentické ukázce.
6. Používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém a jiném slovníku.

II. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou k probíraným tématům.
2. Je schopen zodpovědět přiměřené úkoly dané k jednoduché filmové ukázce.
3. Sestaví ústní i písemné sdělení týkající se situací souvisejících s probíranými tematickými okruhy.
4. Vyžádá složitější informaci.
5. Souvisle a bez přípravy hovoří o jednoduchých tématech, do kterých zařadí jednodušší fráze.
6. Bez problémů vypráví minulé události a používá základní výrazy pro vyjádření vztahů mezi větami:

III. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjadřuje se téměř plynule bez větších fonetických chyb.
2. Reaguje adekvátně při použití méně náročných jazyk. (gramatických a frazeologických) prostředků.
3. Komunikuje s rodilými mluvčími na známé a blízké téma.
4. Písemně sestaví složitější sdělení.
5. Zapojí se do diskuse a přiměřeným způsobem obhájí svůj názor.

IV. PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

SEXTA

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>			
Tematické celky	I. 1-6, II. 1-6, III. 1-5, IV. 1-3	17	Každý tematický celek obsahuje všechny ŠOV Mezipředmět. vztahy: MKV, ZSV, D, Bi, Inf aj. Ve všech tématech je vytvářen vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.
Životopis, povolání		5	
Rodina		4	
Bydlení		4	
Plány do budoucna		4	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>			
Tematické celky	I. 1-6, II. 1-6, III. 1-5	17	Mezipředmětové vztahy: ZSV, MKV, Z, B, INF aj.
Stravování	IV. 1-3	4	Ve všech tématech je vytvářen vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.
Zdraví a zdravý životní styl		4	
Německo, Berlín		9	

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Zorientuje se v obtížnějších textech, vyhledá v nich hlavní i vedlejší informace.
2. Porozumí hlavním myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma.
3. Rozumí složitějším dialogům s tématy probíraných situací.
4. Seznamuje se s dalšími náročnějšími jazykovými prostředky (fráze a gramatické konstrukce).
5. Rozumí hlavnímu smyslu autentického projevu (film, divadlo), pokud je mu konverzace přizpůsobena.
6. Vyhledá a shromáždí informace z různých textů na běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi.
7. Čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce s ohraničeným počtem jazykových prostředků.
8. Používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém a jiném slovníku.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, náročnější autentický text se slovní zásobou na probíraná témata.
2. Je schopen zodpovědět úkoly dané k jednoduché filmové ukázce.
3. Sestaví složitější ústní i písemné sdělení týkající se situací souvisejících s probíranými tematickými okruhy.
4. Vyžádá složitější informaci.
5. Souvisle a bez přípravy hovoří o jednoduchých tématech, do kterých zařadí jednodušší fráze.
6. Bez problémů vypráví minulé události a používá základní výrazy pro vyjádření vztahů mezi větami.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjadřuje se téměř plynule bez větších fonetických chyb.
2. Reaguje adekvátně při použití složitějších jazykových (gramatických a frazeologických) prostředků.
3. Komunikuje s rodilými mluvčími na známé a blízké téma.
4. Písemně sestaví složitější sdělení.
5. Zapojí se do diskuze a přiměřeným způsobem obhájí svůj názor.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

SEPTIMA

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		36	Každý tematický celek
Tematické celky	I.1-8, II.1-6, III.1-5, IV. 1-3		obsahuje v různém
Nakupování		9	zastoupení všechny
Česká republika		9	očekávané výstupy
Praha		9	Mezipředmětové vztahy: MVK, ZSV, D, Z, aj.
EU a další mezinárodní organizace		9	Ve všech tématech je vytváření vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		32	
Tematické celky	I.1-8, II.1-6, III.1-5		Mezipředmětové vztahy: MVK, ZSV, D, Z, aj.
Životní prostředí	IV.1-3	8	Ve všech tématech je vytváření vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.
Cestování		8	
Rakousko		8	
Vídeň		8	

Oktáva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Samostatně se zorientuje v textu zabývajícím se běžnými tématy a aktuálními záležitostmi vyžadujícím hlubší porozumění a vyhledá v nich informace.
2. V autentickém mluveném projevu na všeobecná a známá témata porozumí hlavním myšlenkám i podrobnějším informacím, zorientuje se v projevu na neznámé téma.
3. Vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi.
4. Užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení.
5. Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory, a stanoviska jednotlivých mluvčích.
6. Rozumí hlavnímu smyslu většiny rozhlasových a televizních programů, které se zabývají aktuálními záležitostmi.
7. Čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce, zorientuje se i v originálních textech.
8. V textu na všeobecná a známá témata rozliší hlavní i vedlejší myšlenky, se slovníkem se zorientuje v nepřehledném odborném textu.
9. Rozumí některým hraným filmům.

II.PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, náročnější autentický text se slovní zásobou na probíraná témata.
2. Je schopen zodpovědět úkoly dané k jednoduché filmové ukázce.
3. Sestaví složitější ústní i písemné sdělení týkající se situací souvisejících s probíranými temat. okruhy.
4. Vyžádá složitější informace.
5. Souvisle a bez přípravy hovoří o jednoduchých tématech, do kterých zařadí jednodušší fráze.
6. Bez problémů vypráví minulé události a používá základní výrazy pro vyjádření vztahů mezi větami.

III.INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

1. Vyjadřuje se téměř plynule bez větších fonetických chyb.
2. Reaguje adekvátně při použití složitějších jazykových (gramatických a frazeologických) prostředků.
3. Komunikuje s rodilými mluvčími na známé a blízké téma.
4. Písemně sestaví složitější sdělení.
5. Zapojí se do diskuze a přiměřeným způsobem obhájí svůj názor.

IV.PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Chápe význam studia cizích jazyků jako zdroj poznávání pro osobní život, celoživotní vzdělávání, pracovní aktivity, mezinárodní komunikaci a kooperaci.
2. Získává prostřednictvím vzdělávání v cizích jazycích a dalších předmětech vědomosti, praktické dovednosti a přehled o sociokulturním prostředí jiné jazykové oblasti.
3. Poznává jazykové zvláštnosti různých etnik v dnešním multilingvním a multikulturním světě.

Oktáva

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		36	Každý temat. celek obsahuje všechny očekávané výstupy Mezipředm. vztahy: Z, D, ČJ, MKV
Tematické celky	I.1-9, II. 1-6, III. 1-5		Ve všech tématech je vytvářen vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.
Věda a technika v životě člověka	IV.1-3	9	
Služby		9	Doporučuje se čtení originální literatury, návštěva kina, divadla a jiné.
Švýcarsko		9	
Německý jazyk a německy mluvící země		9	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		20	Mezipředm. vztahy: Z, ZSV, D, ČJ, MKV
Tematické celky	I.1-9, II. 1-6, III. 1-5		Ve všech tématech je vytvářen vztah k multilingvním situacím a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí.
Vzdělávací systémy něm. mluvících zemí	IV.1-3	6	Doporučuje se čtení literatury v originále, návštěva kina, divadla a jiné.
Literatura německy mluvících zemí		8	
Současná společnost a její problémy		6	

1.18.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Konverzace v německém jazyce se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Zde uvádíme pouze specifika, kterými se tento předmět odlišuje od ostatních předmětů.

Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků

- Pro celkové hodnocení žáka využíváme klasifikaci i slovní hodnocení.
- Součástí každého hodnocení žáka je zpětná vazba s vhodnou formulací a pozitivním vyjádřením, povzbuzením.
- Při hodnocení klademe důraz nejen na osvojené vědomosti a jazykové dovednosti, ale i na tvůrčí přístup jednotlivců, spolupráci ve skupině.
- Součástí hodnocení je i sebehodnocení žáka a jeho schopnost posoudit výkony druhých, přičemž nehodnotí pouze konečný výsledek práce, ale celý proces.

Základní pravidla pro použití klasifikace

- Při klasifikaci používáme pět klasifikačních stupňů.
- Do klasifikace zahrnujeme vědomosti, jazykové dovednosti, postup, práci s informacemi a kreativitu žáka.
- Probrané a dostatečně procvičené učivo klasifikujeme v hodinách průběžně ústní i písemnou formou.
- Písemné práce většího rozsahu oznamujeme včas.
- Tradiční ústní zkoušení nahrazujeme efektivnějšími způsoby prověřování dovedností vědomostí žáka, především způsobem práce ve skupině.
- Za důležitý prvek hodnocení v procesu učení považujeme práci s chybou a dáváme žákovi příležitost si chybu uvědomit, pracovat s ní a odstranit ji.

Základní pravidla pro použití slovního hodnocení

- Slovní hodnocení používáme průběžně, upřednostňujeme ho při hodnocení produktivních jazykových dovedností (psaní, mluvení) jak jednotlivců, tak při skupinové projektové práci.
- Využíváme slovní hodnocení při motivaci žáka.
- Hodnotíme osobní pokrok žáka a porovnáváme jeho aktuální výkon s předchozími výsledky vlastní práce, ale i s aktuálními výkony ostatních žáků.
- Vedeme žáky k hodnocení práce ostatních i vlastní práce.

Kritéria hodnocení:

Hodnotíme to, jak žák zvládl výstupy jednotlivých vyučovacích hodin, respektive tematických celků, jeho schopnost řešit problémy smysluplně a tvůrčím způsobem, ale i úroveň komunikačních dovedností. Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů při vypracovávání seminárních prací, projektů, zpracování Gladiátorských her apod. Zde lze již očekávat vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomého směřování na vysoké školy. Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií. V co největší míře se snažíme do hodnocení začleňovat samotné žáky, aby se učili kriticky a objektivně posoudit výkon nejen druhých, ale i svůj vlastní.

Formy ověřování vědomostí:

Písemné práce zahrnují krátké písemné formy, slohové práce, projektové práce a jiné, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu a stejný přístup ke všem a jsou pak vhodným materiálem pro vyvozování závěrů z hlediska zvládnutí očekávaných výstupů.

Ústní zkoušení a mluvený projev už nepředstavuje tradiční ústní zkoušení před tabulí, které je již překonáno, neboť zabírá zbytečně čas, nudí a vede ostatní k nečinnosti, ale zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí, protože může jít o různé formy ústního projevu (mluvní cvičení, rozhovory, demonstrace apod.). Jejich hodnocení je však obtížnější a často zde hraje významnou roli prvek subjektivity.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Intelektuální a mechanické úkoly zejména v hodinách **A** jsou opět vhodným momentem pro hodnocení kompetencí.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a zatažením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Gladiátorské hry dokumentují dvojí pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků ke zpracovávání tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelným hodnotitelem jsou diváci, kteří v konečné fázi rozhodují o práci, která nejvíce zaujal.

1.19. Latinský jazyk

1.19.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.19.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Latinský jazyk je samostatný vyučovací předmět a je zařazen mezi povinně volitelné předměty nabízené v septimě.

Studium latinského jazyka přispívá k rozvoji logického myšlení, zdokonaluje vyjadřovací schopnosti. Vede cíleně žáky k tomu, aby přenášeli své poznatky z jiných oblastí a své znalosti systematizovali. Žáci se učí používat cizí slova a terminologii pocházející z latinského jazyka ve správném významu. Přispívá k rozšiřování všeobecného kulturního rozhledu.

1.19.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin vyučovacích hodin „jedna ze čtyř (resp. dvě z osmi) bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

K realizaci jednotlivých typů kompetencí se především využívá aktivizačních metod práce: kooperativní vyučování, tvorba projektů, hraní rolí, práce s textem, diskuze, besedy mezi žáky, setkání a diskuze s odborníky apod. Tyto metody a postupy práce mají rozvíjet tvořivý potenciál žáků a vést k uplatňování příslušných kompetencí.

System střídaní klasických vyučovacích hodin a hodin **A** bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

1.19.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.19.1.4. Organizace předmětu

Latinský jazyk se vyučuje v septimě. Je koncipován tak, aby naplnil požadavky daného předmětu. Je vyučován jako povinně volitelný předmět.

Výuka probíhá ve standardní učebně, v učebně s dataprojektorem a přístupem na internet, případně v ateliéru nebo knihovně.

1.19.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.19.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Předmět Latinský jazyk má v dnešní době výjimečné postavení, neboť reprezentuje evropské kulturní dědictví v nejširším kontextu, a tím prohlubuje pocit sounáležitosti s ostatními národy. Tento doplňující vzdělávací obor umožňuje žákovi díky širokému obsahu lepší orientaci při výběru jeho dalšího studijního zaměření. Latinský jazyk na gymnáziu je oborem, který poskytuje elementární úvod do studia dalších oborů, a to nejen těch, v nichž má tradičně vysokou autoritu, jako je např. jazykověda, literární věda, historie, filozofie, právo, teologie, výtvarné umění, ale i těch, které lze označit za moderní, např. politologie, sociologie, religionistika a různá mediální studia.

Neustálá konfrontace latinského jazyka s jazykem mateřským zdokonaluje vyjadřovací schopnosti, rozšiřuje slovní zásobu jazyka mateřského, přesnější vyjadřování, větší stylistickou obratnost.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem pracovat s informacemi, a to jak v tištěné podobě, tak získanými vyhledáváním na internetu.
- Upozorňuje na nutnost kriticky přistupovat k různým zdrojům informací, které je třeba hodnotit z hlediska jejich věrohodnosti.
- Učí žáky efektivně získávat poznatky a využívat k tomu různé strategie učení.
- Vede žáky, aby prohlubovali poznatky o reáliích.
- Zadává žákům přípravu referátů, úkoly týmové práce, tvorbu projektů.
- Vede žáky ke schopnosti analyzovat a využívat aktuální informace z oblasti latinské kultury.
- Pravidelně využívá hodnocení a sebehodnocení žáků.
- Vede žáky k tomu, aby si uvědomili, že k ovládnutí jazyka i na základní úrovni jsou potřebné nejen vrozené dispozice, ale především píle, vůle učit se, osobní disciplína a osvojení pracovních návyků.
- Pomáhá žákům uvědomit si, že poznatky z jiných oborů vzdělávání spolu souvisejí, navazují na sebe a vzájemně se doplňují.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede žáky k řešení různých druhů úkolů, předkládá jim různé typy zadání, aby prohlubovali své logické operace, prováděli uvědomělou analýzu, syntézu i další myšlenkové postupy.
- Motivuje žáky k tomu, aby rozpoznali problém, objasnili jeho podstatu, rozčlenili ho na segmenty a navrhovali postupné kroky, popřípadě varianty jeho řešení.
- Při kooperativních pracovních postupech prohlubuje jejich dovednosti z týmové práce, např. spolupráci při vhodném způsobu řešení problémů, zapojení se členů apod.
- Vede žáky k osvojení správné základní techniky překladu textu, kterou pak aplikují při dalším jazykovém studiu.
- Rozvíjí schopnosti žáků kombinovat znalosti jazykové s mimojazykovými zkušenostmi.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Navozuje situace, aby žáci vyhledávali a zpracovávali informace a uplatňovali komunikační dovednosti.
- Vytváří předpoklady, aby žáci v diskusích hledali optimální závěry, rozvíjeli schopnost argumentace, učili se naslouchat a posuzovat názory druhých, vhodně na ně reagovat, vyjadřovat vhodnou formou vlastní stanoviska.

- Organizuje výuku tak, aby byla tato kompetence naplňována prostřednictvím vlastní tvorby žáků, prezentací a obhajobou jejich projektů.
- Zadává žákům úkoly, jejichž součástí je i další rozvoj neverbální komunikace a její vhodné uplatňování, či vyjádření kritického stanoviska.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vytváří předpoklady, aby žáci tyto schopnosti rozvíjeli při týmové práci, řízené diskusi, nebo tvorbě projektu.
- Navozuje atmosféru, která umožňuje zapojení i méně komunikativních členů, odstraňuje bariéry a dává prostor pro odpovědné a zároveň kreativní plnění úkolů.
- Organizuje výuku tak, aby docházelo k rozvoji interpersonálních vztahů a sociálních dovedností žáků (např. schopnosti podřídit se, respektovat názor jiných, podílet se na vytváření společného díla apod.).
- Vede žáky k tomu, aby se zajímali o společné kořeny evropské civilizace, k pochopení kontinuity jejího vývoje a hledání hlubších souvislostí mezi kulturami jednotlivých národů. Na základě těchto poznatků se učí být tolerantní vůči jiným sociálním a etnickým skupinám, učí se potlačovat rasistické a xenofobní projevy u sebe i ostatních.
- Hodnotí objektivně individuální a společnou práci žáků a snaží se je do tohoto evaluačního procesu zapojovat.

Kompetence občanské

Učitel:

- Vytváří podmínky, aby po zvládnutí vybraných úkolů byli žáci schopni obhajovat názory, respektovat stanoviska jiných, poznat záměr autora i skrytý smysl sdělení a jeho společenský dopad.
- V souvislosti s poznáváním morálního hodnotového systému antické společnosti a jeho srovnávání s dneškem, vede žáka ke schopnosti uvědomit si konstantní i proměnlivé hodnoty v lidském životě, což pomáhá utvářet žákovo etické vědomí a občanské postoje.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Vytváří předpoklady, aby se žáci v průběhu samostatné práce učili využívat znalostí, uměli si stanovit postup a hledali vhodné metody práce ke splnění cílů.
- Umožňuje žákům výběr metod, které nejvíce vyhovují jejich osobnosti.
- Motivuje žáky k aktivní účasti při kooperativní práci a k ověřování svého nasazení se zájmem a prací dalších členů týmu.
- Při práci na dlouhodobějších projektech vyžaduje průběžné revidování a kritické hodnocení dosažených výsledků, korigování další činnosti a schopnost respektovat pravidla komunikace v týmu.
- Učí žáky dalším způsobům vytváření volby pracovního režimu, která zohledňuje lidské zdraví.
- Vede žáky k poznání, že píle, vůle učit se i osobní disciplína jsou vlastnosti a schopnosti, jejichž kvalitu mohou sami ovlivňovat a rozvíjet.

1.19.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Způsob výuky na vyšším gymnáziu plynule navazuje na nový systém, který je již realizován na nižším stupni gymnázia. Jedná se o vytvoření dvou odlišných typů vyučovacích hodin. Ve všech hodinách platí princip, že žák je prostřednictvím realizace očekávaných výstupů veden ke klíčovým kompetencím.

Tento typ hodin logicky navazuje na systém hodin **A** na nižším stupni gymnázia, ale liší se mírou náročnosti kladené na starší žáky. I v těchto hodinách je žákům předávána látka očekávaných výstupů, ale hlavní důraz je kladen na rozvoj kompetencí. Žáci jsou motivováni k řešení problémů, aby byli aktivnější, rozvinuli svůj tvůrčí potenciál, šli novými, alternativními a nekonvenčními cestami při zpracovávání úkolů, zjistili vlastní možnosti a schopnosti řešení, uplatnili naplno svůj talent. Na konci takové hodiny by sám žák měl mít pocit, že objevil něco nového nejen z hlediska poznatků, ale i něco v sobě, o čem neměl tušení, že je toho schopen, že je tedy v něčem o něco kompetentnější.

Učitel omezuje svoji aktivitu v hodině na minimum a dává žákům příležitost, aby k dosažení cíle využili všech svých znalostí a schopností získaných i v ostatních předmětech. Zvolené téma a způsob jeho realizace by měly žáky tak zaujmout, aby byli ochotni investovat svoji práci a řešením problému se zabývat. Úkoly orientované na praxi je vedou k osvojení sociálních, občanských i právních kompetencí.

Pro hodiny **A** budou využity zejména následující vhodně kombinované metody:

myšlenkové mapy – samostatné nápady, poznatky, návrhy, které jsou přeneseny od jednotlivce skupině a pak vytvořené „mapy“ problému

brainstorming – zprvu neutříděné nápady a poznatky, které se dávají postupně do souvislosti

skupinové práce – konkrétní zadání, při jehož vypracování je nutno zvládnout nejen problém, ale týmovou práci

besedy – předem připravené otázky i spontánní reakce na vystoupení pozvaného hosta

řízené diskuze – žáci se učí moderátorským postupům a správné argumentaci

práce s tištěnými mediálními texty – kritické čtení, analýza, zhodnocení

práce s internetovými zdroji informací – vyhledávání, ověřování pravdivosti apod.

dílna – samostatná tvorba příruček, slovníčků, přehledů apod.

1.19.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Septima

Očekávané školní výstupy

Žák:

I.HLÁSKOSLOVÍ A MORFOLOGIE

1. Ovládá jeden z typů výslovnosti latinského jazyka.
2. Určuje druhy slov, jejich základní gramatické kategorie, používá odbornou jazykovou terminologii.
3. Pracuje se základní gramatickou příručkou, vyhledává v ní další podrobnosti nebo zvláštnosti latinské morfologie.
4. Ovládá v základních obrysech (pravidelné tvary) latinské deklinace (1. a 2.) a konjugace (ind. praes., impf. a fut. act. + pass.) + sloveso esse a jeho složeniny.

II.SYNTAX

1. Překládá jednoduché latinské syntaktické struktury.
2. Překládá frekventované jevy pádové syntaxe.

III.SLOVNÍ ZÁSoba A SLOVOTVORBA

1. Užívá slovní zásobu asi 250 - 500 slov.
2. Užívá základní principy tvorby latinských slov – odvozování prefixy a sufixy.
3. Vysvětlí běžně používaná přejatá slova a slovní spojení latinského původu v češtině.
4. Uvědomí si hlubší jazykové souvislosti a vliv latiny na moderní jazyky.

IV.PRÁCE S LATINSKÝM TEXTEM

1. Přeloží se slovníkem jednoduchý krátký upravený nebo originální text.
2. Interpretuje latinský text přiměřené obtížnosti v mateřském jazyce po stránce obsahové.
3. Pracuje s běžně dostupným latinsko-českým slovníkem.

V.KULTURNĚ HISTORICKÉ REÁLIE

1. Zná římskou mytologii od Aenea po vznik republiky.
2. Orientuje se v římském náboženství.
3. Používá další studijní literaturu přiměřené obtížnosti a další informační zdroje.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Hláskosloví a morfologie Zvuková a grafická stránka latiny Lingvistická terminologie 1. – 2. deklinace substantiv a adjektiv 1. – 4. konjugace sloves ind. praes., impf., fut. act. Syntax Věta jednoduchá Běžnější typy vět Práce s latinským textem Překlad zjednodušených latinských textů Kulturně – historické reálie Přehled (řecké) a římské mytologie Římské náboženství	I. 1,2,3,4 II. 1,2 IV. 1,2,3 V. 1,2,3	36	Učivo latinského jazyka se probírá průběžně, nelze tedy stanovit pro jednotlivé oblasti počet hodin

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Slovtvorba a slovní zásoba Odvozování slov pomocí prefixů a sufixů Hláskosloví a morfologie 1. – 4. konjugace sloves ind. praes., impf., fut. act. pass. Práce s latinským textem Překlad zjednodušených latinských textů	III. 1,2,3,4 I. 1,2,3,4 IV. 1,2,3	32	

1.19.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu se řídí obecnými zásadami formulovanými v kapitole ŠVP GV. Zde jsou uvedena pouze specifika tohoto předmětu.

Podstatou je zjištění kompetencí - vědomostí, postojů a dovedností, a formulace hodnotících soudů na základě porovnání skutečného a předpokládaného stavu s formulovanými očekávanými výstupy.

Hodnocení má být pro učitele zpětnou vazbou pro jeho práci a zároveň má poskytovat zpětnou vazbu i žákům. Je tedy třeba, aby žáci znali standard, který se od nich očekává. Hodnocení musí být přesně formulováno, aby žákovi bylo jasné, v čem je třeba zlepšit svůj výkon. Informace o úspěšnosti v náročném úkolu je pobídkou k další činnosti a účinným zdrojem motivace. V praxi jde často bohužel žákům (a jejich rodičům) především o dobré známky bez ohledu na skutečné znalosti. Klademe důraz také na sebehodnocení a reflexi.

Učitel dává hodnocením žákovi najevo, že o něj má zájem a chce mu pomoci, proto mu v řadě případů dává šanci, aby zvládnutý jev mohl opravit, a zejména klasifikuje jen učivo dostatečně probrané a procvičené. Do známky nesmí být zahrnuto chování.

Vyučující provádí vlastní analýzu na základě poznatků z hodin. Sleduje reakci žáků, jejich průběžnou přípravu. Zvažuje, zda není vhodná volba jiných metod práce vzhledem ke složení třídy.

Během výchovně vzdělávacího procesu jsou různé věci hodnoceny různým způsobem. Pro celkové hodnocení se používá jako podklad průběžná klasifikace. Zároveň nechybí slovní hodnocení, které posiluje vzájemnou vazbu mezi učitelem a žákem a dále žáka motivuje.

Kritéria hodnocení:

Nabyté vědomosti a schopnosti prokazují žáci prostřednictvím **testů**, jejichž obsahem je předem dohodnuté pensum.

Zásadní podmínkou při hodnocení zůstává objektivita, spravedlnost, naplnění předem stanovených kritérií. V co největší míře se snažíme, aby do hodnocení byli začleněni i žáci, aby se učili objektivně hodnotit výkon svůj i druhých.

Hodiny A – Práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, a to v součinnosti se žáky. Vhodná je opět kombinace slovního hodnocení a známky. Prioritou však není známka, ale iniciativa žáka.

Specifické formy práce vyžadují dostatek času pro závěrečnou reflexi, která posiluje osobnostní rozvoj a sociální vztahy a zároveň podporuje růst vlastní angažovanosti jednotlivých účastníků hodin **A**. Pro hodiny **A** je charakteristické, že je v nich ve větší míře využívána audiovizuální a výpočetní technika tak, aby byl žák veden k řešení problémů, případně iniciování nové látky a vhodně využíval nabídky multimediálních programů. Tyto schopnosti jsou nezbytným předpokladem studia na vysoké škole.

1.20. Rétorika

1.20.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.20.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Rétorika je povinně volitelný předmět vytvořený v rámci vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a částečně také realizuje obsah průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova. Je to doplňující vzdělávací obor, který vede žáky k porozumění řečnickému umění ve všech jeho tradičních i současných formách a uvědomělému ovládnutí všech výrazových prostředků řečnického umění, zejména hlasu a těla jako základních prostředků komunikace.

Obsahem výuky je dále rozšíření teoretických poznatků ze zvukové stránky mateřského jazyka a jejich praktické využití při experimentování v rámci komunikačních situací a vytváření vlastních připravených či nepřipravených projevů. Nedílnou součástí vzdělávacího obsahu je i poznání základních pravidel společenského chování a vystupování na veřejnosti i v osobním životě.

Jednotlivé činnosti se vzájemně propojují a ovlivňují celkový rozvoj osobnosti žáka. Vedou k rozvíjení, zdokonalování a kultivování vlastních hlasových dovedností žáka a jejich adekvátnímu užívání v běžných životních situacích, k využití základních výrazových prostředků řečnického umění, lidského hlasu a lidského těla, vyjadřování vztahů, prožitků, emocí, představ, myšlenek, názorů a postojů.

1.20.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“) bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.20.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Septima - 2 hodiny týdně (tj. 68 za rok)

1.20.1.4. Organizace předmětu

Předmět je součástí nabídky volitelných předmětů pro žáky septimy. Vyučovací hodiny probíhají většinou v běžné školní třídě. V rámci některých praktických činností bude upraveno postavení nábytku ve třídě (sestavení židlí do kruhu).

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.20.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Cílem předmětu Rétorika je:

- Zdokonalení a kultivace hlasových dovedností žáka, aby byl schopen je adekvátně užívat v běžných životních situacích.
- Seznámení žáka se základními výrazovými prostředky řečnického umění, lidského hlasu a lidského těla, aby byl schopen srozumitelně a kultivovaně vyjádřit své stavy, prožitky, emoce, představy, myšlenky, názory a postoje.

1.20.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Ukládá takové úkoly, aby žák byl nucen vyhledávat, třídit a propojovat informace a následně je prakticky využít (dějiny rétoriky, etiketa, práce s texty).
- Pracuje s jazykovou terminologií, pomáhá žákům vytvářet komplexní pohled na kulturní a společenské jevy (zvl. v tematickém celku Lidský hlas).
- Vede žáky k samostatné práci a pozorování, porovnávání získaných výsledků, jejich kritickému posuzování a vyvozování závěrů pro budoucí využití (samostatné mluvní projevy).
- Vytváří pozitivní vztah žáků k sebevzdělání, posouzení vlastního pokroku i nedokonalosti, schopnosti diskutovat.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede žáky k využití vlastního úsudku a zkušeností při řešení problémové situace ve škole i mimo ni (simulované dialogy).
- Podněcuje k vyhledávání informací potřebných k řešení problému, využívání získaných vědomostí a dovedností pro objevování různých variant řešení, podporuje žakovu snahu, aby se nenechal odradit neúspěchem.
- Nabízí žákům možnosti praktického ověření správnosti jejich rozhodnutí a prostor pro jejich obhájení vhodnými argumenty, vede je k přebírání zodpovědnosti (dialog ve skupině).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem (připravené i nepřipravené projevy).
- Vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému vyjadřování jejich názorů a postojů.
- Rozvíjí dovednost naslouchat projevům druhých, přiměřeně na ně reagovat, zapojovat se do diskuze, vhodně argumentovat (diskuze, debata, beseda).
- Nabízí prostor k interpretaci získaných komunikativních dovedností, vytváření kvalitní spolupráce s ostatními žáky, pomáhá dosáhnout porozumění.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm (společné hodnocení projevů na základě předem stanovených kritérií).
- Umožňuje spolupráci ve skupině, možnost spolupodílet se na vytváření pravidel práce v týmu a pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce (dramatizace).
- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života (simulované dialogy).
- Dohlíží na utváření příjemné atmosféry v týmu žáků, na vytváření dobrých mezilidských vztahů, založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii (diskuze, hodnocení).
- Nabízí žákům možnost poskytnout pomoc v případě potřeby nebo o ni požádat.
- Vede k respektování jednání a myšlenek druhých (diskuze, dialog).
- Upevňuje pozitivní představu žáků o sobě samých a zvyšuje tak jejich sebedůvěru (sebehodnocení).

Kompetence občanská

Učitel:

- Srovnáváním pravidel společenského chování vlastní země s pravidly jiných zemí vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, DVD - etiketa,...).
- Pěstuje v žácích schopnost vcítit se do situací jiných lidí, vede je k odmítání útlaku a agresivity, uvědomění si povinnosti postavit se proti psychickému i fyzickému násilí.
- Učí žáky zodpovědně se rozhodnout podle dané situace, poskytnout účinnou pomoc podle svých možností.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (nutnost zvládat komunikační situace, umění přesvědčit, ovlivnit druhé).
- Rozvíjí u žáků schopnost přizpůsobit se změněným životním i pracovním podmínkám.
- Učí žáky rozpoznávat a využívat příležitosti pro jejich osobní i profesní rozvoj.

1.20.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Tyto hodiny budou postaveny na aktivní činnosti žáků, budou v nich využívány aktivizující metody učení a alternativní způsoby práce, které povedou žáky k získávání zkušeností beze strachu z chyb, ze špatného hodnocení.

Velký důraz bude kladen na tvořivou práci žáků, ať už samostatnou nebo skupinovou. Žákům bude nastíněn určitý problém a oni budou hledat cesty k jeho řešení. Není podstatné dojít k určitému závěru, důležitější je samotná činnost hledání a objevování. Právě v těchto hodinách bude docházet k naplňování jednotlivých klíčových kompetencí. Žáci by měli získávat nové poznatky, obohacovat své zkušenosti, komunikovat s ostatními a rozhodně by se při tom neměli nudit.

Konkrétní činnosti, které mohou být zařazeny:

dialog ve skupině – objevování nejpřesvědčivějších způsobů argumentace a ověřování si schopnosti vyrovnat se s kritikou

hledání vhodného způsobu kritiky a reakce na ni – např. Horká židle

hledání účinných způsobů, jak přesvědčit – reklama, prezentace výrobku

simulovaný dialog – řešení navozené životní situace (odolat nátlaku, hrubému jednání, dojít ke kompromisu)

dramatizace, hraní rolí – procvičení jednotlivých modulací hlasu na konkrétních textech; řešení navozené životní situace (ve skupině)

vlastní tvorba – vytváření vlastního textu (slovního projevu) na základě zadaných vlastností

procvičování jazykových schopností – procvičení pohotového a jazykově správného vyjadřování (jazykolamy, mluvní cvičení různého zadání), rozšiřování aktivní slovní zásoby

kvízové hry – zábavné procvičení jazykových termínů a schopnosti kreativní práce s jazykem, rozšiřování aktivní slovní zásoby

ankety – příprava podnětného materiálu pro proslov či diskusi

moderování televizních pořadů - hledání odlišných jazykových prostředků a jejich vhodný výběr vzhledem k typu pořadu

využití DVD – debaty (diskuze) nad tematikou společenské etikety

hry na téma nonverbální komunikace – např. Poslední slova, Dabing

1.20.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.LIDSKÝ HLAS A LIDSKÁ ŘEČ

1. Chápe význam řeči a kultury vyjadřování.
2. Objasní rozdíly mezi kultivovaným a nekultivovaným projevem.
3. Chápe komunikaci jako proces, rozlišuje jeho součásti.
4. Vysvětlí proces vzniku lidského hlasu.
5. Popíše ústrojí, která se podílí na vzniku lidského hlasu, a vysvětlí jejich funkce.
6. Ví, jak o hlas pečovat.
7. Vědomě využívá břišního typu dýchání při mluvení.
8. Pečlivě artikuluje.
9. Dokáže odlišit jednotlivé hlásky podle místa a způsobu artikulace.
10. V mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti.

II.ZVUKOVÉ PROSTŘEDKY SOUVISLÉHO PROJEVU

1. V mluveném projevu klade správně slovní přízvuk.
2. Z obsahové stránky věty pozná vhodné umístění větného přízvuku (důrazu) a realizuje ho.
3. Je schopen svůj projev náležitě frázovat z hlediska fyziologického, logického i psychologického.
4. V souvislosti s obsahem textu mění dynamiku svého hlasu a tempo projevu.
5. V souvislosti s obsahem textu pracuje s barvou svého hlasu a intonací.
6. Dokáže teoreticky vysvětlit funkci jednotlivých zvukových prostředků řeči.
7. Přistupuje k dramatickému nebo literárnímu textu jako k prostředku pro vlastní zdokonalení práce s hlasem.

III.KOMUNIKACE

1. Dokáže pojmenovat jednotlivé typy nonverbální komunikace.
2. Porozumí komunikačním signálům v řeči lidského těla.
3. Nonverbálně vyjádří různé varianty postojů, psychických stavů.
4. V mluveném projevu vhodně využívá nonverbálních projevů řeči.
5. Dokáže rozlišit jednotlivé styly komunikace.
6. Teoreticky (částečně i prakticky) ovládá asertivní způsoby komunikace.
7. Dokáže najít a využít vhodné argumenty.

IV.Z HISTORIE RÉTORIKY

1. Vystihne podstatné rysy základních period vývoje rétoriky.
2. Uvede představitele jednotlivých období a charakterizuje jejich přínos pro vývoj rétoriky.

V.MLUVENÝ PROJEV

1. Při tvorbě vlastního mluveného projevu využívá základní principy rétoriky.

2. Vědomě užívá základní prostředky komunikační strategie, rozvíjí je a zdokonaluje po technické i estetické stránce a používá je adekvátně situaci v běžné komunikaci.
3. Vytváří připravený projev za účelem sdělení tématu s využitím vhodných prostředků verbální i neverbální komunikace.
4. Dokáže pohotově, plynule a nápaditě promluvit na zadané téma.
5. Posoudí a interpretuje komunikační účinky textu.
6. Objektivně zhodnotí výkon ostatních žáků.
7. Využívá jednání v navozené situaci jako prostředek k získávání zkušenosti s pravidly dialogu, s řešením problému a konfliktu, přistupuje k improvizaci jako k příležitosti ke zkoumání a vytváření různých typů komunikačních situací.
8. Angažuje se při tvorbě dialogu podle svých schopností a současně přijímá zodpovědnost za inscenaci dialogu jako výsledku procesu společné tvorby.
9. Srozumitelně a jasně formuluje své názory
10. Volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum.
11. Rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit.
12. Respektuje odlišnost názorů a postojů ostatních, je schopen aktivně naslouchat druhým.

VI. ETIKETA

1. Orientuje se ve společenských událostech.
2. Zná společenská pravidla pro různé příležitosti.
3. Dokáže komunikovat v různých prostředích i situacích.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u> Význam kultury mluveného projevu Z dějin rétoriky Období antiky, středověk, novověk Komunikace Asertivita jako komunikační styl Umění kritiky Manipulace Dialog, interview Diskuze, debata, argumentace Nonverbální prostředky vyjadřování Etiketa Ve společnosti Na návštěvě V zaměstnání	I.1,2 IV.1,2 I.3, III.5,6,7, V.2,7,8,9,11,12 III.1,2,3 VI.1 ,2,3	36 2 6 20 8 průb.	Do většiny vyuč. hodin 1.pol. budou zařazena improvizovaná mluvní cvičení na různá témata. Témata společenského chování budou názorně demonstrována ukázkami na DVD a budou zařazována průběžně.

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u> Lidský hlas a jeho využití v praxi Vznik hlasu Hlasová hygiena Spisovná výslovnost v češtině Zvuk. prostředky souvislého projevu Členění řeči Modulace řeči Umělecký přednes Mluvený projev připravený Typy řečnických projevů Příprava mluveného projevu Příprava řečníka na vystoupení Etiketa U stolu Významné události Cestování Telefonování a korespondence	I.4-10 II.1 - 7, V.5,6 I.7,8,10, II.1,2,3,4,5 III.4 V.1,2,3,4,5,6,10 VI.1,2,3	32 6 6 20 průb.	Výuka jednotliv. hlas. ústrojí předpokládá zařazení praktických dechových, hlasových i artikulačních cvičení. Mezipředmětové vztahy: D, ZSV, Bi, HV ČJ - návaznost učiva na oblast Fonetika a fonologie a její praktické využití (kvinta) Obsahem většiny vyučovacích hodin 2.pol. bude prezentace přípr. projevů na předem zadaná témata.

1.20.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Rétorika se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole č. 5. Zde uvádíme pouze specifika, kterými se předmět odlišuje od předmětů ostatních. Výsledky evaluace zkoumají zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí. Dominantní roli hraje aktivita a schopnost řešit problémy.

Hodnocení by mělo žákovi poskytnout zpětnou vazbu, mělo by být pro něj motivující a jeho součástí by měl být i návod pro odstranění chyb a nedostatků. Informace o úspěšnosti v náročném úkolu je účinným zdrojem motivace pro další práci. Cílem není nechybovat, ale chybu najít a naučit se s ní pracovat.

Učitel dává hodnocením žákovi najevo, že o něj má zájem a chce mu pomoci, aby si méně zvládnutý jev mohl opravit. Do známky nesmí být zahrnuto chování.

Během vyučovacího procesu hodnotíme různé věci různým způsobem. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, ale vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně, což má významný dopad na atmosféru a vztahy ve třídě, na vztah žák-učitel, respektive žák daný předmět a již zmíněný motivační efekt. Žáci by měli být cíleně vedeni k sebehodnocení a k sebekontrolě a k tomu nejlépe slouží slovní hodnocení výkonů v jednotlivých hodinách a rozborů výkonů jednotlivců či skupin. Při tom hraje zásadní roli objektivita a pedagogický takt.

Hodiny **A** – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Ověřování očekávaných výstupů

Očekávané výstupy jsou souborem učiva a poznatků předepsaných RVP GV a formulovaných v ŠVP. Soubor těchto poznatků si žáci musí osvojit a míra tohoto osvojení je předmětem ústního, popř. písemného ověřování.

Hodnocení žáka

- vychází ze zásad uvedených v ŠVP (Pravidla klasifikace, hodnocení chování)
- hodnocení teoretických vědomostí (písemný pololetní test)
- hodnocení celkové aktivity v předmětu
- hodnocení obsahové i formální stránky projevu učitelem
- hodnocení obsah. i formální stránky projevu ostatními žáky podle předem daných kritérií
- hodnocení podílu na skupinové práci
- vzájemné hodnocení žáků v rámci skupinové práce
- sebehodnocení

Hodnocení skupiny

- není hodnocena známkou
- předem zadaná kritéria
- jednotliví žáci hodnotí sami sebe, svůj přínos, i ostatní členy skupiny
- účast v soutěžích

Ověřování kompetencí

Hodnotit stav a nárůst kompetencí je mimořádně složitý úkol, neboť na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Budou platit dva základní postupy:

1. Vyučující stanoví dle své úvahy, jaké skutečnosti budou předmětem hodnocení v oblasti kompetencí. Jasně formuluje, co považuje za klady a zápory, a podle toho bude stanovovat známku.
2. V oblasti hodnocení kompetencí budeme využívat jako v ostatních předmětech služeb profesionálních firem, které se dlouhodobě testováním přidané hodnoty a kompetencí zabývají.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má být pro něj i zdrojem motivace pro další výkon a ukazovat mu směr v učební činnosti. V rámci předmětu Rétorika budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je možné používat i dílčí slovní hodnocení. Zámka nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Dílčí hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka a je využito pro výslednou známku na vysvědčení, přičemž známky mají za různé výkony různou váhu. Nejvyšší hodnotu mají známky z připravených řečnických projevů, které jsou výsledkem využití všech získaných vědomostí a dovedností.

1.21. Seminář z literatury a filmu

1.21.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.21.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět Seminář z literatury a filmu je zařazen do výuky jako povinně volitelný předmět v sedmém ročníku víceletého gymnázia. Jsou mu věnovány 2 hodiny týdně. Seminář je jednoletý a navazuje na získané vědomosti, dovednosti a kompetence v předmětu Český jazyk a literatura v průběhu předchozího studia. Cílem semináře je tyto vědomosti v oblasti literárněhistorického poučení o uměleckých prostředcích slovesného umění prohloubit, rozšířit a posunout je na vyšší kvalitativní i kvantitativní úroveň. Součástí je také výchova žáků ke sdělnému kultivovanému jazykovému projevu a k podílení se na rozvoji vlastního duchovního života.

Žák dovede vymezit význam umění pro člověka, je schopen výběru v literatuře a toleruje vkus druhých. Vnímá rizika prostředků masové komunikace a dovede se bránit manipulaci a intoleranci. Vývoj kultury a umění chápe ve společenských i historických souvislostech. Seznamuje se s filmovou i divadelní adaptací literárních děl a učí se chápat jejich uměleckou hodnotu.

Předmět se skládá ze dvou základních oblastí – jazykové a estetické, které se vzájemně doplňují. Vyučující používá tradiční metodické postupy stejně jako inspirativní metody (např. vlastní tvůrčí práce, skupinová práce apod.). Pomůcky i materiály budou voleny dle aktuální potřeby, která se bude přizpůsobovat konkrétním žákům. Důvodem je snaha přimět jednotlivé žáky k aktivnímu čtenářství, které umožňuje estetický prožitek a dává možnost k přemýšlení a k diskuzi, která bude žáky nutit k užívání správného pojmového aparátu.

1.21.1.2. Formy realizace

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), bude realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině A.

System střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách A budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny A k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.21.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	cca 3 týdny

---

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Septima – 2 hodiny (tj. 68 za rok)

1.21.1.4. Organizace předmětu

Vyučovací hodiny probíhají většinou v běžné školní třídě. V případě besed a exkurzí je hodina realizována i mimo školní budovu.

1.21.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.21.2.1. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- rozvíjí čtenářskou gramotnost žáků
- uplatňuje různé způsoby práce s textem
- vede žáky k pohotové orientaci v textu, k vyhledávání konkrétních informací, k jejich hodnocení a uvádění do souvislostí (komparativní postupy při interpretaci literárního díla)
- vede žáky ke kritickému zhodnocení vlastních výkonů a k diskuzi o nich

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadává problémové úkoly a vede žáky k porozumění úkolu, k určení jádra problému, k získávání informací potřebných k řešení, ke spolupráci ve skupině
- inspiruje žáky k tvorbě vlastních textů
- vyžaduje od žáků schopnost kriticky interpretovat poznatky a zjištění, nacházet argumenty pro svá tvrzení a formulovat i obhájit svá tvrzení
- vede žáky k nahlížení na problém z různých stran a k toleranci jiného pohledu (např. i v interpretaci nesoudobého díla)

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky ke kultivovanému vyjádření ústní i písemnou formou
- vede žáky k vyjadřování pomocí odborných pojmů
- vede žáky k respektu názoru druhých
- pěstuje u žáků schopnost vnímat a rozlišovat jednotlivé komunikační situace a jejich nuance v rámci literárního textu a sledovat jejich podíl na vytváření významu celého díla

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k reálnému posouzení svých schopností
- vede žáky k úvaze nad vlastním chováním a jeho důsledcích v různých situacích při práci s literárními a úvahovými texty
- vede žáky k aktivní spolupráci

Kompetence občanská

Učitel:

- vede žáky k respektování kulturních a duchovních hodnot jiných etnik, národů, náboženských skupin
- při práci s uměleckými texty poukazuje na různorodost názorů a postojů ostatních lidí

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vede žáky k vlastní iniciativě a k tvořivosti
- vybízí žáky k přípravě na tvorbě obsahu semináře (volba děl, metod práce apod.)

1.21.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Tyto hodiny budou postaveny na aktivní činnosti žáků, budou v nich využívány aktivizující metody učení a alternativní způsoby práce, které povedou žáky k získávání zkušeností beze strachu z chyb, ze špatného hodnocení.

Velký důraz bude kladen na tvořivou práci žáků, ať už samostatnou nebo skupinovou. Žákům bude nastíněn určitý problém a oni budou hledat cesty k jeho řešení. Není podstatné dojít k určitému závěru, důležitější je samotná činnost hledání a objevování. Právě v těchto hodinách bude docházet k naplňování jednotlivých klíčových kompetencí. Žáci by měli získávat nové poznatky, obohacovat své zkušenosti, komunikovat s ostatními a rozhodně by se při tom neměli nudit.

1.21.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Školní očekávané výstupy

Žák:

1. rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku, své rozhodnutí zdůvodní
2. rozliší umělecký text od neuměleckého
3. rozliší hlavní funkce umělecké literatury
4. zná základní pojmy související s literární teorií a dovede je aplikovat na literární text (prózu, poezii i drama)
5. chápe věcný i ideový obsah literárního díla
6. snaží se o hlubší pochopení literárního díla
7. odliší jednotlivé prvky obsahu díla
8. pozná rozdíly fiktivního a reálného světa, vysvětlí vzájemné prolínání
9. určí tvůrčí postoj autora
10. postihne smysl textu, vysvětlí důvody různých interpretací
11. seznámí se se základními teoretickými poznatky z oblasti estetiky filmové tvorby
12. orientuje se v poválečné české kinematografii a literatuře
13. je schopen reflexe a hodnocení umělecké tvorby v souvislosti s historickými změnami
14. na základě osobní zkušenosti dokáže postihnout význam a smysl filmového díla
15. osvojuje si základní poznatky o fungování současných médií a je schopen kritického pohledu
16. na základě vlastních zkušeností dokáže vytvořit krátký umělecký text

Septima - 1. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Umění a kultura	1	4
Literatura a její funkce	2	4
Umělecké prostředky literárního díla	3,4	6
Základy interpretace literárního díla	4,5,6	4
Obsah literárního díla	5,6,7	4
Ideový obsah literárního díla	5,6,7	2
Literární experimenty a postupy	8,9,11	6
Filmová tvorba – vývoj a tvůrčí postupy	8,9,10	6

Septima - 2. pololetí

Učivo	Školní očekávané výstupy	Hodinová dotace
Specifika filmové tvorby	11	4
Vývoj českého poválečného filmu	12,13	6
Nástup české Nové vlny	13	6
Filmové adaptace literárních děl	13,14	6
Současný český film a nová média	14,15	6
Vlastní literární tvorba	16	4

1.21.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Seminář z literatury a filmu se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Podstatou evaluace je zjištění stavu utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů, což se projeví při plnění komplexních úkolů. Některé výkony je vhodné hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení i žáky. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, řadu projevů žáků v hodinách hodnotíme slovně. V rámci předmětu budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- řešení problémů (využití získaných vědomostí a dovedností)
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Těmito kritérii hodnotíme, jak žák zvládl výstupy tematických celků s důrazem na jeho schopnost řešit problémy i na úroveň jeho komunikačních dovedností.

Ověřování klíčových kompetencí je možné postihnout při řešení náročných úkolů (např. vypracovávání seminárních prací, referátů, projektů, Gladiátorských her, olympiády v ČJ apod.), u nichž lze očekávat vysokou úroveň danou rozvinutím talentu a cílevědomým směřováním na vysoké školy. Zásadní je dodržovat vždy objektivitu hodnocení podle předem daných kritérií.

Písemné práce – kratší testy, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu.

Ústní zkoušení a mluvený projev se zaměřuje na ověření očekávaných výstupů a kompetencí.

Zpracování referátů a prací k danému tématu nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – sebehodnocení - obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů musí být doplněno ústním rozborem a zapojením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny A – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně.

Gladiátorské hry dokumentují dvojí pohled a nezávislé hodnocení. Prvním hodnotitelem je vedoucí práce, který se zaměřuje na úroveň zpracování, iniciativu a přístup žáků k práci na tématu, druhým pak třídní učitel, který hodnotí úroveň prezentace, vystupování a vyjadřování autorů práce. Nezanedbatelnými hodnotiteli jsou diváci, kteří v konečné fázi rozhodují o vítězné práci. Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má pro něj být také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení má být i zpětnou vazbou pro učitele.

1.22. Seminář z matematiky

1.22.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.22.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Seminář z matematiky je rozdělen v souladu s RVP GV do pěti tematických okruhů.

V okruhu **Argumentace a ověřování** si žáci osvojují provádění zápisů tvrzení pomocí matematické symboliky a jejich čtení. Rozlišují správný a nesprávný úsudek. Učí se srozumitelně a věcně argumentovat, pochopit a analyzovat problém, zdůvodňovat své postupy a ověřovat správnost řešení problému.

V okruhu **Číslo a proměnná** si žáci prohlubují dovednosti v provádění operací s číselnými výrazy i operací s výrazy s proměnnými. Osvojují si řešení lineárních a kvadratických rovnic, nerovnic a jejich soustav, včetně geometrické interpretace. Analyzují a řeší problémy reálných situací.

V okruhu **Práce s daty, kombinatorika, pravděpodobnost** se žáci seznamují s řešením reálných problémů s kombinatorickým podtextem, s výpočtem pravděpodobnosti a se statistickými metodami. Osvojují si schopnost tvořivě pracovat s informacemi, třídít údaje a vyhodnocovat je, vytvářejí hypotézy, vyhodnocují závěry.

V okruhu **Závislosti a funkční vztahy** si žáci prohlubují znalosti o funkcích, poznatky aplikují při zkoumání závislostí a při řešení problémů běžných reálných situací, ve finanční matematice.

V okruhu **Geometrie** žáci určují, třídí a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace. Využívají shodnosti a podobnosti útvarů v konstrukčních úlohách. Studují vzájemné polohy objektů v rovině i v prostoru. Řeší polohové a metrické úlohy a problémy, které vycházejí z běžných životních situací.

1.22.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „1 ze 4“ (případně „2 z 8“), může být realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

1.22.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Septima - 2 hodiny (tj. 68 za rok)

Oktáva – 4 hodiny (tj. 112 za rok)

1.22.1.4. Organizace předmětu

Seminář z matematiky se vyučuje jako povinně volitelný vyučovací předmět v septimě a oktávě. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.22.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Matematika rozvíjí především logické myšlení, ale také paměť. Napomáhá rozvoji abstraktního a analytického myšlení, učí přesně formulovat a srozumitelně a věcně argumentovat. Při studiu matematiky je kladen důraz na porozumění matematickým pojmům a souvislostem, na rozvoj geometrické představivosti, na osvojení strategie řešení úloh a problémů, na pěstování schopnosti aplikace. Přispívá ke schopnosti hodnotit správnost postupu a odhalovat mylné závěry. Během studia žáci poznávají, že matematika nachází uplatnění v mnoha oborech lidské činnosti, např. v ekonomii, technice, informačních technologiích, ale i ve společenských vědách.

1.22.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Cílem vzdělávání v matematice je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí, které by měly být uplatněny při propojování reálného světa s matematikou.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zařazuje do výuky problémové vyučování, motivuje žáky vhodnými otázkami.
- Zadává žákům samostatné práce, které vyžadují aplikaci teoretických poznatků a které nutí žáky vyhledávat potřebné informace (v učebnici, tabulkách, na internetu...), třídít je a efektivně využívat.
- Učí žáky vhodně si rozvrhnout vlastní práci.
- Zadává motivační domácí úkoly a pomocí nich umožňuje žákům kontrolovat vlastní úspěšnost, požaduje od žáků prezentaci výsledků.
- Často zařazuje úlohy z praxe a slovní úlohy, které vycházejí z běžných životních situací, a tím posiluje vazbu učiva k reálnému světu.
- Vede žáky k samostatné analýze dat a jejich zpracování (grafy, diagramy, tabulky...).
- Umožňuje žákům realizovat vlastní nápady, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytváří ve třídě atmosféru podporující soustředěnou práci.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vhodně volí úlohy, ve kterých lze aplikovat matematické poznatky při řešení reálných problémů.
- Společně se žáky vytváří algoritmy řešení, které žáci využívají v obdobných matematických úlohách, ale i při řešení problémů v jiných oblastech vzdělávání.
- Vyžaduje od žáků, aby dokázali formulovat problém, analyzovat danou situaci, navrhnout různé strategie řešení, posuzovat je a vybírat nejvhodnější strategii, navrhnout konkrétní postupy vedoucí k řešení problému a vycházet přitom z vlastních zkušeností.
- Vede žáky ke schopnosti volit matematické prostředky, kombinovat různé metody a kroky, k užívání logického myšlení.
- Upozorňuje žáky na chyby, kterých se mohou při práci dopustit a ukazuje jim metody jejich odstranění (systematickost, zkouška...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Nutí žáky komentovat jejich postupy řešení, přesně formulovat a srozumitelně sdělovat své myšlenky v písemném i ústním projevu, používat spisovné vyjadřování.
- Vede žáky k tomu, aby srozumitelně popisovali postupy a metody, které používají při výpočtech, interpretovali svá řešení, zapojovali se do diskuze a obhajovali své názory.
- Vyžaduje od žáků, aby dokázali vyjadřovat řešení úloh pomocí matematické symboliky (geometrické konstrukce, zápisy řešení slovních úloh) a rozumět matematickým zápisům.
- Vyžaduje od žáků prezentovat přehledně a v logickém sledu získané výsledky.
- Vede žáky ke zpracování výsledků do tabulek, grafů a přehledů.
- Klade důraz na skupinovou práci.
- Využívá matematický software a internet.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje práci v týmu – žáci efektivně spolupracují při skupinovém řešení zadaného problému.
- Učí žáky při výběru vhodného postupu řešení přijímat názory druhých i prosazovat své vlastní názory, přijímat pomoc druhých, ale umět ji i odmítnout, pomoc ochotně poskytovat.
- Vyžaduje od žáků při práci ve skupině střídat role, podílet se na formulaci pravidel pro práci ve skupině, dodržovat dohodnutá pravidla a převzít zodpovědnost za splnění úkolu.
- Pěstuje v žácích vědomí své odlišnosti i jedinečnosti, vede je k posílení sebedůvěry.
- Vede žáky k respektování práce vlastní i práce druhých, k umění vcítit se do pocitů, potřeb a problémů druhých.

Kompetence občanská

Učitel:

- Zadává žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života.
- Podporuje zodpovědný vztah k plnění povinností, ke studiu.
- Vede žáky k toleranci, ohleduplnosti, ale také ke kritickému hodnocení názorů druhých.
- Učí žáky respektovat ostatní a vážit si jich, uvědomovat si svá práva a povinnosti.
- Vede žáky k chápání matematického vzdělání jako součásti lidské kultury.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Vybízí žáky k hodnocení vlastních postupů a výsledků své práce.
- Zapojuje žáky do skupinových, třídních nebo školních projektů, odborně žákům pomáhá.
- Pomáhá odhalit žákům jejich schopnosti a rozvíjet je pomocí matematických soutěží, olympiád, korespondenčních seminářů.
- Ukazuje žákům uplatnění matematiky v různých oblastech praktického života.

1.22.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Tyto hodiny budou postaveny na aktivní činnosti žáků, budou v nich využívány aktivizující metody učení a alternativní způsoby práce, které povedou žáky k získávání zkušeností beze strachu z chyb, ze špatného hodnocení.

Velký důraz bude kladen na tvořivou práci žáků, ať už samostatnou nebo skupinovou. Žákům bude nastíněn určitý problém a oni budou hledat cesty k jeho řešení. Není podstatné dojít k určitému závěru, důležitější je samotná činnost hledání a objevování. Právě v těchto hodinách bude docházet k naplňování jednotlivých klíčových kompetencí. Žáci by měli získávat nové poznatky, obohacovat své zkušenosti, komunikovat s ostatními a rozhodně by se při tom neměli nudit.

1.22.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Septima

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ZÁVISLOSTI A FUNKČNÍ VZTAHY

1. Určí vlastnosti a načrtne grafy požadovaných funkcí.
2. Formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí.
3. Řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích, limitech funkcí, průběhu funkcí a geometrickém užití určitých integrálů.
4. Využívá poznatků o extrémech funkcí k řešení slovních úloh.
5. Aplikuje poznatky o vztazích mezi funkcemi.
6. Využívá vhodné postupy při výpočtu derivací a integrálů.

II.GEOMETRIE

1. Užívá správný způsob vyjádření přímky v prostoru a různé způsoby analytického vyjádření roviny v prostoru.
2. Řeší analyticky polohové a metrické úlohy v prostoru.
3. Využívá náčrt při řešení analytických úloh.
4. Zapisuje kuželosečky a kulovou plochu rovnicemi – středové, osové, vrcholové, obecné rovnice.
5. Určí základní údaje o kuželosečce a kulové ploše z analytického vyjádření.
6. Řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky, přímky a kulové plochy.

Septima

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		36
Diferenciální počet		22
Elementární funkce – základní vlastnosti	I.1,2	
Přehled elementárních funkcí	I.1,2	
Spojitosť funkce v bodě, v intervalu	I.1,2	
Limita funkce v bodě a v nevlastním bodě	I.1,2	
Užití limity funkce	I.3	
Derivace funkce v bodě	I.1,2	
Derivace elementárních funkcí	I.2,6	
Průběh funkce	I.1,2	
Užití diferenciálního počtu	I.3,4	
Integrální počet		14
Pojem primitivní funkce	I.1,2	
Základní vzorce pro primitivní funkce	I.1,2,5	
Integrační metody	I.5	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		32
Pojem určitý integrál	I.6	
Výpočet určitých integrálů	I.6	
Užití integrálního počtu	I.3,6	
Relace		10
Grafy relací	I. 1, 2	
Analytická geometrie v prostoru		15
Parametrické vyjádření přímky a roviny v prostoru	II.1	
Obecná rovnice roviny	II.1	
Polohové úlohy v prostoru	II.2,3	
Metrické úlohy	II.2,3	
Kuželosečky a kulová plocha		7
Vzájemná poloha přímky a kuželosečky	II.3,4,5,6	
Kulová plocha	II.3,4,5,6	

Oktáva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ČÍSLO A PROMĚNNÁ

- 1.Upravuje výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazů.
- 2.Rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a pomocí vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic.
- 3.Provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy.
- 4.Řeší lineární a kvadratické rovnice, nerovnice a jejich soustavy, ověřuje správnost řešení.
- 5.Rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy, zdůvodní, kdy je zkouška nutnou součástí řešení.
- 6.Řeší logaritmické exponenciální a goniometrické rovnice a nerovnice s ohledem k jejich definičnímu oboru.
- 7.Operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty.
- 8.Graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav.
- 9.Formuluje a analyzuje reálné problémy a řeší je pomocí rovnic a jejich soustav.
- 10.Odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně výpočty provádí, využívá kalkulátor.

II.ZÁVISLOSTI A FUNKČNÍ VZTAHY

- 1.Určí vlastnosti a načrtne grafy požadovaných funkcí a posloupností.
- 2.Formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností.
- 3.Aplikuje poznatky o vztazích mezi funkcemi.
- 4.Řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech.
- 5.Aplikuje poznatky o geometrické posloupnosti ve finanční matematice.

III.GEOMETRIE

- 1.Využívá náčrt při řešení rovinných a prostorových problémů.
- 2.V úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy trigonometrii a úpravy výrazů.
- 3.Řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím bodů dané vlastnosti, pomocí konstrukce na základě výpočtu a pomocí zobrazení.
- 4.Určuje polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů.
- 5.Řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí.
- 6.Využívá znalostí o vektorech k výpočtu ploch obrazců a povrchu a objemu těles.
- 7.Užívá správný způsob vyjádření přímky v prostoru a různé způsoby analytického vyjádření roviny v prostoru.
- 8.Řeší analyticky polohové a metrické úlohy v prostoru.
- 9.Využívá náčrt při řešení analytických úloh.
- 10.Určí základní údaje o kuželosečce z analytického vyjádření.
- 11.Řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky, přímky a kulové plochy.
- 12.Řeší praktické planimetrické problémy.

IV.PRÁCE S DATY, KOMBINATORIKA, PRAVDĚPODOBNOST

- 1.Řeší reálné problémy pomocí kombinatorických pravidel.
- 2.Upravuje výrazy s kombinačními čísly a faktoriály, určuje jejich definiční obor.

3. Používá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti.
4. Hodnotí statistické informace a daná statistická sdělení.
5. Vytváří hypotézy a vyhodnocuje závěry na základě dat.
6. Zpracovává graficky soubory dat, vyčte informace z tabulek, grafů a diagramů.
7. Volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat.

Oktáva

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		64	
Algebraické výrazy		8	
Mnohočleny, výrazy, a lomené výrazy	I.1,2		
Mocniny a odmocniny	I.3		
Funkce a jejich grafy		14	
Lineární a kvadratická funkce	II.1,2,3		
Lineární lomená a mocninná funkce	II.1,2,3		
Složená a inverzní funkce	II.1,2,3		
Exponenciální a logaritmická funkce	II.1,2,3		
Goniometrické funkce	II.1,2,3		
Funkce s absolutní hodnotou	II.1,2,3		
Rovnice a nerovnice		22	
Lineární a kvadratické rovnice a nerovnice a jejich soustavy	I.4,8		
Rovnice a nerovnice s parametrem	I.4		
Rovnice a nerovnice s neznámou v odmocněnci	I.4,5		
Rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou	I.4,7		
Exponenciální a logaritmické rovnice a nerovnice	I.5,6		
Goniometrické rovnice a nerovnice	I.5,6		
Substituce při řešení rovnic a nerovnic	I.4,6		
Planimetrie a trigonometrie		8	
Shodnost a podobnost trojúhelníků	III.1,2		
Užití vět o trojúhelnících v úlohách z praxe	III.2		
Konstrukční úlohy řešené pomocí množin bodů dané vlastnosti, geometrickým zobrazením a algebraickou metodou	III.3		
Komplexní matematické úlohy	I.9,10, II.5, III.12	12	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		48	
Posloupnosti a řady		8	
Vlastnosti posloupností	II.1,2		
Limita posloupnosti	II.3		
Nekonečná geometrická řada	II.4		
Kombinatorika		10	
Základní kombinatorické úlohy	IV.1,2		
Variace, permutace a kombinace s opakováním	IV.1,2		
Stereometrie		6	
Rovinné řezy těles	III.1,4		
Polohové a metrické vztahy v prostoru	III.1,4		
Objemy a povrchy těles	III.5		
Analytická geometrie		8	
Vektory – operace s vektory, vektorový a smíšený součin	III.6		
Metrické a polohové úlohy v rovině a prostoru	III.7,8		
Kuželosečky	III.9,10,11		
Užitá matematika		5	
Pravděpodobnost a statistika v úlohách z praxe	IV.3 -7		
Finanční matematika a užití dalších matematických disciplín v úlohách z praxe	IV.3 -7		
Komplexní matematické úlohy	I.9,10, II.5, III.12	11	

1.22.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace ověřuje zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí.

Žáci jsou hodnoceni pomocí klasifikace, která používá pět klasifikačních stupňů a která může být doplněna slovním hodnocením.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, pomocí níž získává informace o zvládnutí dané problematiky, o dosaženém pokroku i o svých nedostatcích. Nedílnou součástí je i návod, jak tyto nedostatky odstranit.

Známka ze Semináře z matematiky nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Základem ověřování zvládnutí očekávaných výstupů je průběžné zjišťování dosažené úrovně vzdělávacích výsledků žáka. Je založeno na výsledcích krátkých písemných testů, ústního zkoušení, frontálního zkoušení, kontrolních prací po probrání tematického celku a pololetních prací. Pololetní písemné práce mají zásadní význam. Jejich zadání je jednotné a jejich hodnocení má jednotná kritéria, probíhá pomocí nich srovnání výsledků paralelních tříd ve škole.

Je prováděno i pomocí celorepublikových srovnávacích testů – Scio, Cermat, jejichž vyhodnocení probíhá mimo školu a umožňuje srovnání žáků ze stejných typů škol.

Ověřování nárůstu klíčových kompetencí je velmi složité, protože na rozdíl od očekávaných výstupů nejde o soubor exaktně měřitelných faktů. Vyučující stanoví a jasně zformuluje, co bude předmětem hodnocení v oblasti kompetencí a podle toho objektivně a spravedlivě hodnocení provede. Klíčové kompetence lze ověřovat při plnění náročných úkolů, při řešení komplexních úloh, při zpracovávání projektů. Do hodnocení budou zapojováni také sami žáci, aby se naučili objektivně a kriticky posuzovat výkony druhých, ale také své vlastní výkony.

V oblasti hodnocení kompetencí mohou být využity také služby institucí a firem, které se dlouhodobě zabývají testováním nárůstu kompetencí.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci

Hodnotí se

- vědomosti a dovednosti
- postup práce a jeho přehlednost
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- ústní projev – přesné vyjadřování a používání správné matematické terminologie
- samostatnost při řešení úkolů
- přizpůsobuje se právě probíhajícímu akcím, výtvarným soutěžím apod.
- schopnost spolupráce s ostatními žáky během skupinové práce a jejich přínos pro skupinu
- schopnost sebehodnocení (autoevaluace) a hodnocení svých spolužáků

1.23. Seminář z informatiky

1.23.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.23.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Seminář z informatiky je samostatný povinně volitelný vyučovací předmět v rámci vzdělávací oblasti Informatika a informační a komunikační technologie. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP GV (Digitální technologie; Zdroje a vyhledávání informací, komunikace; Zpracování a prezentace informací).

Vzdělávání žáka v oblasti informační a komunikační technologie povede přes zvládnutí moderních softwarových a hardwarových technologií a prostředků k porozumění toku informací, k jejich získávání, organizování, hodnocení a sdílení. Zároveň je cílem naučit žáka porozumět základním etickým a legislativním aspektům, které provázejí používání a přístup k informacím.

1.23.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), může být realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodiny **A**.

1.23.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexy a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Oktáva – 4 hodiny (tj. 112 za rok)

1.23.1.4. Organizace předmětu

Volitelný předmět **Seminář z informatiky** zajišťuje přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ.

Obsah učiva je v paralelních ročnících oktávě shodný. Výuka probíhá v odborné učebně informatiky v dělených skupinách v počtu cca 15 žáků.

Tematicky zaměřené výstavy a exkurze na odborná pracoviště vysokých škol doplňují tradiční výuku. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.23.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.23.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Cílem předmětu je zajistit způsobilost žáků k vhodnému používání digitální a komunikační technologie a techniky k řešení informačních úkolů, zadání, projektů a simulací v oblasti přírodních a sociálních jevů a procesů, se kterými se jedinec setkává v informační společnosti. Klíčové kompetence v předmětu mají přispět k celkové informační gramotnosti a rozvoji jedince.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat.
- Připraví menší projekty či úkoly, při kterých bude žák schopen na základě určitých teoretických poznatků z předešlých hodin dohledat související informace (referát).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Zařadí projekt nebo cvičení, ve kterém žáci definují problém, formulují otázky, vyhledají informace a naplánují způsoby řešení. Žáci obhajují svá rozhodnutí, zamýšlejí se nad alternativními postoji (problémové úkoly, algoritmická cvičení,...).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí tuto kompetenci zejména prostřednictvím úkolů, které jsou zaměřeny na to, aby žák vyjadřoval své myšlenky a názory v písemné i ústní formě souvisle a výstižně, vhodně reagoval a spolupracoval s ostatními žáky (prezentace, diskuze k řešení úkolu,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Rozvíjí tuto kompetenci zejména při kolektivních úkolech a projektech, kdy je nutné spolupracovat s druhými, respektovat jejich názor a vytvářet pozitivní pracovní atmosféru. Posiluje u žáků důvěru ve vlastní schopnosti; ve spolupráci s ostatními snahu spolupodílet se na formulaci pravidel pro práci ve skupině a jejich dodržování.
- Spoluplácnuje se žáky cíle společné práce.

Kompetence občanská

Učitel:

- Rozvíjí tuto kompetenci nenásilnou formou tak, aby si byl žák vědom svých práv a povinností, zodpovědně se rozhodoval a choval, chápal znalosti a dovednosti z předmětu jako nezbytnou součást informační gramotnosti, měl představu o právních a etických aspektech při zacházení s technologiemi a technikou (citace zdrojů, aktuality, hypotetické kauzy,...).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku a témata výuky tak, aby byla pro žáky přitažlivá a aktuální a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s profesionálními materiály, rozhovory s odborníky na dané problematiky, přednášky,...).

1.23.2.2. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Oktáva / I. a II. blok

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

1. Ovládá, propojuje, identifikuje a zná funkčnost běžného technického vybavení a komponent ICT. Dokáže najít základní řešení problémů a oprav těchto hardwarových částí. Využívá daných zařízení k efektivnímu řešení úloh.
2. Dokáže klasifikovat a vysvětlit použití programového vybavení. Využívá funkčnosti a charakteristik daného softwaru k řešení tvůrčích úloh, dále k přístupu, manipulaci, údržbě, optimalizaci a bezpečnosti dat.
3. Aktivně chrání data proti poškození a zneužití. Zná příčiny a důsledky možného útoku nebo ztráty dat.
4. Ví, jak využít hardwarové a softwarové prostředky ICT v oblastech lidského konání z hlediska ochrany zdraví a bezpečnosti práce. Orientuje se v možnostech ekologického zpracování technického odpadu.

II.ZDROJE A VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ

1. Dokáže vysvětlit základní pojmy z oblasti teorie informace, významu informace a komunikace.
2. Má přehled o významných informačních zdrojích, o jejich službách a produktech
3. Zná metody a techniky vyhledávání v jednotlivých informačních zdrojích a dokáže efektivně extrahovat informace ze zdroje (technicky i obsahově).
4. Využívá základní metody k posouzení a vyhodnocení informační hodnoty dané informace.

III.ZPRACOVÁNÍ A PREZENTACE INFORMACÍ

1. Zpracovává a prezentuje výsledky své práce pomocí softwarových prostředků osobní informatiky.
2. Zná pravidla a zásady tvorby výstupních dokumentů (prací) z hlediska jejich struktury, formy, grafické a typografické úpravy. Respektuje etická, bezpečnostní a legislativní požadavky při publikování.
3. Zná techniky a metody, jak uspořádat a vytvořit výsledný produkt z vyhledaných či vyňatých informací (obsahově). Má schopnost zhodnotit kvalitu výstupních dokumentů (prací).
4. Orientuje se v možnostech využití a zpracování informací a ICT v různých oblastech lidské činnosti a praxe.
5. Dokáže řešit zadanou úlohu algoritmicky a pomocí základních programovacích technik a jazyků.

I. blok - Principy ICT (2 hodiny týdně)

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Počítačové systémy Zpracování dat v PC Základní architektura PC Typy a vývoj procesorů Paměťová media Počítačová rozhraní Periferní zařízení	I.1, 3, 4, II.2, III.1, 4	12	
Operační systémy Vlastnosti, architektura Služby, zákl.vlastnosti a typy OS	I.2, 3, II.2, 3, III.1, 4	6	
Počítačové sítě Síťová architektura Základní prvky sítě Klasifikace Přenosové technologie Užitečné příkazy	I.1, 3, 4, II.2, III.1, 4	6	
Technologie Internetu a služby Historie Typy připojení Adresace a komunikace Služby (FTP, WWW, elektronická pošta)	I.1, 3, 4, II.2, III.1, 4	8	
Ochrana dat a informačního soukromí Legislativa Etika a profesionalita Ochrana dat ve vybraných oborech	I.3,4, II.1,2,4, III.1,2,4	4	
Bezpečnost sítí Typy a možnosti zabezpečení Identifikace, autentizace, autorizace Kódování a šifrování Elektronický podpis	I.1,2,3, II.2, III.1,4	12	
Zpracování hromadných dat a IS Pokročilá práce s databázemi DB systémy	I.1-3, II.1-4, III.1-4	4	
Opakování všech modulů		4	

II. blok - Objektově orientované programování (2 hodiny týdně)

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
Základy programování v Javě Úvod do Javy, základní pojmy Organizace zdrojového kódu Objekty Datové typy Výrazy a operátory Příkazy Třídy a objekty Metody Soubory, vstupy a výstupy	I. 1,2; III.1,2,3,4,5	56	

1.23.2.3. Evaluace v předmětu

V předmětu Seminář z informatiky učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Písemné práce – kratší testy, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů a zvládnutí aktuálně probírané látky Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu.

Pololetní písemné práce - může jít i o stručný průřez učivem, který se soustřeďuje jen na některé jevy, či formy práce aktuální v daném období, které korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi, řešení logické úlohy). Znamka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat žákovi informace o jeho silných i slabších stránkách (jak z hlediska kompetencí, tak i z hlediska znalostí) a pomáhat mu tyto stránky rozvíjet, popř. zlepšovat a být mu tak zdrojem motivace pro další studium.

1.24. Seminář z fyziky

1.24.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.24.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Seminář z fyziky je samostatný povinně volitelný předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP (Fyzikální veličiny a jejich měření, Pohyb těles a jejich vzájemné působení, Stavba a vlastnosti látek, Elektromagnetické jevy - světlo, Mikrosvět). Součástí předmětu jsou i metody poznávání fyzikálních zákonitostí a jevů. Vzdělávací obsah předmětu je průběžně aktualizován na základě nejnovějších poznatků vědy a výzkumu, včetně oblasti aplikované fyziky v různých technických řešeních a nových technologiích (nanotechnologie apod.).

1.24.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř (resp. „dvě z osmi“), může být realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn. jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

Výuka předmětu směřuje zejména k tomu, aby žáci:

- Pochopili a osvojili si – s využitím vlastního pozorování, experimentování a měření – nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti nutné k porozumění fyzikálním jevům a procesům, s nimiž se mohou setkat nejen v přírodě či v běžném životě, ale i v technické či technologické praxi.
- Uměli použít základní metody práce, které jsou pro fyziku typické, např. objektivní pozorování, měření, experimentování, analyzování a zpracování získaných údajů a dat, jejich vyhodnocení a vyvození závěrů.
- Naučili se zkoumat příčiny fyzikálních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky – Jak? Proč? Co se stane, jestliže? – a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat zákonitostí fyzikálních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.
- Dovedli využít získané poznatky při řešení fyzikálních problémů a úloh, byli schopni objasnit fyzikální jevy a samostatně provádět jednoduché pokusy.
- Uměli posoudit, vyhodnotit a ověřit získané informace z hlediska jejich věcné správnosti a přesnosti.
- Pracovali s jasně vymezenými pojmy a definicemi a důsledně využívali soustavy SI.

1.24.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1.9. do 31.8. Vyučování zpravidla trvá od 1.9. do 30.6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pravidelně odečítáme cca 10 týdnů (pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů):

Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
Mimořádné okolnosti (ŠVP, kurzy, havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	cca 4 týdny

Časová týdenní dotace předmětu Seminář z fyziky činí:

Oktáva - 4 hodiny (tj. 112 za rok)

1.24.1.4. Organizace předmětu

V oktávě navazuje na povinnou výuku fyziky volitelný předmět **Seminář z fyziky** zajišťující přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ. Výuka celé třídy probíhá obvykle v pracovních fyziky nebo kmenové třídě. Pracovna fyziky je vybavena dataprojektorem a počítačem s možností připojení na internet.

Laboratorní cvičení, při kterých se dělí třída na dvě skupiny, jsou realizovány v rámci aplikačních hodin (hodiny **A**).

Exkurze na odborná pracoviště vědeckých ústavů a vysokých škol doplňují tradiční tematicky zaměřené exkurze (muzea, elektrárny, jaderný reaktor, hvězdárna, planetárium, nemocnice a čistička odpadních vod).

Besedy a semináře vedené odborníky reprezentující nejrozmanitější fyzikální obory, mohou podpořit zájem žáků o přírodovědné vzdělání.

Aktuální **výstavy** i vhodně zvolená **filmová představení** jsou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve fyzice.

Během studia se mohou žáci zapojit do fyzikální olympiády a SOČ.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.24.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.24.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Vzdělávací cíle předmětu jsou v souladu s cíli přírodovědného vzdělávání v rámci celé vzdělávací oblasti RVP Člověk a příroda. Jde především o to, aby žáci byli vedeni k porozumění přírodovědným pojmům a zákonitostem, k osvojování a schopnosti používat základní výzkumné metody. Dále jde o rozvíjení jejich schopnosti využívat přírodovědné vědomosti, dovednosti, postoje i návyky při řešení konkrétních problémů s ohledem na další studium i běžný život. V neposlední řadě by u nich měla být pěstována schopnost předvídat dopad praktických aktivit lidí na přírodu a potřeba preferovat ochranu životního prostředí s ohledem na podmínky života organismů i zachování vlastního zdraví.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem vyhledávat, přehledně zaznamenávat podstatné informace a údaje včetně schopnosti správné citace a interpretace informací (práce s různými informačními zdroji – odborná literatura, internet...).
- Při laboratorních pracích vede žáky k dodržování pravidel bezpečné práce, k přehlednému záznamu výsledků experimentů (tabulky, grafy) i k jejich samostatnému zpracování a vyhodnocení.
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací apod.).
- Při konzultacích samostatných prací (referáty, projekty, soutěžní práce v rámci gladiátorských her apod.) vede žáky k používání odpovídající terminologie a k pochopení mezioborových souvislostí.
- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro průběžné studium daného předmětu (aktivizující metody práce).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Trvalým navozováním fyzikálních problémů buduje v žákovi pozitivní přístup k problémovým situacím obecně a vede jej ke strukturaci problému.
- Vhodnými poukazy k fyzikálnímu modelu coby silnému nástroji řešení reálných situací učí žáka odlišit podstatné od nepodstatného.
- Přístupem odlišným od verbálně komunikativního vede žáka k vědomému uplatňování základních myšlenkových operací logických namísto verbálních
- Kde jen možno, podněcuje žáka k odhadování, uhadování výsledku, učí jej řádovému, hrubému odhadu, a tak pěstuje jeho dovednost učinit si představu o rozměru kterékoli (fyzikální) situace.
- Vstřícným postojem k odpovědím podporuje žáka v hledání řešení rozmanitými cestami a rozšiřuje jeho rejstřík technik, jak se řešení dobrat.
- Cení intuitivní přístupy, podporuje je odkazy k podobné povaze některých objevů a zásadně nechává žákům pootvřený prostor pro nápad.
- Systematicky učí žáka nahradit reálnou situaci zjednodušeným modelem.
- Vede žáka k hrdosti na vlastní i nepřesné a přibližné řešení a nutí jej k úsilí nedokonalý model trvale nahrazovat modelem kvalitnějším.
- Smiřuje žáka s jeho chybným řešením a posiluje v něm vědomí, že chyby jsou nutným a cenným zdrojem poučení.
- Trvale žáka vede k přísnému rozlišení modelu od reality, upozorňuje ho na úskalí spojená s úzce vědeckým pohledem na svět a vhodnými odkazy mu pomáhá vytvářet si co nejbohatší rejstřík interpretace skutečnosti.
- Trvalým poukazem na chybu měření a vyžadováním údaje o přesnosti měření při každé kvantitativní zmínce upozorňuje žáka na nejistotu coby nedílnou součást poznání a učí jej pozitivnímu přístupu k vlastní nedokonalosti.
- Probouzí v žákovi úctu k vlastním schopnostem poznání a pokoru před skutečnostmi, které nejsou ve vědeckém myšlenkovém schématu vysvětleny.
- Důsledným vyžadováním obecných řešení podporuje v žákovi vědomí nutnosti hledat i v životě řešení, která upřednostňují zájem obecný před dílčím.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Posilováním prvků soustředěné skupinové práce vede žáky k zážitku věcné, efektivní, neemotivní komunikace.
- Vhodně volenými ukázkami číselných hodnot na hranici žákovy představivosti mu otevírá prostředí vědeckých a technických dat coby přitažlivé a zajímavé a hodné diskuze.
- Věcným a nezaujatým hodnocením žákovských vstupů a vyjádření vede žáka důsledně ke korektnímu zacházení s vědeckou informací tak, aby se učil vědeckému sdělení elementárně porozumět, popř. je nezkresleně tlumočit.
- Moderováním žákovských debat a prezentací myšlenkových přístupů učí žáka laskavě, ale pevně schopnosti rozlišit, zda vědeckému sdělení rozumí, trénuje v něm ctnost mlčet tam, kde sdělení nerozumí, a posiluje jeho schopnost vnímat nezasvěcenou a nekompetentní komunikaci jako asociální a nebezpečnou.
- Pomáhá žákovi osvojovat si návyk vyjadřovat se korektně, věcně a střízlivě, uvážlivě zacházet s číselnými údaji a vždy za ně ručit znalostí míry jejich přesnosti.
- Trvalými poukazy na přibližnost vědeckého poznání a povinnost testovat a vyvracet vědecké hypotézy učí žáka chápat i diskusi jako příležitost spíše nalézt nedostatky ve vlastním úhlu pohledu než dokazovat svůj názor.
- Ceněním (i chybných) kritických poznámek, vyzdvižením oprávněnosti námitek žáků v konkrétních situacích, vracením těch, kdo se zmýlili, ihned zpět do debaty, učí žáka nediskvalifikovat předem chybující a obecně vnímat všechny účastníky diskuze ne jako protivníky ohrožující jeho pravdu, nýbrž jako partnery, kteří jej obohacují a s nimiž se nenásilně a v příznivé atmosféře dobírá pohledu obecnějšího a úplnějšího.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Poukazem k smyslu a estetické kvalitě fyzikálních principů posiluje v žákovi přesvědčení, že bytí má smysl, a tím v něm přiměřeně probouzí pocity dobra a krásna a vede jej k úctě k životu a potřebě lásky a harmonie coby kvalit prostředí, v němž žije.
- Upozorňuje na přesah základních fyzikálních zákonů a jejich vztah k osobnímu lidskému hledání a dotazování.
- Častým pobytem ve fyzikální situaci, kdy „něco nevychází“, vede žáka k pozitivnímu přístupu k obtížím coby přirozeným jevům.
- Seznamuje žáka se zkušeností, že život vždy přesahuje osobní modelovou představu.
- Vedle vědomí sebe sama, vede žáky skrze společné aktivity (práce ve skupinách, sdílení experimentálních dat, prezentace) k silnému prožitku smyslu týmové práce.
- Oceněním schopnosti žáka alespoň elementárně se orientovat v dosud neznámém (totiž fyzikálním) myšlenkovém prostředí v něm posiluje hrdost nad výsledky vlastního duševního úsilí.
- Rozborem chyb v řešení posiluje v žákovi vědomí, že omyl je přirozený.
- Využívá celou škálu hodnocení v korektním a přátelském prostředí, buduje v žákovi schopnost zvládat situace nedostatečnosti, pomáhá mu učit se vnímat rozmanitost a odlišnost jako přirozený rys života, hledat vlastní místo v životě a společnosti a zažívat stratifikaci ne jako nespravedlnost, nýbrž jako přirozené rozdělení úkolů, při němž nadanější pomáhají slabším a slabší ctí a respektují nadané v atmosféře vzájemné lidské úcty.

Kompetence občanská

Učitel:

- Vede žáka k osvojení si úkolu a povinnosti coby přirozené a neobtěžující součásti života.
- Nácvikem číselných odhadů a výpočtů a odhadů chyby výsledku vede žáka k návyku osobního ručení za vlastní výsledek, postoj a názor.
- Trvalým pobytem v prostředí otázky a problému pomáhá žákovi zvykat si na postoj otevřený, nebojácný a tolerantní a na umění spíše než „na straně vzniklého problému“ stát vždy „na straně jeho řešení“.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Ukazuje užitečnost fyzikálních oborů, jejich využití v běžném životě, možnosti dalšího studia z hlediska volby povolání a perspektivy pracovního zařazení (exkurze na odborná pracoviště, besedy, přednášky).
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium a problematiku fyzikálních disciplín (účast v soutěžích – fyzikální olympiáda, SOČ).
- Vysvětluje aplikaci výzkumů v praxi (např. magnetická rezonance, radioaktivita – referáty, seminární práce).

1.24.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

I když i ve standardních hodinách jsou upřednostňovány aktivizující metody výuky, liší se **A** zejména odlišným pojetím role učitele. Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně upevňují a rozšiřují soubor svých vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. Jsou tak rozvíjeny všechny kompetence prostřednictvím aktivizujících metod a forem práce.

Laboratorní cvičení jsou formou k naplnění všech kompetencí z hlediska možností využití individuální i skupinové práce, uplatnění logických postupů při řešení problému i nácviku laboratorních metod práce.

Práce s Internetem a odbornou literaturou je velice důležitou součástí hodin. Na internetu je možno najít k probírané látce mnoho fyzikálních APLETŮ (počítačových simulací), na kterých mohou žáci vidět jednotlivé fyzikální principy. Tyto programy společně s výukovými DVD dokreslí žákům celkový obraz probírané látky.

Velkou inspirací pro hodiny **A** jsou kromě internetu a DVD také **časopisy, noviny, rozhlas a televize**. Žáci se mohou naučit vyhledávat informace, kriticky je posuzovat a umět vysvětlit konkrétní fyzikální jevy a principy z pořadů či článků s fyzikální tematikou.

Hodiny **A** probíhají především ve fyzikální pracovně nebo v kmenových třídách. Mohou se také stát součástí přípravy a realizace tematicky zaměřených **programů a exkurzí** organizovaných spolu s učiteli vysokých škol.

1.24.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva Oktáva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.FYZIKÁLNÍ VELIČINY A JEJICH MĚŘENÍ

1. Měří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření.
2. Rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při řešení fyzikálních problémů a úloh.

II.POHYB TĚLES A JEJICH VZÁJEMNÉ PŮSOBENÍ

1. Užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených.
2. Určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil.
3. Využívá (Newtonovy) pohybové zákony k předvídání pohybu těles.
4. Využívá zákony zachování některých důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh.
5. Objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění.

III.STAVBA A VLASTNOSTI LÁTEK

1. Objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou.
2. Aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh.
3. Využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu.
4. Analyzuje vznik průběh procesu pružné deformace pevných těles.
5. Porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů.

IV.ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY, SVĚTLO

1. Porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant.
2. Využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů.
3. Aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těles z těchto látek v elektrických obvodech.
4. Využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a k objasnění funkce elektrických zařízení.
5. Porovná zákony šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích.
6. Využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy.

V.MIKROSVĚT

1. Má základní poznatky o kvantování energie záření a mikročástic, jaderné přeměně.
2. Využití jaderné přeměny a ochrana proti záření.

Oktáva

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	Počet hodin
MECHANIKA	I.1,2	20
Popis a zákony pohybu hmotného bodu z kinematického hlediska	II.1	
Druhy pohybů		
Popis a zákony pohybu hmotného bodu z dynamického hlediska	II.2,3	
Newtonovy zákony		
Kinetická a potenciální energie		
Mechanická práce a mechanická energie	II.4	
Pohyby těles v homogen. tíhovém poli Země	II.3	
Pohyby těles v homogen. tíhovém poli Slunce		
Mechanika tuhého tělesa	II.2	
Skládání a rozklad sil		
Kinetická energie tuhého tělesa		
Těžiště tuhého tělesa		
Mechanika tekutin	II.3	
Proudění kapalin		
MECHANICKÉ KMITÁNÍ A VLNĚNÍ	III.1	15
Kmitavé děje		
Mechanické vlnění		
MOLEKULOVÁ FYZIKA A TERMIKA	IV.1	15
Termodynamická teorie	IV.2	
Základní poznatky kinetické teorie stavby látek		
Struktura a vlastnosti plynů	IV.3	
Struktura a vlastnosti pevných látek	IV.4	
Změny skupenství látek	IV.5	
ELEKTRINA A MAGNETISMUS		30
Elektrický náboj a elektrické pole	V.1	
Vznik elektrického proudu	V.3	
Elektrický proud v kovech	V.2,3	
Elektrický proud v polovodičích	V.3	
Elektrický proud v kapalinách	V.3	
Elektrický proud v plynech a ve vakuu		
Stacionární magnetické pole	V.4	
Nestacionární magnetické pole		
Střídavý proud		
Střídavý proud v energetice		
Elektromagnetické kmitání a vlnění		
Přenos informací elektromagnetickým vlněním		
OPTIKA		10
Základní pojmy a šíření světla	V.5	

Světlo jako elektromagnetické vlnění		
Odraz a lom světla		
Úplný odraz světla		
Disperze světla		
Optické zobrazování	V.6	
Zobrazování optickými soustavami		
Zobraz. odrazem na kulové a rovinné ploše		
Zobrazování lomem na kulové ploše	VI.1	
FYZIKA MIKROSVĚTA	VI.2	22
Kvantová hypotéza		
Vlnové vlastnosti částic		
Vlastnosti atomových jader, jaderná reakce		
Radioaktivita		

1.24.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole ŠVP GV. Podstatou evaluace je zjištění stavu utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů.

Pro hodnocení očekávaných výstupů lze snadno stanovit bodová hodnocení a na jejich základě i výsledné známky. U hodnocení kompetencí je situace složitější, neboť se projevují komplexně při řešení úkolů různého typu. Některé výkony žáků je proto vhodné hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a hodnocení požívat jako hnací prvek k zlepšení jejich výkonů, respektive nárůstu kompetencí. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, ale vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně.

V rámci předmětu budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Těmito kritérii hodnotíme, jak žák zvládl výstupy tematických celků, s důrazem na jeho schopnost řešit problémy i na úroveň jeho komunikačních dovedností.

Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů, např. při vypracovávání seminárních prací, referátů, projektů apod. Zde lze očekávat již vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomým směřováním na vysoké školy. Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií.

Učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Písemné práce – kratší testy nebo tematické ověřovací písemné práce (hodnotí znalosti žáka po daném tematickém celku), které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou realizovány formou přímého vysvětlení či výpočtu nebo nabídkou z několika variant. U obou

možností hodnotíme osvojení teoretických znalostí a fyzikálních pojmů, pochopení dané problematiky a aplikování osvojených znalostí při výpočtu příkladů.

Pololetní písemné práce ve fyzice hodnotí znalosti žáka za celé pololetí. Jsou realizovány formou přímého vysvětlení či výpočtu nebo nabídkou z několika možností (A, B, C, D, ...).

U obou možností hodnotíme osvojení teoretických znalostí a fyzikálních pojmů, pochopení dané problematiky a aplikování osvojených znalostí při výpočtu příkladů. Znamka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Ústní zkoušení a mluvený projev by neměly zabírat více než 10 minut v hodině včetně zhodnocení. Zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí. Může jít o různé formy ústního projevu - frontální opakování, individuální ústní zkoušení nebo řešení problémových úkolů (žák by měl být schopen se přesně, výstižně, pohotově a správně vyjadřovat)

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného. U práce hodnotíme písemnou přípravu, samostatný projev žáka, zda žák ví o čem hovoří a tedy umí odpovědět na otázky kladené učitelem nebo spolužáky.

Laboratorní cvičení, výroba pomůcek a modelů prověřuje jak zvládnutí očekávaných výstupů, tak kompetence, a proto lze kombinovat ohodnocení známkou a slovní hodnocení jak učitele, tak třídy. U laboratorních prací hodnotíme: přípravu na laboratorní práci (ověřujeme krátkým testem či ústní formou), průběh laboratorní práce (aktivitu, práci ve skupině, zručnost, zacházení s přidělenými pomůckami atd.), protokol o laboratorní práci (kultura písemného projevu, protokol obsahuje všechny náležitosti – název, použité pomůcky, postup měření, naměřené hodnoty, vypočítané hodnoty, chyby měření, závěr atd.) a dodržení termínu odevzdání.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

Hodiny **A** – práce žáků v těchto hodinách by měla být hodnocena z hlediska pracovní morálky, přístupu a spolupráce, opět je vhodné provést hodnocení společně se žáky. Stejně jako v jiných hodinách i v těchto je vhodná kombinace obou hodnocení, tj. jak známkou, tak slovně, ale je nutno mít na zřeteli základní cíl, tj. rozvoj kompetencí. Prioritou není známka, ale iniciativa žáka.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má pro něj být také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení má být zpětnou vazbou i pro učitele.

1.25. Seminář z chemie

1.25.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.25.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Seminář z chemie je zařazen jako samostatný povinně volitelný předmět v oktávě, opakuje a rozšiřuje učivo předmětu Chemie vyučovaném v kvintě, sextě a septimě.

Učivo obsahuje okruhy vymezené ve školním vzdělávacím programu – Obecná chemie, Anorganická chemie, Organická chemie a Biochemie.

Součástí předmětu jsou hodiny laboratorních cvičení, v nichž se žák prakticky seznamuje se základními metodami zkoumání – pozorováním, měřením a experimentem a učí se získaná data správně vyhodnocovat.

1.25.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina.

Systém střídání hodin je zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky jsou v hodinách upřednostňovány aktivizační formy práce volené s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy platí, že hodiny směřují především ke zvládnutí očekávaných výstupů a k přímému rozvíjení klíčových kompetencí.

1.25.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Blok I - 2 hodiny (tj. 56 za rok)

Blok II - 2 hodiny (tj. 56 za rok)

1.25.1.4. Organizace předmětu

Předmět Seminář z chemie je vyučován v oktávě jako volitelný předmět. Výuka probíhá ve specializované učebně vybavené počítačem s připojením na internet a dataprojektorem. Vybavení učebny umožňuje provádění demonstračních pokusů a samostatných laboratorních prací žáků. Hodiny laboratorních cvičení jsou zpravidla zařazovány čtyřikrát za školní rok, s maximálním počtem 16 žáků ve skupině.

V závislosti na probíraném učivu je možno využít tematicky zaměřené exkurze. Jednotlivci nebo skupiny žáků se zúčastňují mimo výuku odborných přednášek pořádaných vysokými školami, aktivit organizovaných např. Stanicí přírodovědců, zapojují se do Středoškolské odborné činnosti nebo zpracovávají pod dohledem vyučujícího ve školní laboratoři úlohy různých soutěží (KSICHT, chemická olympiáda).

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.25.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v oblasti chemie, jako jedné z disciplín přírodních věd, vede žáka k potřebě klást si otázky o příčinách a průběhu přírodních dějů a hledat na ně odpovědi.

Žáci se učí hledat souvislosti mezi ději probíhajícími v přírodě, jsou vedeni k uvědomění si závislosti člověka na přírodě a nutnosti její aktivní ochrany. Při praktických cvičeních se seznamují se základy laboratorní techniky, učí se bezpečně zacházet s vybranými chemickými látkami.

1.25.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace z různých zdrojů a pracovat s nimi – učebnice, internet, odborný text.
- Vede žáky k používání správné terminologie a symboliky, klade jasně formulované otázky.
- Provádí rozbor plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Zadáva žákům problémové úlohy a úlohy vyžadující logické uvažování.
- Pomáhá žáky směřovat ke správným zdrojům informací (lze využít odborný text, modely molekul, internet,...).
- Klade důraz na argumentaci podloženou důkazy.
- Podporuje řešení problémů s mezioborovým přesahem.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky k souvislému a dobře formulovanému projevu, vyžaduje užívání odborné terminologie.
- Učí žáka vyjadřovat informace slovně, matematicky, graficky.
- Zadáva úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC,...).
- V průběhu vyučovacích hodin i laboratorních cvičení vytváří podmínky pro vzájemnou komunikaci.
- Rozvíjí u žáků schopnost vyjadřovat své vlastní názory, obhajovat a hodnotit výsledky své práce (olympiády, laboratorní cvičení,...).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává žákům skupinovou práci a vytváří podmínky, které každému umožní zapojit se do činnosti.
- Zadává úlohy pro práci ve skupinách, při nichž se žák učí organizovat společnou činnost a přijímat odpovědnost za svou práci i za práci ostatních (Gladiátorské hry, krátkodobé projekty, referáty, laboratorní cvičení...).
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na nich.

Kompetence občanská

Učitel:

- Vede žáky k plnění povinností pravidelnou kontrolou zadaných úkolů.
- Uváděním informací o vlastnostech a účincích látek vede žáky k vytváření odmítavého postoje k drogám, zneužívání léků a kladného vztahu k ochraně zdraví, přírody a životního prostředí.
- Vede žáky k získání dovednosti efektivního jednání a poskytnutí pomoci v situacích ohrožujících život a zdraví člověka (např. při úniku škodlivých látek).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Zařazuje do výuky aktivity, které motivují žáka k dalšímu zájmu o obor (exkurze, odborné přednášky, soutěže,...).
- Volí takové metody práce, které ukazují užitečnost předmětu pro praktický život (zajímavé úlohy, laboratorní technika, problémové úlohy,...).

1.25.2.2. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Blok I – Obecná a anorganická chemie (2 hodiny týdně)

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. NÁZVOSLOVÍ ANORGANICKÝCH SLOUČENIN

1. Pojmenuje a zapíše chemický vzorec vybraných binárních sloučenin, kyslíkatých a bezkyslíkatých kyselin a příslušných solí.
2. Pojmenuje a zapíše chemický vzorec vybraných derivátů minerálních kyselin.

II. VELIČINY A VÝPOČTY V CHEMII

1. Sestaví chemickou rovnici a vypočítá hmotnostní či objemové množství zadané látky.
2. Při chemických výpočtech používá veličiny hmotnostní zlomek a molární koncentrace.

III. STAVBA ATOMU

1. S využitím periodické tabulky rozepíše stavbu atomového jádra a elektronového obalu nepřechodných a vybraných přechodných prvků.
2. Předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických procesech na základě poznatků o periodické soustavě prvků.

IV. CHEMICKÁ VAZBA, STRUKTURA MOLEKUL

1. Rozliší a charakterizuje základní typy chemických vazeb.
2. Využívá znalostí o chemických vazbách k předvídání některých vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích.
3. Zapíše elektronový vzorec částice, určí typ hybridizace centrálního atomu a její prostorový tvar.

V. ÚVOD DO CHEMICKÉ TERMODYNAMIKY

1. Vysvětlí souvislost mezi spontánním průběhem reakce a jejím tepelným zabarvením.
2. Ze zadaných termochemických dat vypočítá reakční teplo.
3. Definuje reakční rychlost a její závislost na podmínkách reakce.
4. Zapíše vztah pro rovnovážnou konstantu reakce a vysvětlí její význam.
5. Vysvětlí způsoby ovlivňování rovnovážného složení reakční směsi.
6. Při popisu chemických dějů používá odbornou terminologii.

VI. ACIDOBAZICKÉ DĚJE

1. Objasní pojmy silný a slabý elektrolyt, zapíše příslušné disociační rovnice.
2. Rozliší chování silných a slabých kyselin a hydroxidů ve vodných roztocích.
3. Zapíše rovnici autoprotolýzy vybraných látek.
4. Definuje pH a vysvětlí význam jeho stanovení pro praktické využití.
5. Vypočítá pH roztoku silné kyseliny a silného hydroxidu.
6. Na základě hydrolyzy určí acidobazickou reakci soli ve vodném roztoku.

VII. OXIDAČNĚ REDUKČNÍ REAKCE

1. Doplní stechiometrické koeficienty v redoxní rovnici.
2. Odvodí redoxní vlastnosti kovů na základě postavení v elektrochemické řadě napětí.
3. Určí směr průběhu reakce ze zadaných oxidačně redukčních potenciálů.
4. Vysvětlí princip uplatnění redoxních dějů v praxi – elektrolýza, galvanické články.

VIII. KOORDINAČNÍ SLOUČENINY

1. Vysvětlí pojmy Lewisova kyselina a zásada.
2. Pojmenuje a zapíše chemický vzorec koordinační sloučeniny.

IX. VODÍK, KYSLÍK, VODA

1. Charakterizuje fyzikální a chemické vlastnosti vodíku a kyslíku, zhodnotí jejich surovinové zdroje a průmyslový význam.
2. Rozliší a charakterizuje typy hydridů a oxidů.
3. Popíše chemické vlastnosti a použití peroxidu vodíku.
4. Charakterizuje fyzikální a chemické vlastnosti vody.
5. Vysvětlí způsoby odstraňování tvrdosti vody.
6. Popíše příklady znečištění vodních zdrojů a vysvětlí nutnost ochrany podzemních vod.

X. P - PRVKY A JEJICH SLOUČENINY

1. Při popisu sloučenin používá správně názvosloví anorganické chemie.
2. Předvídá vlastnosti prvků a jejich sloučenin v závislosti na umístění v periodické soustavě prvků.
3. Charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučenin, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.
4. Předvídá průběh typických reakcí vybraných anorganických prvků a sloučenin.
5. Zhodnotí rizika spojená s manipulací s chemickými látkami, uvede způsoby účinné ochrany.

XI. S-PRVKY A JEJICH SLOUČENINY

1. Odvodí vlastnosti s-prvků na základě postavení v periodické soustavě prvků.
2. Chemickou rovnicí zapíše významné reakce sloučenin s-prvků.
3. Zhodnotí surovinové zdroje a praktické využití s-prvků a jejich sloučenin.

XII. D- A F-PRVKY A JEJICH SLOUČENINY

1. Vysvětlí hlavní odlišnosti přechodných a nepřechodných prvků.
2. Zapíše chemickými rovnicemi významné reakce vybraných přechodných prvků a jejich sloučenin.
3. Zhodnotí surovinové zdroje a průmyslové využití vybraných přechodných prvků a jejich sloučenin.

XIII. ÚVOD DO ANALYTICKÉ CHEMIE

1. Rozpozná, pojmenuje a funkčně specifikuje základní pomůcky chemické laboratorní praxe.
2. Definuje a samostatně provádí základní laboratorní úkony.
3. Zaznamená průběh chemického experimentu do laboratorního protokolu.
4. Vysvětlí podstatu vybraných metod chemické analýzy .

Oktáva

Blok I – Obecná a anorganická chemie (2 hodiny týdně)

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
OBEČNÁ CHEMIE			
Názvosloví anorg. sloučenin		2	LC- základní laboratorní techniky, vybrané analytické metody
Binární sloučeniny	I.1		
Kyslíkaté kyseliny a jejich soli	I.1		
Deriváty minerálních kyselin	I.2		
Veličiny a výpočty v chemii		4	
Výpočty z chemických vzorců a rovnic	II.1		
Výpočet koncentrace roztoků	II.1,2		
Součin rozpustnosti - výpočty	II.1,2		
Stavba atomu		4	
Jádro a obal atomu	III.1,2		
Radioaktivita	III.1		
Periodická soustava prvků	III.1,2		
Chemická vazba, struktura molekul		4	
Typy vazeb a jejich vliv na vlastnosti látek	IV.1,2		
Elektronové vzorce	IV.3		
Hybridizace orbitalů	IV.3		
Prostorový tvar molekul	IV.3		
Úvod do chem. termodynamiky		6	
Tepelné změny při chem. reakcích	V. 1,6		
Reakční teplo, termochemické zákony	V. 1,6		
Termochemické výpočty	V. 3		
Rychlost chem. reakcí a chem. rovnováha	V.3,4,6		
Ovlivňování rovnovážného stavu	V.5,6		
Acidobazické děje		6	
Silné a slabé elektrolyty	VI. 1,2		
Teorie kyselin a zásad	VI. 1,2		
Iontový součin vody	VI. 3,4		
Vodíkový exponent pH	VI. 4		
Výpočet pH silných kyselin a hydroxidů	VI. 5		
Hydrolyza solí	VI. 6		
Oxidačně redukční reakce		5	
Vyčíslování redoxních rovnic	VII. 1		
Elektrochemická řada napětí, oxidačně redukční potenciál	VII. 2,3		
Elektrolýza, galvanický článek	VII. 4		
Koordinační sloučeniny		2	
Lewisova teorie kyselin a zásad	VIII.1		
Názvosloví anorg. sloučenin	VIII.2		
ANORGANICKÁ CHEMIE			

Vodík, kyslík, voda		3	
Vodík a kyslík – výskyt, vlastnosti, příprava, výroba, použití	IX.1		
Hydridy, oxidy, peroxid vodíku	IX. 1,2,3		
Voda – fyzikální a chemické vlastnosti	IX. 4,5,6		
P-prvky a jejich sloučeniny		8	
Vzácné plyny – vlastnosti, význam	X.1,2,4		
Halogeny – fyzikální a chemické vlastnosti, výskyt a užití, významné sloučeniny	X.1,2,3,4,5		
Charakteristika nepřechodných prvků III., IV., V. a VI. skupiny	X.1,2,3,4,5		
– fyzikální a chemické vlastnosti, výskyt a užití, významné sloučeniny			
S-prvky a jejich sloučeniny		3	
Charakteristika s-prvků	XI.1,2,3		
- fyzikální a chemické vlastnosti, výskyt a užití, významné sloučeniny			
D- a f- prvky a jejich sloučeniny		4	
Charakteristika d-a f-prvků	XII. 1		
Chemie vybraných přechodných prvků a jejich průmyslové využití	XII. 2,3		
Úvod do analytické chemie		5	
Vybrané analytické metody	XIII. 1,2,3,4		
– odměrná analýza, optické metody			

Blok II – Organická chemie a biochemie (2 hodiny týdně)

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.UHLOVODÍKY

1. Aplikuje pravidla systematického názvosloví uhlovodíků při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů.
2. Vysvětlí podstatu izomerie v organické chemii.
3. Charakterizuje fyzikální a chemické vlastnosti nasycených, nenasycených a aromatických uhlovodíků.
4. Vysvětlí podstatu radikálové a elektrofilní substituce, radikálové a iontové adice, eliminace.
5. Vypočte empirický a molekulový vzorec sloučeniny.
6. Charakterizuje významné zástupce uhlovodíků, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.

II.DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ

1. Aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu vybraných derivátů uhlovodíků s možností využití triviálních názvů.
2. Charakterizuje fyzikální a chemické vlastnosti typické pro halogenderiváty,hydroxyderiváty, ethery, karbonylové sloučeniny, karboxylové kyseliny a jejich funkční a substituční deriváty, dusíkaté a siřné deriváty.
3. Vysvětlí podstatu substitučních, adičních a eliminačních reakcí charakteristických pro halogenderiváty a vybrané skupiny kyslíkatých a dusíkatých derivátů a siřných derivátů a zapíše příslušné rovnice.
4. Charakterizuje významné zástupce vybraných derivátů uhlovodíků, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.

III.HETEROCYKLICKÉ SLOUČENINY

1. Zapíše chemické vzorce nejznámějších heterocyklů a porovná jejich vlastnosti z hlediska bazicity a aromaticity.
2. Popíše výskyt heterocyklických sloučenin v biochemicky významných přírodních látkách.

IV.PRŮMYSLOVÉ VYUŽITÍ ORGANICKÝCH LÁTEK

1. Charakterizuje polymeraci a polykondenzaci a uvede příslušné chemické rovnice.
2. Jmenuje hlavní skupiny plastů a syntetických vláken, zhodnotí jejich přednosti a nedostatky.
3. Posoudí vliv syntetických makromolekulárních látek na životní prostředí.
4. Vysvětlí funkci tenzidů v procesu praní a vliv tenzidů a detergentů na životní prostředí.
5. Uvede nejdůležitější skupiny barviv, vysvětlí pojem barevnost, chromofor, chromogen.
6. Charakterizuje hlavní skupiny léčiv .
7. Vysvětlí pojem insekticid, fungicid, herbicid, rodenticid a vyjmenuje některé přípravky patřící mezi pesticidy.
8. Posoudí význam pesticidů pro člověka a jejich vliv na životní prostředí.

V.PŘÍRODNÍ LÁTKY

1. Charakterizuje živé soustavy a uvede jejich vlastnosti.
2. Uvede chemické složení, stavbu a vlastnosti jednotlivých skupin přírodních látek (sacharidy, bílkoviny, lipidy, nukleové kyseliny, biokatalyzátory).
3. Posoudí zdroje vybraných skupin přírodních látek a jejich význam pro člověka.
4. Objasní typické reakce sacharidů, bílkovin a lipidů.
5. Používá pojmy: nukleotid, nukleosid, transkripce, translace, replikace.
6. Vysvětlí přenos genetické informace.
7. Objasní mechanismus enzymaticky katalyzovaných reakcí.
8. Vyjmenuje nejdůležitější vitaminy rozpustné ve vodě a v tucích, uvede jejich zdroje, oblast působení a projevy avitaminos.
9. Uvede příklady fyto a zoohormonů a jejich funkce v organismu.

VI.ZÁKLADNÍ METABOLICKÉ PROCESY

1. Uvede funkce katabolických a anabolických dějů.
2. Vysvětlí metabolismus sacharidů, lipidů a bílkovin (glykolýza, fotosyntéza, beta oxidace, štěpení bílkovin a jejich biosyntéza).
3. Vysvětlí vzájemné propojení základních metabolických reakcí.

Blok II – Organická chemie a biochemie (2 hodiny týdně)

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
ORGANICKÁ CHEMIE			
Uhlovodíky		10	
Vzorce v org. chemii, výpočet empirického vzorce	I.1,5		
Izomerie	I.1,2		
Činidla iontová a radikálová	I.1,4		
Nasycené a nenasycené uhlovodíky, areny - jejich vlastností, názvosloví, význam, reakce	I.1,2,3,4,6		
Přírodní zdroje uhlovodíků – uhlí, ropa, zemní plyn	I.6		
Deriváty uhlovodíků		16	
Názvosloví, vlastnosti, reakce a užití vybraných sloučenin	II.1,2,3,4		
- halogenderiváty			
- hydroxyderiváty, ethery			
- karbonylové sloučeniny			
- karboxylové kyseliny, jejich funkční a substituční deriváty			
- dusíkaté deriváty			
- sírné deriváty			
Heterocyklické sloučeniny		5	LC- analytické reakce vybraných organických sloučenin a přírodních látek
Vlastnosti a význam vybraných heterocyklických sloučenin	III.1,2		
Průmyslové využití organických sloučenin		5	
Syntetické makromolekulární látky	IV.1,2,3		
Detergenty, barviva, léčiva, pesticidy	IV.4		
BIOCHEMIE			
Přírodní látky		14	
Vlastnosti a složení živých soustav	V.1		
Sacharidy	V.2,3,4		
Lipidy	V.2,3,4		
Proteiny	V.2,3,4		
Nukleové kyseliny	V.2,3,5,6		
Biokatalyzátory – enzymy, vitaminy, hormony	V.2,3,7,8,9		
Základní metabolické procesy		6	
Energetický metabolismus	VI.1		
Metabolismus sacharidů, lipidů a bílkovin	VI.2,3		
Fotosyntéza, dýchání	VI.3		

1.25.2.3. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Seminář z chemie se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole ŠVP GV. Zkoumá zvládnutí očekávaných výstupů a utváření a nárůst klíčových kompetencí.

Zodpovědné hodnocení poskytuje žákovi zpětnou vazbu o jeho studijních výsledcích a je i zdrojem motivace pro jeho další výkon. V předmětu Seminář z chemie budou respektována pravidla uvedená v ŠVP s využitím pěti klasifikačních stupňů. Je vhodné používat i slovní hodnocení. Znáмка nezahrnuje hodnocení žákova chování.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Míra osvojení očekávaných výstupů bude ověřována průběžně **písemným a ústním zkoušením**. Jedná se o testy, krátké ústní zkoušení nebo písemné práce zahrnující látku delšího časového úseku. Zásadní význam má **pololetní písemná práce** vypracovávaná paralelními třídami při shodných kritériích hodnocení.

Hodnocení (laboratorní cvičení, referáty, logické úlohy,...) zahrnuje zvládnutí očekávaných výstupů a především osvojování si příslušných kompetencí. Zde hraje dominantní roli aktivita a schopnost řešit problémy. Je možné použít tradiční známkování i slovní hodnocení.

Významnou zpětnou vazbou pro práci učitele je hodnocení žáků vyplývající ze srovnávání se znalostmi žáků z jiných škol (srovnávací testy Cermat, Scio).

1.26. Seminář z biologie

1.26.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.26.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Seminář z biologie je koncipovaný jako samostatný povinně volitelný předmět prohlubující a rozšiřující učivo probrané v předcházejících ročních gymnázia v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP GV (Obecná biologie; Biologie virů; Biologie bakterií; Biologie protist; Biologie hub; Biologie rostlin; Biologie živočichů; Biologie člověka; Genetika; Ekologie).

Při výuce tohoto předmětu, v souladu s pojetím biologie jako vědního oboru o živé přírodě, se klade důraz na aktivní porozumění biologickým a souvisejícím přírodovědným pojmům, zákonitostem i schopnosti žáků aplikovat své vědomosti a dovednosti při řešení konkrétních problémů.

Studium biologie doplňují základy historické geologie, které mají význam pro pochopení souvislostí evoluce organismů během vývoje Země.

Významnou prioritu v souladu s dlouhodobou školní preventivní strategií tvoří vědomosti, dovednosti, postoje i návyky z hlediska zodpovědného přístupu žáků k vlastnímu zdraví. Biologie se podílí spolu s předměty Základy společenských věd a Tělesná výchova na integraci vzdělávacího obsahu oboru Výchova ke zdraví.

1.26.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), může být realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**.

1.26.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Oktáva - 4 hodiny (tj. 112 hodin za rok)

1.26.1.4. Organizace předmětu

Volitelný předmět **Seminář z biologie** zajišťuje přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ. Výuka probíhá obvykle v pracovně biologické. Pracovna biologie je vybavena dataprojektorem a počítačem s možností připojení na internet. Zvláště vyhrazena a upravena jsou zde pracovní místa pro práci s mikroskopem.

Laboratorní cvičení, jsou realizována v rámci hodin **A**.

Exkurze na odborná pracoviště vědeckých ústavů a vysokých škol doplňují tradiční tematicky zaměřené exkurze (muzea, zoologická a botanická zahrada, chráněná území a naučné stezky).

Besedy a semináře vedené odborníky reprezentující nejrozmanitější biologické obory mohou podpořit zájem žáků o přírodovědné vzdělání.

Aktuální **výstavy** i vhodně zvolená **filmová představení** jsou součástí výchovně vzdělávacího procesu v biologii.

Talentovaní žáci se mohou zapojit do biologické olympiády, a SOČ.

V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.26.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.26.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Vzdělávací cíle předmětu **Seminář z biologie** jsou v souladu s cíli přírodovědného vzdělávání v rámci celé vzdělávací oblasti RVP GV Člověk a příroda. Jde především o to, aby žáci byli vedeni k porozumění přírodovědným pojmům a zákonitostem, k osvojování a schopnosti používat základní výzkumné metody. Dále jde o rozvíjení jejich schopnosti využívat přírodovědné vědomosti, dovednosti, postoje i návyky při řešení konkrétních problémů s ohledem na další studium i běžný život. V neposlední řadě by u nich měla být pěstována schopnost předvídat dopad praktických aktivit lidí na přírodu a potřeba preferovat ochranu životního prostředí s ohledem na podmínky života organismů i zachování vlastního zdraví.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly, které vedou k dovednostem vyhledávat, přehledně zaznamenávat podstatné informace a údaje včetně schopnosti správné citace a interpretace informací (práce s různými informačními zdroji – odborná literatura, internet...).
- Při laboratorních i terénních pracích vede žáky k dodržování pravidel bezpečné práce, zvládnutí laboratorních metod (např. práce s mikroskopem, různé techniky přípravy preparátů...), přehlednému záznamu výsledků experimentů (tabulky, grafy) i jejich samostatnému zpracování a vyhodnocení.
- Provádí rozbor plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbor prací apod.).
- Při konzultacích samostatných prací (referáty, projekty, soutěžní apod.) vede žáky k používání odpovídající terminologie a pochopení mezioborových souvislostí.
- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro hlubší studium daného předmětu s ohledem na volbu zaměření vysokoškolského studia (aktivizující metody práce).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Navozuje v průběhu vyučovacích hodin, při laboratorních nebo terénních pracích situace, které vedou žáky k řešení problému (metody logických postupů, pozorování a zpracování dat, experimenty, výzkumné metody).
- V průběhu výuky motivuje vhodně zařazenými interaktivními metodami (např. brainstorming, spontánní nebo řízená diskuze) k zaujetí postojů k problémům, které souvisí s novými vědeckými poznatky (etické aspekty genetického výzkumu, ohrožení biodiverzity apod.).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí schopnost žáků formulovat svá tvrzení nejen z hlediska používání odborné terminologie, ale dbá i na spisovné vyjadřování v mateřském jazyce.
- Koordinuje pracovní týmy v průběhu zadaného úkolu, učí jednotlivce nejen diskutovat a argumentovat, ale zároveň i naslouchat druhým.
- Vede k využívání ICT při tvorbě a prezentaci zadaných úkolů (textové, grafické a tabulkové editory, internetové vyhledávání).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává úkoly skupinám žáků, učí jednotlivce spolupracovat s ostatními a respektovat zájem celé skupiny (např. laboratorní práce).
- Vysvětlováním, výkladem, organizováním přednášek a besed, zadáváním referátů i osobním příkladem a postojem k sociálně patologickým jevům přispívá k vytváření zodpovědného vztahu žáků k jejich psychickému, sociálnímu i fyzickému zdraví.
- Podporuje mezilidské vztahy založené na vzájemné úctě, toleranci a empatii v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu i při mimoškolních aktivitách.
- Hodnotí objektivně individuální i společnou práci žáků a snaží se je do tohoto evaluačního procesu zapojovat.

Kompetence občanská

Učitel:

- Seznamuje žáky s důsledky poškozování životního prostředí z hlediska dlouhodobé perspektivy (exkurze – významné lokality, chráněná území, důsledky devastace přírody i příklady rekultivace narušených lokalit) a učí je rozhodovat se a jednat v souladu s udržitelností života.
- Klasickými i aktivizujícími metodami výuky seznamuje žáky s chováním v krizových situacích, vede je k rozpoznání nebezpečí i k poskytnutí pomoci ostatním (praktický nácvik první pomoci, vyhledání odborné pomoci).
- Vede žáky k asertivnímu, ale zároveň etickému chování v oblasti ochrany zdraví, včetně zdraví reprodukčního.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Ukazuje užitečnost biologických oborů, jejich využití v běžném životě, možnosti dalšího studia z hlediska volby povolání a perspektivy pracovního zařazení (exkurze na odborná pracoviště, besedy, přednášky).
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium a problematiku biologických disciplín (účast v soutěžích – biologická olympiáda, SOČ).

–Vysvětluje aplikaci výzkumů ve výrobní praxi (např. využívání biotechnologií v zemědělství a v potravinářství – referáty, seminární práce).

1.26.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

I když ve standardních hodinách biologie jsou upřednostňovány aktivizující metody výuky, liší se hodiny **A** zejména pojetím role učitele. Aktivní v těchto výukových hodinách jsou především žáci, kteří si samostatně řešením problémů upevňují a rozšiřují soubor svých vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. V biologii jsou tak rozvíjeny všechny kompetence prostřednictvím aktivizujících metod a forem práce.

Konkrétní činnosti, které mohou být zařazeny:

Problémové úlohy představují soubor činností, při kterých žáci řeší úkoly samostatně nebo ve skupině. Lze využít pracovní listy nebo promítat zadání pomocí dataprojektoru. Hodiny mají význam nejen z hlediska procvičení a prohloubení učiva, ale mohou být také využity k získání nových vědomostí.

Projekty mohou mít i komplexní charakter a přesahovat rámec jednoho předmětu. Práce žáků na individuálních i skupinových projektech může probíhat i ve více hodinách **A** následujících za sebou.

Laboratorní cvičení vedou k naplnění všech kompetencí z hlediska možností využití individuální i skupinové práce, uplatnění logických postupů při řešení problému i nácvičku laboratorních metod. V těchto hodinách **A** lze realizovat krátkodobé i sledovat dlouhodobé **biologické experimenty**, při kterých si žáci řešením problémů ujasňují vzájemné vztahy mezi biologickými, fyzikálními i chemickými jevy. Příkladem mohou být experimenty z fyziologie rostlin objasňující osmotické poměry v buňce nebo sledování vlivu vnějších podmínek na průběh fotosyntézy. Vlastní experimentální práci předchází vždy studium dané problematiky s využitím různých informačních zdrojů včetně internetu. Tímto způsobem lze získat i nové poznatky v rámci probíraného tematického celku biologie. Zpracování získaných dat v průběhu experimentu vede žáky k praktickému využití znalostí práce s PC.

Didaktické hry mohou být v biologii vhodně zařazeny právě v hodinách **A**. Inspirativní v tomto směru jsou zajímavé úkoly z biologických soutěží.

Diskuze (volná i řízená), při které mají žáci možnost vyzkoušet si své organizační schopnosti, kreativitu i práci s kolektivem, lze realizovat právě v hodinách **A**. Žáci se mohou podílet na výběru aktuálních diskusních témat a zabývat se řešením řady etických problémů současné společnosti (např. klonování, geneticky modifikované organismy apod.).

Programy a exkurze jsou variantou k hodinám **A** probíhajícím v biologické pracovně nebo v kmenových třídách. Na organizaci se mohou podílet pracovníci přírodovědných stanic, botanické nebo zoologické zahrady i učitelé vysokých škol.

Významným prvkem v hodinách **A** je **využívání moderní didaktické techniky a informačních zdrojů** (dataprojektor, PC, internet, výuková CD a DVD). Jde především o intenzivní přípravu žáků k samostatnému vysokoškolskému studiu i o jejich schopnost rychle se orientovat a řešit každodenní problémové situace. Předpokladem je **práce s internetem**, vyhledávání vhodných webových stránek s aktuálními a současně seriózními informacemi i využívání databází nových vědeckých poznatků.

1.26.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Blok I (2 hod. týdně)

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.OBECNÁ BIOLOGIE, PROKARYOTNÍ ORGANISMY A VIRY

1. Porovná významné hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi.
2. Popíše stavbu a funkci buněčných struktur (organel) prokaryotní a eukaryotní buňky, porovná buňku rostlin, živočichů a hub.
3. Vysvětlí podstatu buněčného metabolismu, uvede příklady metabolických drah v cytoplazmě a v organelách buněk. Vysvětlí význam ATP.
4. Vysvětlí a porovná aerobní a anaerobní metabolické dráhy při uvolňování energie z organických látek v buňkách (anaerobní glykolýza, Krebsův cyklus, dýchací řetězec, typy kvašení).
5. Porovná z hlediska příjmu energie autotrofní a heterotrofní organismy.
6. Charakterizuje fáze buněčného cyklu, porovná průběh a výsledek mitózy a meiózy.
7. Vysvětlí rozdíl mezi pohlavním a nepohlavním rozmnožováním, jejich význam, výhody a nevýhody pro organismy.
8. Popíše a zařadí do správného geologického období hlavní evoluční události ve vývoji rostlin a živočichů.
9. Porovná názory na postavení jednobuněčných organismů v systému.
10. Vyvodí, na základě znalostí o vztazích virového a hostitelského geonomu, důsledky pro napadené buňky a organismy. Charakterizuje aktuální virová onemocnění a posoudí možnost prevence.
11. Charakterizuje bakterie a sinice. Objasní na příkladech význam prokaryot z hlediska ekologického, zdravotnického a hospodářského.

II.BIOLOGIE ROSTLIN

1. Aplikuje znalosti z anatomie a morfologie rostlin v souvislosti s jejich přizpůsobením prostředí (typy a funkce pletiv, orgány vegetativní a generativní, typy stélek). Posoudí vliv životních podmínek na stavbu a funkci rostlinného těla. Poznatky aplikuje při určování rostlin, interpretuje květní vzorce a diagramy.
2. Porovná fotosyntézu a dýchání rostlin. S využitím schémat vysvětlí průběh a význam fotosyntézy i dýchání pro rostliny a celou biosféru.
3. Uvede příklady heterotrofní a mixotrofní výživy u rostlin. Orientuje se v přehledu biogenních prvků a objasní jejich významu pro rostliny.
4. Charakterizuje příjem, transport a výdej látek rostlinou. Chápe buňku jako osmotickou soustavu a porovná její chování v hypertonickém a hypotonickém prostředí.
5. Objasní působení faktorů, jimiž se řídí růst a vývin rostlin. Vysvětlí význam fytohormonů a korelačních vztahů pro růst a životní cyklus rostlin.
6. Rozliší základní systematické skupiny rostlin a určí jejich významné zástupce, dovede pracovat s určovacími klíči a atlasy rostlin.
7. Vysvětlí hlavní fylogenetické vztahy mezi jednotlivými odděleními rostlin.
8. Objasní na základě porovnání životních cyklů základní evoluční trend rostlin směřující k převaze saprofytní generace.
9. Porovná vznik a význam výtrusů a semen. Popíše postupnou adaptaci rostlin k životu na souši.
10. Charakterizuje stavbu, rozmnožování, systém a významné druhy nahosemenných rostlin.
11. Charakterizuje stavbu, rozmnožování, systém a významné druhy krytosemenných rostlin.
12. Porovná charakteristické znaky a významné druhy jednoděložných a dvouděložných rostlin.

III. BIOLOGIE HUB

1. Porovná společné a rozdílné znaky hub, rostlin a živočichů. Charakterizuje stavbu buňky a těla houby. Objasní rozdíly mezi parazitickými, saprofytickými a symbiotickými houbami.
2. Objasní význam hub v potravinářském a farmaceutickém průmyslu. Na konkrétních příkladech uvede nebezpečí toxicity hub a vysvětlí preventivní opatření.
3. Zdůvodní zařazení lišejníků (lichenizovaných hub) do systému hub. Objasní ekologický význam lišejníků, rozpozná nejrozšířenější zástupce podle nákresů či fotografií.

IV. BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

1. Charakterizuje na příkladech prvoky a jejich vlastnosti, které jim umožňují přežít v jednobuněčné formě života. Poznává podle nákresu nebo fotografie významné zástupce a vysvětlí funkce jejich organel.
2. Porovná způsoby rozmnožování prvoků a jejich souvislost s výměnou genetické informace.
3. Uvede příklady infekce člověka způsobené prvoky a posoudí možnost prevence.
4. Objasní podle schématu fáze gametogeneze a uvede příklady působení vnějších a vnitřních vlivů na vývoj gamet.
5. Vysvětlí průběh embryogeneze (vznik moruly, blastuly, gastruly, neuruly) a uvede význam zárodečných listů pro tvorbu tkání a orgánů.
6. Určí podle nákresu nebo fotografie jednotlivé typy tkání a uvede jejich význam pro mnohobuněčné živočichy.
7. Porovná výhody a nevýhody vnější a vnitřní kostry živočichů. Uvede vlastnosti povrchu těla živočichů a přízpůsobení kostry obratlovců k životu na souši.
8. Orientuje se ve vývoji i fyziologii trávicí, dýchací, oběhové a vylučovací soustavy bezobratlých i obratlovců. Objasní adaptace dýchací a vylučovací soustavy obratlovců k životu na souši.
9. Charakterizuje typy nervové soustavy. Posoudí společné a rozdílné znaky smyslových orgánů bezobratlých živočichů a obratlovců a objasní jejich význam jako výsledek adaptace k určitému typu prostředí.
10. Uvede příklady hormonálního řízení u bezobratlých, objasní na příkladech význam endokrinních žláz a imunity u obratlovců.
11. Charakterizuje hlavní typy chování živočichů a jejich projevy.
12. Uvede příklady bezobratlých parazitů a objasní podle obrázků jejich životní cykly. S ohledem na možnost nákazy člověka nebo živočichů navrhne vhodná preventivní opatření.

V. EKOLOGIE

1. Charakterizuje abiotické a biotické faktory prostředí a uvede příklady jejich vlivu na rostliny, živočichy a houby. Interpretuje grafy ekologické valence a vyvozuje souvislosti mezi podmínkami prostředí a nároky organismů. Uvede příklady negativního vlivu lidské činnosti na určité organismy.
2. Objasní základní ekologické vztahy mezi populacemi, na příkladech vysvětlí význam biologické regulace jako přirozeného řešení problémů. Interpretuje grafické záznamy struktury a vývoje populace.
3. Charakterizuje ekosystém. Uvede příklady potravních řetězců, vysvětlí koloběh živin a tok energie v modelových ekosystémech.
4. Popíše strukturu biocenózy a porovná primární a sekundární sukcesí společenstva na stanovišti.
5. Charakterizuje základní formy, principy a perspektivy ochrany přírody v ČR.

VI. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (PT)

1. Uvědomuje si specifické postavení člověka v přírodním systému a jeho odpovědnost za jeho další vývoj
2. Projevuje úctu k hodnotám, které příroda člověku poskytuje, hodnotí postoje a chování člověka vůči přírodě, zná z vlastní zkušenosti přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí, uvažuje o nich v souvislostech a chápe příčiny a následky jejich poškozování
3. Uvědomuje si možnost každého jedince přispět k ochraně přírody ekologicky zodpovědným přístupem k běžným denním činnostem, nahlíží různé aspekty ekologických problémů, vytváří si vlastní názor a postoj k nim

VII. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (PT)

1. Přijímá zodpovědnost za sebe a za svět, ve kterém žije.
2. Brání se proti násilí a škodlivým vlivům, které jsou důsledkem globalizačních procesů.

Blok I (2 hod. týdně)

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Obecná biologie		56	
Buněčná stavba organismů	I.2	8	Opakování a rozšíření učiva v rámci přípravy žáků na maturitní zkoušku a na přijímací zkoušky na VŠ
Metabolismus organismů	I.3,4,5		
Rozmnožování organismů	I.6,7		
Evoluce života	I.1,8		
Systém organismů		6	LC: mikroskopování (trvalé preparáty, techniky přípravy a pozorování nativních preparátů)
Postavení jednobuněčných organismů v systému	I.9		
Viry a buňky	I.10		Biologické pokusy
Prokaryotní organismy	I.11		
Biologie rostlin		18	(praktická cvičení)
Anatomie a morfologie rostlin	II.1		
Fyziologie rostlin (fotosyntéza, dýchání, výživa, vodní režim, fytohormony)	II.2,3,4,5,		
Systém a evoluce rostlin	II.6,7,8,9,10,11,12		
Biologie hub		2	
Charakteristika, ekologický význam, toxicita	III.1,2,3		
Biologie živočichů		18	
Prvoci	IV.1,2,3		
Rozmnožování a ontogeneze mnohobuněčných	IV.4,5,6		
Tělní soustavy bezobratlých a obratlovců	IV.7,8,9,10		
Etologie živočichů	IV.11		
Bezobratlí (parazitě- životní cykly)	IV.12		
Ekologie	V.1,2,3,4,5;VI.1,2,3,4,5; VII.1,2	4	PT:ENV,EGS
Organismy a prostředí			Doporučení:
Populace			Seminární práce
Ekosystém - struktura, vlastnosti a vývoj			Exkurze, přednášky
Ochrana přírody v ČR			SOČ, Biologická olympiáda

Blok II (2 hod týdně)

Školní očekávané výstupy

Žák:

I. BIOLOGIE ČLOVĚKA

1. Používá základní termíny atomického názvosloví.
2. Objasní význam kostry, její změny v průběhu ontogeneze člověka a v zákl. rysech kostru popíše.
3. Popíše stavbu kosterního svalu a vysvětlí princip jeho činnosti. Určí polohu význ. kosterních svalů. Vysvětlí funkční propojení kosterních svalů a kostry a jejich význam pro pohyb.
4. Vysvětlí na příkladech význam tělních soustav při zajišťování homeostázy organismu. Vyhodnotí naměřené hodnoty fyziolog. veličin organismu získané při řešení praktických úloh.
5. Objasní význam lymfatického systému.
6. Vysvětlí rozdíl mezi mechanismy nespecifické a specifické imunity, vztah mezi protilátkou a antigenem. Porovná buněčnou a látkovou imunitu.
7. Objasní dýchání vnější a vnitřní, transport kyslíku a oxidu uhličitého krví. Posoudí ze zdravotního hlediska důsledky kouření na lidský organismus.
8. Popíše trávení a vstřebávání sacharidů, proteinů a lipidů a pomocí schémat vysvětlí jejich metabolismus. Uvede zásady zdravé výživy a vysvětlí význam dodrž. správné životosprávy.
9. Objasní stavbu neuronu, fyziologii nervového vzruchu a synapse.
10. Vysvětlí chování jako výsledek somatické a vegetativní aktivity (reakce na podněty z vnějšího a vnitřního prostředí, fyziologické a psychické potřeby, biorytmy, reflexy).
11. Uvede přehled receptorů a vysvětlí funkci smyslových orgánů.
12. Porovná hormonální a nervovou regulaci, vysvětlí jejich vzájemnou provázanost.
13. Posoudí vztah mezi stresem a vznikem civilizačních chorob.
14. Popíše ovulač. a menstruač. cyklus ženy, s pomocí grafu vysvětlí hormon. řízení těchto cyklů.
15. Odůvodní vhodné metody antikoncepce v období dospívání. Má právní povědomí o možnostech realizace asistované reprodukce a argumentuje v diskusi o souvisejících etických problémech.
16. Popíše průběh těhotenství, posoudí pozit. a rizik. faktory prenatal. i postnatal. vývoje člověka.
17. Charakterizuje nepříznivé vlivy životního prostředí na lidské zdraví (např. znečištění ovzduší, hluk, kvalita pitné vody) a odůvodní nutnost jejich omezení pro zachování zdraví člověka.

II. GENETIKA

1. Používá a dovede definovat základní genetické pojmy.
2. Popíše složení, strukturu a funkce nukleových kyselin. Vysvětlí podstatu genetického kódu, význam a průběh proteosyntézy.
3. Odvodí pořadí aminokyselin při zadání sekvence nukleotidů v DNA nebo RNA s pomocí tabulky genetického kódu.
4. Zdůvodní význam čtení a interpretace genomu člověka a jiných organismů.
5. Uvede příklady praktického využití metod genového inženýrství a jejich přínos pro člověka. Objasní podstatu klonování. Argumentuje v diskusi o bioetických problémech.
6. Porovná uložení genetické informace a rozdíly v genetice prokaryotní a eukaryotní buňky. Vysvětlí genetické důsledky mitózy a meiózy.
7. Aplikuje Mendelovy zákony při řešení úloh. Objasní genové interakce. Vysvětlí princip a důsledky vazby genů.
8. Popíše typy chromozomového určení pohlaví, objasní podstatu dědičnosti znaků vázaných na pohlaví.
9. Charakterizuje faktory podmiňující proměnlivost organismů. Uvede příklady různých typů mutací, příčiny jejich vzniku a důsledky mutací z hlediska evolučního a zdravotního.

10. Objasní genetické zákonitosti v populaci autogamické a panmiktické. Řeší jednoduché příklady pomocí Hardy-Weinbergova zákona. Charakterizuje faktory narušující genetickou rovnováhu v populaci.
11. Uvede a zhodnotí základní metody výzkumu genetiky člověka.
12. Uvede příklady dědičných chorob člověka a řeší jednoduché příklady. Vysvětlí význam lékařské genetiky a uvede perspektivy genové terapie (např. využití kmenových buněk).
13. Posoudí na základě předloženého rodokmenu ohrožení potomků geneticky podmíněnou chorobou. Řeší jednoduché úlohy (z rodokmenu vyvodí typ dědičnosti sledovaného znaku a genotyp určených jedinců; sestaví a graficky znázorní jednoduchý rodokmen).

III. ČLOVĚK A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ENV)

1. Uvědomuje si vliv znečištěného prostředí na lidské zdraví.

Blok II (2 hod týdně)

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
Biologie člověka		56	
Anatomické názvosloví	I.1	28	Opakování, aktualizace a rozšíření učiva v rámci přípravy žáků na maturitní zkoušku a přijímací zkoušky na VŠ
Anatomie a fyziologie orgánových soustav:			
- opěrná a pohybová s.	I.2,3		
- oběhová s. a imunita	I.4,5,6		
- dýchání a dýchací soustava	I.4,7		
- trávicí s. a metabolismus	I.8		
- kontrolní a řídicí systémy	I.9,10,11,12,13		
- vylučování a homeostáza	I.4		
- rozmnožovací soustava	I.14,15		
Ontogeneze	I.16		
Životní prostředí a zdraví	I.17; III.1		
Genetika		28	LC: - mikroskopování (trvalé preparáty, techniky přípravy a pozorování nativních preparátů)
Molekulární genetika a její využití	II.1,2,3,4,5		Biologické pokusy
Genetika prokaryotní a eukaryotní buňky	II.6		Metody měření hodnot fyziologických veličin
Genetika mnohobuněčného organismu	II.7,8		PT:ENV
Genetická proměnlivost	II.9		Genetika v příkladech (vybrané úlohy a řešení)
Genetika populací	II.10		Doporučení:
Genetika člověka	II.11,12,13		Exkurze na odborná pracoviště
			Přednášky a semináře pro středoškolské žáky

1.26.2.4. Evaluace v předmětu

Smyslem evaluace je zjistit stav utváření kompetencí (tj. vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot žáka) a zvládnutí očekávaných výstupů.

Hodnotit očekávané výstupy a stanovit výslednou známku lze tradičně na základě bodového ohodnocení výkonu žáka s důrazem na jeho schopnost řešit problémy a na úroveň jeho komunikačních dovedností. Průběžná klasifikace je podkladem pro celkové hodnocení za pololetí. V rámci předmětu Biologie budou respektována pravidla klasifikace uvedená v úvodní kapitole ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů. Ověřování klíčových kompetencí je možné na úrovni středoškolského vzdělávání postihnout při řešení náročnějších úkolů, jako jsou např. seminární práce, referáty, projekty. Nezanedbatelná je účast v soutěžích, jako je biologická olympiáda nebo SOČ. K objektivnímu posouzení zvládnutí kompetencí je vhodné využít i srovnávací testy Scio, CERMAT apod.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

V biologii učitel využívá při hodnocení žáka **písemné práce** s využitím různých typů testových úloh. V průběhu klasifikačního období to jsou především kratší testy a v závěru pololetní práce se shodnými kritérii pro paralelní třídy.

Ve vyučovacích hodinách lze uplatnit také **ústní zkoušení** zaměřené na ověření očekávaných výstupů i kompetencí. Např. zpracování referátů lze hodnotit nejen z hlediska zvládnutí obsahové stránky, ale i s ohledem na uvedená kritéria. Vedle hodnocení učitele se nabízí i možnost posoudit schopnost sebehodnocení žáka, popř. i schopnost přijmout kritiku spolužáků.

I projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou podle předem přesně daných kritérií, s kterými jsou žáci seznámeni předem. Např. při laboratorním cvičení lze uplatnit řadu kritérií pro hodnocení zvládnutí očekávaných výstupů i kompetencí.

Objektivní hodnocení má žákovi průběžně poskytovat především zpětnou vazbu o jeho studijních výsledcích, současně má být pro něj také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení by měl využít i učitel biologie jako zpětnou vazbu pro vlastní pedagogickou činnost.

1.27. Seminář ze zeměpisu

1.27.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.27.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Seminář ze zeměpisu je samostatný povinně volitelný vyučovací předmět v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Učivo zahrnuje tematické okruhy vymezené v RVP GV (Přírodní prostředí, Sociální prostředí, Životní prostředí, Regiony, Geografické informace a terénní vyučování). Do Semináře ze zeměpisu byla integrována většina vzdělávacího obsahu oboru Geologie (Složení, struktura a vývoj Země, Geologické procesy v litosféře, Voda, Člověk a anorganická příroda).

Při výuce tohoto předmětu, se klade důraz na aktivní porozumění zeměpisným a souvisejícím pojmům, zákonitostem, souvislostem i schopnosti žáků aplikovat své vědomosti a dovednosti při řešení konkrétních problémů.

Předmět úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda (Chemie, Fyzika, Biologie), ale i s předměty oblasti Člověk a společnost (Základy společenských věd, Dějepis) a přirozeně se prolíná s průřezovými tématy (Environmentální výchova, Výchova v globálních a evropských souvislostech, Multikulturní výchova), jejichž některé tematické okruhy byly do Semináře ze zeměpisu začleněny. Průběžně se ale dotýkají téměř každého tématu.

Seminář ze zeměpisu přispěje k pochopení propojenosti přírodního systému a zákonitostí, které zde fungují. Zároveň žáci poznají závislost člověka na přírodě a nutnost udržet rovnováhu krajinné sféry pro zachování existence všech živých organismů včetně člověka, seznámí se s principy trvale udržitelného rozvoje. Seminář ze zeměpisu navíc žákům pomůže odhalit souvislosti současných událostí a přispět k jejich pochopení. Důležitá je i lokalizace různých jevů v prostoru - ať v blízkém okolí, regionu, ČR, kontinentu či z pohledu globálního.

1.27.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina.

1.27.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Oktáva - 4 hodiny (112 za rok)

1.27.1.4. Organizace předmětu

Seminář ze zeměpisu v oktávě je volitelný předmět, zajišťující přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ. Výuka celé třídy probíhá obvykle v pracovních zeměpisu nebo v kmenové třídě. Pracovní zeměpisu je vybavena dataprojektorem a počítačem s možností připojení na internet. K dispozici jsou atlasy.

Besedy a semináře vedené odborníky mohou podpořit zájem žáků o přírodovědné vzdělání. Aktuální vhodně zvolená **filmová představení** jsou součástí výchovně vzdělávacího procesu Seminářů ze zeměpisu. Během studia se mohou žáci zapojit do zeměpisné olympiády, Středoškolské odborné činnosti a dalších soutěží.

1.27.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.27.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Vzdělávací cíle předmětu Seminář ze zeměpisu jsou v souladu s cíli přírodovědného vzdělávání v rámci celé vzdělávací oblasti RVP GV Člověk a příroda. Jde především o to, aby žáci byli vedeni k porozumění přírodovědných pojmů a zákonitostí, osvojování a schopnosti používat základní výzkumné metody. Dále jde o rozvíjení jejich schopnosti využívat přírodovědné vědomosti, dovednosti, postoje i návyky při řešení konkrétních problémů s ohledem na další studium i běžný život. V neposlední řadě by u nich měla být pěstována schopnost předvídat dopad praktických aktivit lidí na přírodu a potřeba preferovat ochranu životního prostředí s ohledem na podmínky života organismů i zachování vlastního zdraví.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadáva úkoly, které vedou k dovednostem vyhledávat, přehledně zaznamenávat podstatné informace a údaje včetně schopnosti správné citace a interpretace informací (práce s různými informačními zdroji – odborná literatura, internet...).
- Při terénních akcích vede žáky k dodržování pravidel bezpečné práce, zvládnutí metod výzkumu (př. mapování, dotazníky...), přehlednému záznamu výsledků (tabulky, grafy) i jejich samostatnému zpracování a vyhodnocení.
- Provádí rozbory plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbory prací apod.).
- Při konzultacích samostatných prací (referáty, projekty, apod.) vede žáky k používání odpovídající terminologie a pochopení mezioborových souvislostí.
- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro průběžné studium daného předmětu (aktivizující metody práce).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Navozuje v průběhu vyučovacích hodin, při terénních pracích situace, které vedou žáky k řešení problému (metody logických postupů, pozorování a zpracování dat, výzkumné metody).
- V průběhu výuky motivuje vhodně zařazenými interaktivními metodami (např. brainstorming, spontánní nebo řízená diskuze) k zaujetí postojů k problémům, které souvisí s novými vědeckými poznatky (aspekty globalizace, ohrožení biodiverzity apod.).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Rozvíjí schopnost žáků formulovat svá tvrzení nejen z hlediska používání odborné terminologie, ale dbá i na spisovné vyjadřování v mateřském jazyce.
- Koordinuje pracovní týmy v průběhu zadaného úkolu, učí jednotlivce diskutovat a argumentovat, ale zároveň i naslouchat druhým.
- Vede k využívání ICT při tvorbě a prezentaci zadaných úkolů (textové, grafické a tabulkové editory, internetové vyhledávání).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává úkoly skupinám žáků, učí jednotlivce spolupracovat s ostatními a respektovat zájem celé skupiny.
- Vysvětlováním, výkladem, organizováním přednášek a besed, zadáváním referátů i osobním příkladem a postojem k sociálně patologickým jevům přispívá k vytváření zodpovědného vztahu žáků k jejich psychickému, sociálnímu i fyzickému zdraví.
- Podporuje mezilidské vztahy založené na vzájemné úctě, toleranci a empatii v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu i při mimoškolních aktivitách.
- Hodnotí objektivně individuální i společnou práci žáků a snaží se je do tohoto evaluačního procesu zapojovat.

Kompetence občanská

Učitel:

- Seznamuje žáky s důsledky poškozování životního prostředí z hlediska dlouhodobé perspektivy (exkurze – významné lokality, chráněná území, důsledky devastace přírody i příklady rekultivace narušených lokalit, trvale udržitelný rozvoj) a učí je rozhodovat se a jednat v souladu s udržitelností života.
- Klasickými i aktivizujícími metodami výuky seznamuje žáky s chováním v krizových situacích, vede je k rozpoznání nebezpečí i k poskytnutí pomoci ostatním (vyhledání odborné pomoci).
- Vede žáky k asertivnímu, ale zároveň etickému chování.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Ukazuje užitečnost geografických oborů, jejich využití v běžném životě, možnosti dalšího studia z hlediska volby povolání a perspektivy pracovního zařazení (exkurze na odborná pracoviště, besedy, přednášky).
- Motivuje žáky k hlubšímu zájmu o studium a problematiku geografických disciplín (účast v soutěžích – zeměpisná olympiáda, středoškolská odborná činnost).
- Vysvětluje aplikaci výzkumů v praxi (např. regionální rozvoj, cestovní ruch – referáty, seminární práce).

1.27.2.2. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Žák:

I.PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

1. Porovná postavení Země ve vesmíru a podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy.
2. Porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér a objasní jejich vzájemné vztahy, využívá vybrané metody identifikace minerálů.
3. Analyzuje energetickou bilanci Země a příčiny vnitřních a vnějších geologických procesů.
4. Určí nerostné složení a rozpozná strukturu běžných magmatických, sedimentárních a metamorfovaných hornin.
5. Využívá geologickou mapu ČR k objasnění geologického vývoje regionů.
6. Porovná na příkladech mechanismy působení endogenních (včetně deskové tektoniky) a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí.
7. Objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů.
8. Objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině.
9. Hodnotí vodstvo a půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti.
10. Zhodnotí využitelnost různých druhů vod a posoudí možné způsoby efektivního hospodaření s vodou v příslušném regionu.
11. Rozliší hlavní biomy světa.

II.SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

1. Zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje obyvatelstva na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb, rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva, analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa.
2. Identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení.
3. Zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit, vymezí jádrové a periferní oblasti světa.
4. Zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů.
5. Rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti.
6. Lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji.
7. Vyhledá na mapách hlavní světové oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál.

III.ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

1. Zhodnotí na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi.
2. Analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní (společenské) krajinné složky a prvky krajiny.
3. Zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni.

IV. GEOGRAFICKÉ INFORMACE

1. Používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů.
2. Používá s porozuměním vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.
3. Vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území.
4. Čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje.

V. REGIONY

1. Rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi.
2. Vymezí místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům.
3. Zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky.
4. Lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika.
5. Lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná.

VI. PRŮŘEZOVÉ TÉMA VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (EGS)

1. Na základě osvojených informací argumentuje, diskutuje o politických, ekonomických a sociálních problémech v kontextu s evropskými a globálními vývojovými tendencemi.
2. Vnímá a hodnotí lokální a regionální jevy a problémy v širších evropských a globálních souvislostech.
3. Orientuje se v neznámém prostředí a mezinárodních situacích.
4. Vnímá a chápe kulturní rozdíly, chápe je jako obohacení života.
5. Vnímá dopady globalizačních a rozvojových procesů, rozlišuje příznivé a nepříznivé, hledá kompromisy.

VII. PRŮŘEZOVÉ TÉMA MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

1. Uvědomuje si neslučitelnost rasové, náboženské či jiné intolerance s demokracií.
2. Vnímá multikulturalitu jako prostředek vzájemného obohacování různých etnik.
3. Chápe a hájí myšlenky vedoucí k odstraňování diskriminace a předsudků vůči lidem různých etnických skupin, národností, barvy pleti, náboženství, sociálního původu.
4. Rozumí základním pojmům multikulturní terminologie (národ, kultura, etnicita, identita, asimilace, integrace, kulturní pluralismus, xenofobie, rasismus, globalizace..).
5. Má představu o postavení národních menšin (majorita, minorita..)
6. Rozpozná projevy rasové nesnášlivosti, vysvětlí příčiny xenofobie.
7. Zná nejdůležitější mezinárodní organizace k podpoře multikulturality.

VIII. PRŮŘEZOVÉ TÉMA ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

1. Chápe myšlenku trvale udržitelného rozvoje.
2. Hledá příčiny neuspokojivého stavu životního prostředí v minulosti i v současnosti a předvídá další vývoj.
3. Chápe provázanost ekologických, ekonomických a sociálních faktorů, hledá optimální řešení.

4. Zná a umí využívat možnosti občana při ochraně životního prostředí.
5. Získá praktické dovednosti a návyky pro běžné denní činnosti napomáhající zlepšení životního prostředí.
6. Propojí si poznatky a dovednosti z jednotlivých vzdělávacích oblastí a využívá je při řešení environmentální problematiky.

OKTÁVA

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>
<u>I. POLOLETÍ</u>		68
Vesmír, planeta Země	I. 1	6
Geografické informace, kartografie	IV. 2,4	5
Geologické procesy v litosféře, minerály	I. 2,3,4,5,6	5
Atmosféra	I. 7	4
Hydrosféra	I. 8,9,10	5
Biosféra, pedosféra	I.10,11, III.1,2,3 VIII. 1-6	4
Obyvatelstvo	II. 1 VII. 1-7	5
Sídla	II. 2	5
Světové hospodářství	II. 3,4,5,7	6
Světová integrace	II. 6 VI. 4,5	3
Evropská integrace	II. 6, IV.1-4, V.1,5	4
Evropa - kontinent	V.1,5, IV.1,2,3,4, VI. 1-5	5
Postkomunistická Evropa	V.1,5, IV.1,2,3,4	6
Postsovětské republiky	V.1,5, IV.1,2,3,4	5
<u>Učivo</u>	<u>Školní očekávané výstupy</u>	<u>Počet hodin</u>
<u>II. POLOLETÍ</u>		44
Asie – kontinent, problémy kontinentu	V.1,5, IV.1,2,3,4	7
Severní Amerika	V.1,5, IV.1,2,3,4	5
Jižní Amerika	V.1,5, I V.1,2,3,4	5
Afrika	V.1,5, I V.1,2,3,4	7
Austrálie	V.1,5, IV.1,2,3,4	3
Polární oblasti	V.1,5, IV.1,2,3,4	2
Česká republika	V.2,3,4, IV.1,2,3,4 VII. 1-7	8
Regiony ČR	V.2,3,4, IV.1,2,3,4	7

1.27.2.3. Evaluace v předmětu

Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek, ale vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně.

V rámci předmětu Seminář ze zeměpisu budou respektována pravidla klasifikace uvedená v ŠVP GV s využitím pěti klasifikačních stupňů.

Kritéria pro hodnocení a klasifikaci:

- vědomosti a dovednosti
- aktivní přístup k zadaným úkolům
- samostatnost při řešení úkolů
- ústní projev, používání terminologie předmětu
- schopnost spolupráce, přínos pro skupinu
- schopnost autoevaluace

Těmito kritérii hodnotíme, jak žák zvládl výstupy tematických celků, s důrazem na jeho schopnost řešit problémy i na úroveň jeho komunikačních dovedností.

Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů, např. při vypracovávání seminárních prací, referátů, projektů. Zde lze již očekávat vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomým směřováním na vysoké školy. Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií.

V semináři učitel využívá při hodnocení žáka tyto formy:

Písemné práce – kratší testy, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu.

Pololetní písemné práce – jsou soustředěny na jevy, či formy práce aktuální v daném období, které korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi, řešení logické úlohy, ale i úvaha na dané téma apod.). Znamka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Ústní zkoušení a mluvený projev - nejedná se o tradiční ústní zkoušení před tabulí, ale zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí; proto může jít o různé formy ústního projevu.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Výroba pomůcek a modelů prověřuje jak zvládnutí očekávaných výstupů, tak kompetence, a proto lze kombinovat ohodnocení známkou a slovní hodnocení jak učitele, tak třídy.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií; i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů dokonce musí být doplněno ústním rozbohem a zapojením třídy do hodnotícího procesu.

Zodpovědné hodnocení má průběžně poskytovat nejen zpětnou vazbu žákovi o jeho studijních výsledcích, ale má pro něj být také zdrojem motivace a pobídkou pro další studium. Hodnocení je i zpětnou vazbou pro učitele.

1.28. Seminář z dějepisu

1.28.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Seminář z dějepisu je součástí vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, která je podrobně charakterizována v RVP ZV a GV. Je zařazen jako povinně volitelný předmět v oktávě.

1.28.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Předmět Seminář z dějepisu nejen otevírá možnost k celoživotnímu studiu lidské společnosti, ale zároveň vede díky postupnému prohlubování znalostí a praktických zkušeností žáků k celkovému rozvoji myšlení v širším životním kontextu, k toleranci a porozumění mezi lidmi.

1.28.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“) může být realizována výuka ve třech standardních hodinách a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních budou v rámci možností konkrétního tématu také upřednostňovány metody aktivizační. Platí však, že standardní hodiny budou směřovat k zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny budou zajišťovat příslušnou látku, která je náplní předmětu.

1.28.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Oktáva - 4 hodiny (tj. 112 za rok)

1.28.1.4. Organizace předmětu

Výuka předmětu probíhá v běžné školní učebně nebo v učebně s audiovizuální technikou. Hodina (několik hodin) může být realizována také mimo školní budovu formou exkurze, návštěvy výstavy, zhlédnutí filmového představení apod. Lze také výjimečně zorganizovat hodinu ve školní knihovně či počítačové učebně. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.28.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.28.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadáva úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat (seminární práce, projekty).
- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace a dále s nimi pracovat (reprodukce, vypravování).
- Provádí rozборы plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozборы prací).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede debaty k různým problémům (práce s texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu).
- Zadáva cvičení, která vyžadují logické uvažování (doplňovací cvičení, upravené texty k obsahové korektuře).
- Vyžaduje interpretaci získaných poznatků s vlastními závěry (reprodukce, dokončení textu, práce s fotografií, mapou, apod.).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění kreativního postupu při interpretaci historických informací (rozhovory, diskuze).
- Vyžaduje užívání odborných výrazů, které se váží k dané problematice.
- Zadáva úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC).
- Seznamuje žáky se všemi úrovněmi předmětu a vyžaduje jejich rozlišování v různých situacích (práce s odbornou literaturou, odborně naučnou literaturou, beletrií, audiovizuálními pomůckami a autentickými materiály).
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem a zajišťuje ověření znalostí (olympiády).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života.
- Spoluplání se žáky cíle společné práce.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm.

Kompetence občanská

Učitel:

- Vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, práce na PC).
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskusi o nich (aktuality, diskuze).
- Na základě dějinných událostí vede žáky k odmítavému postoji k rasismu, xenofobii a dalším projevům nesnášenlivosti.
- Vede žáky k vědomí osobní zodpovědnosti v aktuální společenské situaci.
- Vede žáky k respektu a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s autentickými materiály, rozhovory s odborníky, pamětníky některých historických událostí, inzerce).

1.28.2.2. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.ÚVOD DO STUDIA HISTORIE

1. Chápe důležitost čerpání z minulosti, uvědomuje si přesah historie do jiných společen. věd.
2. Dokáže na prakt. příkladech prezentovat konkr. přínos hist. poznání pro dnešního člověka.
3. Rozlišuje různé zdroje historických informací, orientuje se v terminologii, chápe problematiku interpretace historických pramenů.

II.PRAVĚK

1. Dokáže objasnit vývoj světa v pravěku v kontextu s vývojem člověka.
2. Vysvětlí zásadní mezník v dějinách lidstva (význam zemědělské a řemeslné činnosti).
3. Orientuje se časově i prostorově v jednotlivých hlavních kulturách pravěku.

III.STAROVĚK

1. Dokáže porovnat vývoj starověkých států
2. Dokáže zhodnotit kulturní přínos.

IV. STŘEDOVĚK

1. Objasní proces christianizace.
2. Definuje proměny geograf., hospodář. a polit. uspořádání středověk. společnosti v období 5. - 15. století.
3. Dokáže definovat náboženské války, rozkol v křesťanství.
4. Chápe komplexně vzájemné ovlivňování evropského a asijského kontinentu v období středověku, vymezení specifika v islámské oblasti.
5. Dokáže rozpoznat znaky uměleckých slohů ve všech oblastech umění.

V.POČÁTKY NOVOVĚKU

1. Porozumí novému geografickému pohledu (zámořské objevy) na svět a vytváření zcela nových mocensko - politických center a vztahů.
2. Vymezení základní znaky stavovství a absolutismu a charakterizuje konflikty 16. a 17. století.
3. Charakterizuje pozici čes. státu v rámci habsb. monarchie a vnitřní soc. polit. a kult. poměry.

VI.OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

1. Určí hlavní myšlenky, principy a osobnosti osvícenství a souvislost tohoto filozofického směru se společenskými změnami 18. a 19. století.
2. Dokáže charakterizovat revoluční rok 1789 - 99 v Evropě, jeho příčiny a důsledky.
3. Rozpozná specifika industrializace společnosti, soc. a ekolog. důsledky průmysl. rozvoje ve světě, dokáže vysvětlit příčiny nerovnoměrného vývoje v různých částech (zemích) světa.
4. Prokáže geograficko-hist. orientaci na ostatních kontinentech mimo Evropu a dokáže charakterizovat kult., polit. a soc. poměry v koloniích světa v 18. a 19. století.
5. Dokáže vysvětlit specifickou nastupujícího 20. století a příčiny světového konfliktu jako mezníku, který změnil Evropu.

VII.MODERNÍ DOBA I - SITUACE V LETECH 1914 - 1945

1. Charakterizuje obě světové války, jejich souvislosti včetně hospodář. a politických důsledků.
2. Vymezí základní znaky totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie.
3. Popíše život u nás a ve světě mezi dvěma svět. válkami, včetně důležitých ekon. mezníků.
4. Prokáže orientaci v politickém spektru u nás i ve světě, objasní příčiny nárůstu moci nedemokratických sil ve světě.

VIII.MODERNÍ DOBA II - SOUDOBÉ DĚJINY

1. Charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa.
2. Vysvětlí vývoj Československa v letech tzv. studené války.
3. Objasní význam postupného rozpadu koloniálního světa a vznik některých nových nástupnických zemí, konflikty spojené s tímto přechodem.
4. Charakterizuje některé hlavní lokální konflikty od konce 2. svět. války do současnosti.
5. Charakterizuje konec tzv. studené války a politické změny v některých zemích východní a střední Evropy po rozpadu SSSR.
6. Objasní význam islámské, židovské a některých dalších kultur v současném světě. Popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech.

IX.VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

1. Dokáže porovnat odlišnosti a shody kultury a životního stylu v Evropě a ve světě, využívá k tomu vlastní zkušenosti, veřejné informace a uměleckou tvorbu. Prokáže schopnost kriticky zhodnotit a využít informace a zkušenosti z různých kulturních prostředí.
2. Chápe historickou kontinuitu v evropském a globálním kontextu ve vztahu k vývoji vlastního národa a státu.
3. Objasní historický vývoj českého národa v evropském kontextu a uvede jeho hlavní etapy. Definuje politické aspekty postavení českých zemí v Evropě a ve světě a uvede podstatné vývojové mezníky.
4. Uvažuje a hledá řešení problémů a konfliktů s ohledem na historickou zkušenost Evropy a jiných částí světa.
5. Orientuje se v historických přístupech k procesům globalizace, chápe vývojové procesy probíhající v určitých historických etapách, zprvu nerovnoměrně v různých regionech světa, později na celosvětové úrovni. Myslí systémově a hledá souvislosti mezi jednotlivými jevy a procesy.
6. Dokáže charakterizovat kulturní okruhy ve světě a v Evropě: etnická, jazyková a náboženská rozmanitost, civilizační okruhy, jejich specifikace, rozdíly a možnosti spolupráce; prolínání světových kultur, etnické, náboženské a kulturní konflikty jako důsledek globalizace.

7. Prokáže pochopení evropských kulturních kořenů a hodnot: křesťanství, demokracie, právo, umění, věda a hospodářství. . Vnímá, respektuje a ochraňuje hodnoty světového a evropského kulturního dědictví.
8. Charakterizuje světově významné představitele evropské politiky, vědy a kultury a objasní vliv významných Evropanů na českou politiku, vědu a kulturu.
9. Charakterizuje evropsky i světově významné Evropany z českého prostředí (Čechy, Morava, Slezsko) v oblasti politiky, vědy a kultury.
10. Prokáže pochopení historických kořenů rozvojové spolupráce: kolonialismus, dekolonizace, studená válka.
11. Objasní evropský integrační proces: historické ohlasy, vývoj po druhé světové válce, Evropská unie, společné politiky a instituce EU, Česká republika v EU, další významné evropské instituce a organizace.

X.MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

1. Získá představu o roli médií v jednotlivých typech společnosti a různých historických kontextech.
2. Objasní vývoj komunikace ve společnosti.
3. Chápe roli médií v dějinách obce
4. Vysvětlí, čím se liší postavení člověka v tradiční a moderní společnosti: význam knihtisku, význam vysílání, význam digitalizace, kontinuální využívání tradičních a digitálních médií.
5. Objasní fungování masové společnosti (masová kultura, masová komunikace), význam northcliffovské revoluce. Vysvětlí vznik a roli bulváru.
6. Objasní, jak a proč se média v současnosti podílejí na formování našich představ o dění ve světě.
7. Na konkrétních příkladech demonstuje význam obsazení důležitých médií v nepřehledných a zlomových okamžicích dějin.
8. Pochopí podstatu a projevy současných trendů ve vývoji světa, zvláště integrační a globalizační procesy a dokáže vnímat, jak se tyto trendy projevují v každodenním životě i v dlouhodobém směřování společnosti.

OKTÁVA

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Historie jako věda	I. 1,2,3; IX. 1-10; X 1-3	3	
Pravěk	II. 1,2,3	4	
Starověký Přední východ	III.1,2;	5	Filmy k dané tématice
Egypt	III.1,2	3	Besedy s odborníky
Starověké Řecko	III.1,2; IX. 4,5,6,7	6	na tato témata
Starověký Řím	III.1,2; IX. 4,5,6,7	6	
Raný a vrcholný středověk 5. – 12. století	IV.1,2,3,4,5,6; IX. 1-9	14	
Vrcholný a pozdní středověk 13. – 15. stol.	IV.2,3,4; IX. 1,2,3,4,5,6,7,8,9,11	15	
Poč. novověku 16. – 17. stol.	V.1,2,3; IX. 1-9	12	
18. – 19. století	VI.1,2,3,4,5; IX. 1-10	12	
Moderní doba 1914 - 1945	VII.1,2,3,4 IX. 1-11; X.4-8	12	
Poválečné uspořádání světa	VIII.1,2,3,4,5,6,7; IX. 1-11; X.4-8	20	

1.28.2.3. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Seminář z dějepisu se řídí obecnými zásadami, které platí pro všechny předměty. Zde se uvádí pouze specifika, kterými se odlišuje předmět od ostatních předmětů.

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí (vědomostí, dovedností a postojů žáka), porovnání skutečného a předpokládaného stavu - dle očekávaných výstupů. Očekávané výstupy lze hodnotit poměrně jednoduše výslednou známkou. Hodnocení kompetence je složitější, neboť jde o cosi komplexního a je asi lepší spíše slovní hodnocení a také je zde možnost zapojení žáků do procesu hodnocení. Jak byly kompetence zvládnuty, lze potom zjistit při plnění komplexních úkolů.

Hodnocení má být pro učitele i pro žáka zpětnou vazbou. Učitel poskytuje obraz toho, do jaké míry jsou žáci schopni splnit očekávané výstupy. Žákům zase hodnocení poskytuje obraz jejich výkonu ve škole. Hodnocení má být motivující. Hodnocení by také mělo být co nejpřesnější a pro žáka co nejsrozumitelnější.

Vedle tradičního pojetí hodnocení žáka, které poskytuje oběma stranám zpětnou vazbu a motivuje k intenzivnější přípravě, se uplatňují i další způsoby.

Do známky nesmí být zahrnuto chování. Vyučující provádí vlastní analýzu na základě poznatků a postřehů z hodin. Sleduje, jak žáci reagují, zda se průběžně učí. Zvažuje, zda není vhodné zvolit jiné metody práce vzhledem ke skladbě třídy, respektive skupiny apod.

Během vyučovacího procesu hodnotíme různé věci různým způsobem. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek (tj. pětistupňová klasifikační škála). Vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně, což má významný dopad na atmosféru a vztahy ve třídě, na vztah žák - učitel, respektive žák a daný předmět a již zmíněný motivační efekt. Žáci by měli být cíleně vedeni k sebehodnocení a k sebekontrolě a k tomu nejlépe slouží slovní hodnocení výkonů v jednotlivých hodinách a rozborů výkonů jednotlivců či skupin. Při tom hraje zásadní roli objektivita a pedagogický takt.

Formy ověřování vědomostí:

Písemné práce zahrnují testy a kratší cvičení, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu a stejný přístup ke všem a jsou pak vhodným materiálem pro vyvozování závěrů z hlediska zvládnutí očekávaných výstupů. Písemnou formou je možné zpracovat na zadaná témata i úvahu či esej.

Pololetní písemné práce nemusí být testy, které trvají celou vyučovací hodinu. Mohou trvat i kratší dobu, např. dvacet minut. Mělo by se jednat spíše o namátkové prověření znalostí za uplynulé pololetí. Jde o základní jevy, či formy práce, které jsou v daném období aktuální a korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi v kombinaci s písemným vyjádřením, práce s textem, řešení logické úlohy apod.) Je zcela na vyučujícím, aby rozhodl, jakou důležitost přisoudí výsledku pololetní písemné práce. Výsledná známka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale neměla by být jedinou rozhodující známkou klasifikace za celé pololetí.

Ústní zkoušení a mluvený projev by neměly zabírat více než 10 - 15 minut v hodině včetně zhodnocení podle tématu a zadání. Nejedná se o tradiční ústní zkoušení před tabulí, neboť zabírá zbytečně čas a vede ostatní k nečinnosti. Jedná se o rozhovory, rétorická cvičení, prezentace, apod. Jejich hodnocení je o něco obtížnější a často zde může sehrát velkou roli subjektivita.

1.29. Seminář ze základů společenských věd

1.29.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.29.1.1. Obsahové vymezení předmětu

V předmětu Seminář ze základů společenských věd bude realizován obsah vzdělávacího oboru Občanský a společenskovědní základ, jenž je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Předmět je zařazen jako povinně volitelný předmět v oktávě.

1.29.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP, v rámci systému vyučovacích hodin „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“) může být realizována výuka ve třech hodinách standardních a jedné hodině **A**. Systém střídání hodin bude zvolen s ohledem na probíraný celek učiva, materiální vybavení a organizační podmínky.

V průběhu výuky v hodinách standardních i v hodinách **A** budou upřednostňovány aktivizační metody práce, vybrané s ohledem na probírané učivo a na schopnosti žáků. Vždy ale platí, že hodiny standardní směřují ke zvládnutí očekávaných výstupů a hodiny **A** k přímému rozvíjení klíčových kompetencí, tzn., jsou naplněny bezprostřední aktivní prací žáků v průběhu celé hodiny.

1.29.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Oktáva - 4 hodiny (tj. 112 za rok)

1.29.1.4. Organizace předmětu

Volitelný předmět **Seminář ze základů společenských věd** zajišťující přípravu žáků na přijímací zkoušky na VŠ.

Výuka předmětu probíhá v běžné školní učebně nebo v učebně s dataprojektorem audiovizuální formou vyučovacích hodin, formou besedy s odborníky nebo přednášky. Může být také realizována mimo školu formou exkurze, návštěvy výstavy, zhlédnutí filmového představení apod. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.29.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.29.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Předmět Seminář ze základů společenských věd využívá společenskovědní poznatky získané v základním a středoškolském vzdělávání, rozvíjí je a učí žáky zpracovávat je v širším myšlenkovém systému. Jeho součástí jsou i zcela nové obsahové prvky, jejichž pochopení je podmíněné rozvinutější myšlenkovou činností i praktickou zkušeností žáka gymnázia.

V předmětu získá žák vědomosti o podstatě lidské psychiky, o uspořádání společnosti a zákonitostech, na nichž lidská společnost stojí, o fungování státu, o filozofickém pohledu na život a svět. Získá dovednosti a schopnosti, které mu umožní lépe porozumět sobě samému i druhým lidem, orientovat se ve společnosti, uplatňovat svá práva a být schopen případně hájit i práva druhých, účastnit se veřejného dění.

Kompetence k učení:

Učitel:

- Používá takové metody práce s textem, při kterých žáci samostatně vyhledávají a třídí podstatné informace, klíčová slova, tvoří výpisky, výtah z textu, samostatně reprodukují obsah textu (s využitím metod a strategií kritického myšlení). Pro skupinovou práci, projektové vyučování, zadávání referátů předkládá žákům dostatek spolehlivých zdrojů a dbá na to, aby je žáci pravidelně využívali; zároveň vede žáky k samostatnému vyhledávání zdrojů informací, které jim mohou pomoci splnit zadaný úkol. Směřuje žáky ke kritické práci se zdroji, užívání platných norem pro citaci a chápání nutnosti etického nakládání se získanými informacemi. V projektové práci a skupinové práci vyžaduje plánování úkolů, volbu strategií.
- Často hodnotí výsledky práce žáků, aby měli možnost uvědomit si dosažené výsledky a pokrok, kterého dosáhli, eventuálně se mohli poučit z chyb.
- Dbá na využití všech příležitostí, ve kterých mohou žáci sami hodnotit výsledky své práce, svůj podíl na splnění skupinového úkolu apod. – to vede k zamyšlení se nad vlastními nedostatky a způsobem jejich nápravy. Hodnocení žáků navzájem posiluje angažovanost ve svěřených úkolech a zodpovědnosti.
- Motivuje žáky pro zapojení do vypisovaných soutěží a projektů pořádaných organizacemi mimo školu.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Předkládá žákům problémové situace z aktuálního společenského dění pomocí novinových článků, televizního zpravodajství apod. jako problémy, na jejichž řešení se mohou podílet. Tím vede žáky k analyzování, vyvozování závěrů, obhajování vlastního názoru, formulování argumentů, k tomu, aby dokázali posoudit vhodnost, či nevhodnost existujících řešení, hledali řešení vlastní.
- Zadává žákům úkoly pro práci v projektech a skupinovou práci vyžadující plánování úkolů, volbu strategií (stejný efekt má i vypracovávání zadání soutěží a projektů vypisovaných organizacemi mimo školu).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Zadává referáty, jejichž vypracování vyžaduje důkladnou přípravu a jasné a výstižné formulování.
- Diskutuje se žáky, organizuje diskuze s pozvanými odborníky, podněcuje diskuze ve skupinách. Tím umožňuje rozvíjet úsilí o co nejpřesnější formulaci názorů, třídění názorů, srovnávání a hodnocení. Žáci si sami uvědomují nutnost respektovat pravidla vedení diskuze a sami se na řízení diskusí podílejí.
- Využívá metody práce, které žákům umožňují překonávat ostych z vystoupení před větším množstvím posluchačů - brainstorming , volné psaní, nedokončené věty apod.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zadává úkoly skupinám žáků, jejichž plnění vyžaduje týmové úsilí, kooperaci, vzájemnou pomoc žáků a kolektivní řešení problému. Sociální klima skupiny dává možnosti pro uplatnění jednotlivců, snižují se zábrany, tréma, ostych. Současně dbá na to, aby skupiny byly heterogenní, a používá různé metody náhodného dělení.
- Často hodnotí výsledky práce žáků, aby měli možnost uvědomit si dosažené výsledky a pokrok, kterého dosáhli, eventuálně se mohli poučit z chyb.
- Dbá na využití všech příležitostí, ve kterých mohou žáci sami hodnotit výsledky své práce, vede k zamyšlení se nad vlastními nedostatky a způsobem jejich nápravy.
- Navozuje situace, do kterých se žáci mohou dostat v reálném světě. Tato metoda rozvíjí myšlení, tvořivost, volní aktivitu, estetický a mravní cit – žák získává schopnost empatie. Napomáhá vytváření odmítavého postoje k netoleranci, xenofobii, rasismu a všem projevům nesnášenlivosti.

Kompetence občanské

Učitel:

- Vyberá taková témata a problémy, kterými vzbuzuje u žáků zájem o současné společenské dění. Žáci formulují sami demokratická pravidla fungování skupin i celého třídního kolektivu.
- Pomocí vhodných aktivit napomáhá vytvářet odmítavé postoje k netoleranci, xenofobii, rasismu a všem projevům nesnášenlivosti.
- Vede žáky k vědomí nutnosti osobní angažovanosti v aktuální společenské situaci, srovnání teoretických znalostí získaných při výuce s reálnou společenskou situací.
- Systematicky napomáhá budování demokratického klimatu ve třídě.

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Využívá metody práce ve skupině, které vyžadují volbu strategií řešení problémů, posouzení možných rizik, umožňují žákům ověřit si, jak nedostatek pracovního nasazení některého člena skupiny může ohrozit výsledek práce všech a vede k zodpovědnosti za svěřené úkoly. Práce v dlouhodobějších projektech vyžaduje průběžné revidování a kritické hodnocení dosažených výsledků, korigování další činnosti.
- Vhodně motivuje žáky pro další studium společenskovedních oborů z hlediska volby povolání a pracovního zařazení.

1.29.2.2. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.PSYCHOLOGIE

1. Uvede hlavní charakteristiky psychologie jako vědní disciplíny (předmět, metody jejího zkoumání, základní členění, místo psychologie v systému věd).
2. Rozliší hlavní psychologické přístupy k psychice a osobnosti ve 20. století a současnosti.
3. Vymezí přínos jednotlivých osobností k rozvoji psychologie jako vědní disciplíny.

II.PRÁVO A STÁT

1. Uvede příklady právních vztahů.
2. Objasní vztah mezi občanem a státem.
3. Sleduje a hodnotí aktuální společenské dění.
4. Posoudí dopad jednání mezinárod. organizací, orgánů státní správy a samosprávy na každodenní život občana.

III.EKONOMIE

1. Uvede hlavní charakteristiky ekonomie jako vědní disciplíny (předmět a metody jejího zkoumání, místo ekonomie v systému věd).
2. Rozliší členění ekonomické teorie na teorii makroekonomickou a mikroekonomickou.
3. Postihne vzájemný vztah obecné ekonomické teorie a hospodářské politiky jako praktické ekonomické činnosti.
4. Posoudí a vysvětlí vývoj makroekonomických ukazatelů a jejich vliv na životní úroveň občanů.
5. Vymezí a uvede zásahy státu do tržní ekonomiky.

IV.FILOSOFIE, FILOSOFICKÉ DISCIPLÍNY

1. Rozliší na konkrétních příkladech zrod filozofického tázání.
2. Identifikuje odlišnosti základních hist. podob nahlížení světa člověkem: mýtus, náboženství, umění, filozofie.
3. Rozliší předmět jednotlivých filozofických disciplín.
4. Vymezí smysl tzv. ontologické diference (bytí – jsooucn).
5. Vysvětlí na příkladech z dějin evropského myšlení vzájemné působení filozofie a speciálních věd.
6. Objasní na příkladu vybraných filozofů obsah filozofických pojmů: sensualismus, empirismus, racionalismus, agnosticismus, skepticizmus, dogmatizmus, subjektivismus, transcendentalizmus.
7. Charakterizuje základní kritéria vědeckosti.

V.KAPITOLY Z DĚJIN FILOSOFIE

1. Charakterizuje základní nábožensko-filozofické směry Indie a Číny.
2. Vymezuje duchovní, ekonomické a politické předpoklady antického filozofického myšlení.
3. Vysvětluje základní tematiku předsokratovské filozofie.
4. Zhodnotí význam „sokratovského“ obratu v dosavadním kladení otázek.
5. Identifikuje vliv Platónova učení o idejích a Aristotelovy systematické filozofie v dalším vývoji evropského myšlení.
6. Porozumí helénistickým filozofickým školám.

7. Porovná antický a středověký obraz světa.
8. Charakterizuje na příkladu názorů vybraných osobností středověkého myšlení hledání vzájemného vztahu víry a rozumu.
9. Vysvětlí zákl. filozof. tematiku období patristiky a scholastiky a zasadí je do širšího kontextu doby.
10. Porovná středověký a novověký obraz světa.
11. Zhodnotí význam rozvoje experimentální vědy pro podobu novověké filozofie.
12. Rozliší východiska způsobů kladení otázek ve filozofii racionalismu a empirismu.
13. Vysvětlí historický význam idejí racionalismu a osvícenství.
14. Vymezí německý idealismus a rozpad pohegelovské evropské filozofie.
15. Identifikuje charakteristické znaky pozitivismu, kritického racionalismu, strukturalismu, fenomenologie, existencialismu, fundamentální ontologie a filozofické hermeneutiky.
16. Vymezí přínos českého filozofického myšlení v evropském kontextu.

VI. SOCIOLOGIE

1. Uvede hlavní charakteristiky sociologie jako vědní disciplíny (vznik a vývoj, předmět a metody jejího zkoumání, základní členění, místo sociologie v systému věd).
2. Vymezí přínos významných představitelů pro vznik a rozvoj disciplíny.
3. Charakterizuje významné sociologické teorie.
4. Charakterizuje funkci rodiny, osvětlí problematiku tzv. krize rodiny, zhodnotí nové formy soužití.
5. Rozliší problémy sociologie věkových skupin, fáze životního cyklu.
6. Identifikuje praktické důsledky adaptace, asimilace a etnicity.

Blok I (2 hod. týdně)

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
Psychologie, právo, stát a sociologie, ekonomie		56	Mezipředmětové vztahy: Dějepis, Základy ekonomie
Předmět, mez. postavení psychologie, zařaz. do systému společen. a přírod. věd	I.1 I.1		
Disciplíny psychologie	I.1		
Významné psychologické směry a osobnosti české a světové psychologie	I.2,3		
Opak. učiva politologie, státovědy, práva a ekonomie s využitím práce s aktuál. událostmi vnitrostát. a mezinárodního dění	II.1,2,3,4;III.1-5		
Předmět sociologie, metody sociologického výzkumu	VI.1,2		
Vznik a vývoj sociologie jako samostatné vědní disciplíny	VI.3		
Význ. představitelé svět. a čes. sociologie			
Vybrané kapitoly ze sociologie	VI.4,5,6		
Aktuál. témata domácího a zahranič.dění	II.3		

Blok II (2 hod. týdně)

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
Filozofie Opakování učiva septimy Nábožensko filosofické směry Indie a Číny Antická filosofie Středověká filosofie Renesance a reformace Filosofie 17. a 18. století (britská empirická filozofie, racionalismus, filozofie osvícenství) Filosofie 17.a 18. stol.(francouz.mechan. materialismus, něm. klasická filozofie) Filosofie 19. století Filosofie 20. století Význ. osobnosti čes. filozofického myšlení	IV.1,2,3,4,6,7 IV.1,2, V.1 IV.1,2,4,6,7, V.2-6 V.7,8,9, IV.6,7 V.10, IV.6,7 IV.5,6,7, V.11,12,13 IV.3,4,5,6,7 V.11,12,13,14 IV.3,4,5,6,7, V.15 IV.3,4,5,6,7, V.15 IV.3,6,7, V.16	56	Mezipředmětové vztahy: Dějepis, Český jazyk a literatura

1.29.2.3. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Seminář ze základů společenských věd se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Zde uvádíme pouze specifika, kterými se odlišuje předmět Základy společenských věd od ostatních předmětů.

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí – vědomostí, dovedností a postojů žáka – a formulace hodnotících soudů na základě porovnání skutečného stavu se stavem předpokládaným, formulovaným očekávanými výstupy. Pro hodnocení očekávaných výstupů je celkem snadné stanovit bodová hodnocení a na jejich základě i výsledné známky. U hodnocení kompetencí je situace složitější, neboť se projevují komplexně při řešení úkolů různého typu, proto je vhodné některé výkony žáků hodnotit pouze slovně, zapojovat do hodnocení samotné žáky a toto hodnocení používat jako hnací prvek k zlepšení výkonů, respektive nárůstu kompetencí.

Hodnocení je zpětnou vazbou pro učitele, ale zároveň **má poskytovat i zpětnou vazbu žákům**. Ti musí znát standard, který se od nich očekává, a hodnocení musí být co nejpřesněji formulováno, aby bylo žákovi jasné, v čem má zlepšit svůj výkon. Hodnocení má žáka motivovat a být pobídkou k další práci. Informace o úspěšnosti v náročném úkolu je účinným zdrojem motivace. Vedle tradičního pojetí hodnocení žáka, které poskytuje oběma stranám zpětnou vazbu a motivuje k intenzivnější přípravě, se uplatňují i další způsoby.

Učitel dává hodnocením žákovi najevo, že o něj má zájem a chce mu pomoci, proto mu v řadě případů dává šanci, aby si méně zvládnutý jev mohl opravit a klasifikuje vždy jen učivo dostatečně probrané a procvičené. Do známky nesmí být zahrnuto chování. Vyučující provádí vlastní analýzu na základě poznatků a postřehů z hodin. Sleduje, jak žáci reagují, zda se průběžně učí. Zvažuje, zda není vhodné zvolit jiné metody práce vzhledem ke skladbě třídy, respektive skupiny apod.

Během vyučovacího procesu hodnotíme různé věci různým způsobem. Pro celkové hodnocení používáme jako podklad průběžnou klasifikaci formou známek. Vedle toho hodnotíme řadu projevů žáků v hodinách slovně, což má významný dopad na atmosféru a vztahy ve třídě, na vztah žák - učitel, respektive žák a daný předmět a již zmíněný motivační efekt. Žáci by měli

být cíleně vedeni k sebehodnocení a sebekontrolě; k tomu nejlépe slouží slovní hodnocení výkonů v jednotlivých hodinách a rozbory výkonů jednotlivců či skupin. Při tom hraje zásadní roli objektivita a pedagogický takt.

Kritéria hodnocení:

Hodnotíme to, jak žák zvládl výstupy jednotlivých vyučovacích hodin, respektive tematických celků, jeho schopnost řešit problémy smysluplně a tvůrčím způsobem, ale i úroveň komunikačních dovedností. Ověřování klíčových kompetencí je úkol složitější, ale na úrovni středoškolského vzdělávání je možné je postihnout při řešení náročných úkolů při vypracovávání seminárních prací, projektů, apod. (zde lze očekávat již vysokou úroveň danou speciálním zaměřením, rozvinutím talentu a cílevědomého směřování na vysoké školy). Zásadní je, abychom se vždy snažili hodnotit objektivně, spravedlivě, bez emocí, podle předem daných kritérií. V co největší míře se snažíme do hodnocení začleňovat samotné žáky, aby se učili kriticky a objektivně posoudit výkon nejen druhých, ale i svůj vlastní.

Formy ověřování vědomostí:

Písemné práce zahrnují testy a kratší cvičení, které mají zejména ověřit zvládnutí očekávaných výstupů. Jsou hodnoceny podle přesně stanovených a předem daných kritérií, která zajišťují objektivitu a stejný přístup ke všem a jsou pak vhodným materiálem pro vyvozování závěrů z hlediska zvládnutí očekávaných výstupů.

Písemnou formou je možné zpracovat na zadaná témata i úvahu či esej. Volíme taková témata, která nám umožní zkoumat nejen zvládnutí očekávaných výstupů, ale i osobnostní a sociální zrání. Hodnocení těchto prací musí být vždy maximálně taktní tak, abychom ocenili upřímnost a otevřenost žáků a napomáhali tak budovat přátelskou atmosféru ve třídě, která je základním předpokladem pro uplatňování metod sebehodnocení a hodnocení žáků navzájem.

Pololetní písemné práce nemusí být pojata jako tradiční vyučovací hodinu trvající test, ale může jít o kratší formu, namátkově prověřující znalostní potenciál žáka. Může jít o průřez učivem, který se soustřeďuje na základní jevy či formy práce, které jsou v daném období aktuální a korespondují s očekávanými výstupy a kompetencemi (např. test s volbou odpovědi v kombinaci s písemným vyjádřením, práce s textem, řešení logické úlohy apod.). Je zcela na vyučujícím, aby rozhodl, jakou důležitost přisoudí výsledku pololetní písemné práce. Výsledná známka z pololetní písemné práce může zásadně ovlivnit výslednou známku na vysvědčení, ale nemůže být jedinou rozhodující známkou klasifikace za půl roku.

Ústní zkoušení a mluvený projev by neměly zabírat více než 10 minut v hodině včetně zhodnocení podle tématu a zadání. Nejedná se o tradiční ústní zkoušení před tabulí, které je již překonáno, ale zaměřuje se jak na ověření očekávaných výstupů, tak kompetencí, protože může jít o různé formy ústního projevu (mluvní cvičení, rozhovory, demonstrace apod.). Jejich hodnocení je však obtížnější a často zde hraje významnou roli prvek subjektivity.

Zpracování referátů a prací k danému tématu již nabízí větší možnost hodnotit zvládnutí nejen obsahové stránky, ale i kompetencí. Výraznou roli zde hraje ústní hodnocení učitele, ale i spolužáků a možnost vyjádření samotného žáka – obhajoba předneseného.

Projektové a skupinové práce lze hodnotit známkou za předem přesně daných kritérií, i to je však vhodné spojit s hodnocením slovním. Ve většině případů musí být toto hodnocení doplněno ústním rozbohem a vtažením třídy do hodnotícího procesu.

1.30. Seminář z výtvarné výchovy

1.30.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

1.30.1.1. Obsahové vymezení předmětu

Seminář z výtvarné výchovy je samostatný předmět v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. Navazuje svým obsahem a cíli na výtvarnou výchovu. Jeho vzdělávací obsah vede k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a jako neoddelitelnou součást lidské existence. Může být zařazen jako povinně volitelný předmět v oktávě.

Předmět pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy (s obrazem, sochou, designem, vzhledem krajiny, architekturou, stylem oblečení, filmem, novými médii apod.), které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. V oblasti osobnostní jsou specifickým nástrojem prožívání a poznávání, sociální oblasti jsou nástrojem komunikace a vzájemné spolupráce. Vizuálně obrazné znakové systémy zahrnují jak znakové systémy výtvarného umění různých etap a stylů, tak i ostatní produkty vizuální kultury.

Pojetí vizuálně obrazných znaků je z principu pojetím tvořivým, vyplývajícím z porovnání dosavadních a aktuálních zkušeností, předpokládajícím experimentální fázi vzniku těchto znaků a jejich ověřování poznáváním komunikací. Z těchto pozic předmět přistupuje k uměleckému procesu celistvosti umělecké tvorby, recepce a interpretace.

Vzdělávací obsah předmětu je vnitřně členěn do tří základních okruhů, pojímaných v kontextech historických a sociokulturních v jejich vývoji a proměnách.

První okruh představují Obrazové znakové systémy umožňující vytváření aktivních, individuálně založených postojů k obsahům obrazové komunikace. Při tvorbě využívá vizuálně obrazná vyjádření vlastní, umělecká i uplatňovaná v běžné komunikaci (včetně užití dostupných technologických prostředků, jako je fotografie, video, film, ICT). Obrazové znakové systémy umožňují reflektování osobního místa žáka ve světě vizuální kultury jako vnímatele, interpreta a jako tvůrce komunikačního obsahu s uvědoměním si oblasti jeho účinku.

Druhý okruh představují Znakové systémy výtvarného umění umožňující žákovi osobní účast a aktivní vstupování do výtvarného uměleckého procesu. Reflektování vlastních prožitků, postojů a zkušeností získaných prostřednictvím experimentálního přístupu k uměleckým vizuálně obrazným prostředkům. Na tomto základě si vytváří přehled o vizuálně obrazných vyjádřeních jednotlivých směrů výtvarného umění, zejména od konce 19. století do současnosti.

Třetí okruh představuje Umělecká tvorba a komunikace. Smyslem je proniknout do podstaty uměleckého díla, dokázat se zamyslet nad tvůrčí prací umělce a různými možnostmi chápání umělecké tvorby a jejích výsledků.

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím tvůrčích činností, v jejichž očekávaných výstupech se propojují hlediska tvorby, recepce a interpretace tak, aby se dále rozvíjela smyslová citlivost, uplatňovala žákova subjektivita a ověřovaly se komunikační účinky vizuálně obrazného vyjádření.

Při těchto tvůrčích činnostech se pracuje jak se znaky s ustáleným významem, tak se znaky, jejichž význam se vytváří a proměňuje. Předmět spolupracuje s obory, které rozvíjejí obraznost dalšími specifickými prostředky (hudba, literatura, dramatické obory aj.).

Vzdělávání v této oblasti kromě hlubšího poznání výtvarného a dalších druhů umění vede žáka především k rozvoji vlastní kreativity a reflektování uměleckého procesu v jeho celistvosti a uměleckých oborů v jejich vzájemných vazbách a přesazích. Takto pojímané vzdělávání je

rozvíjeno tématem Umělecká tvorba a komunikace, které má interaktivní charakter. Vzdělávací obsah tématu umožňuje žákovi pochopit základní principy umělecké tvorby a procesu komunikace v umění a prohlubuje jeho schopnost reflexe umění a kultury jako celku.

1.30.1.2. Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina. V souladu s pojetím ŠVP bude výuka uskutečňována v oktávě v Seminárii z výtvarné výchovy blokem pěti vyučovacích hodin týdně.

Výuku lze doplnit besedami, promítáním filmů, názornou prezentací výtvarných děl pomocí dataprojektoru, exkurzemi, návštěvami stálých expozic a výstav soudobého umění v galeriích a muzeích, návštěvami zajímavých uměleckých památek, výtvarnou prací v terénu.

1.30.1.3. Časové vymezení předmětu

Školní rok trvá od 1. 9. do 31. 8. Vyučování zpravidla trvá od 1. 9. do 30. 6. následujícího roku, tj. 44 kalendářních týdnů. Pro oktávy plánujeme pouze 28 vyučovacích týdnů.

Pravidelně odečítáme	cca 10 týdnů
Podzimní a vánoční prázdniny	2 týdny
Jarní prázdniny	1 týden
Velikonoční prázdniny	cca 1 týden
Předmaturitní a maturitní týden	cca 1 týden
Poslední týden školního roku	1 týden
ŠVP a kurzy (kromě sexty a oktávy)	1 týden
Mimořádné okolnosti (havárie, exkurze, celostátní testy, divadlo, nemoc vyučujícího atd.)	3 týdny

Platí tedy následující počty hodin pro týdenní dotaci předmětu:

Oktáva - 4 hodiny týdně (tj. 112 za rok)

1.30.1.4. Organizace předmětu

Žáci si tento předmět volí z nabídky seminářů vypsanych vedením školy, minimální počet žáků v seminárii je deset. Žáci vypracovávají seminární práci – praktickou či teoretickou - mohou z tohoto semináře maturovat.

Některé hodiny se přesouvají do učeben vybavených dataprojektorem. Další část výuky probíhá dle možností školy ve volné přírodě, galeriích, lze ji zařadit i na poznávací zájezdy a výlety. Mezipředmětové vztahy jsou realizovány se základy společenských věd, styčné body lze nalézt především v českém jazyce a literatuře, dějepisu, ale i v jiných předmětech. V průběhu výuky jsou upřednostňovány aktivizující metody a formy práce.

1.30.2. Výchovné a vzdělávací strategie

1.30.2.1. Vzdělávací cíle a klíčové kompetence

Na úrovni středoškolského vzdělávání se připomínají historické a společenské souvislosti ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem jsou také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i znakové systémy. Právě projekty umožňují nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodých výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat. Projekty také otevírají společný prostor pro získání dovedností

a poznatků jednotlivých oborů a přispívají tak k lepšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Smyslem a cílem vzdělávání ve předmětu je vybavit všechny žáky souborem takových kompetencí, které umožní žákům dosáhnout požadovaných a plánem vyčleněných dovedností, poznatků a přispějí k lepšímu sebevyjádření i k hlubšímu porozumění uměleckému dílu a tím je připraví na další vzdělávání a jejich následné uplatnění ve společnosti.

V předmětu se rozvíjejí všechny klíčové kompetence. Vždy však by měl být dán žákům prostor k samostatné tvůrčí činnosti.

Kompetence k učení

Učitel:

- Zadává úkoly dlouhodobého rázu, aby si žák svou práci musel sám organizovat a tím je nastartován k celoživotnímu učení budování pozitivního vztahu k sebevzdělávání (seminární práce, projekty, aj.).
- Ukládá jak ve vyučovací hodině, tak k domácí přípravě takové úkoly, které nutí vyhledávat informace a dále s nimi pracovat a umět je využít v procesu učení, tvůrčích i každodenních činnostech. Žák užívá terminologii výtvarné výchovy a dějin umění, uvádí věci do souvislostí, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí a tím si vytváří komplexnější náhled na kulturní, společenské i přírodovědné jevy (reprodukce, referáty).
- Provádí rozbor plnění úkolů s cílem dosáhnout u žáků schopnosti sebehodnocení, samostatnosti, přijetí ocenění i kritiky vedoucí k poučení z chyb (diskuze, rozbor prací).

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Vede debaty k různým problémům (práce s reprodukcemi, texty, poslech, úryvek z uměleckého textu a filmu), kdy žáka provokuje k vlastnímu úsudku a využití zkušeností při řešení.
- Zadává úkoly, které vyžadují osobité a zároveň praktické uvažování a řešení a současně si žák uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí - je dán prostor pro práci s chybou.
- Vyžaduje interpretaci a aplikaci získaných poznatků s vlastními tvořivými závěry (různorodá vlastní tvořivá činnost).

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Vede žáky především k uplatnění svých myšlenek a výtvarného názoru jako hlavního cíle výuky (prezentace vlastního díla, diskuze).
- Vyžaduje užívání odborné terminologie s ohledem na dosažený stupeň znalostí a využívá je k aktivnímu zapojení do společenského dění.
- Zadává úkoly vyžadující užití moderních technologií (práce na PC, s dataprojektorem) a obrazových materiálů, textů, záznamů.
- Seznamuje žáky s uměním naslouchat názorům druhých, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, zapojovat se do diskuze, a to vše s přijatelným vyjádřením svých emocí.
- Vyžaduje vhodnou formou prezentaci prací žáků před publikem, vede žáky k využití získaných komunikativních dovedností, vytváření vztahů potřebných k soužití a spolupráci s ostatními lidmi (soutěže, projekty, aj.).

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Zařazuje do výuky komunikativní hry zaměřené na problémy současného života, ve kterých klade důraz na vytváření příjemné atmosféry, učí empatii a asertivnímu chování - umění požádat o pomoc a odmítnout ji.
- Spoluplácne se žáky cíle společné práce, kdy dochází k vytváření pravidel práce v týmu, chápání nutnosti rozdělení práce ve skupině podle schopností k určitému úkonu či naopak ve snaze pomoci spolužákovi zvládnout, co neumí.
- Provádí pravidelná hodnocení společné práce a vyžaduje podíl žáků na něm tak, aby podpořil nejen jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj, ale také jejich schopnost prostřednictvím svého jednání a chování dosáhnout pocitu sebeúcty.

Kompetence občanská

Učitel:

- Srovnáváním dějin umění vlastní země se světovými dějinami umění, vede žáky k uvědomění si kulturních a duchovních hodnot vlastní země (diskuze, názorné příklady, seminární práce, audiovizuální technika, návštěvy galerií v ČR a ve světě).
- Učí respektovat, chránit a cenit si našich tradic, kulturního a historického dědictví. Inspiruje k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, smyslu pro kulturu a tvořivost, zapojení se do kulturního dění, posuzování etického dopadu teorií a poznatků (médiá, multikultura) a vyjadřování se k hodnotám i odlišnostem v jiných zemích.
- Zařazuje do vyučovacích hodin aktuální události a diskusi o nich (výstavy, výročí umělců, kulturní akce).

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Organizuje výuku tak, aby byla pro žáky přitažlivá a získávala je i pro studium daného předmětu (aktivizující metody práce).
- Volí takové způsoby práce, aby dokázal užitečnost předmětu pro praktický život a budoucí povolání (práce s autentickými materiály).
- Vede žáky k využívání znalostí a zkušeností, získaných ve výtvarné výchově, v ostatních vyučovacích předmětech, při návštěvách uměleckých památek, stálých expozic, výstav soudobého umění, při svých zájmech i v osobním životě, při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

1.30.2.2. Hodiny A – charakteristika a vymezení

Název tohoto typu hodiny vyjadřuje **alternativní, aktivní a atraktivní** obsah a formu výuky. Navazuje na hodiny **A** na nižším stupni gymnázia. Výuka nemusí být realizována v rámci celoškolského systému „jedna ze čtyř“ (resp. „dvě z osmi“), neboť výtvarná výchova má oproti ostatním předmětům svá specifika, vychází ponejvíce z vlastní práce žáků, tedy aktivizujících metod a forem práce. Tento typ hodiny vyžaduje precizní přípravu a plánování.

Lze uplatňovat tyto metody, které rozvíjejí klíčové kompetence: výklad, kooperativní vyučování s návykem přijímání společného cíle, interaktivní výuku, která podněcuje vyjadřování vlastních názorů a kritické myšlení, heuristickou metodu, myšlenkové mapy, tematicky zaměřené týdny, pracovní dílny, skupinovou a individuální práci, práci s odbornou publikací, internetem, filmem apod., besedu, diskuzi, soutěže, burzu nápadů, referáty, pracovní listy, hry, prezentace a projekty.

1.30.2.3. Distribuce a rozpracování školních očekávaných výstupů a učiva

Školní očekávané výstupy

Žák:

I.OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY

1. Porovná různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění.
2. Rozpozná specifčnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a současně vědomě uplatní jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci.
3. Identifikuje charakteristické prostředky konkrétních vizuálně obrazných vyjádření vlastní a umělecké tvorby obecně.
4. Objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření.
5. Na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě.
6. Uvede na příkladech vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinků v procesu komunikace.
7. Schopen pojmenovat účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání.
8. Při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření.
9. Na příkladech dokáže objasnit vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu.

II.ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

1. Nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů.
2. Dovede využít znalosti aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy.
3. Charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovná výběr a způsob užití prostředků.
4. Své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci.
5. Na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot.
6. Má vytvořen přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií.
7. Rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření.
8. Orientuje se v příčinách vzniku a proměn uměleckých směrů a dokáže objasnit širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl. Na konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření objasní, zda a jak se umělecké vyjadřovací prostředky výtvarného umění od konce 19. století do současnosti promítají do aktuální obrazové komunikace.
9. Samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění.

III. UMĚLECKÁ TVORBA A KOMUNIKACE

1. Vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti. Dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě.
2. Vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční.
3. Vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti.
4. Na příkladech vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu, Uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci.
5. Uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku. Snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí.
6. Objasní podstatné rysy magického, mytického, universalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu.
7. Objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu a estetických norem“.
8. Dokáže vystihnout nejpodstatnější rysy dnešních proměn a na příkladech uvést jejich vliv na proměnu komunikace v uměleckém procesu.

OKTÁVA

Učivo	Školní očekávané výstupy	Počet hodin	Poznámky
<u>I. POLOLETÍ</u>		58	
Umělecký proces a jeho vývoj Vliv umělec. procesu na způsob chápání reality Dynamika chápání uměleckého procesu - její osobnostní a sociální rozměr Znaková podmíněnost chápání světa – znakové systémy jednotlivých druhů umění Hist. proměny pojetí umělec. procesu (magický, mytický, univerzalistický, modernistický a postmodernistický, pluralitní model umění) Prezentace uměleckého díla	III.1,2,3,4,5,6 7,8	16	Některé hodiny jsou realizovány pomocí audiovizuální techniky a návštěvami galerií, výstav, hist. budov
Vizuálně obrazně znakové systémy z hlediska poznání a komunikace		Průběžně	
Interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta		2	Všechny ŠOV prostupují všemi tématy
Uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační		8	Mezipředmětové vztahy:
Důraz na význ. kapitoly z dějin výtvarného umění: pravěk, starověk, středověk, románský sloh, gotika, renesance, baroko, rokoko, klasicismus, romantismus, realismus – rekapitulace	I.1,2,3,4,5,6,7,8	28	literatura, dějepis, základy společenských věd, cizí jazyky
Kontakt s aktuálním výtvarným děním : návštěvy stálých expozic v galeriích, výstav, historických budov, výročí umělců	II.1,2,3,4,5,6,7,8	4	

<i>Učivo</i>	<i>Školní očekávané výstupy</i>	<i>Počet hodin</i>	<i>Poznámky</i>
<u>II. POLOLETÍ</u>		54	
Světónázor., nábož., filozof. a vědeckotech. zázemí hist. slohů evropského kulturního okruhu		7	Všechny ŠOV prostupují všemi tématy
Vývoj uměleckých vyjadř. prostředků podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci		8	
Výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku		7	
Důraz na významné kapitoly z dějin výtvarného umění: impresionismus, pointilismus, postimpresionismus, symbolismus, secese, umělecké směry 20. st. - fauvismus, expresionismus, futurismus, konstruktivismus, nová architektura, bauhaus, funkcionalismus, kubismus, dadaismus, surrealismus, sociální umění, poetismus, abstrakce, moderní realismus, informel, akční tvorba, bodyart, geometrická abstrakce, pop-art, nová figurace, hyperrealismus, konceptuální umění, land-art, postmodernismus, užité umění, grafika, knižní tvorba, kulturní plakát, animovaný film, film, fotografie, jevištní výtvarnictví, tvorba hraček, sklo, umění nových médií	I. 1,2,3,4,5,6,7,8,9, II. 1,2,3,4,5,6,7,8	28	Některé hodiny jsou realizovány pomocí audiovizuální techniky a návštěvami galerií, výstav, historických budov.
Kontakt s aktuálním výtvarným děním : návštěvy stálých expozic v galeriích, výstav, hist. budov; výročí umělců		4	
Úloha komunikace v uměleckém procesu - postavení umění ve společnosti, jeho historické proměny, umělecká a mimoumělecká znakovost, umění jako proces tvorby nových, sociálně dosud nezakotvených znaků, role umělce v societě, publikum a jeho účast v uměleckém procesu, sociální a technologické proměny dneška a jejich vliv na úlohu komunikace v uměleckém procesu, subjektivní chápání uměleckých hodnot ve vztahu k hodnotám považovaným za společensky uznávané	III. 1,2,3,4,5,6,7,8	Průběžně	

1.30.2.4. Evaluace v předmětu

Evaluace v předmětu Seminář z výtvarné výchovy se řídí obecnými zásadami formulovanými v úvodní kapitole. Zde uvádíme pouze specifika, kterými se předmět odlišuje.

Podstatou evaluace je zjištění kompetencí – vědomostí, dovedností a postojů žáka – a formulace hodnotících soudů na základě porovnání skutečného stavu se stavem předpokládaným, formulovaným očekávanými výstupy.

Principy hodnocení v předmětu vycházejí z RVP. Specifická estetická a výchovná povaha předmětu vyžaduje odlišný přístup v hodnocení. Seminář z výtvarné výchovy je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Proto je jejich hodnocení velmi obtížné a mnohdy subjektivní. Hodnotí se přístup k zadané práci, kreativita, proces samotný je mnohdy důležitější než konečný výsledek. Výrazně se v hodnocení uplatňuje individuální přístup k žákům (pozitivní motivace a povzbuzení méně talentovaných žáků a vyšší náročnost k talentovaným žákům).

Pozitivně se hodnotí jejich komunikativní kompetence a schopnost skupinové a individuální tvořivé práce, oceňovány jsou i dobrovolné mimoškolní výtvarné aktivity. Hodnocení, prováděné za účelem ověřování znalostí se zaměřuje na osvojení speciální výtvarné terminologie, dějin umění, ale i zájmu o aktuální kulturní dění. Ověřování dovedností spočívá ve zvládnutí konkrétní výtvarné techniky a vlastního tvořivého přístupu. Důležité místo v předmětu hraje průběžné slovní hodnocení učitele a jeho podnětné připomínky při výtvarné práci, ale i prezentace vlastního výtvarného díla a společné hodnocení žáků jejich výtvarných prací.

Pro celkové hodnocení žáka upřednostňujeme klasifikační škálu i slovní hodnocení. Výsledná známka odráží nejen teoretické znalosti, ale i vlastní iniciativu a tvořivost a praktické dovednosti. Prioritou není známka, ale rozvoj tvůrčích schopností.